

Befattning	Lönegrad
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
4 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

Anm. 1. Den i lönegraden B 26 uppförda sekreteraretjänsten sänkes vid inträffande ledighet till lönegraden B 24.

Anm. 2. En kanslibiträdesbefattning utbytes vid inträffande ledighet mot en kontorsbiträdesbefattning.

Jämlikt samma brev äro å övergångsstat hos styrelsen uppförda följande befattningshavare:

Befattning	Lönegrad
1 byråveterinär	B 26
1 ombudsman	B 24
1 kassör	B 21

Samtidigt har Kungl. Maj:t medgivit, att av anslagsposten till avlöningar till icke ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet m. m. må för budgetåret 1934/1935 användas

till grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän, högst	kronor 35,256
» extra befattningshavare m. m., högst	» 35,302
» vetenskapliga rådet, högst	» 18,500
» apoteksinspektionen, apotekarbefordringsnämnden och specialitetsnämnden, högst	» 6,100

Det förenämnda beloppet av 25,732 kronor, vilket utgår från anslaget till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, är avsett för avlöande av den personal, vilken finnes anställd å den till medicinalstyrelsens veterinärbyrå anslutna avdelningen för nötkreaturstuberkulosens bekämpande. Beloppet användes jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1934 på sätt framgår av följande tablå:

	Kronor
Arvode till en föredragande	9,060
» » » konsulent	7,212
Avlöning till ett biträde	3,888
» » » »	2,052
» » en expeditionsvakt	2,520
Vikariatsersättning	1,000
Summa kronor	25,732

Beträffande föredraganden och konsulenten har föreskrivits, att för dem skall i tillämpliga delar gälla vad som i avlöningsreglementet för den civila statsförvaltningen föreskrivits beträffande befattningshavare i lönegraden B 28 respektive lönegraden B 24. Av de omförmälda biträdena har det ena likställt med extra ordinarie kansliskrivare i 11:e lönegraden och det andra

med extra ordinarie kontorsbiträde i 4:e lönegraden. Expeditionsvakten är att likställa med extra ordinarie expeditionsvakt i 5:e lönegraden.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola kostnaderna för här omförmälda ändamål betridas från ett gemensamt anslag, betecknat medicinalstyrelsen: avlöningar. Till detta anslag skola jämväl överföras utgifterna för provisoriskt dyrortstillägg för vederbörande befattningshavare, vilka kostnader för närvarande bestridas från de under femte och nionde huvudtitlarna upptagna allmänna anslagen för sådana tillägg.

I skrivelse den 12 september 1934 har *medicinalstyrelsen* med iakttagande av nämnda grunder gjort framställning angående avlöningsanslag för styrelsen för nästa budgetår.

Styrelsen har däri beträffande styrelsens personal föreslagit vissa förändringar, för vilka jag här går att redogöra.

Till en början föreslår styrelsen, att av personalen å avdelningen för nötkreaturstuberkulosens bekämpande föredraganden, konsulenten och det med 3,888 kronor för år avlönade biträdet måtte uppföras å ordinarie stat, därvid föredraganden borde placeras såsom byrådirektör i lönegraden B 28, konsulenten såsom konsulent i lönegraden B 24 och biträdet såsom kansliskrivare i lönegraden B 11. Styrelsen förutsätter, att de återstående två befattningshavarna å denna byrå skola inordnas bland styrelsens extra ordinarie personal såsom kontorsbiträde respektive expeditionsvakt.

Vidare har styrelsen hemställt om viss förstärkning av arbetskrafterna å styrelsens hälsovårdsbyrå. I denna del har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Arbetskrafterna å byrån utgjordes för närvarande av en byråchef, en läkaramanuens, en juridiskt utbildad amanuens med heltidstjänstgöring och ett kanslibiträde. Av denna personal vore det endast läkaramanuensen som kunde biträda byråchefen i de arbetsuppgifter, vilka krävde läkarteknisk sakkunskap, såsom granskning av inkomna rapporter, sammanställning av statistiska uppgifter, utredningar i sanitära frågor m. m. Då emellertid läkaramanuensen, vilkens arvode uppginge till 1,800 kronor för år, hade i medeltal en arbetstid av allenast en å två timmar dagligen, vilken arbetstid plägade helt åtgå för honom åliggande läkarteknisk granskning av till styrelsen inkommande räkningar å ersättning för undersökning och läkemedel enligt lagen angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, kunde uppenbarligen icke påräknas något väsentligt biträde från nämnde amanuens sida i nyssnämnda arbetsuppgifter. Ej heller kunde ifrågavarande amanuens, som utövade amanuensbefattningen vid sidan av sin verksamhet såsom privatläkare, påräknas såsom vikarie för byråchefen, vare sig under tjänsteresor eller vid tjänstledighet eller semester.

Före den 1 juli 1928 hade på hälsovårdsbyrån tjänstgjort en medicinalrådsassistent med fyra timmars daglig tjänstgöring, vilken assistent emellertid i enlighet med förslag av 1926 års besparingssakkunniga ersatts med den å byrån nu anställde läkaramanuensen. Det behov av arbetshjälp för byråns chef, som enligt vad anförts föreläge, kunde tillgodoses genom en återgång till den före nämnda dag gällande ordningen. Då medicinalrådsassistent enligt beslut av Kungl. Maj:t ägde uppbära ett årligt arvode av högst 4,200 kronor, medan läkaramanuensen uppbure ett årsarvode av

1,800 kronor, skulle ett utbyte av nämnde amanuens mot en medicinalrådsassistent innebära en kostnadsökning av 2,400 kronor. Därmed skulle emellertid vinnas, utöver behöflig arbetshjälp åt hälsovårdsbyråns chef i hans dagliga arbete, att styrelsen bland byråns arbetskrafter erhöles tillgång till en inom byråns arbetsområde väl förtrogen befattningshavare, som i byråchefens frånvaro under semester och annan ledighet samt under tjänsteresor kunde fullgöra byråchefens arbetsuppgifter. Detta vore av så mycket större betydelse, som inom denna byrås arbetsområde ofta kunde uppkomma viktiga frågor, vilka krävde omedelbar handläggning. Under de närmast föregående åren har styrelsen vid ledigheter för chefen för hälsovårdsbyrån såsom vikarie i allmänhet anlitat tjänsteläkare från landsorten, till vilka utgått förutom fastställd vikariatsersättning tjänstgöringstraktamenten och reseersättningar till ej obetydliga belopp. Dessa kostnader skulle kunna inbesparas, om vikariaten i stället bestredes av den för byrån ifrågasatte medicinalrådsassistenten, och därmed skulle sålunda kunna täckas en del av den genom hans anställning uppkommande ökningen av de fasta avlöningskostnaderna.

Under återopande av det anförda har styrelsen hemställt, att å styrelsens hälsovårdsbyrå måtte i stället för en läkaramanuens med arvode av 1,800 kronor anställas en medicinalrådsassistent med ett arvode av 4,200 kronor.

Beträffande anslagsbehovet för nästa budgetår har medicinalstyrelsen framlagt följande beräkningar.

Anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat har styrelsen beräknat till 283,300 kronor. Avlöningarna hava beräknats enligt högsta förekommande löneklass. För avlöning till de nuvarande ordinarie befattningshavarna har styrelsen beräknat ett belopp av omkring 259,100 kronor och för avlöning till de tre befattningshavare, vilka enligt styrelsens förslag skulle överföras till ordinarie stat, ett belopp av omkring 24,200 kronor.

Till avlöningar till befattningshavare å övergångsstat har styrelsen upptagit en post å 26,700 kronor. Posten motsvarar den nuvarande posten för samma ändamål å 25,300 kronor. Ökningen å 1,400 kronor har uppkommit genom uppräknig av lönerna till högsta löneklassen.

Vad angår posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har styrelsen uppdelat densamma å grundavlöningar m. m. och avlöningsförhöjningar m. m. Beloppet för grundavlöningar m. m. har styrelsen beräknat med utgångspunkt från det belopp av tillhopa 70,558 kronor, som Kungl. Maj:t för löpande budgetår ställt till styrelsens förfogande till grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän och till extra befattningshavare m. m. Detta belopp har ökats dels med 2,400 kronor i anledning av förslaget om utbyte av en läkaramanuens mot en medicinalrådsassistent, dels med ett belopp av $(2,052 + 2,208)$ 4,260 kronor motsvarande kostnaderna för grundavlöningar till det biträde och den expeditionsvakt, som för närvarande avlönas från förenämnda anslag under nionde huvudtiteln och som enligt styrelsens förslag skulle inordnas bland styrelsens extra ordinarie tjänstemän. Å andra sidan har frånräknats ett belopp av 17,700 kronor för utgifter, som av styrelsen överförts till posten arvoden

och dylika särskilda ersättningar. Utgifterna för grundavlöningar hava på grund härav uppskattats till i runt tal 59,500 kronor. Kostnaderna för avlöningsförhöjningar m. m. har styrelsen beräknat till 3,500 kronor. Sammanlagt har alltså förevarande post uppskattats till (59,500 + 3,500) 63,000 kronor.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare beräknar styrelsen till 8,200 kronor, vilket belopp ansetts erforderligt för provisoriskt dyrtorstillägg.

Slutligen har styrelsen beräknat medelsbehovet under anslagsposten till arvoden och dylika särskilda ersättningar till 43,402 kronor. Den närmare fördelningen av detta belopp framgår av följande sammanställning.

	Kronor
Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	1,000
» » sinnesslöinspektören	1,500
» » styrelsens arkitekt	5,000
Ersättning till styrelsens arkitekt för tidsspillan	1,500
Arvode till byggnadstekniskt biträde	2,200
» » en taxationsgranskare	1,500
» » » statistiker	2,790
» » » bibliotekarie	912
» » » granskare av barnmorskors operationsberättelser	400
» » två medicinaltaxegranskare	2,000
Ersättning till vetenskapliga rådet.....	18,500
» för apoteksinspektioner, apotekarbefordringsnämnden och specialitetsnämnden	6,100
Summa kronor 43,402	

De sålunda upptagna beloppen överensstämma med de belopp, som beräknats för ändamålet för löpande budgetår. Styrelsen har upptagit ifrågasvarande anslagspost till 43,400 kronor.

I enlighet med dessa beräkningar har medicinalstyrelsen hemställt, att anslaget för avlöningar till medicinalstyrelsen måtte för nästa budgetår beräknas till (283,300 + 26,700 + 63,000 + 8,200 + 43,400) 424,600 kronor.

I anledning av förevarande framställning har *statskontoret* den 9 oktober 1934 avgivit utlåtande. Statskontoret har däri beträffande styrelsens förslag om uppförande å ordinarie stat av vissa befattningar å avdelningen för nötkreaturstuberkulosens bekämpande anfört, att åtskilliga skäl syntes tala för den föreslagna åtgärden. Ämbetsverket framhåller emellertid, att organisationen av den centrala ledningen av arbetet vid bekämpandet av nötkreaturstuberkulosen i dess nuvarande gestaltning slutligt genomförts så sent som år 1933 samt att det därför ville förefalla, som om ännu någon tids erfarenhet på förevarande område borde avvaktas, innan frågan om överförande på ordinarie stat — helt eller delvis — av den å avdelningen tjänstgörande personalen upptoges till prövning. Statskontoret påpekar i detta sammanhang, att så sent som år 1934 vederbörande departementschef i

proposition nr 121 angående anslag till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen förordat avdelningens bibehållande å extra stat.

Statskontoret uttalar vidare, att övervägande skäl syntes hava förebragts för det av styrelsen föreslagna utbytet av den å hälsovårdsbyrån tjänstgörande läkaramanuensen mot en medicinalrådsassistent och att statskontoret för den skull icke motsatte sig ett bifall till detta förslag.

De arbetsuppgifter, vilka numera handhavas av den till veterinärbyrån i medicinalstyrelsen anslutna avdelningen för nötkreaturstuberkulosens bekämpande, hava intill den 1 juli 1933 åvilat lantbruksstyrelsen. Med hänsyn till den korta tid, som sålunda förflutit sedan överflyttningen till medicinalstyrelsen ägde rum, anser jag mig icke för närvarande böra förorda, att någon del av byråns personal uppföres å ordinarie stat. Däremot tillstyrker jag, att föredraganden å avdelningen uppföres såsom byrådirektör å extra stat med placering i lönegraden B 28 samt att jämväl konsulentbefattningen upptages å extra stat och därvid hänföres till lönegraden B 24. Den övriga personalen å avdelningen torde böra erhålla extra ordinarie anställning, och torde för ändamålet under nu ifrågavarande anslag få beräknas medel för avlönande av en extra ordinarie kansliskrivare, ett extra ordinarie kontorsbiträde och en extra ordinarie expeditionsvakt.

Departements-
chefen.

Det av medicinalstyrelsen framlagda förslaget att utbyta en läkaramanuens å styrelsens hälsovårdsbyrå mot en medicinalrådsassistent anser jag mig, i betraktande av de skäl, som anförts till stöd för förslaget, böra biträda.

Vad beträffar beräkningen av förevarande anslag för nästa budgetår, föranleder mitt ställningstagande till medicinalstyrelsens hemställan rörande avdelningen för nötkreaturstuberkulosens bekämpande vissa avvikelser i förhållande till styrelsens förslag. Även i övrigt får jag föreslå vissa jämkningar främst med hänsyn till den ändrade statuppställning, som torde böra tillämpas för styrelsen, ävensom på grund av pensionsavdragen å lönerna. Enligt mitt förmenande bör anslaget beräknas på följande sätt.

Till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat bör upptagas en anslagspost motsvarande den av styrelsen beräknade posten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat å 283,300 kronor. Detta belopp bör emellertid minskas dels med den av styrelsen beräknade avlöningen till de tre befattningshavare, vilka enligt styrelsens förslag skulle uppföras å ordinarie stat, dels med ett pensionsavdragen motsvarande belopp. Posten bör därför upptagas till (283,300 — 24,200 — 7,300) 251,800 kronor.

Posten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, motsvarande den av styrelsen beräknade posten till avlöningar till befattningshavare å övergångsstat, bör i förhållande till styrelsens förslag på grund av pensionsavdragen reduceras med 800 kronor och alltså beräknas till (26,700 — 800) 25,900 kronor.

Härefter bör upptagas en post till avlöningar till tjänstemän å extra stat, från vilken böra avlönas förenämnda föredragande och konsulent. För

ändamålet erfordras vid avlöningarnas beräkning efter högsta förekommande löneklass ett belopp av 19,100 kronor eller — efter reduktion med 600 kronor på grund av pensionsavdragen — ett belopp av 18,500 kronor.

Den av styrelsen beräknade posten till arvoden och dylika särskilda ersättningar bör ersättas med en post till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, vilken bör beräknas med utgångspunkt från det av styrelsen upptagna beloppet av 43,400 kronor. Härtill torde emellertid böra läggas det belopp av 15,300 kronor, som erfordras för avlöande av 2 medicinalrådsassistenter, 1 läkaramanuens, 1 veterinäramanuens och 1 farmaceutiskt utbildad amanuens, vilkas arvoden bestämmas av Kungl. Maj:t. Detta belopp har av styrelsen inräknats i posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare. Vid beräkning av beloppet har hänsyn tagits till det förordade utbytet av en läkaramanuens mot en medicinalrådsassistent.

Å andra sidan får jag förorda viss minskning av här ifrågavarande utgifter. Enligt föreskrifter, som meddelats av Kungl. Maj:t i brev den 6 maj 1927, äger medicinalstyrelsens arkitekt att — utöver honom tillkommande resekostnads- och traktamentsersättning — erhålla gottgörelse för tidsspillan vid varje av honom på uppdrag av styrelsen verkställd resa till någon statens anstalt för sinnessjuka med belopp av högst 50 kronor för bortovaro under ett dygn eller kortare tid och högst 100 kronor för bortovaro under längre tid än ett dygn. Kostnaden för sådan gottgörelse har under senare år beräknats till 1,500 kronor per år och, såsom framgår av det föregående, har styrelsen även för nästa budgetår räknat med enahanda belopp. För min del anser jag det icke påkallat, att styrelsens arkitekt, vilken uppbär ett årligt arvode av 5,000 kronor, kommer i åtnjutande av dylik särskild gottgörelse och får därför föreslå, att rätten till sådan gottgörelse måtte upphöra från och med nästa budgetår.

Från nu ifrågavarande arvodespost skola bland annat utgå även ersättningar till medlemmar i vetenskapliga rådet. Med anledning därav vill jag i detta sammanhang erinra, att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 5 oktober 1934 antalet medlemmar i rådet från och med den 1 januari 1935 utökats från 26 till 27. Den nye medlemmen skall företräda vetenskapsgrenen rasbiologi och rashygien. Ökningen behöver icke inverka på ifrågavarande utgiftsberäkningar.

Med hänsyn till det anförda läres posten till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t böra beräknas till $(43,400 + 15,300 - 1,500)$ 57,200 kronor.

Vidare torde böra upptagas en post till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, uppdelad å grundavlöningar m. m. och å avlöningsförhöjningar m. m. För grundavlöningar har medicinalstyrelsen beräknat ett belopp av 59,500 kronor. Detta belopp bör nu å ena sidan ökas med avlöningen till den kansliskrivare, vilken enligt styrelsens förslag skulle överföras å ordinarie stat eller omkring 3,100 kronor, men å andra sidan minskas dels med det belopp av 15,300 kronor, som enligt mitt förslag skulle upptagas under arvodesposten, dels med 600 kronor i anledning av pensionsavdragen. Grundavlöningarna kunna alltså uppskattas till 46,700 kronor.

Då avlöningsförhöjningarna torde kunna beräknas till 3,500 kronor, lärer posten i sin helhet få upptagas till 50,200 kronor.

Den för provisoriskt dyrortstillägg avsedda posten till särskilda löneförmåner torde kunna beräknas i överensstämmelse med medicinalstyrelsens förslag.

Enligt dessa kalkyler skulle förevarande anslag för nästa budgetår kunna beräknas till (251,800 + 25,900 + 18,500 + 57,200 + 50,200 + 8,200) 411,800 kronor.

Det belopp, som under de nuvarande anslagen till medicinalstyrelsen och till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen anvisats för ifrågasvarande ändamål, utgör 399,182 kronor. Höjning har alltså företagits med i runt tal 12,600 kronor. Ökning har därvid skett på grund av omräkning av lönerna med 3,500 kronor, i anledning av överflyttning av de provisoriska dyrortstilläggen med 8,200 kronor och till följd av förslaget om utbyte av en läkaramanus mot en medicinalrådsassistent med 2,400 kronor. Å andra sidan har förslaget om indragning av ersättningen till styrelsens arkitekt för viss tidsspillan medfört en minskning av 1,500 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för medicinalstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 överinspektör för sinnessjukvården i riket, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
2 byråchefer	B 30
5 medicinalråd	B 30
1 statsinspektör över köttkontrollen i riket	B 29
1 byrådirektör	B 28
1 sekreterare (å medicinalbyrån)	B 26
1 kamrerare	B 24
3 sekreterare	B 24
3 notarier	B 21
1 inspektris över sjuksköterskeväsendet	B 20
1 kansliskrivare	B 11
1 kassör	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
4 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

Femte huvudtiteln.

Befattning	Tjänstemän å övergångsstat.	Lönegrad
1 byråveterinär		B 26
1 ombudsman		B 24
1 kassör		B 21

	Tjänstemän å extra stat.	
1 byrådirektör		B 28
1 konsulent		B 24;

Anm. 1. Den i lönegraden B 26 uppförda ordinarie sekreterartjänsten sänkes vid inträffande ledighet till lönegraden B 24.

Anm. 2. En ordinarie kanslibiträdesbefattning utbytes vid inträffande ledighet mot en kontorsbiträdesbefattning.

dels godkänna följande avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 251,800
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	» 25,900
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 18,500
4. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	» 57,200
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 46,700
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 3,500 » 50,200
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 8,200

Summa förslagsanslag kronor 411,800;

dels ock till Medicinalstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 411,800

[74.] 2. **Medicinalstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Huvuddelen av kostnaderna för resor, som företagas av medicinalstyrelsens tjänstemän, bestrides för närvarande från det under femte huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till medicinalstyrelsen. För dylika resor har för löpande budgetår under nämnda anslag beräknats ett belopp av 22,050 kronor. Er-sättningar för tjänsteresor, som verkställas av föredraganden och konsulenten å den till styrelsens veterinärbyrå anslutna avdelningen för nötkreaturs-tuberkulosens bekämpande, bestridas emellertid enligt Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1934 från det under nionde huvudtiteln upptagna extra förslags-anslaget till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nöt-kreaturen. Enligt nämnda brev må under löpande budgetår till reseersätt-

ningar för konsulenten användas ett belopp av högst 3,500 kronor, medan resekostnaderna för föredraganden icke begränsats till något bestämt belopp.

För gäldande av medicinalstyrelsens expenser har Kungl. Maj:t för innevarande budgetår genom brev den 22 juni 1934 från det under femte huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. ställt till styrelsens förfogande ett belopp av 52,000 kronor. Därjämte har Kungl. Maj:t den 30 juni 1934 från nyssnämnda under nionde huvudtiteln upptagna anslag för samma budgetår anvisat högst 5,000 kronor till bestridande av de löpande utgifterna vid berörda, till veterinärbyrån anslutna avdelning.

Vidare har Kungl. Maj:t den 15 juni 1934 medgivit, att styrelsen av femte huvudtiteln ordinarie förslagsanslag till tryckningskostnader finge under budgetåret 1934/1935 till tryckningskostnader använda ett belopp av högst 16,000 kronor.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola samtliga medicinalstyrelsens utgifter för reseersättningar, expenser och tryckningskostnader gäldas från ett under femte huvudtiteln uppfört anslag, betecknat medicinalstyrelsen: omkostnader.

I skrivelse den 12 september 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning angående anslag för berörda ändamål för nästa budgetår. Beträffande reseersättningarna anför styrelsen, att desamma kunde uppskattas till sammanlagt 26,500 kronor. Styrelsen har därvid beräknat resekostnaderna för förutnämnda föredragande och konsulent till 950 respektive 3,500 kronor samt resekostnaderna för övriga befattningshavare till 22,050 kronor.

De sammanlagda utgifterna till expenser hava av styrelsen uppskattats till 57,000 kronor, därav för bränsle, lyse och vatten 8,000 kronor och för övriga expenser 49,000 kronor.

Kostnaderna för publikationstryck upptager styrelsen till 21,000 kronor.

Utgifterna hava alltså beräknats till $(26,500 + 57,000 + 21,000)$ 104,500 kronor.

Under rubriken särskilda uppbördsmedel har styrelsen vidare upptagit en inkomst av 5,000 kronor för försålda publikationer. Nettoutgifterna hava således beräknats till 99,500 kronor. Styrelsen hemställer, att ifrågasvarande anslag för nästa budgetår måtte beräknas till sistnämnda belopp.

Medicinalstyrelsens beräkningar hava icke givit mig anledning till någon erinran. Styrelsens omkostnader torde på grund härav böra för budgetåret 1935/1936 beräknas i enlighet med följande uppställning:

Departements-
chefen.

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	26,500
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	57,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	21,000
Summa kronor		104,500

Femte huvudtiteln.*Särskilda uppbördsmedel:*

Inkomst av försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	kronor	5,000
Nettoutgift kronor		99,500

Sistnämnda belopp, 99,500 kronor, bör äskas såsom förslagsanslag. Stat för anslaget användning bör fastställas av Kungl. Maj:t.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 99,500

[75.] 3. **Sinnessjuknämnden, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	13,200	12,262
1934/1935	13,200	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	13,200	—

Enligt 2 § i sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321) skola vissa i lagen närmare angivna frågor angående utskrivning från sinnessjukhus m. m. behandlas av en nämnd, sinnessjuknämnden, bestående av fem ledamöter, av vilka chefen för medicinalstyrelsen är självskriven och de övriga utses av Kungl. Maj:t. Av sistnämnda ledamöter skola två vara i sinnessjukvård särskilt kunniga läkare.

Den 27 april 1934 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för sinnessjuknämnden, att lända till efterrättelse under budgetåret 1934/1935.

A. Avlöningar.

Arvode åt ordföranden, <i>förslagsvis</i>	1,500	
Arvoden åt fyra andra ledamöter, <i>förslagsvis</i>	4,000	
Arvoden åt suppleanter för ordföranden och övriga ledamöter, <i>förslagsvis</i>	500	
Arvode åt sekreteraren	4,200	10,200

B. Omkostnader.

Resekostnads- och traktamentsersättningar åt ledamöter och suppleanter samt åt sekreteraren, <i>förslagsvis</i>	2,000	
Expenser m. m., högst	1,000	3,000
Summa kronor		13,200

Staten har samma utseende som de stater, vilka fastställts för nämnden sedan nämndens inrättande från och med kalenderåret 1931, dock med det undantaget att posten till expenser icke från början varit maximerad.

Alltsedan nämndens tillkomst har varit föreskrivet, att ordföranden och övriga ledamöter i nämnden skola äga uppbära fasta arvoden, nämligen ordföranden ett arvode av 1,000 kronor för år räknat och en var av de övriga ledamöterna ett arvode av 500 kronor för år räknat, samt att dessutom såväl

ordföranden som annan ledamot skola åtnjuta ett arvode av 20 kronor för varje dag de — i eller utom Stockholm — deltaga i nämndens sammanträden eller eljest enligt särskilt uppdrag av nämnden utföra viss förrättning. Vidare har stadgats att suppleant skall äga att för varje dag han — i eller utom Stockholm — i ledamots ställe deltagar i sammanträde åtnjuta ett arvode av 40 kronor. Vid beräkningen av posterna till arvode åt ordföranden och övriga ledamöter har man utgått från att ordföranden och övriga ledamöter skulle komma att årligen deltaga i omkring 25 sammanträden.

I skrivelse den 7 september 1934 har *sinnessjuknämnden* gjort framställning om anslag till nämnden för budgetåret 1935/1936.

I skrivelsen har nämnden meddelat en tablå för tiden $\frac{1}{1}$ 1931— $\frac{30}{6}$ 1934 rörande antalet inkomna ärenden, utgående skrivelser och antal sammanträden. Tablåen är av följande utseende.

	1931		1932		1933		1934
	1:a halv- året	2:a halv- året	1:a halv- året	2:a halv- året	1:a halv- året	2:a halv- året	1:a halv- året
Inkomna ärenden	242	218	263	257	310	363	385
Utgående skrivelser	360	336	480	509	678	785	932
Antal sammanträden	13	13	12	13	13	15	17

Under hänvisning till att nämndens arbetsbörda — på sätt framginge av tablåen — i väsentlig grad ökats, har nämnden föreslagit höjningar beträffande ett flertal i nämndens stat ingående poster. Nämnden har i denna del anfört bland annat följande.

Antalet sammanträden i nämnden borde hädanefter beräknas till 40 per år.

Ordförandens arvode borde höjas. Detta syntes lämpligen böra ske i den form, att honom tillerkändes ett extra arvode av 20 kronor per sammanträde. Vid ordförandens frånvaro borde detta arvode utgå till den, som vid sammanträdet i ordförandens ställe ledde nämndens förhandlingar.

Enligt 10 § av nämndens instruktion skulle handlingarna till alla inför nämnden föredragna ärenden granskas dels av de psykiatriskt sakkunniga ledamöterna, dels ock av ordföranden och övriga ledamöter. Då nämnda särskilt sakkunniga ledamöter vore endast två, komme de att få granska halva antalet ärenden vid varje sammanträde, under det att ordförandens och de två övriga ledamöternas granskningsskyldighet inskränkte sig till en tredjedel. Med hänsyn därtill syntes en höjning av det till förstnämnda två ledamöter utgående dagarvudet vara påkallad. Nämnden föresloge, att detsamma höjdes från 20 till 25 kronor.

I samband därmed borde jämväl arvoden till suppleanterna för dessa ledamöter höjas från 40 till 45 kronor.

I 1930 års statsverksproposition hade arvodet till sekreteraren beräknats till 6,000 kronor. Riksdagen hade emellertid funnit, att detsamma, innan närmare erfarenhet vunnits rörande omfattningen av den arbetsbörda, som kunde komma att påvila sekreteraren, borde bestämmas till 4,200 kronor. Med hänsyn till numera föreliggande erfarenhet borde arvodet höjas till 6,000 kronor fränsett dyrtidstillägg. Sekreteraren syntes även böra tillerkännas rätt till en månads semester. I följd därav borde till ersättning åt

vikarie under semestern beräknas ett belopp av 500 kronor motsvarande en månads arvode.

För renskrift och dylikt finnes icke något belopp upptaget i nämndens stat, då detta arbete avsetts att utföras av personal hos medicinalstyrelsen.

Det vore emellertid synnerligen behöfligt, att till nämndens förfogande finnes ett hos nämnden anställt kvinnligt biträde. Då det arbete, som borde anförtros biträdet, delvis vore av mera kvalificerad art, syntes hos nämnden böra anställas ett kanslibiträde i 7:e lönegraden.

Då detta biträdes tjänstetid icke torde komma att helt upptagas för nämnden, syntes den återstående tiden lämpligen kunna användas till utförande av arbete för medicinalstyrelsens räkning.

I enlighet med det anförda har sinnessjuknämnden beräknat avlöningskostnaderna för nämnden under budgetåret 1935/1936 på följande sätt:

	Kronor
Arvode åt ordföranden $1,000 + 40 \times 20$	1,800
Arvoden till 2 psykiatriskt sakkunniga ledamöter à $(500 + 40 \times 25)$ 1,500	3,000
Arvoden till övriga 2 ledamöter à $(500 + 40 \times 20)$ 1,300	2,600
Arvoden åt suppleanter för ordföranden och övriga ledamöter, förslagsvis	800
Särskilt arvode åt ordföranden eller den, som i hans frånvaro leder förhandlingarna, 40×20	800
Arvode till sekreteraren	6,000
Ersättning till vikarie för sekreteraren vid semester	500
Avlöning åt ett kanslibiträde	3,300
Provisoriskt dyrortstillägg åt nämnda biträde	100
Summa kronor	18,900

Nämndens omkostnader under nästa budgetår har nämnden uppskattat till de i gällande stat upptagna beloppen, alltså till förslagsvis 2,000 kronor för reseersättningar och högst 1,000 kronor för expenser eller sammanlagt till 3,000 kronor.

Nämnden har därför hemställt, att anslaget till nämnden för budgetåret 1935/1936 måtte upptagas till $(18,900 + 3,000)$ 21,900 kronor.

I utlåtande den 9 oktober 1934 har *medicinalstyrelsen* särskilt tillstyrkt sinnessjuknämndens framställning, i vad den avser anställande hos nämnden av ett kanslibiträde, samt anført, att styrelsen icke heller i övrigt hade något att erinra mot framställningen.

Departements-
chefen.

Även om arbetet inom sinnessjuknämnden under de senaste åren undergått ökning, synes mig dock icke för närvarande tillräcklig anledning förefinnas att tillstyrka höjning av omförmälda, nu utgående arvoden. Det synes mig icke heller erforderligt att anvisa särskilda medel för ersättning till vikarie för sekreteraren. Ej heller torde det — vid det förhållandet att det årliga antalet sammanträden inom nämnden endast obetydligt stigit — vara nödvändigt att för nästa budgetår beräkna detta antal annorlunda än som hittills skett. Vad angår de skrivgöromål, vilka erfordras för nämndens

räkning, torde desamma tills vidare kunna, på sätt nu sker, ombesörjas av medicinalstyrelsen. Jag kan därför icke ansluta mig till de av sinnessjuknämnden framförda kraven på höjning för nästa budgetår av de för avlöningar åt nämnden anvisade medlen utan får i stället förorda, att nämndens avlöningskostnader för sagda budgetår liksom enligt gällande stat beräknas till sammanlagt 10,200 kronor.

Nämndens omkostnader torde, i enlighet med vad nämnden föreslagit, böra för budgetåret 1935/1936 uppskattas till 3,000 kronor, därav 2,000 kronor för reseersättningar och 1,000 kronor för expenser.

Anslaget för sinnessjuknämnden lärers därför även för nästa budgetår kunna upptagas till 13,200 kronor. Stat för användningen av anslaget torde få fastställas av Kungl. Maj:t.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sinnessjuknämnden* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 13,200

[76.] 4. **Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar, förslagsanslag.** Vid 1933 års riksdag godkändes följande ordinarie stat för statens bakteriologiska laboratorium.

Stat.

A. Avlöningsstat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	40,600
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	1,200
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	72,000

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för driften, förslagsanslag	28,200
Summa kronor	142,000

Den 15 juni 1934 har Kungl. Maj:t vidare för budgetåret 1934/1935 fastställt följande detaljerade omkostnadsstat för laboratoriet.

<i>Utgifter.</i>	Kronor
Lokalhyra, förslagsvis	33,260
Belysning, bränsle, gas, vatten m. m., förslagsvis	11,000
Beredning av vaccin, tillverkning av serum, inköp av djur, anskaffande av apparater och reagens, skrivmaterialier m. m., förslagsvis	182,300
Summa kronor	226,560

Inkomster.

Försålda bakteriologiska preparat, avgifter för insända prov m. m., förslagsvis	203,360
Av statsmedel, högst	23,200
Summa kronor	226,560

Såsom framgår av dessa stater understiger inkomstposten av statsmedel i den detaljerade omkostnadsstaten med 5,000 kronor den i den ordinarie staten ingående anslagsposten till övriga kostnader för driften. Detta innebär, att Kungl. Maj:t av de disponibla anslagsmedlen till övriga kostnader för driften för löpande budgetår tills vidare innehållit ett belopp av 5,000 kronor.

Genom beslut den 9 juli 1934 har vidare medicinalstyrelsen för budgetåret 1934/1935 fastställt en än mera specificerad omkostnadsstat för laboratoriet. I denna stat hava i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut utgifterna beräknats till 226,560 kronor, inkomsterna, fränsett statens tillskott, till 203,360 kronor och statens tillskott till 23,200 kronor. Av de beräknade utgifterna i denna stat är ett belopp av 28,300 kronor avsett för avlöning av viss icke-ordinarie personal, medan återstående belopp eller 198,260 kronor är avsett för laboratoriets driftkostnader i övrigt.

Antalet ordinarie befattningar vid laboratoriet är genom Kungl. Maj:ts brev den 14 maj 1926 bestämt på följande sätt.

Befattning	Lönegrad
1 föreståndare	B 30
2 laboratorer	B 26
1 vaktmästare, tillika preparator	B 8
1 stallförman	B 7
1 vaktmästare	B 7

Den ordinarie personalen vid laboratoriet avlönas från anslagsposten till ordinarie tjänstemän.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. disponeras för närvarande på sätt framgår av följande tablå:

	Kronor
2 assistenter, arvoden à 4,500	9,000
3 extra assistenter, arvoden à 4,500	13,500
1 kontrollant, arvode	3,000
1 veterinärbiträde, arvode	3,000
1 vetenskapligt biträde (för syfilisdiagnostik), arvode	5,088
1 redogörare, arvode	3,000
2 e. o. laboratoriebiträden i 11:e lönegraden	6,288
1 e. o. laboratoriebiträde	2,700
2 e. o. kanslibiträden i 7:e lönegraden	5,040
1 e. o. laboratoriebiträde i 6:e lönegraden	2,364
3 e. o. laboratoriebiträden i 4:e lönegraden	6,156
3 e. o. hästkötare i 5:e lönegraden	6,624
till avlöningsförhåjningar, vikariatsersättningar m. m.	6,240
Summa kronor 72,000	

Arvodena till de två förstnämnda assistenterna, till kontrollanten och till veterinärbiträdet äro bestämda av Kungl. Maj:t genom brev den 14 maj 1926. De övriga avlöningarna äro bestämda av medicinalstyrelsen.

Såsom nämnts gäldas från laboratoriets omkostnadsstat avlöningar till personal vid laboratoriet med sammanlagt 28,300 kronor. Detta belopp användes sålunda:

	Kronor
1 extra assistent, arvode	4,500
1 vetenskapligt biträde, arvode.....	4,500
1 hästskötare	2,208
2 vaktmästarebiträden	3,600
1 e. o. kontorsbiträde i 4:e lönegraden	2,052
passning på serumexpeditionen	1,550
packning av sera och vacciner	3,000
tillfälliga biträden, vikariatsersättning m. m.	6,890
Summa kronor	28,300

Avlöningarna till denna personal äro bestämda av medicinalstyrelsen.

I skrivelse till medicinalstyrelsen den 29 augusti 1934 har *föreståndaren för laboratoriet, professor C. Kling* hemställt dels om förstärkning från och med den 1 juli 1935 av laboratoriets arbetskrafter, dels om förbättring från och med samma dag av anställnings- och avlöningsförhållandena för vissa befattningshavare vid laboratoriet. I skrivelsen framhåller Kling till en början, hurusom arbetet vid laboratoriet under senare år undergått en betydande ökning samt att detta haft till följd, att göromålen numera i stor utsträckning måste utföras medelst frivillig, oavlönad arbetskraft. Då denna anordning icke kunde anses tillfredsställande, hemställer Kling om anställande dels av 3 e. o. laboratoriebiträden i 7:e lönegraden — därav 1 å den diagnostiska och 2 å den serologiska avdelningen — dels ock å sistnämnda avdelning av 1 kemist, vilken såsom vetenskapligt biträde borde avlönas med ett arvode av 2,400 kronor för år.

Beträffande den nuvarande personalen vid laboratoriet föreslår Kling till en början, att de 2 e. o. kanslibiträderna, vilka anställdes vid laboratoriet den 1 januari 1928 och vilka hade att mottaga, diarieföra och till de olika avdelningarna fördela inkommande prov och handlingar, effektuera inkommande order å sera, vacciner och andra bakteriologiska preparat, ombesörja skötseln av laboratoriets bibliotek, verkställa fakturering beträffande provavgifter m. m. samt att utföra förekommande skrivgöromål, måtte uppföras på ordinarie stat. Vidare hemställer Kling, att de 4 e. o. laboratoriebiträdena i 6:e respektive 4:e lönegraden måtte uppflyttas till 7:e lönegraden samt att de 4 extra assistenterna måtte erhålla ställning såsom assistenter och därigenom med avseende å rätt till semester, avlöning vid sjukledighet m. m. bliva likställda med de nuvarande 2 assistenterna.

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* med överlämnande av berörda skrivelse från professor Kling gjort framställning angående anslag till laboratoriet för budgetåret 1935/1936, därvid styrelsen i enlighet med de nya grunderna för riksstatens uppställning beräknat avlöningskostnaderna för sig och omkostnaderna för sig. I skrivelsen har styrelsen

tillstyrkt de av Kling framställda förslagen, dock har styrelsen hemställt, att av de nuvarande 4 e. o. laboratoriebiträdena i 6:e och 4:e lönegraderna 3 måtte placeras i 7:e och 1 i 5:e lönegraden. Styrelsen har vid sin uppskattning av avlöningskostnaderna för nästa budgetår utgått från att de av styrelsen sålunda förordade förslagen skulle komma att bifallas. Med denna utgångspunkt har styrelsen beräknat *avlöningskostnaderna* på följande sätt.

Anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat, motsvarande summan av den nuvarande avlöningsstatens anslagsposter till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till vikariatsersättningar å tillhoppa 41,800 kronor, beräknar styrelsen till 49,200 kronor. Lönerna hava beräknats efter högsta förekommande löneklass, vilket medfört en höjning av 800 kronor. Den återstående ökningen, 6,600 kronor, föranledes av förslaget om uppförande å ordinarie stat av de två e. o. kanslibiträdena.

Posten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har av styrelsen beräknats med utgångspunkt från det nuvarande till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare upptagna beloppet av 72,000 kronor. Detta belopp har ökats dels med merkostnaden för anställande av de tre föreslagna laboratoriebiträdena, vilken kostnad med hänsyn därtill, att i gällande omkostnadsstat redan beräknats ett belopp av 3,000 kronor för avlöning till ett dylikt biträde, uppskattats till (7,560 — 3,000) 4,560 kronor, dels med 968 kronor motsvarande beräknad kostnadsökning vid genomförande av förslaget om löneförbättring för de 4 laboratoriebiträdena i 4:e och 6:e lönegraderna, dels ock med 14,900 kronor, vilket belopp från det i nuvarande omkostnadsstat upptagna avlöningsbeloppet å 28,300 kronor överflyttats till förevarande post. Den sålunda erhållna summan av 92,428 kronor har minskats med 14,488 kronor, vilket belopp överförts till posten till arvoden och dylika särskilda ersättningar, samt med ytterligare 5,040 kronor motsvarande nuvarande kostnaden för de två kanslibiträden, vilka föreslagits överförda till ordinarie stat. Posten har alltså beräknats till 72,900 kronor.

För arvoden och dylika särskilda ersättningar har medicinalstyrelsen upptagit en anslagspost av 21,400 kronor. Av posten är — såsom nämnts — ett belopp av 14,488 kronor utbrutet från den nuvarande posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare. Detta belopp är avsett för följande ändamål.

	Kronor
1 kontrollant, arvode	3,000
1 veterinärbiträde, arvode	3,000
1 vetenskapligt sakkunnig för syfilisdiagnostik, arvode	5,088
1 redogörare, arvode	3,000
arvoden till semestervikarier för kontrollant och veterinärbiträde ...	400
	Summa kronor 14,488

I posten har vidare inräknats det arvode av 4,500 kronor till ett vetenskapligt biträde, som för närvarande utgår från omkostnadsstaten, ävensom det arvode av 2,400 kronor, vilket föreslagits för ett nytt vetenskapligt biträde

(kemist). Summan av dessa belopp utgör 21,388 kronor eller i avrundat tal 21,400 kronor.

Under posten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare har medicinalstyrelsen upptagit ett belopp av 2,500 kronor avsett för provisoriskt dyrortstillägg till befattningshavare vid laboratoriet, vilket tillägg för närvarande gäldas från femte huvudtiteln gemensamhetsanslag för dylikt ändamål.

Slutligen har medicinalstyrelsen under en post benämnd avlöningar till extra vaktmästarbiträden m. fl. sammanfört vissa för närvarande från omkostnadsstaten bestridda utgifter för avlöningar åt mera tillfälliga biträden och utgifter för serumpackning, passning på serumexpeditionen m. m., beräknade till sammanlagt 8,900 kronor.

Medicinalstyrelsen har i enlighet med dessa kalkyler beräknat de sammanlagda avlöningskostnaderna till $(49,200 + 72,900 + 21,400 + 2,500 + 8,900)$ 154,900 kronor.

Laboratoriets *omkostnader* under nästa budgetår uppskattar medicinalstyrelsen till sammanlagt 203,300 kronor. Därvid beräknar styrelsen för expenser 28,000 kronor, därav för bränsle, lyse, gas och vatten 12,000 kronor och för skrivmaterielier, blanketter, böcker, telefon, telegram m. m. 16,000 kronor. För publikationstryck upptager styrelsen ett belopp av 2,000 kronor och för övriga utgifter en summa av 173,300 kronor. De sålunda upptagna beloppen svara i stort sett mot de beräknade utgifterna för samma ändamål under löpande budgetår.

Laboratoriets *inkomster* för nästa budgetår har styrelsen uppskattat till samma belopp som omkostnaderna eller 203,300 kronor. Dessa inkomster hava uppförts under rubriken särskilda uppbördsmedel. Styrelsen har därvid utgått från att inkomsterna skulle liksom hittills tillgodoföras anslaget till laboratoriet.

Medicinalstyrelsen har sålunda uppskattat laboratoriets utgifter till $(154,900 + 203,300)$ 358,200 kronor och dess inkomster till 203,300 kronor. Laboratoriets nettoutgifter hava i enlighet härmed beräknats till $(358,200 - 203,300)$ 154,900 kronor. Styrelsen hemställer, att för budgetåret 1935/1936 måtte till statens bakteriologiska laboratorium anvisas ett förslagsanslag å sistnämnda belopp.

I ärendet har *statskontoret* den 19 oktober 1934 avgivit utlåtande. Statskontoret har däri anført, att ämbetsverket i nuvarande läge icke funne sig kunna understödja medicinalstyrelsens framställning, i vad den avsåge beredande av förbättrad löneställning för de vid laboratoriet anställda befattningshavarna, dock att ämbetsverket ville ifrågasätta, huruvida icke de två extra ordinarie kanslibiträderna borde från och med nästa budgetår överflyttas på ordinarie stat.

Statskontoret har vidare uttalat att, för den händelse en ökning av laboratoriets arbetskrafter funnes böra komma till stånd, ökningen, så vitt statskontoret kunde bedöma, närmast borde taga sikte på inrättandet från och med nästkommande budgetår av en eller ett par e. o. laboratoriebiträdesbefattningar.

Departement-
chefen.

Vad först angår de av laboratoriets föreståndare och medicinalstyrelsen framställda kraven på utökning av laboratoriets personal samt på förbättrad löneställning för vissa av laboratoriets nuvarande befattningshavare, torde dessa krav icke utan vidare kunna avvisas såsom ogrundade. Det oaktat anser jag mig för närvarande icke böra taga ställning till de i sådant hänseende gjorda yrkandena. Under budgetåret 1936/1937 kan laboratoriet beräknas överflytta till de nya byggnader, vilka för närvarande äro under uppförande för laboratoriets räkning. I samband därmed synes en allmän omprövning av personalbehovet böra komma till stånd. I avvaktan härpå torde de nuvarande förhållandena i berörda avseende icke böra undergå någon rubbning.

Med denna utgångspunkt måste jag givetvis föreslå vissa jämkningar i medicinalstyrelsens beräkningar rörande laboratoriets *avlöningskostnader*. Liksom beträffande åtskilliga andra anslag föranleda vidare pensionsavdragen viss ändring i fråga om avlöningsbeloppen. Därjämte torde uppdelningen å de särskilda anslagsposterna böra göras något annorlunda än styrelsen ifrågasatt samt posterna jämväl erhålla något ändrad benämning. Jag får med avseende å avlöningarna framlägga följande förslag.

Till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat bör upptagas en anslagspost motsvarande den av styrelsen beräknade posten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat av 49,200 kronor. Detta belopp bör emellertid minskas dels med 6,600 kronor, utgörande kostnaden för de två föreslagna ordinarie kanslibiträderna, dels med 1,300 kronor med hänsyn till pensionsavdragen. Posten kan alltså beräknas till 41,300 kronor.

Under en post till arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, bör upptagas ett belopp av 15,000 kronor, avsett för arvoden till 2 assistenter, 1 kontrollant och 1 veterinärbiträde, vilka tjänstemän enligt Kungl. Maj:ts brev den 14 maj 1926 åtnjuta arvoden med tillhopa nämnda belopp. Enligt styrelsens förslag har motsvarande belopp inräknats i de av styrelsen upptagna posterna till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. samt till arvoden och dylika särskilda ersättningar.

Härefter bör beräknas en post till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Denna post bör närmast motsvara summan av de av styrelsen upptagna posterna till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., till avlöningar till extra vaktmästarbiträden m. fl. och till arvoden och dylika särskilda ersättningar, från vilken summa dock bör dragas det belopp av 15,000 kronor, som upptagits under den av mig föreslagna arvodesposten. Det belopp, som då erhålles, utgör $(72,900 + 8,900 + 21,400 - 15,000)$ 88,200 kronor. Sagda belopp bör emellertid å ena sidan ökas med det belopp av 5,040 kronor, som erfordras för avlöning av de nuvarande två e. o. kanslibiträderna, men får å andra sidan minskas med de beräknade utgifterna för avlöningar till de föreslagna nya laboratoriebiträdena, 4,560 kronor, för löneförbättring åt nuvarande laboratoriebiträden 968 kronor samt med det belopp av 2,400 kronor, som av styrelsen upptagits till arvode åt det föreslagna nya vetenskapliga biträdet. Vidare bör avräknas ett belopp av 400 kronor på

grund av pensionsavdragen till övrig icke-ordinarie personal. Ifrågavarande post torde därför bära upptagas till (88,200 + 5,040 — 4,560 — 968 — 2,400 — 400) 84,912 kronor eller i avrundat tal 84,900 kronor. Då det kan tänkas, att vid uppkommande epidemier eller av annan särskild anledning behov av förstärkning av laboratoriets personal kan uppkomma, torde förevarande post bära i staten endast beräknas förslagsvis. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser för begränsande av utgifterna för det med posten avsedda ändamålet.

För särskilda löneförmåner torde i enlighet med medicinalstyrelsens förslag bära upptagas en anslagspost å 2,500 kronor.

Den sammanlagda avlöningskostnaden vid laboratoriet skulle enligt dessa kalkyler komma att uppgå till (41,300 + 15,000 + 84,900 + 2,500) 143,700 kronor.

Beträffande medicinalstyrelsens beräkning av *omkostnaderna* vill jag framhålla, att i den av styrelsen upptagna posten till övriga utgifter ingår ett belopp av omkring 33,300 kronor för lokalhyra, vilken kostnad framdeles torde bära gäldas från det av mig i det följande beräknade nya anslaget till ersättning till statens allmänna fastighetsfond. På grund därav torde posten till övriga utgifter kunna nedsättas till 140,000 kronor. Omkostnaderna bära alltså beräknas i enlighet med följande uppställning.

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor	28,000
2. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	140,000
<u>Summa</u>		kronor 170,000

Vad angår laboratoriets *inkomster* torde dessa, på sätt chefen för finansdepartementet föreslagit, hädanefter bära beräknas under riksstatens inkomst-sida och alltså icke vidare tillgodoföras laboratoriets anslag. Jag saknar därför anledning att ingå på styrelsens beräkning av inkomsterna.

Jämlikt de nya grunderna för riksstatens uppställning torde för laboratoriet bära anvisas två särskilda förslagsanslag, nämligen ett avlöningsanslag under rubriken statens bakteriologiska laboratorium: avlöningar och ett omkostnadsanslag under benämningen statens bakteriologiska laboratorium: omkostnader. I enlighet med mina kalkyler torde för nästa budgetår det förra anslaget få upptagas till 143,700 kronor och det senare till 170,000 kronor.

Utgifterna för laboratoriet för nästa budgetår hava alltså av mig beräknats till (143,700 + 170,000) 313,700 kronor. För löpande budgetår hava utgifterna — inklusive det belopp av 5,000 kronor som tills vidare innehållits — beräknats till i runt tal 345,400 kronor. Å ena sidan har minskning skett med 900 kronor på grund av omräkning av lönerna enligt det nya systemet och med 33,300 kronor på grund av överflyttning av hyreskostnaderna till annat anslag. Å andra sidan har överflyttningen till laboratoriets avlöningsanslag av de provisoriska dyrortstilläggen medfört en ökning av 2,500 kronor.

I fråga om omkostnadsanslaget gör jag framställning under nästföljande punkt.

Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens bakteriologiska laboratorium:

Personalförteckning.	
Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 föreståndare.....	B 30
2 laboratorer	B 26
1 vaktmästare, tillika preparator	B 8
1 stallförman	B 7
1 vaktmästare	B 7;

dels godkänna följande avlöningsstat för nämnda laboratorium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.	
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 41,300
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	» 15,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 84,900
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 2,500
Summa förslagsanslag kronor 143,700;	

dels ock till Statens bakteriologiska laboratorium: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 143,700

[77.] 5. **Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag under föregående punkt anfört beträffande laboratoriets omkostnader får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens bakteriologiska laboratorium: Omkostnader för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 170,000

[78.] 6. **Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar, förslagsanslag.** Från och med budgetåret 1933/1934 är det ordinarie förslagsanslaget till statens rättskemiska laboratorium i riksstaten upptaget till 25,000 kronor. Den 19 maj 1933 har Kungl. Maj:t, i överensstämmelse med riksdagens beslut, fastställt följande stat för laboratoriet, att tillämpas från och med nämnda budgetår.

Stat.	
A. Avlöningsstat.	
	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	14,800
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	5,300

Femte huvudtiteln.

171

B. Omkostnadsstat.

Kronor

Ovriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	4,500
Summa kronor	25,000

Den 15 juni 1934 har Kungl. Maj:t fastställt följande detaljerade omkostnadsstat för laboratoriet.

Utgifter.

Kronor

Belysning, bränsle, gas, vatten m. m., <i>förslagsvis</i>	400
Städning, rengöring m. m., <i>förslagsvis</i>	750
Vetenskapliga biträden och annan tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	12,000
Anskaffande av apparater, reagens, böcker, förbrukningsartiklar och övriga omkostnader, <i>förslagsvis</i>	9,350
Summa kronor	22,500

Inkomster.

Ersättning för vissa vid laboratoriet gjorda undersökningar, <i>förslagsvis</i>	18,000
Tillskott av statsmedel, högst	4,500
Summa kronor	22,500

Såsom framgår av dessa stater motsvarar inkomstposten tillskott av statsmedel i den detaljerade omkostnadsstaten den i den ordinarie staten ingående anslagsposten till övriga kostnader för driften.

Antalet ordinarie befattningshavare vid laboratoriet är genom Kungl. Maj:ts brev den 14 maj 1926 bestämt på följande sätt.

Befattning	Lönegrad
1 föreståndare	B 30
1 vaktmästare	B 7

Dessa befattningshavare avlönas från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. Från posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. utgår enligt nämnda brev arvode till en assistent med 4,500 kronor.

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* hemställt om anvisande av anslag för laboratoriet för budgetåret 1935/1936. Styrelsen har därvid i anslutning till de nya grunderna för riksstatens uppställning verkställt särskild beräkning beträffande avlöningarna och särskild beträffande omkostnaderna.

I fråga om *avlöningarna* har styrelsen upptagit anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat till 15,400 kronor. Posten är avsedd att ersätta de nuvarande två posterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till vikariatersättningar å tillhoppa 15,200 kronor. Höjningen å 200 kronor föranledes därav, att lönerna beräknats enligt högsta förekommande löneklass.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har av styrelsen upptagits till 17,300 kronor motsvarande summan av

avlöningsstatens anslagspost å 5,300 kronor till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. och den i den detaljerade omkostnadsstaten uppförda posten å 12,000 kronor till vetenskapliga biträden och annan tillfällig personal.

För särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare beräknar styrelsen ett belopp av 400 kronor, avsett för provisoriskt dyrortstillägg. Detta belopp motsvarar de för närvarande från femte huvudtiteln anslag till provisoriskt dyrortstillägg till befattningshavare vid laboratoriet utgående tilläggen av ifrågavarande slag.

Medicinalstyrelsen har alltså uppskattat laboratoriets sammanlagda avlöningskostnader till $(15,400 + 17,300 + 400)$ 33,100 kronor.

Laboratoriets *omkostnader* har styrelsen uppskattat till 10,500 kronor, varav beräknats för expenser 3 500 kronor och för övriga utgifter 7,000 kronor. Av det för expenser upptagna beloppet avses 500 kronor för bränsle, lyse, gas och vatten samt 3,000 kronor för övriga expenser. Det föreslagna omkostnadsbeloppet motsvarar summan av de belopp, som i gällande detaljerade omkostnadsstat upptagits för belysning, bränsle, gas, vatten m. m. för städning, rengöring m. m. samt för anskaffande av apparater, reagens m. m.

Laboratoriets *inkomster* har styrelsen uppskattat till 18,000 kronor eller samma belopp, som i gällande detaljerade omkostnadsstat beräknats såsom ersättning för vissa vid laboratoriet gjorda undersökningar.

Medicinalstyrelsen har alltså beräknat laboratoriets sammanlagda utgifter till $(33,100 + 10,500)$ 43,600 kronor och dess inkomster till 18,000 kronor. Laboratoriets nettoutgifter hava i enlighet härmed beräknats till $(43,600 - 18,000)$ 25,600 kronor. Styrelsen har hemställt, att anslaget till laboratoriet måtte för nästa budgetår upptagas till sistnämnda belopp.

Departements-
chefen.

Beträffande kostnaderna för *avlöningar* vid laboratoriet kan jag i huvudsak ansluta mig till medicinalstyrelsens beräkningar. Den nya riksstatsupställningen föranleder emellertid vissa avvikelser.

Vad angår avlöningarna till de ordinarie befattningshavarna bör för desamma upptagas en anslagspost till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat. Posten synes med utgångspunkt från styrelsens förslag och efter vederbörlig reduktion med hänsyn till pensionsavdragen kunna beräknas till $(15,400 - 500)$ 14,900 kronor.

Arvodet till den förut omnämnde assistenten torde böra gäldas från en särskild, för ändamålet upptagen post, rubricerad arvode, bestämt av Kungl. Majt. Posten bör bestämmas till 4,500 kronor.

Vidare bör beräknas en post till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, i huvudsak motsvarande den av styrelsen föreslagna posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. Styrelsen har för ändamålet upptagit ett belopp av 17,300 kronor. Detta belopp bör nu minskas med 4,500 kronor eller det arvode till en assistent, som utbrutits till en särskild post. Posten bör alltså upptagas till 12,800 kronor.

Beträffande posten till särskilda löneförmåner biträder jag styrelsens förslag.

Avlöningskostnaderna kunna alltså uppskattas till (14,900 + 4,500 + 12,800 + 400) 32,600 kronor.

I fråga om styrelsens beräkning av *omkostnaderna* har jag icke något att erinra. Dessa torde alltså få beräknas enligt följande uppställning:

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor	3,500
2. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	7,000
Summa kronor		10,500

Laboratoriets *inkomster* böra, i enlighet med vad chefen för finansdepartementet förordat, redovisas å riksstatens inkomstsida. De böra därför icke tagas i beräkning i förevarande sammanhang.

Enligt den nya riksstatsuppställningen böra vidare för laboratoriets utgifter anvisas två förslagsanslag, nämligen ett avlöningsanslag betecknat statens rättskemiska laboratorium: avlöningar och ett omkostnadsanslag med rubrik statens rättskemiska laboratorium: omkostnader. Av dessa anslag läser det förra få beräknas till 32,600 kronor och det senare till 10,500 kronor.

Laboratoriets utgifter hava alltså för nästa budgetår av mig beräknats till (32,600 + 10,500) 43,100 kronor. Motsvarande belopp utgör för innevarande budgetår 43,000 kronor. Överflyttningen av de provisoriska dyrortstilläggen har medfört en ökning med 400 kronor, medan omräkningen av lönerna minskat anslagsbehovet med 300 kronor.

Beträffande omkostnadsanslaget gör jag hemställan under nästföljande punkt.

Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens rättskemiska laboratorium:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 föreståndare	B 30
1 vaktmästare	B 7;

dels godkänna följande avlöningsstat för nämnda laboratorium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	14,900
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	4,500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	12,800
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	400

Summa förslagsanslag kronor 32,600;

dels ock till Statens rättskemiska laboratorium: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 32,600

[79.] 7. **Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört beträffande laboratoriets omkostnader, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens rättskemiska laboratorium: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,500

[80.] 8. **Statens farmaceutiska laboratorium: Avlöningar, förslagsanslag.** I riksstaten för löpande budgetår är uppfört ett extra förslagsanslag till statens farmaceutiska laboratorium av 48,000 kronor.

Genom beslut den 22 juni 1934 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för laboratoriet, att lända till efterrättelse under budgetåret 1934/1935.

Stat	Kronor
Avlöning åt en föreståndare enligt lönegraden B 28, förslagsvis.....	9,540
Arvode åt två assistenter	13,000
» » en assistent	4,500
Tillfälliga biträden samt renskrivning m. m.	4,000
Avlöning till ett e. o. skrivbiträde och en e. o. expeditivsvakt samt vikariatsersättningar, förslagsvis.....	5,460
Övriga kostnader (elektricitet, gas, vatten, städning och rengöring, instrument, apparater och reagens, böcker, tidskrifter, skrivmaterialier, förbrukningsartiklar och diverse, däri inbegripet kostnad för inköp av specialiteter för efterkontroll), förslagsvis.....	11,500
Summa kronor 48,000	

I skrivelse den 13 september 1934 har *medicinalstyrelsen*, efter inhämtande av yttrande från t. f. föreståndaren för laboratoriet, hemställt om anvisande av medel för laboratoriets verksamhet under budgetåret 1935/1936. Styrelsen har därvid i enlighet med de nya grunderna för riksstatens uppställning beräknat avlöningarna för sig och omkostnaderna för sig.

Avlöningskostnaderna beräknar styrelsen på följande sätt.

Till avlöning till befattningshavare å extra stat upptar styrelsen en anslagspost å 10,500 kronor, motsvarande den nuvarande posten till avlöning åt en föreståndare enligt lönegraden B 28. Højningen av anslagsbeloppet sammanhänger därmed, att avlöningen nu beräknats enligt högsta förekommande löneklass.

Kostnaderna för avlöningar till andra icke-ordinarie befattningshavare m. m. beräknar styrelsen till 27,000 kronor. Beloppet motsvarar — efter företagen avrundning — summan av de nuvarande posterna till arvoden åt assistenter, till tillfälliga biträden samt renskrivning m. m. och till avlöning till ett extra ordinarie skrivbiträde m. m.

Under en post till särskilda löneförmåner har styrelsen vidare upptagit ett belopp av 200 kronor avsett för provisoriskt dyrtortstillägg till föreståndaren. Dylikt tillägg bestrides för närvarande från femte huvudtitelsallmänna anslag för provisoriskt dyrtortstillägg.

De sammanlagda avlöningskostnaderna beräknar styrelsen alltså till (10,500 + 27,000 + 200) 37,700 kronor.

Omkostnaderna uppskattar styrelsen sålunda. Till expenser upptages ett belopp av 3,500 kronor, därav 500 kronor avses för bränsle, lyse och vatten samt 3,000 kronor för övriga expenser. Dessutom upptar styrelsen till övriga utgifter en post å 8,000 kronor. De sammanlagda omkostnaderna beräknar styrelsen alltså till 11,500 kronor, eller samma belopp som för motsvarande ändamål i gällande stat beräknats till övriga kostnader.

Enligt styrelsens kalkyler skulle laboratoriets utgifter för avlöningar och omkostnader uppgå till sammanlagt (37,700 + 11,500) 49,200 kronor. Styrelsen hemställer därför, att anslaget till statens farmaceutiska laboratorium måtte för nästa budgetår upptagas till sistnämnda belopp.

Beträffande medicinalstyrelsens beräkning av *avlöningskostnaderna* vill jag allenast föreslå de jämkningar, vilka föranledas av den nya statsuppställningen. I anledning härav får jag framlägga följande beräkningar.

Departements-
chefen.

Till avlöning till en tjänsteman å extra stat torde böra upptagas en post motsvarande den av styrelsen upptagna posten till avlöning till befattningshavare å extra stat. Det av styrelsen beräknade beloppet av 10,500 kronor bör med hänsyn till det pensionsavdrag, varmed här är att räkna, reduceras till 10,100 kronor.

Vidare bör den av styrelsen upptagna posten till avlöningar till andra icke-ordinarie befattningshavare m. m. å 27,000 kronor uppdelas å två särskilda poster. Den ena av posterna, som bör benämnas arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, bör avses för arvoden åt de tre i det föregående omförmälda assistenterna och upptagas till 17,500 kronor. Den andra posten bör avses för och betecknas avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Denna post kan uppskattas till 9,500 kronor.

För särskilda löneförmåner torde i överensstämmelse med styrelsens förslag böra upptagas en anslagspost å 200 kronor.

Avlöningskostnaderna vid laboratoriet kunna enligt dessa beräkningar uppskattas till (10,100 + 17,500 + 9,500 + 200) 37,300 kronor.

Laboratoriets *omkostnader* torde i enlighet med vad medicinalstyrelsen förordnat böra beräknas på följande sätt:

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor	3 500
2. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	8 000
		Summa kronor 11,500

För laboratoriet torde lämpligen böra anvisas två särskilda anslag. Anslagen, som torde böra erhålla karaktär av förslagsanslag, synas böra upptagas under beteckningarna statens farmaceutiska laboratorium: avlöningar och statens farmaceutiska laboratorium: omkostnader. Det förra anslaget lär få beräknas till 37,300 kronor och det senare till 11,500 kronor. Stat för användningen av sistnämnda anslag torde framdeles få fastställas av Kungl. Maj:t.

Utgifterna för laboratoriet för nästa budgetår hava alltså av mig beräknats till (37,300 + 11,500) 48,800 kronor. För innevarande budgetår har anslaget till laboratoriet beräknats till 48,000 kronor. Omräkningen av föreståndarens avlöning har medfört en höjning av 560 kronor, medan föreståndarens provisoriska dyrortstillägg föranlett ökning med 200 kronor. Återstående höjning har uppkommit genom avrundning av en anslagspost.

Beträffande anvisande av omkostnadsanslaget gör jag framställning under nästföljande punkt.

Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens farmaceutiska laboratorium:

Personalförteckning.	
Befattning	Lönegrad
Tjänsteman å extra stat.	
1 föreståndare	B 28;

dels godkänna följande avlöningsstat för nämnda laboratorium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till en tjänsteman å extra stat, <i>föreslagsvis</i>	kronor 10,100
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t.....	» 17,500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 9,500
4. Särskilda löneförmåner, <i>föreslagsvis</i>	» 200
Summa förslagsanslag kronor 37,300;	

dels ock till Statens farmaceutiska laboratorium: *Avlöningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *föreslagsanslag* av kronor 37,300

[81.] 9. **Statens farmaceutiska laboratorium: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört beträffande farmaceutiska laboratoriets omkostnader, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens farmaceutiska laboratorium: *Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *föreslagsanslag* av kronor 11,500

Provinsialläkarstaten.

[82.] 10. **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** I riksstaten för löpande budgetår äro under provinsialläkarstaten upptagna bland andra följande tre anslag:

Förste provinsialläkare och provinsialläkare, ordinarie förslagsanslag	kronor 3,075,300
Tillfälliga lönetillägg åt vissa provinsialläkare, extra anslag	» 2,100
Avlöning åt civila läkarstipendiater, ordinarie förslagsanslag	» 8,000
Summa kronor 3,085,400	

Användningen av anslaget till *förste provinsialläkare och provinsialläkare* framgår av följande stat för ifrågavarande befattningshavare, vilken den 19 maj 1933 fastställts att gälla från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.

Avlöningar till förste provinsialläkare och provinsialläkare, förslagsanslag	kronor 2,820,600
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 200,000
Arvoden till biträdande förste provinsialläkare	» 11,600
Expeditionslokal, skrivbiträde och övriga expenser för förste provinsialläkare	» 43,100
Summa kronor 3,075,300	

Beträffande den närmare fördelningen av de två sista posterna i denna stat får jag hänvisa till statsliggaren för löpande budgetår s. 189—190. Här vill jag blott anmärka, att den senare av posterna är avsedd för ersättningar till förste provinsialläkarna för bestridande av kostnader för expeditionsslokal samt skrivhjälp och andra expenser samt att dessa ersättningar, då de utgå med fixa belopp — oberoende av de verkliga kostnaderna — närmast äro att betrakta såsom avlöningsförmåner.

Från anslaget till *tillfälliga lönetillägg åt vissa provinsialläkare* hava alltså sedan år 1926 enligt beslut av Kungl. Maj:t dylika tillägg utgått till provinsialläkare i vissa Norrlandsdistrikt. I samband med uppkomna vakanser å läkartjänster i dessa distrikt hava under senare år lönetilläggen i flera fall indragits eller nedsatts. Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 20 juli 1934 indragit tidigare utgående lönetillägg till provinsialläkaren i Vittangi distrikt, utgå för närvarande tillfälliga lönetillägg på sätt framgår av följande tablå:

Provinsialläkardistrikt	Lönetillägg
Gäddede	kronor 240
Pajala	» 360
Malåträsk	» 420
Arjeplog	» 840
Summa kronor 1,860	

Vad angår anslaget till *avlöning åt civila läkarstipendiater*, får jag erinra, att Kungl. Maj:t genom brev den 8 maj 1931 bemyndigat medicinalstyrelsen dels att för en tid av sex år, räknat från och med den 1 januari 1932, uppdraga åt provinsialläkare i distrikt inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att under vissa villkor företaga tjänsteresor till avlägset belägna eller svårtillgängliga platser inom respektive distrikt för att å desamma under

lämpliga tider hålla mottagningar för meddelande av läkarvård, *dels ock* att förordna två civila läkarstipendiater att såsom extra läkare, den ene inom Jämtlands och Västerbottens samt den andre inom Norrbottens län, antingen i mån av behov under provinsialläkarnas ifrågavarande tjänsteresor biträda vid läkarvården inom distrikten eller ock, därest särskilda omständigheter sådant föranleda, i provinsialläkarnas ställe företaga dem åliggande tjänsteresor av förevarande slag. Ifrågavarande anslag är — på sätt framgår av beräkningarna i ämnet i 1932 års statsverksproposition (V s. 205) — närmast avsett för stipendier och arvoden åt nämnda två stipendiater.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola här behandlade tre anslag sammanföras till ett enda förslagsanslag, rubricerat förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: avlöningar. Till detta anslag skola också överföras de kostnader för provisoriskt dyrortstillägg till vissa förste provinsialläkare, vilka för närvarande bestridas från femte huvudtitelns gemensamhetsanslag till dylika tillägg.

I skrivelse den 29 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* i enlighet med nämnda grunder gjort framställning angående anvisande av medel till avlöningar till förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl. för nästa budgetår.

Till *avlöningar till förste provinsialläkare och provinsialläkare* har styrelsen upptagit en anslagspost å förslagsvis 3,020,600 kronor. Denna post motsvarar summan av de i gällande stat för provinsialläkarna upptagna posterna till avlöningar till förste provinsialläkare och provinsialläkare å 2,820,600 kronor och till vikariatsersättningar å 200,000 kronor. Styrelsen har icke beräknat anslagsposten enligt högsta förekommande löneklass utan i stället till grund för beräkningen lagt det sannolika faktiska utgiftsbehovet.

Vidare har styrelsen uppskattat kostnaderna till *särskilda löneförmåner till förste provinsialläkare och provinsialläkare* till sammanlagt 45,440 kronor. Därvid beräknar styrelsen för provisoriskt dyrortstillägg till förste provinsialläkare ett belopp av förslagsvis 480 kronor, avsett för dylikt tillägg till förste provinsialläkarna i Stockholms och Norrbottens län. För tillfälliga lönetillägg åt vissa provinsialläkare upptar styrelsen det för närvarande för ändamålet utgående beloppet av 1,860 kronor. Slutligen beräknar styrelsen under nämnda särskilda löneförmåner för ersättning till förste provinsialläkare för vissa expenser ett belopp av 43,100 kronor, vilket belopp motsvarar den nuvarande anslagsposten till expeditionslokal, skrivbiträde och övriga expenser för förste provinsialläkare.

För *arvoden till biträdande förste provinsialläkare* upptar styrelsen samma belopp, som för närvarande utgår, eller 11,600 kronor.

Därjämte beräknas för *avlöning åt civila läkarstipendiater* ett belopp av förslagsvis 8,000 kronor motsvarande det nuvarande anslaget för samma ändamål.

Hela det här ifrågavarande medelsbehovet beräknar styrelsen enligt dessa kalkyler till $(3,020,600 + 45,440 + 11,600 + 8,000)$ 3,085,640 kronor. Styrelsen

föreslår, därför, att anslaget för berörda ändamål för budgetåret 1935/1936 måtte upptagas till sistnämnda belopp.

Mot medicinalstyrelsens uppskattning av utgifterna till *avlöningar till förste provinsialläkare och provinsialläkare* har jag i och för sig icke något att invända. Emellertid torde det av styrelsen upptagna beloppet med hänsyn till pensionsavdragen böra minskas med 120,600 kronor och alltså upptagas till 2,900,000 kronor.

Departements-
chefen.

Vidare får jag föreslå, att för erhållande av en jämnare slutsumma å anslaget det beräknade beloppet för provisoriskt dyrortstillägg till förste provinsialläkare nedsattes med 40 kronor till 440 kronor samt att i följd därav utgifterna till *särskilda löneförmåner* beräknas till 45,400 kronor. *Övriga utgifter* torde böra beräknas i enlighet med styrelsens förslag.

Det sammanlagda anslagsbeloppet skulle då bli (2,900,000 + 45,400 + 11,600 + 8,000) 2,965,000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2,965,000;

dels ock godkänna följande avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl., att tillämpas tills vidare från och med nämnda budgetår:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till förste provinsialläkare och provinsialläkare, <i>förslagsvis</i>	kronor 2,900,000	
2. Särskilda löneförmåner till förste provinsialläkare och provinsialläkare:		
a. Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa förste provinsialläkare, <i>förslagsvis</i>	kronor 440	
b. Tillfälliga lönetillägg åt vissa provinsialläkare	» 1,860	
c. Ersättning till förste provinsialläkare för vissa expenser	» 43,100	» 45,400
3. Arvoden till biträdande förste provinsialläkare	»	11,600
4. Avlöning åt civila läkarstipendiater, <i>förslagsvis</i>	»	8,000

Summa förslagsanslag kronor 2,965,000

[83.] 11. **Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar, förslagsanslag.** Från och med budgetåret 1931/1932 har i riksstaten

varit uppfört ett ordinarie förslagsanslag till reseersättningar vid provinsialläkarstaten. Från anslaget bestridas statsverkets utgifter för rese- och traktementspenningar åt förste provinsialläkare, provinsialläkare och extra provinsialläkare. Anslaget, som ursprungligen upptogs till 140,000 kronor, har för vart och ett av budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 beräknats till 125,000 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att jämväl för nästa budgetår måtte för berörda ändamål beräknas ett anslag av 125,000 kronor.

Departements-
chefen.

Nettoutgifterna för berörda reseersättningar hava under de senast förflutna tre budgetåren uppgått till respektive 122,964, 125,965 och 140,449 kronor. Då den senaste utgiftsökningen kan vara beroende på tillfälliga omständigheter, synes mig någon höjning av anslaget med hänsyn till denna siffra icke påkallad. I likhet med *medicinalstyrelsen* förordar jag därför, att för ändamålet beräknas ett anslagsbelopp av 125,000 kronor.

Anslaget torde nu böra upptagas under rubriken förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: reseersättningar.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förste provinsialläkare och provinsialläkare m. fl.: Reseersättningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 125,000

[84.] 12. Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m., *förslagsanslag*. Till avlönande av de extra provinsialläkarna utgå av statsmedel vissa bidrag. För ändamålet äro i riksstaten uppförda två anslag, nämligen ett ordinarie förslagsanslag till bidrag till extra provinsialläkares avlönande och ett extra förslagsanslag till dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare. Dessa anslag äro för löpande budgetår upptagna till 20,000 respektive 500 kronor.

Föreskrifter rörande användningen av anslaget till bidrag till extra provinsialläkares avlönande återfinnas i allmänna läkarinstruktionen den 19 december 1930 (nr 442; ändrad 1933 nr 37), kungörelsen den 30 december 1911 (nr 163) angående ändrade bestämmelser i fråga om statsbidrag till avlönande av extra provinsialläkare och kungörelsen den 29 juni 1917 (nr 465) angående statsbidrag till avlönande av extra provinsialläkare i avlägset belägena, särskilt svårbesättliga distrikt.

Beträffande dyrtidstilläggsanslaget äro bestämmelser meddelade i kungörelsen den 8 maj 1925 (nr 206) angående dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare.

I skrivelse den 29 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning rörande anvisande av medel för här omförmälda ändamål för budgetåret 1935/1936.

Beträffande medelsbehovet till bidrag till extra provinsialläkares avlönande har styrelsen därvid anfört följande.

Den 1 augusti 1934 hade statsbidrag utgått till 14 extra provinsialläkar-distrikt med tillhopa 20,000 kronor. Sannolikhet föreläge icke för att något av dessa distrikt komme att under den närmaste tiden förändras till ordinarie. Från och med den 1 januari 1936 komme statsbidraget till ett av berörda distrikt att upphöra, men i stället tillkomme från och med den 1 oktober 1934 statsbidrag till ett nyinrättat extra distrikt. Någon nedsättning av det nuvarande anslagsbeloppet borde enligt styrelsens åsikt icke äga rum, utan syntes för ändamålet fortfarande böra upptagas ett belopp av 20,000 kronor.

Med avseende å anslaget till dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare har styrelsen framhållit, att nettoutgifterna för dessa tillägg under budgetåret 1933/1934 uppgått till 650 kronor. På grund härav hemställer styrelsen, att — därest nyssnämnda kungörelse den 8 maj 1925 alltjämt komme att gälla — för dylika tillägg måtte för nästa budgetår beräknas ett från 500 kronor till 650 kronor förhöjt belopp.

Till medicinalstyrelsens beräkning av utgifterna till bidrag till extra provinsialläkares avlönande ansluter jag mig. Departements-
chefen.

Vad angår frågan om dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare vill jag icke för närvarande ifrågasätta någon ändring av gällande bestämmelser i ämnet och förordar därför, att medel för dylika tillägg beräknas jämväl för nästa budgetår. Det för ändamålet behöfliga beloppet torde liksom för löpande budgetår kunna uppskattas till 500 kronor.

Här avsedda kostnader torde i enlighet med de nya grunderna för riksstatens uppställning böra bestridas från ett gemensamt förslagsanslag, rubricerat bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m., därvid anslagsbeloppet torde få bestämmas till (20,000 + 500) 20,500 kronor. För anslaget lär böra fastställas en särskild stat, däri de hittillsvarande anslagen ingå såsom särskilda anslagsposter.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.
för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslags-
anslag av *kronor 20,500;*
dels ock godkänna följande stat för användningen av an-
slaget, att gälla för nämnda budgetår:

Stat.

1. Bidrag till extra provinsialläkares avlönande,
<i>förslagsvis</i>	kronor 20,000
2. Bidrag till dyrtidstillägg åt vissa extra pro-
vinsialläkare, <i>förslagsvis</i>	» 500

Summa förslagsanslag kronor 20,500

Sjukvårdsanstalterna.*Sinnessjukvårdsanstalter.*

[85.] 13. **Statens sinnessjukhus: Avlöningar, förslagsanslag.** Antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus är genom Kungl. Maj:ts brev den 7 juni 1934 bestämt på följande sätt:

I. Läkarpersonal.

Befattning	Lönegrad
15 överläkare av 1:a klass	B 29
17 förste läkare	B 28
5 överläkare av 2:a klass	B 28
17 överläkare av 3:e klass	B 27
36 andre läkare	B 26
1 läkare vid S:t Olofs sjukhus i Visby	B 26

II. Kontorspersonal.

4 sysslomän av 1:a klass	B 24
10 sysslomän av 2:a klass	B 22
8 sysslomän av 3:e klass	B 21
17 bokhållare	B 15
21 kassörer	B 11
12 kameralbiträden	B 8
15 kanslibiträden	B 7
2 kontorsbiträden	B 4

III. Sjukvårdspersonal.

18 uppsyningsmän av 1:a klass	B 14
31 förestånderskor av 1:a klass	B 12
18 uppsyningsmän av 2:a klass	B 10
152 överskötare	B 8
36 förestånderskor av 2:a klass	B 7
979 skötare	B 6
317 översköterskor	B 6
1,207 sköterskor	B 3

IV. Ekonomipersonal.

13 maskinmästare av 1:a klass	B 14
8 maskinmästare av 2:a klass	B 12
8 befallningsmän	B 10
35 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 10
18 maskinister av 1:a klass	B 10
19 trädgårdsmästare	B 10
113 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 8
24 maskinister av 2:a klass	B 8
15 köksförestånderskor av 1:a klass	B 7

Befattning	Lönegrad
11 magasinsföreståndare	B 7
20 arbetsförestånderskor	B 6
13 bageriförestånderskor	B 6
10 chaufförer	B 6
15 eldare av 1:a klass	B 6
6 förmän i trädgård och jordbruk	B 6
96 hantverkare	B 6
6 köksförestånderskor av 2:a klass	B 6
21 post- och stadsbud	B 6
18 tvättförestånderskor av 1:a klass	B 6
90 eldare av 2:a klass	B 5
28 föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 5
17 närmaste biträden till köksförestånderska	B 5
24 yttre nattvakter	B 5
9 närmaste biträden till bageriförestånderska	B 3
3 tvättförestånderskor av 2:a klass	B 3
17 närmaste biträden till tvättförestånderska	B 3
39 sömmerskor eller väverskor	B 3

I skrivelse den 12 september 1934 har *medicinalstyrelsen* framlagt förslag till vissa *ändringar i antalet ordinarie befattningar vid sinnessjukhusen*. Medicinalstyrelsens förslag är väsentligen föranlett av det ökade personalbehov, som uppkommer vid ibruktagandet av vissa för närvarande under byggnad varande sjukhus. Styrelsen räknar i sådant hänseende med att Vipeholms sjukhus i Lund skall bli färdigt omkring den 1 oktober 1935 och att de nya avdelningarna vid S:t Sigfrids sjukhus vid Växjö skola kunna tagas i bruk omkring den 1 januari 1936. Beträffande det nya sjukhuset i Visby anför styrelsen, att detsamma visserligen ej kan beräknas bli färdigt under budgetåret 1935/1936 men att därstädes likväl under nämnda budgetår komme att erfordras vissa befattningshavare i och för sjukhusets iordningställande. Vidare ifrågasätter medicinalstyrelsen smärre ändringar i personaluppsättningarna vid Psykiatriska sjukhuset i Stockholm och Restads sjukhus vid Vänersborg. Därjämte föreslår styrelsen indragning av vissa vakanta befattningar tillhörande ekonomipersonalen.

I fråga om *Vipeholms sjukhus* har styrelsen hänvisat till det förslag till personaluppsättning, som av styrelsen framlagts i skrivelse den 29 augusti 1933. I nämnda skrivelse anförde styrelsen bland annat följande.

I enlighet med det i proposition nr 140 till 1931 års riksdag framlagda förslaget komme Vipeholms sjukhus att omfatta fyra sjukvårdspaviljonger, vardera om fyra avdelningar. Av dessa 16 avdelningar, som vore förlagda så, att två avdelningar tillsammans upptoge en våning i respektive paviljonger, vore 4 — med ett platsantal av 152 — avsedda för relativt lugna patienter, 8 — med ett platsantal av 320 — avsedda för halvoroliga patienter och 4 — med ett platsantal av 140 — avsedda för de mest svårskötta. I angivna platsantal inginge 18 reservplatser, vadan den fastställda patientnumerären utgjorde 594.

I nämnda proposition hade redogjorts för en av kasernkommittén uppgjord approximativ beräkning rörande den för sjukhuset erforderliga personalen. Denna beräkning hade upptagit sammanlagt 179 befattningshavare, nämligen läkarpersonal 2, kontorspersonal 3, sjukvårdspersonal 130, manlig ekonomipersonal 19 och kvinnlig ekonomipersonal 25.

Medicinalstyrelsen beräknade år 1933 personalbehovet på följande sätt. Vid sjukhuset erfordrades två läkarbefattningar nämligen en överläkare av 2:a klass och en andre läkare. Båda befattningarna borde vara ordinarie.

Kontorspersonalen borde omfatta en syssloman, en kassör och ett kansli-biträde. Sysslomansbefattningen syntes, med hänsyn till nuvarande placering av motsvarande befattning vid det föga mindre och i skötseln betydligt mera komplicerade Furunäsets sjukhus vid Piteå, för närvarande icke upptagas högre än i 3:e klass. Även dessa tre befattningar borde bli ordinarie.

Vården av de patienter, för vilka sjukhuset vore avsett — vuxna svårskötta obildbara sinnesslöa — toge på grund av ofta förekommande utbrott av oro och hänsynslös våldsamhet eller oförmåga och motsträvighet vid daglig ans och passning vårdpersonalens kroppskrafter starkt i anspråk, varför denna personal för att kunna begränsas till rimligt antal i stor utsträckning borde vara manlig. Å andra sidan funnes starkt behov av den fullständigare utbildning i allmän sjukvård, som stode den kvinnliga personalen till buds, samt av kvinnans mera utpräglade förmåga att uppehålla trydlighet och trevnad inom avdelningen. Styrelsen hade tänkt sig, att å envar av de sex dubbelavdelningarna för den oroligare delen av patienterna av kvinnlig personal skulle finnas dels en översköterska, dels för bestyren med matservering, städning och dylikt en sköterska, men i övrigt manlig personal, under det att personalen å de båda dubbelavdelningarna för de lugnaste patienterna skulle bli uteslutande kvinnlig. Som av det sagda framginge, ansåges en översköterska kunna handhåva tvenne i samma våning belägna avdelningar, i det att den individuella vården av här ifrågavarande patienter icke toge avdelningsledarens tid i anspråk i tillnärmelsevis samma grad som å ett vanligt sinnessjukhus. För varje underavdelning hade styrelsen däremot beräknat särskilt arvode att utgå för s. k. nästansvarighet.

Med hänsyn till det övervägande antalet manlig sjukvårdspersonal och den, visserligen i mycket begränsad mån, möjliga sysselsättningen av patienter utomhus hade styrelsen för närmaste ledningen av sjukvården föreslagit en uppsyningsman av 1:a klass samt en förestånderska av 2:a klass, den senare med åliggande att jämväl handhåva göromålen inom operationsrum, apotek och laboratorium.

Av övrig sjukvårdspersonal hade behovet beräknats till 92 manliga och 36 kvinnliga befattningshavare, av vilka 8 översköterskor. Antalet vore, om man frånsåge den ökning av personalen, som nödvändiggjordes av den efter tiden för kasernkommitténs beräkning minskade arbetstiden, något mindre än det tidigare beräknade. Styrelsen vore också medveten om att beräkningen vore hållen i underkant, men ansåge att närmare erfarenheter beträffande den här i landet hittills oprövade anstaltstypen borde avvaktas, innan ökning av personalen ifrågasattes.

Såsom ordinarie befattningar tillhörande sjukvårdspersonalen föresloge styrelsen uppsyningsmans-, förestånderske- och överskötersketjänsterna samt 68 skötar- och 17 skötersketjänster.

Ekonomipersonalen kunde begränsas med hänsyn dels till obehövligheten av verkstäder och mera omfattande trädgårdsdrift för patienternas sysselsättning dels därtill, att den från början planerade tvättinrättningen vid sjukhuset icke komme till utförande. Å andra sidan hade styrelsen beaktat, att patienthjälp, och särskilt kvinnlig sådan, inom ekonomilokalerna icke

såsom vid övriga sinnessjukhus vore att påräkna. Styrelsen beräknade behovet av befattningar för ekonomiavdelningen till inalles 46. Av dessa upptog styrelsen såsom ordinarie 17 manliga och 3 kvinnliga samt såsom icke-ordinarie 8 manliga och 18 kvinnliga.

I överensstämmelse med dessa beräkningar har medicinalstyrelsen nu upptagit följande ordinarie befattningar vid sjukhuset.

1 överläkare av 2:a klass,	1 maskinist av 1:a klass,
1 andre läkare,	4 hantverksföreståndare av 2:a klass,
1 syssloman av 3:e klass,	1 maskinist av 2:a klass,
1 kassör,	1 förman i trädgård och jordbruk,
1 kanslibiträde,	4 hantverkare,
1 uppsyningsman av 1:a klass,	1 köksförestånderska av 2:a klass,
1 förestånderska av 2:a klass,	1 post- och stadsbud,
68 skötare,	4 eldare av 2:a klass,
8 översköterskor,	1 närmaste biträde till köksförestånderskan,
17 sköterskor,	1 sömmerska eller väverska.
1 maskinmästare av 2:a klass,	

Av dessa befattningar ingå emellertid — i överensstämmelse med beslut av 1934 års riksdag — 1 överläkare av 2:a klass, 1 syssloman av 3:e klass och 1 maskinmästare av 2:a klass i det av Kungl. Maj:t den 7 juni 1934 bestämda antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus.

Beträffande *S:t Sigfrids sjukhus* har medicinalstyrelsen likaledes erinrat om det förslag i ämnet, som av styrelsen framlades i skrivelse den 29 augusti 1933. Däri uttalade sig styrelsen till en början sålunda.

Enligt styrelsens i skrivelse den 25 januari 1930 framlagda förslag, som enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut lagts till grund för utvidgningen av *S:t Sigfrids sjukhus*, avsåges att inrättas i nybyggnader 480 vårdplatser, av vilka 430 för kvinnliga och 50 för manliga sjuka, under det att samtliga platser i befintliga byggnader, 304 i huvudsjukhuset och 100 i kriminalavdelningen, skulle beläggas med manliga sjuka (prop. nr 150 till 1930 års riksdag, sid. 44).

Styrelsen hade under utarbetande förslag till vissa renoveringsarbeten inom dessa byggnader och ämnade därvid föreslå den ändringen i angivna plan, att en av de befintliga paviljongerna, med 26 platser, apterades för tuberkulösa patienter med 13 platser för vartdera könet, varigenom antalet vårdplatser för män komme att utgöra i nybyggnader 50, i befintliga huvudsjukhuset 291 och i kriminalavdelningen 100, eller sammanlagt 441 och för kvinnor i nybyggnader 430 och i befintlig byggnad 13, eller sammanlagt 443.

Manssidan skulle omfatta — utom kriminalavdelningens 6 avdelningar — 4 avdelningar för lugna, 4 avdelningar för halvroliga och 2 avdelningar för oroliga, kvinnosidan 6 avdelningar för lugna, 3 avdelningar för halvroliga och 3 avdelningar för oroliga. Därtill komme tuberkulosavdelningen med underavdelningar för vartdera könet.

Det sålunda modifierade förslaget hade av styrelsen lagts till grund för beräkningen av personalbehovet.

Beträffande behovet av läkarpersonal anförde styrelsen — efter erinran att den nuvarande läkarpersonalen vid sjukhuset utgjordes av 1 överläkare av 1:a klass, 1 förste läkare och 2 andre läkare — följande.

Medicinalstyrelsen hade i sin berörda skrivelse den 25 januari 1930 framlagt vissa approximativa beräkningar rörande personalbehovet vid sjukhuset efter den föreslagna utvidgningen. Däri hade styrelsen framhållit, att redan det blivande platsantalet nödvändiggjorde en uppdelning av sjukvårdsledningen på två överläkare. Därtill kom, att sjukvårdsarbetet vid anstalten icke oväsentligt ökades genom de båda särskilda inrättningar, som där vore anordnade, nämligen dels kriminalavdelningen om 100 platser, vars skötande ställde stora anspråk på läkarens erfarenhet och krävde mycken tid, dels familjevården i Korsberga, som stadgeenligt skulle ledas av överläkare och, bland annat, föranledde dennes frånvaro från sjukhuset under flera dagar varje månad. Anstalten borde därför efter utvidgningen erhålla två överläkare, av vilka en såsom sjukhuschef borde handhava den administrativa ledningen. På vad sätt sjukvårdsledningen jämte de nämnda särskilda funktionerna lämpligen borde fördelas mellan överläkarna, syntes böra bli va föremål för särskild prövning framdeles, men det framstode redan då som nödvändigt, att envar av överläkarna vid sin sida erhöle en läkare med den erfarenhet, som förutsattes för förste läkarebefattning.

Inalles hade medicinalstyrelsen år 1930 räknat med en läkarpersonal vid sjukhuset, omfattande två överläkare, två förste läkare och två andre läkare.

I propositionen nr 140 hade föredragande departementschefen, som i övrigt icke ansett anledning föreligga att i då förevarande sammanhang upptaga läkarfrågan till närmare dryftande, uttalat, att det syntes honom klart, att den utvidgade Växjöanstalten borde erhålla två överläkare.

Enligt medicinalstyrelsens uppfattning borde behovet av läkarpersonal fortfarande uppskattas i enlighet med de av styrelsen år 1930 framlagda beräkningarna. Styrelsen förordade därför, att i samband med utvidgningen den nuvarande läkarpersonalen förstärktes med 1 förste läkare och 1 överläkare av 3:e klass.

I fråga om behovet av annan personal uttalade sig styrelsen år 1933 på följande sätt.

Sysslomansbefattningen vid sjukhuset vore för närvarande placerad såsom syssloman av 2:a klass. Ehuru vissa skäl talade för uppflyttning av befattningen till 1:a klass, ville styrelsen dock icke för närvarande ifrågasätta sådan uppflyttning.

Kontorspersonalen vid sjukhuset, som — frånsett sysslomannen — omfattade 1 bokhållare, 1 kassör och 1 kanslibiträde, borde till art och antal bli va densamma som av styrelsen förordats beträffande Umedalens sjukhus. Den borde därför utökas med 1 kameralbiträde.

Läkare-, sysslomans- och kontorspersonalsbefattningar borde enligt styrelsen uppföras såsom ordinarie.

I fråga om uppsyningsmans- och förestånderskepersonalen hade styrelsen, i likhet med vad beträffande Umedalens sjukhus föreslagits, beräknat två förestånderskebefattningar, en av 1:a och en av 2:a klass, vid vardera könsidan samt en uppsyningsman av 1:a klass väsentligen för arbetsledningen. För kriminalavdelningen, med dess vanskligare patientklientel och relativt talrika personal, ansåge emellertid styrelsen, att en särskild uppsyningsmantjänst borde bibehållas. Tjänsten vore för närvarande upptagen i 1:a klass och kvarstode med hänsyn därtill i styrelsens förslag som sådan, men styrelsen hade för avsikt att vid nuvarande innehavarens avgång föreslå densamma nedflyttad till 2:a klass.

Vad anginge sjukvårdspersonalen i övrigt upptog styrelsen kriminalavdelningens personal, 6 överskötare och 38 övriga manliga befattningshavare, oförändrad. Å återstående delen av manssidan beräknades manlig personal

å avdelningarna för oroliga och två av avdelningarna för halvoroliga (här motsvarande 62 % av platsantalet) samt för nattjänst och arbetstillsyn, kvinnlig personal för övriga avdelningar. Erforderlig personal för denna del av manssidan beräknades till 58 män, varav 4 överskötare och 38 kvinnliga, varav 7 översköterskor (inklusive översköterskan för tuberkulospaviljongen). Detta innebure 40 % kvinnlig personal.

A kvinnosidan erfordrades utom förestånderskorna 112 befattningshavare, varav 12 översköterskor.

Sjukvårdspersonalen vid detta sjukhus måste liksom för närvarande bliva relativt talrik. Därtill bidroge i främsta rummet den stora personalen å kriminalavdelningen men också de relativt små avdelningarna, särskilt i de befintliga paviljongerna.

Såsom ordinarie befattningar föresloge styrelsen, efter samma beräkningsgrunder som i fråga om Umedalens sjukhus, samtliga uppsyningsmans-, förestånderske-, överskötare- och överskötersketjänster samt 68 skötar- och 78 skötersketjänster.

Vad anginge ekonomipersonalen räknade styrelsen med 26 manliga och 8 kvinnliga befattningar såsom ordinarie samt 11 manliga och 36 kvinnliga såsom extra ordinarie.

Den här beräknade ökningen av anstaltens nuvarande personal motsvarade mycket nära den år 1930 kalkylerade, med undantag av den personalökning beträffande sjukvårdspersonalen, som härrörde ur minskningen av denna personals arbetstid.

I sin nu förevarande framställning har medicinalstyrelsen under hänvisning till sina år 1933 framlagda beräkningar, för vilka jag här blott i stora drag kunnat redogöra, föreslagit inrättande av följande nya befattningar vid sjukhuset:

1 förste läkare,	48 sköterskor,
1 överläkare av 3:e klass,	1 maskinmästare av 1:a klass,
1 kameralbiträde,	2 hantverksföreståndare av 1:a klass,
1 förestånderska av 1:a klass,	1 köksförestånderska av 1:a klass,
13 skötare,	1 magasinsföreståndare,
14 översköterskor,	1 arbetsförestånderska.

Samtidigt har styrelsen i enlighet med samma beräkningar föreslagit indragning av följande befattningar vid sjukhuset, nämligen 1 maskinmästare av 2:a klass, 1 hantverksföreståndare av 2:a klass, 1 maskinist av 2:a klass och 1 köksförestånderska av 2:a klass.

Beträffande *det nya sinnessjukhuset i Visby* framhåller medicinalstyrelsen, att av de befattningar, vilka eventuellt skulle behöva tillsättas för sjukhusets iordningställande, syntes för budgetåret 1935/1936 erfordras en överläkare, en syssloman och en maskinmästare. Styrelsen anför, att det arbete, som borde tillkomma överläkaren och sysslomannen, lämpligen borde utföras av innehavarna av läkar- respektive sysslomansbefattningarna vid nuvarande S:t Olofs sjukhus, vilket vore avsett att nedläggas, så snart det nya sjukhuset kunde tagas i bruk, men att samtidigt en reglering av de med nämnda befattningar förenade avlöningsförmånerna borde vidtagas. Beträffande de erforderliga personalförändringarna vid ifrågavarande sjukhus har styrelsen härefter anfört följande.

Det nya sjukhuset i Visby, som vore avsett för 216 platser, bleve i storlek närmast jämförligt med S:t Annas sjukhus i Nyköping med 204 platser. Något skäl att i löneavseende placera nyssnämnda befattningar vid det nya något större sjukhuset lägre än motsvarande befattningar vid S:t Annas sjukhus vore enligt styrelsens förmenande icke till förmån.

Befattningen som läkare vid S:t Olofs sjukhus i Visby, vilken för närvarande vore placerad i lönegraden B 26, borde därför ersättas med en befattning som överläkare av 2:a klass, lönegrad B 28. Sysslomansbefattningen, som för närvarande vore extra ordinarie, borde uppföras på ordinarie stat såsom syssloman av 3:e klass, lönegrad B 21.

Som föreståndare för maskinavdelningen borde inrättas en ny befattning som maskinmästare av 2:a klass, lönegrad B 12. Vid nuvarande S:t Olofs sjukhus finnes ingen maskinavdelning, utan hade sjukhusets uppvärmning, som åstadkommits dels genom eldning i kakelugnar dels genom eldning i en värmeledningspanna av enklaste beskaffenhet, handhåfts av en eldare av 1:a klass. Denne ägde emellertid ej tillräcklig kompetens att förestå den moderna maskinavdelning, som komme att inrättas vid det nya sjukhuset, utan erfordrades härför en person med maskinmästarutbildning. Vid det gamla sjukhusets nedläggning syntes förenämnda eldarbefattning böra överföras till det nya sjukhuset och förändras till eldare av 2:a klass.

Vid S:t Annas sjukhus, varmed jämförelser här gjorts, finnes visserligen ingen maskinmästarbefattning, utan förestodes maskinavdelningen därstädes av en maskinist av 1:a klass. Detta beroende därpå, att maskinavdelningen vid detta sjukhus vore mycket gammalmodig och av obetydlig omfattning.

Enligt medicinalstyrelsens förslag skulle alltså för budgetåret 1935/1936 för det nya sinnessjukhuset i Visby erfordras 1 överläkare av 2:a klass, 1 syssloman av 3:e klass, 1 maskinmästare av 2:a klass och 1 eldare av 2:a klass. Samtidigt borde det fastställda antalet ordinarie befattningar minskas med 1 läkare vid S:t Olofs sjukhus i Visby och 1 eldare av 1:a klass.

Vidkommande frågan om *indragning av vissa vakanta befattningar tillhörande ekonomipersonalen* har styrelsen till en början erinrat, att styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 juni 1934 anfört bland annat följande.

Styrelsen hade kommit till den uppfattningen, att av vakanta ordinarie befattningar tillhörande ekonomipersonalen vid sinnessjukhusen 2 hantverksföreståndare av 2:a klass, 1 eldare av 1:a klass, 1 hantverkare och 1 yttre nattvakt kunde indragas såsom obehöfliga, medan 2 chaufförer, 1 post- och stadsbud, 2 föreståndare i stall, ladugård och svinstall samt 1 närmaste biträde till bageriförestånderskan borde från och med budgetåret 1934/1935 ersättas med 5 e. o. befattningar som manlig ekonomist och en e. o. befattning som kvinnlig ekonomist. Samtliga nämnda ordinarie befattningar borde tills vidare hållas obesatta i avvaktan på framställning av styrelsen om tjänsternas indragning.

Styrelsen erinrar vidare, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1934 bifallit styrelsens framställning om inrättande av de nämnda e. o. befattningarna.

Under hänvisning till det anförda föreslår styrelsen nu indragning från och med budgetåret 1935/1936 av samtliga berörda ordinarie befattningar.

Medicinalstyrelsen föreslår vidare, att en vid *Psykiatriska sjukhuset* i Stockholm för biträde i laboratoriet inrättad extra ordinarie skötersketjänst måtte förändras till en ordinarie överskötersketjänst. Till stöd för detta förslag

har styrelsen anfört, bland annat, att av vårdplatserna vid detta sjukhus ett hundratal anlätades för klinisk undervisning samt att denna omständighet i förening med det förhållandet att patientomsättningen vid sjukhuset vore synnerligen stor gjorde behovet av ett grundligt utbildat laboratoriebiträde därstädes trängande nödvändigt. Styrelsen framhåller, att vid bifall till detta förslag antalet extra ordinarie sköterskor kunde minskas med en.

Slutligen har styrelsen föreslagit, att vid *Restads sjukhus* dels befattningen såsom uppsyningsman av 2:a klass måtte utbytas mot en befattning såsom uppsyningsman av 1:a klass, vars innehavare skulle hava till huvudsaklig uppgift att handhava de manliga patienternas arbete, dels ock måtte nyinrättas en föreståndarskebefattning av 2:a klass, avsedd att placeras vid sjukhusets mansavdelning. Styrelsen framhåller, att förslaget i angivna delar föranleddes av den ökade betydelse arbetsterapien inom sinnessjukvården under senare åren vunnit samt avsåge genomförande av samma organisation beträffande uppsyningspersonalen, som tidigare av statsmakterna beslutats beträffande Ryhovs och Umedalens sjukhus.

Medicinalstyrelsen har vidare med sin skrivelse överlämnat vissa till styrelsen ingivna framställningar från, bland andra, olika personalsammanslutningar vid sinnessjukhusen. Med anledning av dessa framställningar, som avse dels uppflyttning i lönegrad av vissa befattningar, dels ökat antal ordinarie befattningar m. m., har styrelsen anfört följande.

Med hänsyn till den stora utveckling sinnessjukvården undergått på de senaste tio åren syntes kraven på ändrade avlöningsvillkor för vissa befattningshavare vid statens sinnessjukhus onekligen hava visst fog för sig. De gjorda framställningarna syntes emellertid icke böra behandlas särskilt, utan däri framställda krav syntes lämpligen böra prövas vid en allmän revision av avlöningsbestämmelserna för befattningshavarna vid statens sinnessjukhus, såväl ordinarie som icke-ordinarie. Det borde i detta sammanhang erinras om tidigare gjorda framställningar från andra personalgrupper i liknande syfte. Huruvida en dylik revision med hänsyn till nuvarande statsfinansiella läge borde igångsättas nu eller å en senare tidpunkt, saknade styrelsen förutsättningar att bedöma. Styrelsen ansåge sig emellertid icke böra göra något uttalande beträffande de nu föreliggande framställningarna, förrän en dylik revision blivit verkställd och därvid en allmän översikt gjorts beträffande de olika befattningarnas lämpliga löneställning.

Från vissa personalsammanslutningar vid sinnessjukhusen hava vidare till Kungl. Maj:t ingivits ytterligare framställningar rörande personalförhållandena vid dessa sjukhus.

Vidkommande *Vipeholms sjukhus* möter det, såsom medicinalstyrelsen framhållit, vissa svårigheter att beräkna det erforderliga personalbehovet, enär detta sjukhus är avsett för en kategori sjuka, för vilken särskild anstalt förut sagnats, och man alltså icke kan i samma utsträckning som eljest bygga på tidigare erfarenhet i ämnet. Då emellertid medicinalstyrelsens förslag rörande den ordinarie personalen vid sjukhuset synes vara uppgjort med nödig försiktighet, kan jag i allt väsentligt ansluta mig till detsamma. Med hänsyn till göromålens beskaffenhet synes det dock motiverat att utbyta det av medicinalstyrelsen ifrågasatta kanslibiträdet mot ett kontorsbiträde. Med

Departements-
chefen.

denna jämkning tillstyrker jag styrelsens förslag till personaluppsättning. Jag utgår härvid från att hela den för sjukhuset i full drift behövliga personalen måste tillsättas under loppet av nästa budgetår. Självklart är emellertid, att tillsättning först bör äga rum, i den mån oundgängligt behov av befattningarna föreligger.

Med avseende å *S:t Sigfrids sjukhus* har styrelsen i sitt förslag nära anslutit sig till de approximativa beräkningar rörande personalbehovet, vilka av styrelsen framlades år 1930 i samband med förslaget om sjukhusets utvidgning. Styrelsen har också i tillämpliga delar följt samma principer, vilka legat till grund för medicinalstyrelsens förslag rörande personalbesättningen vid Umedalens sjukhus, vilket förslag numera av statsmakterna godtagits. Jag anser mig därför böra till alla delar biträda styrelsens förslag, i vad detsamma avser personalbeståndet vid *S:t Sigfrids sjukhus*. Även här förutsätter jag, att befattningarna tillsättas först i mån av behov.

I fråga om *det nya sinnessjukhuset i Visby* har jag inhämtat, att detsamma beräknas bliva färdigt under senare delen av kalenderåret 1936, vid vilken tidpunkt det nuvarande *S:t Olofs sjukhus* därstädes alltså skulle komma att nedläggas. På grund härav torde — i överensstämmelse med den praxis som hittills tillämpats i motsvarande fall — redan under slutet av nästa budgetår böra tillsättas de befattningar vid det nya sjukhuset, som erfordras för sjukhusets iordningställande. Till de förslag, styrelsen i sådant hänseende framlagt, kan jag ansluta mig. Vad beträffar den nuvarande läkarbefattningen vid *S:t Olofs sjukhus* torde densamma böra utbytas mot en överläkarbefattning av 2:a klass vid den tidpunkt Kungl. Maj:t efter framställning i ämnet av medicinalstyrelsen bestämmer. Anmärkning härom torde böra göras i den personalförteckning, om vars fastställande jag i det följande hemställer.

Icke heller mot styrelsens förslag rörande personalförändringar vid *Psykiatriska sjukhuset* och *Restads sjukhus* har jag något att erinra.

De av styrelsen föreslagna *indragningarna av vissa vakanta befattningar tillhörande ekonomipersonalen* torde böra komma till stånd.

Med anledning av de framställningar, som, i enlighet med vad i det föregående berörts, ingivits av olika personalsammanslutningar vid sinnessjukhusen, vill jag framhålla, att jag i likhet med medicinalstyrelsen är av den uppfattningen, att dessa framställningar icke i detta sammanhang böra upptagas till prövning. Därest emellertid, såsom styrelsen förutsatt, en allmän undersökning skulle komma till stånd rörande behovet av ändrade avlöningsbestämmelser för befattningshavarna vid statens sinnessjukhus — en undersökning som sannolikt ganska snart torde bli av behovet påkallad — synas ifrågavarande framställningar i samband med undersökningen böra bli föremål för vederbörligt beaktande.

Det antal ordinarie befattningar, som, vid bifall till vad jag sålunda förordat, skulle från och med nästkommande budgetår fastställas för sinnessjukhusen, framgår av den hemställan, jag i det följande kommer att göra.

Sedan jag sålunda behandlat frågan om antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus, övergår jag till spörsmålet om anvisande av *anslag*

till sinnessjukhusen för nästa budgetår. Jag får då först lämna vissa uppgifter i ämnet avseende löpande budgetår.

Det ordinarie förslagsanslaget till statens sinnessjukhus är i riksstaten för löpande budgetår upptaget till 10,200,000 kronor. Den av 1934 års riksdag fastställda staten för statens sinnessjukhus har följande utseende.

Stat.	
A. Avlöningsstat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>	9,550,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	950,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	3,000,000
B. Omkostnadsstat.	
Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund, <i>förslagsanslag</i>	150,000
Övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll, <i>förslagsanslag</i> ..	10.300,000
Summa kronor 23,950,000	

Det belopp av 10,200,000 kronor, vartill det ordinarie förslagsanslaget till statens sinnessjukhus för närvarande är upptaget, motsvarar skillnaden mellan å ena sidan slutsumman i den återgivna staten 23,950,000 kronor och å andra sidan det belopp av 13,750,000 kronor, till vilket sinnessjukhusens inkomster vid anslagets bestämmande uppskattats.

Genom brev den 30 juni 1934 har Kungl. Maj:t fastställt detaljerad omkostnadsstat för statens sinnessjukhus, att gälla för budgetåret 1934/1935. Denna stat finnes intagen i statsliggaren för löpande budgetår (sid. 197), till vilken jag hänvisar. Här vill jag endast anmärka, att staten bland annat upptager en utgiftspost å förslagsvis 800,000 kronor till utrustning av Ryhovs, Umedalens, Vipeholms och S:t Sigfrids sjukhus samt en utgiftspost å förslagsvis 37,680 kronor till årliga understöd. Den senare posten är avsedd för sådana årliga understöd, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts beslut utgå till vissa f. d. icke-ordinarie befattningshavare vid sinnessjukhusen.

Dyrtidstillägg till befattningshavarna vid statens sinnessjukhus bestridas från det under femte huvudtiteln uppförda dyrtidstilläggsanslaget. Vidare gäldas provisoriskt dyrortstillägg till dessa befattningshavare, i den mån sådant tillägg utgår, från femte huvudtitelns anslag till provisoriskt dyrorts-tillägg.

Enligt de av riksdagen godkända grunderna för uppställningen av riksstatens utgiftssida skola framdeles från anslag till statens sinnessjukhus gäldas samtliga kostnader för avlöningar till befattningshavarna vid sinnessjukhusen, fränsett dyrtidstilläggen, samt utgifterna för sinnessjukhusens omkostnader. Dock skola därvid icke medräknas utgifterna till driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund och till utrustning av nya sinnessjukhus. För dessa ändamål böra nämligen särskilda anslag anvisas under femte huvudtiteln. Ej heller skall vid anslagsberäkningen hänsyn tagas till

omförmälda årliga understöd. Dessa understöd skola hädanefter bestridas från ett särskilt under elfte huvudtiteln uppfört anslag.

I sin förenämnda skrivelse den 12 september 1934 har *medicinalstyrelsen* med iakttagande av förenämnda grunder gjort framställning angående anvisande av medel för statens sinnessjukhus för nästa budgetår.

Vad angår *avlöningarna* har styrelsen beträffande anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat anført i huvudsak följande.

Denna post borde beräknas med ledning av de verkliga utgifterna under de nuvarande anslagsposterna till avlöningar till ordinarie befattningshavare och till vikariatsersättningar. Vid beräkningen av denna post — liksom av följande poster — finge beaktas dels att Ryhovs och Umedalens sjukhus icke under budgetåret 1933/1934 varit i full drift, medan de under budgetåret 1935/1936 komme att vara i full verksamhet, dels att man under nästa budgetår hade att räkna med utvidgad verksamhet vid S:t Sigfrids sjukhus samt med viss verksamhet vid Vipeholms sjukhus.

De verkliga utgifterna för avlöningar till ordinarie befattningshavare och till vikariatsersättning vid de sjukhus, vilka under budgetåret 1933/1934 varit i full drift, hade under samma budgetår uppgått till 9 689,885 kronor. Till detta belopp finge nu läggas 681,564 kronor eller den beräknade årskostnaden för här ifrågavarande ändamål för Ryhovs sjukhus, 512,532 kronor motsvarande årskostnaden för Umedalens sjukhus, 100,000 kronor motsvarande halva årskostnaden för den nya ordinarie personalen vid S:t Sigfrids sjukhus samt 100,000 kronor motsvarande en tredjedel av årskostnaden för den ordinarie personalen vid Vipeholms sjukhus. Summan av dessa belopp utgjorde 11,083,981 kronor. Härifrån borde emellertid avräknas de utgifter för kallortstillägg å 40,000 kronor, fekräkningspenningar å 4,560 kronor och arvoden för tjänstgöring å fast avdelning å 7,900 kronor, vilka för närvarande gäldades från posten till avlöningar till ordinarie befattningshavare men som framdeles borde redovisas under andra poster än den nu ifrågavarande. Det belopp, som då erhöles, utgjorde 11,031,521 kronor, vilket belopp borde avrundas till 11,030,000 kronor.

Styrelsen har alltså upptagit posten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat till 11,030,000 kronor.

Rörande anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har styrelsen till en början anført följande.

De verkliga utgifterna å anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare hade under budgetåret 1933/1934 uppgått till 3,016,794 kronor. Från detta belopp borde avräknas dels utgifterna vid Ryhovs och Umedalens sjukhus, dels ock de arvoden och dylika ersättningar, vilka hädanefter borde bestridas från annan anslagspost. Då dessa utgifter sammanlagt uppginge till 189,247 kronor, erhöles en belastningssiffra för de sjukhus, som varit i full drift, av 2,827,547 kronor. Detta belopp borde dels ökas med 215,224 kronor för Ryhovs sjukhus, med 157,428 kronor för Umedalens sjukhus, med 35,000 kronor för S:t Sigfrids sjukhus och med 30,000 kronor för Vipeholms sjukhus, dels ock minskas med 19,000 kronor motsvarande kostnaderna för kallortstillägg, vilka syntes böra bestridas från annan anslagspost. Därvid erhöles en summa av 3,246,199 kronor.

Härutöver har styrelsen räknat med vissa kostnader för den vid sinnessjukhusen anordnade hjälpverksamheten. Härom har styrelsen uttalat sig sålunda.

Bestämmelser om hjälpverksamhet vid statens sinnessjukhus vore meddelade i 93—100 §§ i stadgan den 19 september 1929 angående sinnessjukvården. Sådan verksamhet hade sedan den 1 januari 1931 varit försöksvis anordnad vid tre av statens sinnessjukhus, nämligen Ulleråkers sjukhus vid Uppsala, S:t Lars sjukhus i Lund och S:t Olofs sjukhus i Visby. Vid behandlingen i 1934 års statsverksproposition av frågan om anslag till statens sinnessjukhus för löpande budgetår hade räknats med att hjälpverksamhet skulle från och med ingången av kalenderåret 1935 anordnas vid ytterligare tre sinnessjukhus. Den erfarenhet, som numera vunnits rörande ifrågavarande verksamhet, vore särdeles gynnsam. Fördelarna med verksamheten framstode så klart, att ytterligare försöksdrift enligt styrelsens mening icke vore erforderlig. Styrelsen funne det därför opåkallat att allenast stegvis utvidga verksamheten och hölle före, att tiden nu vore inne för ett utsträckande av densamma till hela landet. Styrelsen ville därför hemställa, att medel måtte beviljas för anordnande från och med ingången av kalenderåret 1936 av hjälpverksamhet vid samtliga de 19 sinnessjukhus, vilka hade egna upptagningsområden.

De utgifter, som föranleddes av hjälpverksamheten, utgjordes dels av kostnaderna för avlöning åt för verksamheten anställda förestånderskor, dels av särskilda arvoden för med hjälpverksamheten sysselsatta läkare, dels ock av kostnader för anskaffande och drift av för verksamheten behövlige automobil. Dittills hade samtliga kostnader för hjälpverksamheten gäldats från omkostnadsstaten. Hädanefter borde så ske blott med automobilkostnaderna, medan avlöningarna till förestånderskorna, vilka vore extra ordinarie befattningshavare, borde bestridas från anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare m. m. och arvoden till hjälpverksamhetsläkarna från den i det följande upptagna posten till särskilda löneförmåner.

Vad anginge kostnaderna för avlöning till förestånderskorna, kunde dessa för nästa budgetår uppskattas till 28,600 kronor. Därvid hade styrelsen förutsatt, att för varje sjukhus skulle vara anställd en förestånderska. Styrelsen hade alltså räknat med att 6 förestånderskor skulle vara anställda under hela nästa budgetår och ytterligare 13 under senare hälften av nämnda budgetår.

I enlighet härmed har styrelsen uppskattat utgifterna under posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. till (3,246,199 + 28,600) 3,274,799 kronor, vilket belopp avrundats till 3,270,000 kronor.

Utgifterna för särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare hava av styrelsen uppskattats på sätt framgår av följande uppställning:

Provisoriskt dyrortstillägg	kronor 14,000
Felräkningspenningar	» 4,600
Kallortstillägg till ordinarie befattningshavare	» 40,000
» till icke-ordinarie befattningshavare	» 19,000
Arvoden för tjänstgöring å fast avdelning	» 7,900
» till hjälpverksamhetsläkare	» 7,500
Summa kronor 93,000	

Det erforderliga beloppet till arvoden åt hjälpverksamhetsläkare är därvid beräknat under förutsättning att sagda verksamhet komme att utvidgas på i det föregående angivet sätt. Arvudet för varje läkare har i enlighet med vad för närvarande gäller beräknats till 600 kronor för år.

Anslagsposten till arvoden och dylika särskilda ersättningar har av styrelsen beräknats sålunda:

Till predikanter vid sinnessjukhusen	kronor 33,000
» sekreterare hos sinnessjukhusens direktioner.....	» 23,000
» en amanuens vid Psykiatriska sjukhuset	» 3,360
» extra skrivhjälp å sysslomanskontoren	» 20,000
» orgelspelning m. m.	» 10,640
Summa kronor 90,000	

Beloppen hava av styrelsen beräknats i enlighet med de grunder, vilka för närvarande gälla beträffande ifrågavarande ersättningar. Kostnaderna för extra skrivhjälp å sysslomanskontoren hava hittills gäldats från omkostnadsstaten.

Medicinalstyrelsen har alltså uppskattat de sammanlagda avlöningskostnaderna för nästa budgetår till (11,030,000 + 3,270,000 + 93,000 + 90,000) 14,483,000 kronor.

I fråga om *omkostnaderna* har medicinalstyrelsen meddelat, att utgifterna för reseersättningar under budgetåret 1933/1934 uppgått till 45,984 kronor. Styrelsen har därför för nästa budgetår beräknat anslagsposten till reseersättningar till 45,000 kronor.

Anslagsposten till *expenser* har av styrelsen upptagits till 1,625,000 kronor, därav för bränsle, lyse och vatten m. m. 1,520,000 kronor och för *expenser i övrigt* 105,000 kronor. Beträffande dessa beräkningar anför styrelsen följande.

Nettoutgifterna för eldning och lyshållning vid de sjukhus, vilka varit i full drift under budgetåret 1933/1934, hade under samma år uppgått till 1,204,893 kronor. För nästa budgetår finge för dessa utgifter med hänsyn till de nya sjukhusen räknas med en kostnadsökning av 200,000 kronor. För vattenavgifter, vilka hittills bokförts under posten *diverse*, borde beräknas ett belopp av 114,000 kronor. Utgifterna för bränsle, lyse och vatten kunde alltså uppskattas till 1,518,893 kronor, vilket belopp syntes böra avrundas till 1,520,000 kronor.

Utgifterna för *övriga expenser* hade under senaste budgetåret — efter frånräknande av kostnaderna för extra skrivhjälp, vilka framdeles borde redovisas bland avlöningarna — uppgått till 93,564 kronor. Härtill borde för nästa budgetår på grund av tillkomsten av de nya sjukhusen läggas ett belopp av 10,000 kronor. Den summa av 103,564 kronor, som då erhöles, borde avrundas till 105,000 kronor.

Rörande anslagsposten till *övriga utgifter* har styrelsen framlagt följande beräkningar.

Sinnessjukhusens *omkostnader* hade för budgetåret 1933/1934 uppgått till 9,097,296 kronor. Därest detta belopp minskades dels med utgifter av sådant slag, som hädanefter borde bestridas från andra anslagsposter, dels med återstående utgifter vid Ryhovs och Umedalens sjukhus, erhöles ett belopp av 7,207,902 kronor. Det fastställda antalet vårdplatser vid sinnessjukhusen, frånsett Ryhovs och Umedalens sjukhus, hade under budgetåret utgjort

13,606. Medelkostnaden per vårdplats hade alltså under året utgjort 529 kronor 76 öre.

För budgetåret 1935/1936 kunde antalet vårdplatser beräknas till 16,200.

Därvid hade räknats med samtliga platser vid Ryhovs och Umedalens sjukhus, med halva antalet av de nya vårdplatserna vid S:t Sigfrids sjukhus samt med omkring en tredjedel av antalet vårdplatser vid Vipeholms sjukhus. Här ifrågavarande kostnader kunde därför för nästa budgetår uppskattas till $16,200 \times 529$ kronor 76 öre eller 8,582,112 kronor.

Därest hjälpverksamheten vid sinnessjukhusen utvidgades på av styrelsen föreslaget sätt, komme detta att kräva ytterligare utgifter. För de sjukhus, där hjälpverksamhet anordnades, måste nämligen anskaffas särskilda automobilerna, dock att dylik anskaffning icke syntes bli nödvändig vid två av sjukhusen med hänsyn därtill, att därstädes för familjevården anskaffade bilar sannolikt kunde användas även för hjälpverksamheten. Man syntes alltså böra utgå från att bilar måste anskaffas för elva av de sjukhus, där hjälpverksamhet nu enligt styrelsens förslag borde komma till stånd. Kostnaderna härför kunde beräknas till 66,000 kronor. Därtill finge läggas driftkostnader för de vid hjälpverksamheten använda bilarerna dels vid 6 sjukhus under hela budgetåret 1935/1936 dels vid 13 sjukhus under tiden 1 januari—30 juni 1936. Dessa driftkostnader syntes böra uppskattas till 54,000 kronor, därav 34,000 kronor kunde beräknas utgöra merkostnad på grund av den utvidgade verksamheten. Hela den del av kostnadsökningen för hjälpverksamheten, varom här vore fråga, skulle då bli 100,000 kronor.

Medelsbehovet för övriga utgifter skulle alltså kunna uppskattas till sammanlagt 8,682,000 kronor eller i avrundat tal 8,700,000 kronor.

Styrelsen har således upptagit anslagsposten till övriga utgifter till 8,700,000 kronor.

Sinnessjukhusens sammanlagda omkostnader hava enligt dessa kalkyler uppskattats till $(45,000 + 1,625,000 + 8,700,000)$ 10,370,000 kronor.

Sinnessjukhusens *inkomster* har styrelsen för nästa budgetår beräknat till 13,853,000 kronor. Därvid hava inkomsterna av trädgård och jordbruk — i motsats till vad för närvarande är fallet — beräknats såsom nettointkomster, vilket medfört, att den hittillsvarande utgiftsposten till trädgård och jordbruk — för löpande budgetår beräknad till 204,892 kronor — bortfallit.

Styrelsen har alltså uppskattat utgifter och inkomster för statens sinnessjukhus för nästa budgetår på sätt framgår av följande sammandrag:

	Kronor	Kronor
Utgifter: Avlöningar	14,483,000	
Omkostnader	10,370,000	24,853,000
Inkomster		13 853,000
	Nettoutgifter	11,000,000

Styrelsen har på grund härav hemställt, att för budgetåret 1935/1936 måtte till statens sinnessjukhus anvisas ett förslagsanslag av 11,000,000 kronor.

Vad till en början angår *avlöningarna*, framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen, att jag — fränsett en obetydlig jämkning beträffande Vipeholms sjukhus — helt och hållet anslutit mig till medicinalstyrelsens

Departements-
chefen.

förslag rörande den ordinarie personalen vid statens sinnessjukhus. Styrelsens beräkning av utgifterna till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat kan jag ock i huvudsak godtaga. Emellertid böra bland dessa utgifter — i motsats till vad styrelsen förutsatt — inräknas kostnaderna för felräkningspenningar och kallortstillägg till ordinarie tjänstemän. Vidare bör avräknas ett belopp motsvarande pensionsavdragen för dessa tjänstemän, vilka avdrag kunna uppskattas till 200,000 kronor. På grund härav torde förevarande avlöningar böra uppskattas till (11,030,000 + 4,600 + 40,000 — 200,000) 10,874,600 kronor eller i avrundat tal 10,875,000 kronor.

Vid beräkningen av utgifterna till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare har styrelsen, såsom omförmäls, upptagit ett belopp av 28,600 kronor avsett för avlöningar till förestånderskor vid hjälpverksamheten, vilken enligt styrelsens förslag skulle avsevärt utvidgas. Med anledning därav vill jag framhålla, att jag icke är beredd att nu tillstyrka en sådan utvidgning av denna verksamhet, som av styrelsen ifrågasatts. Jag är visserligen övertygad om att verksamheten är i hög grad betydelsefull, men jag anser det oaktat tillrädligt att på detta jämförelsevis oprövade område framgå med en viss försiktighet. Med hänsyn härtill får jag förorda, att verksamheten — som efter beslut av Kungl. Maj:t den 23 november 1934 från och med den 1 januari 1935 är anordnad vid inalles 6 sinnessjukhus — får från och med kalenderåret 1936 bedrivas vid ytterligare 3 sjukhus. Därest verksamheten allenast utvidgas i denna begränsade omfattning, behöva utgifterna för extra ordinarie förestånderskor för nästa budgetår icke beräknas till mer än omkring 17,000 kronor. Utgifterna för förestånderskorna vid hjälpverksamheten skulle då kunna minskas med omkring 11,000 kronor. Med hänsyn till pensionsavdragen bör ytterligare nedsättning äga rum med 30,000 kronor. Å andra sidan böra bland ifrågavarande utgifter upptagas dels kostnaderna för kallortstillägg till icke-ordinarie befattningshavare, beräknade till 19,000 kronor, dels utgifterna för extra skrivhjälp å sysslomanskontoren, upptagna till 20,000 kronor. För nu ifrågavarande ändamål torde därför sammanlagt beräknas (3,270,000 — 11,000 — 30,000 + 19,000 + 20,000) 3,268,000 kronor eller i avrundat tal 3,270,000 kronor.

Under utgifter för särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare torde allenast böra upptagas kostnaderna för provisoriskt dyrtortstillägg. För ändamålet har medicinalstyrelsen beräknat ett belopp av 14,000 kronor. I avrundningssyfte torde beloppet få nedsättas till 12,600 kronor.

Utgifterna för arvoden och dylika särskilda ersättningar torde böra beräknas på följande sätt:

till predikanter vid sinnessjukhusen	kronor 33,000
» sekreterare hos sinnessjukhusens direktioner	» 23,000
» en amanuens vid Psykiatriska sjukhuset	» 3,360
» arvoden för tjänstgöring å fast avdelning	» 7,900
» » till hjälpverksamhetsläkare	» 4,500
» orgelspelning m. m.	» 10,640
Summa kronor 82,400	

Utgifterna hava härvid beräknats i enlighet med medicinalstyrelsens förslag allenast med den avvikelser, att beloppet för arvoden till läkare vid hjälpverksamheten nedsatts med hänsyn till mitt förslag rörande omfattningen av nämnda verksamhet.

Avlöningarna skulle alltså enligt mitt förslag få uppskattas till (10,875,000 + 3,270,000 + 12,600 + 82,400) 14,240,000 kronor.

Beträffande *omkostnaderna* biträder jag styrelsens förslag rörande utgifterna för reseersättningar och expenser.

Posten till övriga utgifter har av medicinalstyrelsen, fränsett viss avrundning, uppskattats till omkring 8,682,000 kronor, därvid 100,000 kronor beräknats för omkostnader i anledning av utvidgad hjälpverksamhet. Därest nämnda verksamhet erhåller den av mig förordade omfattningen, torde sistberörda omkostnader ej behöva upptagas till högre belopp än 20,000 kronor. Med hänsyn härtill synes mig förevarande anslagspost kunna reduceras med 80,000 kronor. Vidare är att märka, att styrelsen under denna post beräknat ett belopp av 900,000 kronor för byggnader och gårdar. Då denna kostnad framdeles torde böra bestridas från den statens allmänna fastighetsfond, vilken är avsedd att inrättas, lär posten böra ytterligare nedsättas med sistnämnda belopp och alltså beräknas till i runt tal 7,700,000 kronor. Jag förordar alltså, att omkostnaderna beräknas i enlighet med följande uppställning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	45,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	1,625,000
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	7,700,000
Summa kronor		9,370,000

Enligt det förslag, som framlagts av chefen för finansdepartementet, skola hädanefter sinnessjukhusens *inkomster* redovisas å riksstatens inkomstsida. Jag bortser förty vid nu ifrågavarande beräkningar från nämnda inkomster.

Vidare böra enligt den nya riksstatsuppställningen utgifterna för statens sinnessjukhus gäldas från två särskilda förslagsanslag, ett avlöningsanslag med beteckningen statens sinnessjukhus: avlöningar och ett omkostnadsanslag med beteckningen statens sinnessjukhus: omkostnader. Dessa anslag torde i enlighet med mina beräkningar för nästa budgetår få upptagas, det förra till 14,240,000 och det senare till 9,370,000 kronor.

Vid fastställande av avlöningsstaten torde beträffande anslagsposternas beteckning och ordningsföljd böra i förhållande till styrelsens förslag göras vissa jämkningar med hänsyn till de grunder med avseende å sättet för avlöningsstaternas uppställande, för vilka chefen för finansdepartementet förut denna dag redogjort.

De sammanlagda utgifterna för statens sinnessjukhus hava här för nästa budgetår beräknats till 23,610,000 kronor. Utgifterna för statens sinnessjukhus hava för löpande budgetår beräknats till 23,950,000 kronor. Därvid är emellertid att märka, att i sistnämnda summa inräknats dels 872,880 kronor för byggnader och gårdar, dels 150,000 kronor till driftkostnadsersättning för psykiatriska kli-

niken i Lund, dels 800,000 kronor till utrustning av nya sinnessjukhus, dels 37,680 kronor för årliga understöd, dels ock 204,892 kronor för utgifter till trädgård och jordbruk, medan samtliga utgifter för dessa ändamål frändragits vid beräkningen av de nu förordade anslagen. Det med den angivna summan av 23,610,000 kronor jämförbara beloppet för löpande budgetår utgör därför (23,950,000 — 872,880 — 150,000 — 800,000 — 37,680 — 204,892) 21,884,548 kronor. Ökningen uppgår alltså till 1,725,452 kronor. Härvid bör ytterligare beaktas dels att genom omräkning av lönerna anslagsbehovet minskats med 230,000 kronor, dels att anslagsbehovet ökats med 12,600 kronor på grund av överflyttningen av utgifterna för provisoriskt dyrortstillägg. Den stora anslagsökningen är en naturlig konsekvens av den pågående utvidgningen av anstaltsväsendet på förevarande område.

Stat för användningen av omkostnadsanslaget torde böra fastställas av Kungl. Maj:t. Beträffande nämnda anslag gör jag hemställan under nästföljande punkt.

Här hemställer jag — under hänvisning till vad jag i det föregående anført rörande avlöningarna — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens sinnessjukhus:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
<i>I. Läkarpersonal.</i>		
15 överläkare av 1:a klass		B 29
18 förste läkare		B 28
5 överläkare av 2:a klass		B 28
18 överläkare av 3:e klass		B 27
37 andre läkare		B 26
1 läkare vid S:t Olofs sjukhus i Visby		B 26
<i>II. Kontorspersonal.</i>		
4 sysslomän av 1:a klass		B 24
10 sysslomän av 2:a klass		B 22
9 sysslomän av 3:e klass		B 21
17 bokhållare		B 15
22 kassörer		B 11
13 kameralbiträden		B 8
15 kanslibiträden		B 7
3 kontorsbiträden		B 4
<i>III. Sjukvårdspersonal.</i>		
20 uppsyningsmän av 1:a klass		B 14
32 förestånderskor av 1:a klass		B 12
17 uppsyningsmän av 2:a klass		B 10
152 överskötare		B 8

Befattning	Lönegrad
38 förestånderskor av 2:a klass	B 7
1,060 skötare	B 6
340 översköterskor	B 6
1,272 sköterskor	B 3

IV. Ekonomipersonal.

14 maskinmästare av 1:a klass	B 14
8 maskinmästare av 2:a klass	B 12
8 befallningsmän	B 10
37 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 10
19 maskinister av 1:a klass	B 10
19 trädgårdsmästare	B 10
114 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 8
24 maskinister av 2:a klass	B 8
16 köksförestånderskor av 1:a klass	B 7
12 magasinsföreståndare	B 7
21 arbetsförestånderskor	B 6
13 bageriförestånderskor	B 6
8 chaufförer	B 6
13 eldare av 1:a klass	B 6
7 förmän i trädgård och jordbruk	B 6
99 hantverkare	B 6
6 köksförestånderskor av 2:a klass	B 6
21 post- och stadsbud	B 6
18 tvättförestånderskor av 1:a klass	B 6
95 eldare av 2:a klass	B 5
26 föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 5
18 närmaste biträden till köksförestånderska	B 5
23 yttre nattvakter	B 5
8 närmaste biträden till bageriförestånderska	B 3
3 tvättförestånderskor av 2:a klass	B 3
17 närmaste biträden till tvättförestånderska	B 3
40 sömmerskor eller väverskor	B 3;

Anm. Kungl. Maj:t må besluta, att befattningen såsom läkare vid St Olofs sjukhus i Visby skall vid viss tidpunkt under budgetåret 1935/1936 utbytas mot en befattning såsom överläkare av 2:a klass.

dels godkänna följande avlöningsstat för statens sinnessjukhus, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förlagsvis	kronor 10,875,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	» 82,400

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 3,270,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 12,600
Summa förslagsanslag kronor 14,240,000;	
<i>dels ock till Statens sinnessjukhus: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av</i>	
kronor 14,240,000	

[86.] 14. **Statens sinnessjukhus: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag under föregående punkt anfört beträffande omkostnaderna vid statens sinnessjukhus får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 9,370,000

[87.] 15. **Utrustning av nya sinnessjukhus, reservationsanslag.** På sätt framgår av det föregående har vid fastställande av omkostnadsstat för statens sinnessjukhus för löpande budgetår för utrustning av nya sinnessjukhus upptagits en anslagspost, förslagsvis beräknad till 800,000 kronor. Enligt de av riksdagen godkända grunderna för riksstatens uppställning skall — såsom jämväl omnämnts under sagda punkt — för utrustning av dylika sjukhus nu upptagas ett särskilt anslag. Anslaget har därvid förutsatts skola erhålla karaktär av reservationsanslag.

I skrivelse den 12 september 1934 har *medicinalstyrelsen* framlagt beräkningar rörande anslagsbehovet för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål. Däri har styrelsen anfört i huvudsak följande.

I brev den 29 juli 1932 hade Kungl. Maj:t bestämt, att kostnaderna för anskaffning av inventarier för Ryhovs sjukhus finge uppgå till högst 934,000 kronor. Av detta belopp hade vid utgången av budgetåret 1933/1934 tagits i bruk 750,000 kronor. Av återstoden, 184,000 kronor, torde enligt styrelsens beräkning huvudparten eller omkring 150,000 kronor komma att användas under innevarande budgetår, medan resten eller 34,000 kronor borde reserveras för eventuella behov under nästa budgetår.

För utrustning av Umedalens sjukhus hade Kungl. Maj:t i samma brev bestämt, att kostnaderna finge uppgå till högst 745,000 kronor. Av detta belopp hade vid utgången av budgetåret 1933/1934 tagits i bruk endast 11,000 kronor. Återstoden utgjorde sålunda 734,000 kronor. Därav torde kunna beräknas att omkring 500,000 kronor komme till användning under innevarande budgetår. Av resten, 234,000 kronor, syntes man böra räkna med att under budgetåret 1935/1936 komme att tagas i anspråk omkring 200,000 kronor, men då ifrågavarande anslag vore avsett att upptagas såsom reservationsanslag, borde för nämnda budgetår uppföras hela återstoden eller 234,000 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 augusti 1933 hade styrelsen anmält, att utrustningen av Vipeholms sjukhus och de nya avdelningarna vid S:t Sigfrids sjukhus beräknades komma att draga en kostnad av omkring 750 kronor per sängplats, och i enlighet därmed uppskattat kostnaden för utrustning av dessa två sjukhus till omkring 800,000 kronor. Vid utarbetandet

av detaljerade förslag till ifrågavarande utrustningar hade det emellertid visat sig ogörligt att nedbringa kostnaderna till förenämnda belopp. För anslagsberäkningen för budgetåret 1935/1936 syntes dock detsamma kunna tagas till utgångspunkt.

För S:t Sigfrids sjukhus med 480 nya platser skulle i enlighet härmed utrustningskostnaderna kunna beräknas komma att uppgå till lägst 360,000 kronor. Av detta belopp hade styrelsen beräknat, att omkring 75,000 kronor skulle tagas i anspråk under innevarande budgetår. Återstoden eller 285,000 kronor syntes böra beräknas för budgetåret 1935/1936.

Med tillämpning av nyssnämnda beräkningsgrund skulle utrustningskostnaderna för Vipeholms sjukhus med 594 platser komma att uppgå till lägst 440,000 kronor. Även beträffande detta sjukhus syntes man böra räkna med att större delen av utrustningskostnaderna komme att påvåla budgetåret 1935/1936. För innevarande budgetår hade beräknats att 75,000 kronor skulle tagas i anspråk. Återstoden, 365,000 kronor, syntes böra upptagas för nästa budgetår.

Det nya sinnessjukhuset i Visby komme att erhålla 216 platser. Med hänsyn därtill att detta platsantal vore jämförelsevis litet samt i betraktande av de stigande konjunkturerna borde utrustningskostnaderna per sängplats vid sjukhuset icke beräknas till lägre belopp än 850 kronor. Den totala utrustningskostnaden borde därför uppskattas till lägst 183,600 kronor. Då sjukhuset icke torde kunna tagas i bruk förrän i slutet av år 1936, syntes härav för nästa budgetår allenast en ringa del behöva anvisas, förslagsvis 32,000 kronor.

I enlighet med det anförda har medicinalstyrelsen beräknat ifrågavarande anslagsbehov till (34,000 + 234,000 + 285,000 + 365,000 + 32,000) 950,000 kronor.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att en riktig uppskattning av förevarande anslag är förenad med vissa svårigheter, dels därför att det totala utgiftsbehovet för utrustning av ifrågavarande sjukhus endast kan ungefärligen beräknas, dels ock av den anledningen, att man icke på förhand kan med säkerhet avgöra huru stort belopp, som för varje anstalt behöver tagas i anspråk under det ena eller det andra budgetåret. Då emellertid medicinalstyrelsens kalkyler i stort sett synas mig väl avvägda, kan jag i huvudsak ansluta mig till desamma. Med hänsyn bland annat därtill att styrelsen i sina beräkningar rörande utrustningskostnaderna för Umedalens sjukhus medtagit visst belopp, avsett att användas först efter utgången av nästa budgetår, får jag likväl förorda, att det av styrelsen begärda anslaget avrundas nedåt till 900,000 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning av nya sinnessjukhus* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 900,000

Departements-
chefen.

[88.] 16. **Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund, förslagsanslag.** Enligt ett den 5 september och 24 oktober 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan å ena sidan samt Malmöhus läns landsting å andra sidan träffat avtal åligger det staten att till landstinget utbetala driftkostnader

sättning för å psykiatriska kliniken i Lund vårdade sjuka. Ersättningen skall enligt avtalet utgå för varje underhållsdag för på kliniken vårdade sjuka med ett belopp motsvarande kostnaden per underhållsdag vid Lunds lasarett för det år, ersättningen avser, dock ej med högre belopp än som motsvarar medelkostnaden per dag för samtliga lasarett i riket, förhöjd med 20 %. Från det enligt nämnda regler beräknade ersättningsbeloppet skola avräknas de vårdavgifter, som skola gäldas för på kliniken vårdade sjuka.

Såsom redan i det föregående omförmäls gäldas för närvarande ifrågavarande ersättning från den i staten för statens sinnessjukhus upptagna anslagsposten till driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund. Denna post har för vart och ett av de senaste budgetåren varit beräknad till förslagsvis 150,000 kronor.

Jämlikt de av riksdagen godkända grunderna för riksstatens uppställning skall för berörda ändamål anvisas ett särskilt förslagsanslag.

I skrivelse den 12 september 1934 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att sagda anslag måtte för budgetåret 1935/1936 beräknas till 150,000 kronor.

Departements-
chefen.

Utgifterna för ifrågavarande ändamål hava för budgetåret 1932/1933 uppgått till 152,479 kronor och för budgetåret 1933/1934 till 155,006 kronor. Den obetydliga överbelastning, som sålunda förekommit, synes mig icke motivera någon höjning av det för ändamålet beräknade anslagsbeloppet. Jag biträder därför medicinalstyrelsens förslag.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund*
för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 150,000

[89.] 17. **Inlösen av vårdplatser vid sinnessjukhusen m. m., reservationsanslag.** Under hänvisning till vad jag framdeles under utgifter för kapitalökning kommer att anföra rörande anvisande av anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Inlösen av vårdplatser vid sinnessjukhusen m. m.* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 81,000

[90.] 18. **Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933 1934	2,600,000	2,527,265
1934/1935	2,600,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	2,700,000	—

Enligt medgivande av 1925 års riksdag (proposition nr 150, riksdagens skrivelse nr 281) har Kungl. Maj:t den 18 december 1925 ingått avtal med

envar av städerna Stockholm och Göteborg rörande dessa städers övertagande av hela sin sinnessjukvård.

Genom nämnda avtal, vilka trädde i kraft den 1 januari 1926, hava städerna förbundit sig att beträffande sinnessjuka med hemortsrätt i städerna dels övertaga vården av de å statens anstalter för sinnessjuka intagna, dels för all framtid omhändervård sjukvården utan annan kostnad för statsverket än i avtalen angivits. Från överenskommelsen hava emellertid vissa mindre kategorier sinnessjuka undantagits. För den sjukvård, som städerna enligt åtagandena skola ombesörja, erhålla städerna årligt kostnadsbidrag av statsverket, försåvitt sjukvården är anordnad på visst i avtalen angivet sätt. Statsbidrag utgår enligt i avtalen fixerade grunder dels för driftkostnad, dels för s. k. platskostnad. Beträffande de närmare bestämmelserna för statsbidragens utgående ävensom innebörden i övrigt av sagda avtal tillåter jag mig att hänvisa till den utförliga redogörelse, som i sådant hänseende lämnades i berörda proposition nr 150 år 1925. En kortare sammanfattning återfinnes i 1928 års statsverksproposition V s. 195—196.

Sedan 1927 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t (proposition nr 246, riksdagens skrivelse nr 267) bemyndigat Kungl. Maj:t att å statens vägnar ingå avtal med Malmö stad rörande stadens övertagande av hela sin sinnessjukvård, har dylikt avtal träffats den 9 september 1927. Detta avtal, som trädde i kraft den 1 januari 1928, överensstämmer i allt väsentligt med de med Stockholm och Göteborg ingångna avtalen.

Genom brev den 30 april 1927 och den 31 maj 1929 har Kungl. Maj:t fastställt vissa detaljbestämmelser att i anslutning till de i avtalen meddelade föreskrifterna gälla beträffande statsbidragen.

Förevarande anslag är avsett för bestridande av statens kostnader enligt avtalen. Under budgetåret 1935/1936 skall statsbidrag utgå för kalenderåret 1935.

I en med skrivelse den 22 september 1934 överlämnad promemoria har *medicinalstyrelsen* framlagt beräkningar angående anslagsbehovet för ifrågasvarande ändamål för nästkommande budgetår. Med utgångspunkt från förhållandena under år 1933 och med beaktande av den ökning beträffande antalet godkända vårdplatser, som sedan dess inträffat å såväl statens som städernas sinnessjukhus, för städernas del uppgående till något över 100 platser, skulle enligt promemorian under budgetåret 1935/1936 statsbidrag till de tre städerna komma att utgå med följande belopp i kronor, nämligen:

till Stockholm:	driftbidrag	1,194,117	
	platsbidrag	574,465	1,768,582
» Göteborg:	driftbidrag	510,000	
	platsbidrag	242,787	752,787
» Malmö:	driftbidrag	167,239	
	platsbidrag	82,722	249,961
		Summa statsbidrag	2,771,330

Med hänsyn till att beräkningarna i promemorian delvis grundade sig på förhållanden, som för närvarande ej kunde helt bedömas, har medicinalstyrelsen emellertid icke ansett sig böra föreslå någon höjning av det belopp, varmed anslaget för innevarande budgetår uppförts, utan hemställt, att anslaget måtte jämväl för budgetåret 1935/1936 beräknas till 2,600,000 kronor.

Departements-
chefen.

Om än, på sätt medicinalstyrelsen frambållit, hithörande beräkningar delvis grunda sig å ovissa förhållanden, låter sig dock flertalet på anslagsbehovet inverkan faktorer redan nu med tämligen stor sannolikhet bedömas. Med hänsyn härtill och då en granskning av promemorian synes mig giva vid handen, att däri framlagda beräkningar så nära sig göra låter ansluta sig till de förhållanden, som kunna beräknas föreligga under år 1935, torde försiktigheten bjuda att vid äskande av anslag för ifrågavarande ändamål icke alltför mycket avvika från den slutsumma, vari nämnda beräkningar utmynnat. Jag förordar därför, att anslaget för nästa budgetår upptages till 2,700,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 2,700,000

[91.] 19. **Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa, förslagsanslag.** Sedan åtskilliga år är i riksstaten uppfört ett ordinarie förslagsanslag, benämnt anstalter för obildbara sinnesslöa och avsett för driftbidrag till dylika anstalter. Angående detta anslag må till en början lämnas följande uppgifter:

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	900,000	918,027
1934/1935	900,000	—

För anslagets användning gälla från och med budgetåret 1933/1934 de bestämmelser, som innefattas i kungörelsen den 19 maj 1933 (nr 236) angående statsbidrag till driftkostnader vid anstalter för obildbara sinnesslöa. I förhållande till tidigare bestämmelser i ämnet företer denna kungörelse avvikelse främst så till vida, att strängare villkor införts för statsbidrag till *enskilda* anstalter av här avsett slag. Det medgivna maximibeloppet för statsbidrag har däremot bibehållits oförändrat.

I skrivelse den 25 september 1934 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas anslag med oförändrat belopp.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av det anförda föreligger för sistförflutna budgetår en viss överbelastning å förevarande anslag. Med hänsyn till den korta tid, gällande kungörelse i ämnet ägt tillämpning, synes mig berörda omständighet dock icke utgöra tillräckligt skäl för att nu föreslå en höjning av anslags-

beloppet. Jag biträder därför medicinalstyrelsens hemställan att för nästa budgetår upptaga anslaget till oförändrat belopp.

Anslaget torde, jämlikt de nya grunderna för riksstatens uppställning, böra erhålla den mera fullständiga benämningen bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 900,000

[92.] 20. **Bidrag till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, förslagsanslag.** Under rubriken anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, finnes sedan länge i riksstaten uppfört ett ordinarie förslagsanslag, avsett för driftbidrag till dylika anstalter. Beträffande detta anslag må lämnas följande uppgifter:

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	880,000	909,132
1934/1935	880,000	—

För användningen av anslaget gäller från och med budgetåret 1933/1934 kungörelsen den 19 maj 1933 (nr 237) angående statsbidrag till driftkostnader vid anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och vid epileptikeranstalter. I förhållande till tidigare bestämmelser i ämnet företer denna kungörelse, vad angår nu ifrågavarande sinnesslöanstalter, motsvarande avvikelse, som under punkt 91 anförts i fråga om anstalter för obildbara sinnesslöa.

I skrivelse den 25 september 1934 har *medicinalstyrelsen* under åberopande av det ökade anslagsbehov, som belastningssiffran för sistförflutna budgetår utvisade, och med förmälan tillika, att detta anslagsbehov främst berodde på ökat antal vårdplatser vid här avsedda anstalter, hemställt om ett till 900,000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår.

Liksom beträffande anstalterna för obildbara sinnesslöa föreligga även med avseende å nu ifrågavarande anstalter svårigheter att tillförlitligt bedöma anslagsbehovet, innan större erfarenhet vunnits beträffande verkningarna av de år 1933 genomförda ändringarna i bidragsgrunderna. Då emellertid den för dessa anstalter redovisade överbelastningen, uppgående till inemot 30,000 kronor, enligt vad medicinalstyrelsen uppgivit, främst har sin grund uti ökat antal vårdplatser, anser jag motiverat att för nästa budgetår vidtaga en höjning av detta anslag. Höjningen torde i enlighet med medicinalstyrelsens förslag lämpligen kunna begränsas till 20,000 kronor. Anslaget, vilket framdeles bör benämnas bidrag till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, skulle alltså få beräknas till 900,000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka*, för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 900,000

Departements-
chefen.

[93.] 21. **Bidrag till epileptikeranstalter, förslagsanslag.** Jämväl till epileptikeranstalter hava under avsevärd tid utgått statliga driftbidrag och har för ändamålet anvisats ett särskilt förslagsanslag, benämnt epileptikeranstalter. Rörande anslagsbelopp och nettoutgifter å detta anslag må följande uppgifter lämnas:

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	220,000	258,502
1934/1935	220,000	—

För anslagets användning gäller från och med budgetåret 1933/1934 kungörelsen den 19 maj 1933 (nr 237) angående statsbidrag till driftkostnader vid anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, och vid epileptikeranstalter. I förhållande till tidigare bestämmelser stadgar denna kungörelse strängare villkor för statsbidrag till enskilda epileptikeranstalter, varjämte åt medicinalstyrelsen inrymts möjlighet att i förekommande fall reducera bidragsbeloppen till dessa anstalter, en möjlighet, som styrelsen icke förut ägt.

I skrivelse den 25 september 1934 har *medicinalstyrelsen* under åberopande av det ökade anslagsbehov, som belastningssiffran för sistförflutna budgetår utvisade, och med förmälan, att detta anslagsbehov närmast berodde på ökat antal vårdplatser, för nästa budgetår hemställt om ett till 250,000 kronor förhöjt anslag till ifrågavarande anstalter.

Departements-
chefen.

Vad jag under nästföregående punkt anfört som motiv för en höjning av det där behandlade anslaget äger motsvarande tillämpning å nu ifrågavarande anslag. I enlighet med medicinalstyrelsens hemställan får jag därför förorda, att anslaget, som framdeles bör benämnas bidrag till epileptikeranstalter, för nästa budgetår upptages till 250,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till epileptikeranstalter* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 250,000

[94.] 22. **Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande anstalt, som är belägen å Salbohed, finnas för närvarande två anslag uppförda i riksstaten, nämligen ett extra anslag å 21,300 kronor till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar samt ett extra förslagsanslag å 23,000 kronor till bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten. Därjämte bestridas vissa utgifter för anstalten från de under femte huvudtiteln uppförda förslagsanslagen till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen och till dyrtidstillägg samt från det under samma huvudtitel upptagna gemensamhetsanslaget till rese- och traktamentspenningar.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola ifrågavarande utgifter fransett dyrtidstilläggen från och med nästa budgetår utgå från ett avlönings- och ett omkostnadsanslag, betecknade statens uppfostringsanstalt

för sinnesslöa gossar: avlöningar och statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar: omkostnader. De nya anslagen böra givas förslagsanslags natur. Från avlöningsanslaget skola de utgifter bestridas, som för närvarande utgå från anslaget till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. samt från anslaget till tillfällig löneförbättring. Dessutom skall till avlöningsanslaget överflyttas arvode till en läkare, vilket nu utgår från anslaget till bidrag till driftkostnader i övrigt. Från omkostnadsanslaget, som i förhållande till sistnämnda anslag skall beräknas efter delvis ändrade grunder, skola övriga utgifter bestridas. Jag återkommer härtill under nästa punkt. Här skall jag till behandling upptaga avlöningsanslaget.

Den 27 april 1934 har Kungl. Maj:t fastställt avlöningsstat för anstalten för budgetåret 1934/1935. Staten upptager avlöning till 1 föreståndare, 1 lärare, 1 räkenskapsförare, 2 vårdare, 2 arbetsledare, 1 vaktmästare och 1 husmoder samt en post å 5,700 kronor till vikariatsersättningar, extra personal, tjänstepersonal och ålderstillägg. Statens slutsumma uppgår till 21,300 kronor. Samtidigt med fastställande av staten har Kungl. Maj:t föreskrivit, att befattningen såsom lärare skall tills vidare, intill dess Kungl. Maj:t annorlunda bestämmer, allenast uppehållas på förordnande.

Skolöverstyrelsen har med utlåtande den 14 september 1934 jämte yttrande av inspektören för sinnesslövärderna överlämnat *anstaltsstyrelsens* förslag i fråga om medelsbehovet för anstalten under nästa budgetår.

Anstaltsstyrelsen har därvid, i likhet med vad för innevarande budgetår är fallet, räknat med 15,600 kronor till lön och tjänstgöringspenningar till i staten upptagna befattningshavare.

Till ålderstillägg och till vikariatsersättningar, extra personal m. m. föreslår styrelsen 1,400 respektive 4,500 kronor. Motsvarande ändamål tillgodoses för närvarande från den i avlöningsstaten upptagna posten till vikariatsersättningar m. m. å 5,700 kronor. Styrelsens förslag innebär alltså en höjning med 200 kronor, varav 100 kronor belöpa å ålderstillägg och 100 kronor å övriga ändamål.

Utgifterna för avlöningar till icke-ordinarie personal hava således beräknats till sammanlagt 21,500 kronor.

Till tillfällig löneförbättring och till arvode till läkare beräknar styrelsen samma belopp som för innevarande budgetår, eller 4,200 respektive 1,200 kronor.

Avlöningsanslaget skulle följaktligen jämlikt anstaltsstyrelsens förslag för nästa budgetår uppföras med $(21,500 + 4,200 + 1,200)$ 26,900 kronor.

Såväl *inspektören för sinnesslövärderna* som *skolöverstyrelsen* hava tillstyrkt förslaget.

Innan jag övergår till själva anslagsfrågan, skall jag med några ord beröra tvenne spörsmål, av vilka det ena jämväl avser statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor.

Departements-
chefen.

Såsom jag förut framhållit, uppehålls lärarbefattningen vid Salbohedsanstalten tills vidare på förordnande. Anledningen till detta förhållande,

som bestått, alltsedan föregående läraren år 1931 avgick från tjänsten, har varit, att frågan om anstaltens framtida ställning varit föremål för utredning. Då emellertid frågan härom får anses avgjord genom statsmakternas beslut i fjol och då någon förändring av anstaltens uppgift icke för närvarande är påtänkt, har jag för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att medgiva återbesättande av lärarbefattningen från och med nästa budgetår.

Fråga har vidare väckts om utsträckt semesterledighet för vissa befattningshavare vid uppfostringsanstalterna för sinnesslöa gossar och sinnesslöa flickor, vilka befattningshavare för närvarande åtnjuta 15 dagars årlig semester. Då billighetsskäl synas mig tala för att åtminstone en del av nämnda befattningshavare under vissa förutsättningar beredes något utsträckt semester, ämnar jag underställa Kungl. Maj:t förslag även i denna fråga, avsett att genomföras från och med den 1 juli 1935.

Jag anser mig här böra framhålla, att de ökade kostnader, vilka kunna föranledas av de av mig sålunda planerade åtgärderna, äro så obetydliga, att hänsyn till desamma icke behöver tagas vid här ifrågavarande anslagsberäkningar.

Mot anstaltsstyrelsens medelsberäkningar har jag icke något att erinra. För utgifterna till tillfällig löneförbättring torde böra upptagas en anslagspost, betecknad särskilda löneförmåner, och för arvodet till läkaren en post med benämningen arvode, bestämt av Kungl. Maj:t.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett för-

slagsanslag av kronor 26,900;

dels ock godkänna följande avlöningsstat för anstalten, att tillämpas tills vidare från och med nämnda budgetår:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Lön och tjänstgöringspenningar	kronor	15,600
b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1,400
c. Vikariatsersättningar, extra personal m. m.	»	4,500 kronor 21,500
2. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	»	4,200
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1,200
Summa förslagsanslag		kronor 26,900

[95.] 23. **Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar: Omkostnader, förslagsanslag.** Under föregående punkt har jag omnämnt, att de utgifter för ifrågavarande anstalt, som hittills bestritts från extra förslagsanslaget till bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar och från femte huvudtiteln's gemensamhetsanslag till rese- och

traktamentspenningar, hädanefter skola bestridas från ett nytt anslag, be-tecknat statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar: omkostnader. Där-jämte antydde jag, att det nya anslaget skulle beräknas på sätt, som delvis avveke från de grunder, som tillämpats i fråga om anslaget till bidrag till driftkostnader i övrigt. I sistnämnda hänseende får jag ytterligare fram-hålla följande.

Anslaget till bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostrings-anstalt för sinnesslöa gossar har bestämts på det sätt, att anslagsbeloppet beräknats till skillnaden mellan anstaltens utgifter och inkomster. Enligt det förslag, som förut denna dag framlagts av chefen för finansdepartementet, skola emellertid anstaltens inkomster framgent redovisas å riksstatens in-komstsida. Härav följer, att under nu ifrågakarande anslag böra upptagas anstaltens utgifter utan avdrag av inkomsterna.

I det under föregående punkt omnämnda, av skolöverstyrelsen med ut-låtande den 14 september 1934 jämte yttrande av inspektören för sinnesslö-vården överlämnade förslaget, har *anstaltsstyrelsen* jämväl framlagt förslag beträffande omkostnadsanslagets beräkning för nästa budgetår.

Styrelsen har därvid räknat med 100 kronor till reseersättningar.

Till expenser har styrelsen föreslagit ett belopp av 11,000 kronor, därav för bränsle, lyse och vatten 7,500 kronor och för övriga expenser 3,500 kronor. I förhållande till de medel, som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet, utvisar styrelsens förslag härutinnan en minskning med 1,000 kronor.

Anstaltens övriga utgifter uppskattas av styrelsen till 32,950 kronor, vilket belopp i huvudsak beräknats på samma sätt som för löpande budgetår, dock med smärre jämkningar med hänsyn till de verkliga utgifterna för sistförflutna budgetåret.

Inspektören för sinnesslövarlden och *skolöverstyrelsen* hava tillstyrkt anstalts-styrelsens förslag.

Vid sin beräkning av utgifterna för reseersättningar har anstaltsstyrelsen, enligt vad jag inhämtat, icke tagit hänsyn till resekostnader för ledamöterna i styrelsen, vilka kostnader för närvarande bestridas från femte huvudtitelns anslag till rese- och traktamentspenningar. Då dessa resekostnader kunna uppskattas till omkring 1,000 kronor för år och då kostnaderna, såsom redan framhållits, hädanefter böra gäldas från anstaltens omkostnadsanslag, torde posten till reseersättningar — av styrelsen beräknad till 100 kronor — böra höjas till 1,100 kronor.

Mot styrelsens beräkning av posten till expenser har jag icke något att erinra.

Ej heller styrelsens beräkning av anstaltens övriga utgifter har givit mig anledning till anmärkning. Anslagspostens slutsumma synes dock böra avrundas till 32,900 kronor.

Anstaltens omkostnader skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

Bihang till riksdagens protokoll 1935. 1 saml. Nr 1 Del 8.

1867 34 14

Departements-
chefen.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	1,100
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	11,000
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	32,900
Summa kronor		45,000

Omkostnadsanslaget bör alltså upptagas till 45,000 kronor.

Stat för anslagets användning torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 45,000

[96.] 24. **Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anstalt är belägen i Vänersborg. I likhet med vad förhållandet är med statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, bestridas anstaltens huvudsakliga utgifter för närvarande från två anslag, ett till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. och ett till bidrag till driftkostnader i övrigt. Det förra anslaget är för löpande budgetår upptaget till 13,300 kronor och det senare till 7,000 kronor. Därjämte utgå till befattningshavarna vid anstalten tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg från de under femte huvudtiteln uppförda anslagen för ifrågavarande ändamål.

Från och med nästa budgetår skola enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning omförmälda utgifter med undantag av dyrtidstilläggen bestridas från två nya anslag av förslagsanslags natur, ett avlönings- och ett omkostnadsanslag. Då de nya anslagen skola beräknas efter samma grunder som avlönings- och omkostnadsanslagen till statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, tillåter jag mig att i detta hänseende åberopa, vad jag vid behandlingen av nämnda anslag anför.

Den 27 april 1934 har Kungl. Maj:t fastställt avlöningsstat för statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor. Staten upptager avlöning till 1 föreståndarinna, 2 handarbetslärarinnor och 1 vaktmästare. Därjämte innehåller staten en post å 175 kronor till personligt lönetillägg åt föreståndarinnan Elin Gunnarsson ävensom en post å 5,750 kronor till vikariatsersättningar, extra personal, tjänstepersonal och ålderstillägg samt för förande av räkenskaperna. Avlöningsstatens slutsumma uppgår till 13,300 kronor.

Med utlåtande den 14 september 1934 jämte yttrande av inspektören för sinnesslövärdn har skolöverstyrelsen överlämnat *analtsstyrelsens* förslag i fråga om anstaltens medelsbehov under nästa budgetår.

Styrelsen har i sitt förslag räknat med samma belopp till lön och tjänstgöringspenningar, till ålderstillägg samt till vikariatsersättningar, extra personal m. m., som utgå enligt gällande stat, nämligen respektive 7,375, 350 och 4,900 kronor. För avlöningar till icke-ordinarie personal har alltså beräknats sammanlagt 12,625 kronor.

Till tillfällig löneförbättring har styrelsen räknat med ett belopp av 2,000 kronor, ungefärligen motsvarande det belopp, som för närvarande utgår för ändamålet. Då föreståndarinnan Elin Gunnarsson under löpande budgetår komme att avgå från sin befattning, har anstaltsstyrelsen icke upptagit något belopp till personligt lönetillägg åt henne.

Slutligen har styrelsen räknat med 1,000 kronor till arvode till läkare och 500 kronor till arvode till räkenskapsförare, vilka belopp överensstämma med de för närvarande utgående.

Sammanlagt har avlöningsanslaget beräknats till (12,625 + 2,000 + 1,500) 16,125 kronor.

Inspektören för sinnesslövarden och skolöverstyrelsen hava tillstyrkt anstaltsstyrelsens förslag.

Den av styrelsen gjorda uppskattningen av anslagsbehovet för nästa budgetår synes mig böra i allt väsentligt godtagas. Jag har endast att föreslå den ändringen, att beloppet till tillfällig löneförbättring för avrundning av anslagets slutsumma nedsättes med 125 kronor till 1,875 kronor.

Departements-
chefen.

På sätt jag föreslagit i fråga om statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, torde för utgifterna till tillfällig löneförbättring böra upptagas en anslagspost, betecknad särskilda löneförmåner, och för arvoden till läkaren och räkenskapsföraren en post med benämningen arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 16,000;

dels ock godkänna följande avlöningsstat för anstalten, att tillämpas tills vidare från och med nämnda budgetår:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a. Lön och tjänstgöringspenningar	kronor 7,375	
b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	» 350	
c. Vikariatsersättningar, extra personal m. m.	» 4,900	kronor 12,625
2. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	» 1,875	
3. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	» 1,500	
		<u>Summa förslagsanslag kronor 16,000</u>

[97.] 25. **Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor: Omkostnader, förslagsanslag.** Det nya anslag med denna beteckning, som från och med nästa budgetår skall uppföras i riksstaten, motsvaras, såsom jag under föregående punkt framhållit, i riksstaten för innevarande budgetår av anslaget å 7,000 kronor till bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfo-

ringsanstalt för sinnesslöa flickor. På sätt jag redogjort för vid behandlingen av omkostnadsanslaget till statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gössar, skall nu ifrågavarande anslag beräknas så, att från detsamma komma att gäldas anstaltens verkliga utgifter av beskaffenhet att kunna betecknas såsom omkostnader.

Skolöverstyrelsen har med utlåtande den 14 september 1934 jämte yttrande av inspektören för sinnesslövården överlämnat *anstaltsstyrelsens* förslag i fråga om medelsbehovet under nästa budgetår.

I nämnda förslag har anstaltsstyrelsen beräknat utgifterna till reseersättningar till 300 kronor, vilket belopp överensstämmer med det, som anvisats för ändamålet under innevarande budgetår.

Till expenser har styrelsen föreslagit ett belopp av 4,350 kronor, varav 3,850 kronor beräknas belöpa å bränsle, lyse och vatten samt 500 kronor å övriga expenser. Förslaget innebär i denna del en höjning av 600 kronor, föranledd av de verkliga utgifterna för ifrågavarande ändamål under sistförflutna budgetår.

Slutligen har styrelsen uppskattat övriga utgifter till 21,320 kronor, vilket belopp i huvudsak svarar mot de i gällande omkostnadsstat för samma ändamål beräknade medlen, dock att smärre justeringar vidtagits med hänsyn till utgifterna under budgetåret 1933/1934.

Sammanlagt har alltså styrelsen räknat med ett belopp av (300 + 4,350 + 21,320) 25,970 kronor till omkostnader.

Såväl *inspektören för sinnesslövården* som *skolöverstyrelsen* hava tillstyrkt förslaget.

Departements-
chefen.

Mot anstaltsstyrelsens beräkning av anslagsposten till reseersättningar har jag icke något att erinra.

Till expenser har styrelsen föreslagit ett belopp av 4,350 kronor. Beloppet i fråga synes mig kunna avrundas till 4,300 kronor.

Vad slutligen angår styrelsens beräkning av övriga utgifter, har vid granskningen av nämnda beräkning framgått, dels att ett belopp av 2,300 kronor till arbetens bedrivande bör tagas i beaktande vid beräklandet av anstaltens inkomster och följaktligen frånräknas här, dels ock att den av styrelsen föreslagna slutsumman kan genom avrundning av vissa till grund för densamma liggande delposter nedbringas med ytterligare 420 kronor. Beloppet till övriga utgifter skulle således kunna beräknas till 18,600 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle alltså kunna beräknas enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	300
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	4,300
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	18,600
Summa kronor		23,200

Anslaget bör på grund härav upptagas till 23,200 kronor. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att fastställa stat för anslagets användning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 23,200

Övriga egentliga sjukvårdsanstalter.

[98.] 26. **Järvsö sjukhus för spetälska: Avlöningar, förslagsanslag.** Sedan år 1912 har till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska anvisats ett ordinarie anslag, vilket i gällande riksstat är uppfört med 20,000 kronor. Genom brev den 22 juni 1934 har Kungl. Maj:t fastställt stat för sjukhuset under budgetåret 1934 1935. Denna stat upptager en post av högst 6,809 kronor 16 öre till avlöningar till befattningshavare m. m. vid sjukhuset. Kungl. Maj:t har i brevet bemyndigat medicinalstyrelsen att för innevarande budgetår dels fastställa antalet befattningshavare vid sjukhuset, dels ock bestämma avlöningsförmånerna till dessa befattningshavare ävensom beloppen för ersättning till vikarier vid semester under iakttagande av att summan av beloppen för de kontanta avlöningarna och vikariatsersättningarna icke må överstiga det för avlöningar i staten upptagna beloppet.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skall för avlöningskostnaderna vid berörda sjukhus upptagas ett särskilt förslagsanslag med beteckningen Järvsö sjukhus för spetälska: avlöningar.

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* framlagt beräkningar angående medelsbehovet för omförmälda ändamål under nästa budgetår. Därvid har styrelsen under posten avlöningar till befattningshavare m. m. upptagit dels ett belopp av 4,300 kronor till grundavlöningar m. m., dels ett belopp av 700 kronor till ålderstillägg eller alltså tillhoppa 5,000 kronor. Vidare har styrelsen för arvoden och dylika särskilda ersättningar beräknat ett belopp av 1,850 kronor, fördelat sålunda: läkare 750, predikant 300, sekreterare 200 och syssloman 600 kronor. I enlighet härmed har styrelsen hemställt, att sjukhusets avlöningsanslag måtte för nästa budgetår bestämmas till (5,000 + 1,850) 6,850 kronor.

Till medicinalstyrelsens förslag, som baserats på de avlöningar, vilka för närvarande utgå vid sjukhuset, kan jag i allt väsentligt ansluta mig. Emellertid synes mig anslaget slutsumma genom reducering av det för ålderstillägg beräknade beloppet med 50 kronor kunna avjämnas till 6,800 kronor. De ifrågavarande arvoden torde hädanefter lämpligen böra bestämmas av Kungl. Maj:t. Avlöningsstaten för sjukhuset torde vid sådant förhållande böra upptaga två huvudposter, nämligen en för arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, å 1,850 kronor och en för avlöningar till övrig personal å 4,950 kronor.

Departements-
chefen.

Femte huvudtiteln.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Järvsö sjukhus för spetälska: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 6,800; dels ock godkänna följande avlöningsstat för nämnda sjukhus, att tillämpas tills vidare från och med nämnda budgetår:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 1,850
2. Avlöningar till övrig personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 4,300
b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	» 650 » 4,950
Summa förslagsanslag kronor 6,800	

[99.] 27. **Järvsö sjukhus för spetälska: Omkostnader, förslagsanslag.** Från det under nästföregående punkt omförmälda förslagsanslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska bestridas för närvarande — förutom avlöningskostnaderna — jämväl sjukhusets omkostnader. I den för löpande budgetår för sjukhuset fastställda staten hava nettoutgifterna för sjukhusets omkostnader beräknats till 13,190 kronor 84 öre.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola omkostnaderna för sjukhuset bestridas från ett särskilt förslagsanslag, rubricerat Järvsö sjukhus för spetälska: omkostnader.

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* framlagt beräkningar rörande detta anslag för budgetåret 1935/1936. Styrelsen har därvid för expenser upptagit ett belopp av 2,400 kronor, varav 1,800 kronor avse bränsle, lyse och vatten samt 600 kronor andra expenser. För övriga utgifter, avseende utspisning, medikamenter, tvätt och renhållning m. m., har styrelsen räknat med ett sammanlagt belopp av 11,050 kronor. De totala omkostnaderna har styrelsen alltså uppskattat till (2,400 + 11,050) 13,450 kronor.

Från detta belopp böra emellertid enligt styrelsen avgå 300 kronor för diverse inflytande inkomster.

På grund härav har styrelsen föreslagit, att sjukhusets omkostnadsanslag måtte för nästa budgetår upptagas till (13,450 — 300) 13,150 kronor.

Departements-
chefen.

Medicinalstyrelsens utgiftsberäkningar anser jag mig böra godtaga med allenast den jämkningen, att posten till expenser nedsättes till 2,300 kronor och posten till övriga utgifter till 11,000 kronor.

Styrelsens förslag beträffande sjukhusets inkomster biträder jag. Sjukhusets omkostnader för nästa budgetår skulle i enlighet härmed beräknas på följande sätt:

Utgifter.

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor 2,300
2. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	» 11.000
Summa kronor 13,300	

Särskilda uppbördsmedel.

Diverse, <i>förslagsvis</i>	kronor 300
	Nettoutgift kronor 13,000

Omkostnadsanslaget bör alltså upptagas till 13,000 kronor, vilket belopp med nära 200 kronor understiger det belopp, som för ändamålet beräknats för innevarande budgetår.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stat för anslagets användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Järvsö sjukhus för spetälska: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 13,000

[100.] 28. **Vissa bidrag till lasarett m. m.** Sedan många år är i riksstaten uppfört ett ordinarie anslag till lasarettens underhåll, lydande å 15,774 kronor. Från detta anslag bestridas, i enlighet med särskilda av Kungl. Maj:t meddelade beslut, statsbidrag till vissa lasarett och andra anstalter med ett sammanlagt belopp av 15,773 kronor 56 öre årligen. Beträffande anslagets närmare fördelning tillåter jag mig hänvisa till statsliggaren för innevarande budgetår, sid. 206.

Anslaget torde för nästföljande budgetår böra upptagas till oförändrat belopp och därvid, i anslutning till de nya grunderna för riksstatens uppställning, erhålla den mera fullständiga benämningen: vissa bidrag till lasarett m. m.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa bidrag till lasarett m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 15,774

[101.] 29. **Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, reservationsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	600,000	406,681
1934/1935	195,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	470,000	—

(Kungörelse den 27 juni 1914 (nr 292), ändrad genom kungörelser nr 305/1919 och nr 385/1921.)

De allmänna bestämmelserna angående bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter äro innefattade i nyssnämnda kungörelse den 27 juni 1914. Statsbidraget utgår enligt dessa med högst hälften av den verkliga byggnadskostnaden, dock högst 2,000 kronor per vårdplats, samt får uppbäras först sedan anstalten blivit färdig och efter avsyning godkänts av medicinalstyrelsen. I vissa fall har emellertid medgivits avvikelse från de sålunda fastställda reglerna.

Till en början torde jag få anmäla en av *föreningen kustsanatoriet Apelviken* gjord framställning om statsbidrag till *vissa byggnadsarbeten vid nämnda, föreningen tillhöriga sanatorium*.

Innan jag närmare ingår på denna framställning, vill jag i korthet erinra om följande.

Under hösten 1929 framlade ifrågavarande förening, vilken intill nyligen benämnts föreningen för kustvård åt skrofulösa barn, en plan till fullständig modernisering av kustsanatoriet Apelviken, vilket länge befunnit sig i otidsenligt skick, samt hemställde om statsbidrag för planens genomförande. Kostnaderna för de föreslagna arbetena beräknades till sammanlagt 752,600 kronor, därav för anordnande av kolgård och sorteringsrum för tvätt 16,500 kronor och för uppförande av ett personalhus inrymmande fyra lägenheter för gift personal 54,000 kronor.

Medicinalstyrelsen, som avgav utlåtande i ämnet den 23 november 1929, fann den framlagda planen vara i stort sett väl genomtänkt och ansåg de i densamma ingående arbetena böra komma till utförande i enlighet med förslaget. Emellertid anförde styrelsen beträffande personalhuset, att den beräknade kostnaden vore anmärkningsvärt hög och ifrågasatte, huruvida icke denna byggnadsfråga efter verkställd undersökning skulle kunna lösas på ett avsevärt billigare sätt.

Föreningens framställning blev föremål för behandling i Kungl. Maj:ts proposition nr 203 till 1930 års riksdag, däri lämnades en utförlig redogörelse såväl för anstaltens dåvarande byggnader, såvitt de berördes av förslaget, som ock för den framlagda planen. I denna proposition anförde föredragande departementschefen, att den föreliggande planen till sina huvuddrag syntes kunna förordas. Beträffande de särskilda i planen ingående arbetena fann departementschefen dem tillfyllest motiverade, dock att nytt förslag borde framläggas bland annat rörande det omförmälda personalhuset. Departementschefen ansåg, att kostnaderna för planens genomförande helt borde bestridas av statsmedel.

Kungl. Maj:t anslöt sig till den av departementschefen sålunda intagna ståndpunkten, vilken jämväl vann riksdagens gillande.

För budgetåren 1930/1931—1934 1935 hava i överensstämmelse härmed medel anvisats för genomförande av moderniseringsplanen, dock att i vissa fall medel anvisats även för arbeten, vilka icke ingått i den ursprungliga planen eller medfört högre kostnad än den i planen beräknade.

De enda i planen ingående arbeten, för vilkas utförande statsmedel hittills icke ställts till förfogande, äro det omnämnda personalhuset samt anordnandet av kolgård och sorteringsrum för tvätt.

Jag övergår härefter till en redogörelse för den av föreningen nu gjorda framställningen, vilken avser dels omändring och tillbyggnad av sanatoriets tvätt- och maskinbyggnad dels ock uppförande av förut berörda personalhus.

Beträffande den föreslagna tvätt- och maskinbyggnaden har föreningen anfört i huvudsak följande.

Den till sanatoriet hörande tvättinrättningen vore numera synnerligen otillfredsställande och otidsenlig. Särskilt inlämningsrum saknades, varför all tvätt måste emottagas och sorteras i tvätthallen på ett mycket begränsat utrymme. Detta förhållande vore till avsevärd olägenhet vid tvättarbetets utförande. Det borde härvid beaktas, att sjukavdelningarna saknade såväl möjligheter att förvara någon större del av sin tvätt som utrymme för tvättgodsets sortering och uppräkning. Tvätthallen, som hade golv av cement och vanliga murväggar, motsvarade icke de anspråk, man ur snygghets- och hygienisk synpunkt ställde på en sådan arbetslokal. Mangelrummet vore mycket trångt och saknade erforderliga ventilationsanordningar. Även i övriga lokaler erfordrades bättre ventiler. Uppdelning och utlämning av tvätten för omkring 200 anställda och ungefär 450 patienter måste ske i strykrummet, vars storlek icke medgäve vidtagande av sådana anordningar, som för åstadkommande av ordning och reda vore nödvändiga. För att försätta tvättinrättningen i ett ändamålsenligt skick erfordrades alltså lokaler för inlämning och sortering av tvättgod, ny eller omändrad tvätthall, lokaler för sortering och utlämning av ren tvätt samt ventilationsanordningar i hela tvättanläggningen.

Maskinavdelningen vore inrymd i samma byggnad som tvättinrättningen. Avdelningens föreståndare, maskinmästaren, vore för utförande av honom åliggande expeditionsarbete hänvisad till ett skrivbord, placerat i samma rum som ångturbingeneratoren. Med det buller denna maskin vid drift åstadkomme, vore det nästan omöjligt att i dess närhet utföra något skrivarbete eller föra något samtal. Inredandet av ett expeditionsrum för maskinmästaren finge därför anses vara ett trängande önskemål. Befintliga arbetslokaler för utförande av vid sanatoriet förekommande reparationsarbeten å olika slags ledningar, maskiner och inventarier hade ock, i samma mån etablissemnet utbyggt och den maskinella utrustningen samt ledningsnäten utvecklats, visat sig otillräckliga. Såväl expeditionsrum som utvidgning av verkstaden kunde åstadkommas med utnyttjande av en del av den nuvarande tvätthallen.

I maskinavdelningen funnes för närvarande endast en duschanordning, men det vore ett önskemål, att den därstädes arbetande personalen, vilken utgjorde 7 å 8 till antalet, hade till sitt förfogande en fullständig toalettavdelning med badrum, w. c., omklädningsrum och anordningar för förvaring av klädespersedlar. En dylik lokal, som av hygieniska skäl vore väl motiverad, kunde i detta sammanhang erhållas, utan att kostnaderna för hela anläggningen nämnvärt ökades.

I anslutning till de synpunkter, som sålunda framförts, hade föreningen i samråd med arkitekten Gustaf Birch-Lindgren låtit upprätta ett förslag till omändring av tvätt- och maskinavdelningarna. Förslaget omfattade i stort sett dels en tillbyggnad med en flygel, dels omändringar inom den äldre byggnaden. Den förslaget åtföljande kostnadsberäkningen slutade å ett belopp av 110,000 kronor. Detta belopp kunde icke direkt jämföras med den i moderniseringsplanen upptagna kostnaden, 16,500 kronor, vilken i huvudsak avsåge en kolgård och endast mindre förändringar i fråga om tvättinrättning och verkstad. Föreningen, som grundligt övervägt olika sätt att lösa de förevarande frågorna, vore emellertid av den bestämda uppfattningen, att nu föreslagna åtgärder icke sträckte sig utöver vad som oundgängligen erfordrades för att få arbetsförhållandena i tvätt- och maskinavdelningarna ordnade på ett tillfredsställande sätt.

Med den nu ifrågasatta tillbyggnaden av tvätt- och maskinkomplexet bleve även möjligt att tillgodose vissa andra ändamål av trängande natur, främst nya lokaler för slöjd och skolundervisning samt för bostäder åt kvinnlig

personal. I tvättbyggnadens andra våning inrymdes för närvarande tre rum, avsedda till slöjdlokaler för patienterna. Då de nuvarande skolrummen, sedan den nya paviljong I blivit uppförd, komme att ligga i omedelbart grannskap av sjukavdelningar, ett läge som av olika skäl måste anses olämpligt, vore det nödvändigt, att ett eller två av slöjdrummen toges i anspråk för skolan. Antalet vuxna patienter vore emellertid i ständigt stigande, och bristande tillgång på lokaler utgjorde ett hinder för att bereda dem lämplig sysselsättning. Även för en uppdelning av slöjden å olika slag av arbeten (sömnad, vävnad, träarbete, måleri, skomakeri, bokbinderi) vore det önskvärt, att mer än ett rum kunde disponeras för ändamålet. I den planerade tillbyggnadens andra våning kunde en slöjdsal inredas, och därmed skulle man erhålla en sammanhängande skol- och slöjdavdelning, omfattande fyra rum. I vindsvåningen kunde man vidare erhålla ett tillskott på bostäder för kvinnlig personal, varigenom ytterligare åtgärder för fyllande av ifrågavarande lokalbehov sannolikt icke behövde vidtagas. — Ett inrättande av den i moderniseringsplanen upptagna kolgården torde däremot, då vedeldning försöksvis införts i kustsanatoriets ångpanneanläggning, för närvarande icke böra sättas i fråga.

Rörande behovet av *bostäder för personalen* och möjligheterna för dess tillgodoseende framhåller föreningen följande:

Med nuvarande organisation erfordrades vid sjukhuset fyra underläkarbefattningar. För innehavarna av dessa funnes två familjelägenheter och en dubblett. För inkvartering av den fjärde underläkaren hade dittills direktionsrummet pläгат tagas i anspråk, vilket givetvis måste anses såsom en nödfallsutväg. En gift ordinarie tjänsteinnehavare kunde näppeligen tilldelas en så beskaffad bostad, och styrelsen hade också sett sig nödsakad att tidvis förhyra en lägenhet i Varberg. Till de uppenbara olägenheter, som nu berörda omständigheter medförde, komme följaktligen en icke oväsentlig ökning i sjukhusets driftkostnader.

Förutom läkare och syssloman vore vid sjukhuset 18 manliga befattningshavare fast anställda. För dem funnes tre familjelägenheter, vilka för närvarande disponerades av bandagemästaren, maskinmästaren och en maskinist. För tjänstens behöriga skötande och ur säkerhetssynpunkt vore det givetvis önskvärt, att åtminstone större delen av ifrågavarande personalgrupp vore bosatt inom sanatoriets område, så mycket mer som tillgången på bostäder i sanatoriets närhet vore mycket begränsad. Detta önskemål kunde för närvarande tillgodoses endast under förutsättning att befattningshavarna vore ogifta, men det vore å andra sidan tydligt, att uppställandet av ett dylikt villkor för personalanställningen skulle vara i hög grad olämpligt och ofördelaktigt. Enligt styrelsens åsikt borde man få räkna med att i längden minst elva av ifrågavarande aderton personer skulle kunna bli i tillfälle att bilda familj under sin anställning vid sanatoriet. Efter denna beräkningsgrund skulle alltså vid sanatoriet för ifrågavarande kategori förefinnas ett behov av åtta familjebostäder. Det vore enligt styrelsens mening i högsta grad angeläget, att minst fyra sådana lägenheter inom en snar framtid bleve tillgängliga.

Även för de kvinnliga befattningshavarna vore nu tillgängliga bostadsrum till antalet otillräckliga och till beskaffenheten delvis olämpliga för sitt ändamål. För dessa befattningshavare komme emellertid att beredas ökat bostadsutrymme dels i den nya paviljong I, som vore under uppförande, dels ock genom ett utbyggande av tvättbyggnaden i enlighet med vad ovan föreslagits.

Till bestridande av kostnaderna för de nybyggnader, som erfordrades för

bostadsbehovets fyllande, disponerade styrelsen icke några medel. Att för ändamålet anskaffa medel genom upplåning ansåge föreningen med hänsyn till den ökning av driftkostnaderna, som skulle bli följden, böra så vitt möjligt undvikas. Jämväl det förhållandet att frågan om det ekonomiska underlaget för kustsanatoriernas verksamhet för närvarande vore föremål för utredning syntes tala emot att föreningen nu iklädde sig några ekonomiska förpliktelser för ändamålet. Då emellertid statsmakterna icke ställt sig i princip avvisande till förslaget, att statsmedel skulle kunna avses för uppförande av bostäder vid kustsanatoriet, hade föreningen velat än en gång underställa denna fråga statsmakternas prövning. Det enligt föreningens mening i nu förevarande avseende mest trängande behovet gällde ett bostadshus för gifta befattningshavare, och styrelsen hade därför låtit uppgöra ett förslag till dylik byggnad, vilket föreningen för sin del funnit mycket ändamålsenligt. Enligt detta förslag skulle byggnaden komma att inrymma 4 lägenheter, vardera om 2 rum och kök. Ett genomförande av detta förslag skulle draga en kostnad av 39,000 kronor, eller således 15,000 kronor mindre än den i 1929 års plan avsedda byggnaden. Tomt för byggnaden kunde beredas å sanatoriet tillhörig mark.

Med stöd av vad sålunda anförts har föreningen — under hänvisning till framställningen bifogade ritningar och kostnadsförslag — hemställt, att för budgetåret 1935/1936 måtte anvisas dels 110,000 kronor till utförande av omändrings- och tillbyggnadsarbeten å kustsanatoriets tvätt- och maskinbyggnad, dels ock 39,000 kronor till uppförande av ett bostadshus.

Byggnadsstyrelsen har den 7 september 1934 yttrat sig över föreningens framställning och därvid i huvudsak utlätit sig sålunda:

Beträffande om- och tillbyggnaden av tvättinrättningen hade styrelsen intet annat att erinra mot byggnadsförslaget än att den angivna golvytan förefölle väl knapp i förhållande till storleken av de maskiner, som vore avsedda att inmonteras. Angående kostnadsberäkningen hade till styrelsen under hand uppgivits, att däri icke inräknats de väsentligare kostnaderna för den gamla tvättinrättningens ombyggnad, vilket arbete vore avsett att utföras med tillhjälp av anstaltens egen arbetskraft. Under sådana förhållanden hade styrelsen icke något att erinra mot kostnadssumman i fråga.

Mot förslaget till nytt personalhus hade styrelsen intet annat att erinra än att vindfång borde anordnas vid entrén, yttertrappan överbyggas och tillträdet till badrummet i källaren ordnas på ett lämpligare sätt. Styrelsen ställde sig ock tveksam beträffande lämpligheten av att, på sätt förslaget utvisade, en del av köket avdelades till s. k. matvrå. Den angivna kostnadssumman syntes styrelsen för låg och borde höjas till 45,000 kronor.

I ett den 25 oktober 1934 avgivet utlåtande har *medicinalstyrelsen* anfört bland annat följande:

Då styrelsen den 23 november 1929 avgivit utlåtande över den av föreningen framlagda moderniseringsplanen, hade styrelsen hyst den uppfattningen, att anstalten efter densammes genomförande skulle befinna sig i fullt tidsenligt skick. Emellertid hade under årens lopp upprepade gånger utvidgningar — medförande ökade kostnader — av förenämnda plan beslutats. Styrelsen ville gärna medgiva, att under det fleråriga genomförandet av en så omfattande byggnadsplan som den här föreliggande nya synpunkter och krav på utökningar av den ursprungliga planen kunde framkomma. Det hade emellertid enligt styrelsens mening varit önskvärt, att redan från början en grundligare utredning om anstaltens tvättinrättning avägbagrats än

den ursprungliga, vilken givit styrelsen anledning antaga, att den förefintliga tvättinrättningen med relativt ringa kostnad skulle kunna ställas i sådant skick, att rimliga krav bleve tillgodosedda.

Efter en av medicinalrådet E. Edén, i enlighet med av styrelsen den 5 oktober 1934 lämnat uppdrag, verkställd inspektion av kustsanatoriet, hade denne för styrelsen vitsordat, att de av föreningen nu föreslagna arbetena, såväl i vad de avsåge tvätt- och maskinbyggnaden som ock i vad de rörde personalhuset, vore av behovet påkallade.

Med hänsyn härtill har medicinalstyrelsen tillstyrkt den av föreningen gjorda framställningen. Styrelsen har därvid förutsatt, att vid byggnadsarbetenas utförande komme att beaktas de anmärkningar mot förslagen, som av byggnadsstyrelsen framförts. Medicinalstyrelsen har tillika framhållit, att den omständigheten, att byggnadsstyrelsen funnit kostnaderna för personalhuset för lågt beräknade, icke gäve medicinalstyrelsen anledning att förorda högre statsbidrag än det av föreningen begärda.

Medicinalstyrelsen har vidare under hänvisning till föreningens svaga ekonomi hemställt, att det byggnadsbidrag, som kunde komma att tillerkännas föreningen, måtte få till föreningen utbetalas successivt i mån av arbetenas fortskridande.

En reservant inom styrelsen — byråchefen von Dardel — har anfört, att enligt hans åsikt styrelsen bort i fråga om tvätt- och maskinbyggnaden tillstyrka statsbidrag med allenast hälften av den beräknade byggnadskostnaden eller alltså med högst 55,000 kronor.

Vidkommande föreningens förslag rörande ombyggnad av tvätt- och maskinhuset är det uppenbart, att förslaget i denna del går utöver ramen för den tidigare framlagda planen för moderniseringsarbetena vid anstalten. Det föreslagna byggnadsarbetet har emellertid det oaktat tillstyrkts av medicinalstyrelsen med hänsyn till behövligheten av de ifrågasatta anordningarna. I betraktande härav och då jag själv vid besök å sanatoriet varit i tillfälle att konstatera, att ett trängande behov av den planerade ombyggnaden föreligger, får jag tillstyrka, att statsbidrag nu beviljas för arbetet i fråga. Liksom bestämts beträffande tidigare beviljade byggnadsbidrag till anstalten lär bidraget i föreliggande fall få utgå med hela den beräknade byggnadskostnaden, allenast med den begränsning att statsbidraget icke får överskrida den verkliga kostnaden för ändamålet. Bidraget lär alltså böra bestämmas till högst 110,000 kronor.

Vad åter angår den nu föreslagna personalbyggnaden skulle densamma — liksom den i 1929 års plan upptagna — inrymma bostäder om 2 rum och kök för fyra gifta befattningshavare. Föreningens förslag innebär i denna del ett fullföljande av den ursprungliga planen, dock med den förändringen att kostnaderna för byggnaden nu beräknats till ett avsevärt lägre belopp än i det förra förslaget. På grund härav och då behovet av byggnaden är synnerligen stort, anser jag mig böra tillstyrka statsbidrag till densammes uppförande. Även här torde bidraget få utgå med hela den verkliga byggnadskostnaden, dock högst med det för ändamålet begärda beloppet av 39,000 kronor.

Såsom villkor för åtnjutande av ifrågavarande statsbidrag torde böra av Kungl. Maj:t föreskrivas, att de av byggnadsstyrelsen gjorda erinringarna beträffande byggnadernas närmare anordnande skola i möjligaste mån beaktas.

På av medicinalstyrelsen anförda skäl synes, liksom i fråga om tidigare byggnadsbidrag till föreningen, styrelsen böra medgivnas rätt att utbetala nu förordade statsbidrag, i den mån arbetena fortskrida.

Vid ett bifall till vad jag här förordat, skulle under förevarande anslag till föreningen få för nästa budgetår beräknas ett sammanlagt belopp av 149,000 kronor.

Vad härefter angår frågan om det totala *medelsbehovet för anslaget under nästa budgetår* har *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 24 augusti 1934 framlagt vissa beräkningar i ämnet.

Efter förmälan att det å anslaget disponibla beloppet nyssnämnda dag uppgått till 689,614 kronor, har styrelsen lämnat en redogörelse för frågan, i vad mån detta belopp kunde antagas under tiden intill den 1 juli 1936 bliva tillräckligt för erforderliga statsbidrag av nu ifrågavarande art. Av denna redogörelse, vilken jag här icke torde behöva i detalj återgiva, framgår bland annat, att styrelsen räknat med att intill sistnämnda dag skulle kunna komma att erfordras *dels* för av Kungl. Maj:t redan medgivna men ännu ej utbetalade statsbidrag ett belopp av 555,759 kronor, *dels* för utbetalande av statsbidrag, som tillstyrkts av medicinalstyrelsen eller eljest kunna komma i fråga, ett belopp av 694,000 kronor, eller alltså tillhoppa 1,249,759 kronor. Då det totala, för byggnadsbidrag disponibla beloppet utgjorde 689,614 kronor, skulle således enligt medicinalstyrelsens kalkyl för budgetåret 1935/1936 erfordras ytterligare ett belopp av 560,145 kronor eller i avrundat tal 560,000 kronor. Till detta belopp finge emellertid läggas det statsbidrag, som eventuellt kunde komma att ytterligare beviljas föreningen kustsanatoriet Apelviken till fullföljande av planen för sanatoriets modernisering.

Styrelsen har tillika anmält, att styrelsen vid uppgörandet av dessa beräkningar icke ansett sig böra taga hänsyn till de förslag om ändring i gällande grunder för byggnadsbidrag till lungtuberkulosanstalter, som av statens sjukvårdskommitté framlagts i dess den 17 maj 1934 dagtecknade betänkande, enär statsmakterna ännu icke tagit ställning till dessa förslag och det i allt fall vore ovisst, huruvida redan föreliggande ansökningar komme att beröras av ett eventuellt bifall till nämnda förslag.

Mot det av medicinalstyrelsen upptagna beloppet å omkring 556,000 kronor för av Kungl. Maj:t redan beviljade statsbidrag har jag icke något annat att invända än att — sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 7 december 1934 återkallat ett tidigare meddelat beslut om statsbidrag å högst 26,000 kronor till en av de tuberkulossjukvårdsanstalter, varmed styrelsen i sina kalkyler räknat — förstnämnda belopp kan nedsättas till 530,000 kronor.

Vad beträffar det av medicinalstyrelsen härutöver upptagna beloppet av 694,000 kronor lär med beviljande av byggnadsbidrag i flera fall kunna något anstå, och torde det på grund härav vara möjligt att avsevärt

Departements-
chefen.

nedsätta beloppet. Jag får därför föreslå, att detsamma begränsas till förslagsvis 480,000 kronor. Då emellertid vid bestämmande av nämnda belopp hänsyn icke tagits till de statsbidrag, som jag i det föregående tillstyrkt för byggnadsarbeten vid kustsanatoriet Apelviken, lärar här till få läggas ett belopp av 149,000 kronor.

Det totala utgiftsbehovet för tiden intill den 1 juli 1936 skulle enligt dessa beräkningar uppgå till (530,000 + 480,000 + 149,000) 1,159,000 kronor. Då det disponibla beloppet den 24 augusti 1934 utgjorde omkring 689,000 kronor, synes det erforderliga anslagsbeloppet för nästa budgetår kunna uppskattas till 470,000 kronor.

Till av statens sjukvårdskommitté framlagda förslag om ändring i gällande grunder för statsbidrag till tuberkulossjukvårdsanstalter och andra anstalter på sjukvårdens område åsyftar jag återkomma i annat sammanhang. Här vill jag endast förutskicka, att jag med hänsyn till de vittgående konsekvenser i ekonomiskt avseende, ett genomförande av kommitténs förslag skulle medföra, icke ansett lämpligt att, innan riksdagen tagit ståndpunkt i princip till dessa förslag, låta dem i annan mån inverka på beräkningen av anslagsbehovet för hithörande ändamål än att föreslagna nybyggnader, vilkas uppförande skulle strida mot av kommittén uppdragna riktlinjer för sjukvårdens utveckling, tills vidare lämnats åsido.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att

I. till *Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 470,000;

II. *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t må av nämnda anslag bevilja föreningen kustsanatoriet Apelviken

1) för utförande av ändrings- och tillbyggnadsarbeten å sanatoriets tvätt- och maskinbyggnad bidrag med högst 110,000 kronor och

2) för uppförande av ett bostadshus åt gifta befattningshavare bidrag med högst 39,000 kronor;

dels medgiva, att nämnda bidrag må till föreningen utbetalas successivt i mån av arbetenas utförande;

dels ock föreskriva, att beträffande bidragen skola eljest i tillämpliga delar gälla de för byggnadsbidrag till tuberkulossjukvårdsanstalter i allmänhet stadgade grunder ävensom de närmare villkor i övrigt, som kunna av Kungl. Maj:t bestämmas.

[102.] 30. **Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	4,450,000	4,739,381
1934/1935	4,500,000	—
1935/1936 (förslag) ..	4,800,000	—

[Kungörelse den 28 juni 1918 (nr 494), ändrad genom kungörelser nr 384/1921, nr 121/1929, nr 127/1930 och nr 269/1931.]

Enligt gällande författningsbestämmelser utgår statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter med 1 krona 75 öre vid tuberkulossjukhus, 1 krona 25 öre vid tuberkulossjukstugor och lasarettssavdelningar och 1 krona 35 öre vid kustsanatorier, allt för dag och patient. Statsbidragen utbetalas beträffande kustsanatorierna kvartalsvis i efterskott och i övrigt halvårsvis i efterskott.

Jämlikt särskilda medgivanden av riksdagen utgå emellertid sedan flera år tillbaka driftkostnadsbidrag till vissa anstalter i de tre nordligaste länen enligt förmånligare grunder än nu nämnda. Sålunda utgå för närvarande, för tiden t. o. m. den 30 juni 1935, extra driftbidrag *dels* till Jämtlands läns landsting för centralsanatoriet Solliden med 50 öre per dag och patient, *dels* till Västerbottens läns landsting för högst 272 platser vid centralsanatoriet i Hällnäs och högst 53 platser vid tuberkulosavdelningen vid lasarettet i Skellefteå likaledes med 50 öre per dag och patient, *dels ock* till Norrbottens läns landsting för högst 288 platser vid centralsanatoriet i Sandträsk och högst 57 platser vid det äldre tuberkulossjukhuset i Sandträsk med 80 öre per dag och patient, allt utöver det till tuberkulossjukvårdsanstalter av motsvarande slag i allmänhet fastställda statsbidraget. För anstalterna i Jämtlands och Västerbottens län gäller dock den inskränkningen, att sammanlagda statsbidraget i intet fall får överstiga hälften av de verkliga driftkostnaderna vid vederbörande sanatorium eller tuberkulosavdelning.

I skrivelse den 24 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anslag för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår. Styrelsen har till en början hänvisat till en vid skrivelsen fogad tablå, vari styrelsen med ledning av det beräknade antalet tillgängliga vårdplatser å kustsanatorierna under tiden 1 april 1935—31 mars 1936 och å övriga anstalter under kalenderåret 1935 framlagt vissa kalkyler angående nämnda medelsbehov. Styrelsen har vid dessa kalkyler förutsatt, att statsbidrag skall för nästa budgetår utgå i enlighet med gällande bestämmelser, därvid styrelsen beträffande nyss angivna anstalter i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län räknat med förhöjda bidrag efter enahanda grunder, som medgivits för innevarande budgetår. I sistnämnda avseende har styrelsen framhållit, att statsmakterna ännu icke tagit ställning till de spörsmål om förhöjda driftbidrag till tuberkulosvården, som varit under bedömande inom såväl statens sjukvårdskommitté som skatteutjämningsberedningen, att nämnda kommitté i sitt nyligen avgivna betänkande framlagt förslag om förhöjda driftbidrag till samtliga tuberkulossjukvårdsanstalter i bland annat berörda tre län samt att styrelsen under sådana förhållanden ansett det vara skäligt, att de extra driftbidrag, som redan nu utginge, finge fortfarande utgå, i avbidan på att sjukvårdskommitténs och skatteutjämningsberedningens förslag bleve slutligen prövade. Utöver vad nu angivits har styrelsen icke ansett sig böra taga hänsyn till av sjukvårdskommittén framlagda förslag om ändring i gällande grunder för driftbidrag till tuberkulossjukvårdsanstalter.

I omförmälda tablå upptages ett sammanlagt platsantal av 8,273, vilken siffra överstiger motsvarande siffra för närmast föregående år med 101.

Tabblån utvisar vidare ett driftkostnadsbelopp av 4,894,757 kronor. Sistnämnda summa torde emellertid, yttrar styrelsen, utgöra en maximisiffra, i vilken med hänsyn till vissa av erfarenheten bekräftade omständigheter — framför allt att det högsta för varje anstalt tillåtna patientantalet med sannolikhet ej blir under alla dagar av budgetåret fyllt — en minskning kan äga rum. Beträffande frågan, med huru stort belopp den angivna maximisiffran må kunna nedsättas, anför styrelsen följande.

Differensen mellan det beräknade maximibeloppet och det faktiskt utbetalta beloppet under de senast tilländalupna budgetåren framginge av följande översikt.

B u d g e t å r	Beräknat maximum kronor	Utbettalt belopp kronor	Differens i procent
1930/1931	4,382,174	3,919,615	10.6
1931/1932	4,597,604	4,152,404	9.7
1932/1933	4,769,497	4,404,848	7.6
1933/1934	4,869,301	4,739,381	2.7

Med hänsyn till den stora differensen för budgetåren 1930/1931 och 1931/1932 hade styrelsen å det för budgetåret 1933/1934 beräknade maximibeloppet föreslagit en reduktion av 9 procent. Enär nyssberörda differens för budgetåret 1932/1933 nedgått till 7.6 procent, hade styrelsen för budgetåret 1934/1935 icke föreslagit större sänkning än 7.5 procent å det beräknade maximibeloppet. Då för budgetåret 1933/1934 beviljats ett anslag av 4,450,000 kronor men nettoutgiften under sistberörda budgetår uppgått till 4,739,381 kronor, hade detta anslag överskridits med icke mindre än 289,381 kronor. Det syntes styrelsen sannolikt, att ett icke oväsentligt överskridande av det för budgetåret 1934/1935 beviljade anslaget å 4,500,000 kronor skulle komma att äga rum. Vid sådant förhållande och då den för budgetåret 1933/1934 beräknade differensen uppginge till allenast 2.7 procent, ansåge styrelsen sig icke kunna föreslå större minskning av det för budgetåret 1935/1936 beräknade maximibeloppet, 4,894,757 kronor, än till 4,800,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts har medicinalstyrelsen hemställt, dels att för nästa budgetår måtte till driftbidrag för tuberkulossjukvårdsanstalter anvisas ett anslag av 4,800,000 kronor, dels ock att för samma tid måtte — utan hinder av gällande bidragsbestämmelser — till förutberörda anstalter i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län utgå bidrag med enahanda belopp och på enahanda villkor, som riksdagen för innevarande budgetår medgivit.

I anledning av medicinalstyrelsens framställning har *svenska landstingsförbundet* den 13 november 1934 avgivit yttrande. Förbundet har däri inledningsvis förklarat sig icke ha något att erinra mot medicinalstyrelsens beräkningar angående storleken av de ordinarie driftbidragen.

Vidkommande de av medicinalstyrelsen föreslagna extra bidragen till vissa anstalter i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län har förbundet framhållit, att det tidigare vid upprepade tillfällen tillstyrkt dylika extra statsbidrag, enär förbundet efter ingående undersökningar funnit, att dessa län hade svagare ekonomi och större tuberkulosdödlighet än övriga län i

riket och att förty bärande motiv föreläge för förhöjda statsbidrag till tuberkulossjukvården därstädes. Uti angivna förhållanden hava enligt förbundet under det senaste året inga avsevärdare förändringar inträffat.

Till belysande härav anför förbundet beträffande tuberkulosförhållandena följande:

Tuberkulosdödligheten hade från perioden 1926/1930 till år 1933 nedgått i Jämtlands län med 0.69 ‰, i Västerbottens län med 0.34 ‰ och i Norrbottens län med 0.46 ‰, mot allenast 0.28 ‰ för riket i dess helhet. Men trots att nedgången av tuberkulosdödligheten i dessa län varit starkare än för riket i dess helhet, hade Västerbottens och Norrbottens län alltså uppvisa den ojämförligt högsta tuberkulosdödligheten i riket och Jämtlands län en dylik dödlighet, som betydligt överstege medeltalet för riket. År 1933 uppgick sålunda tuberkulosdödligheten i Norrbottens län till 2.19 ‰, i Västerbottens län till 1.60 ‰ och i Jämtlands län till 1.18 ‰ mot 1.04 ‰ i hela riket. Antalet dödsfall i tuberkulos i procent av hela antalet döda utgjorde år 1933 i Norrbottens län 19.0 %, i Västerbottens län 15.3 % och i Jämtlands län 11.1 % mot 9.3 % i hela riket.

I fråga om de ekonomiska förhållandena yttrar förbundet:

Enligt de av skatteutjämningsberedningen företagna ekonomiska utredningarna vore ifrågakvarande tre län de mest skattetyngda i riket. Landstingsfinanserna i dessa län, särskilt i Norrbottens och Jämtlands län, vore också synnerligen ansträngda. Den under de senaste åren inträffade katastrofala nedgången av skatteunderlaget i de båda sistnämnda länen hade visserligen i år hejdat och utdebiteringen per skattekrona något sänkts, men alltså vore dock denna den högsta i riket i Norrbottens och Jämtlands län samt i Västerbottens län långt över medeltalet för riket i dess helhet, nämligen 4.70 kronor i Norrbottens, 3.85 kronor i Jämtlands och 3.15 kronor i Västerbottens län mot 2.76 kronor för riket i dess helhet.

På grund av den kraftiga tuberkulosdödligheten, de stora avstånden och det svaga skatteunderlaget hade de tre landstingen i övre Norrland måst offra proportionsvis mera för hälso- och sjukvårdens, särskilt tuberkulossjukvårdens, tillgodoseende än övriga landsting. En av förbundsbyrån upprättad tablå angående landstingens nettoanslag för år 1934 till hälso- och sjukvård samt till tuberkulossjukvård utvisade sålunda, dels att nettoanslaget till hälso- och sjukvård per skattekrona utgjorde i Norrbottens län 246 öre, i Västerbottens län 199 öre och i Jämtlands län 151 öre mot 139 öre för samtliga landsting, dels att nettoanslaget till tuberkulossjukvård per skattekrona utgjorde i Jämtlands län 40 öre, i Norrbottens län 38 öre och i Västerbottens län 22 öre mot 18 öre för samtliga landsting.

Under hänvisning till de sålunda lämnade uppgifterna framhåller förbundet, att nu liksom tidigare såväl tuberkulosförhållandena som landstingens svaga ekonomiska ställning och dryga utgifter för tuberkulossjukvården motiverade och nödvändiggjorde en förhöjning av det ordinarie driftbidraget till tuberkulosanstalterna i de tre nordligaste länen. I fråga om bidragsgrunderna erinrar förbundet, att statens sjukvårdskommitté med hänsyn till den höga tuberkulosdödligheten i de fyra nordligaste länen föreslagit, att extra driftbidrag skulle utgå till samtliga godkända tuberkulosanstalter därstädes och att dessa extra bidrag skulle avvägas efter tuberkulosdödlighetens storlek i respektive län. Ehuru förbundet i yttrande den 13 oktober 1934 tillstyrkt detta förslag, anser sig dock förbundet kunna biträda medicinalstyrelsens

hemställan att i avvaktan på statsmakternas ställningstagande till kommitténs förslag i hithörande delar låta de extra statsbidragen under nästa budgetår avse samma anstalter och utgå med samma belopp, som beslutats av innevarande års riksdag.

Två *reservanter* inom förbundsstyrelsen — herrar Tjällgren och Hage — hava ansett, att förbundet bort tillstyrka extra driftbidrag jämväl till de mindre tuberkulosanstalterna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län ävensom, med hänsyn till den stora tuberkulosdödligheten i Västernorrlands län och landstingets därstädes tryckta ekonomiska läge, till tuberkulosanstalterna i detta län.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av länsstyrelsen i Norrbottens län med tillstyrkande skrivelse den 28 november 1934 överlämnad skrift har förvaltningsutskottet i nämnda läns landsting för nästa budgetår hemställt dels om extra statsbidrag till driften av anstalterna i Sandträsk i enlighet med vad medicinalstyrelsen i ämnet föreslagit, dels om visst extra statsbidrag för driften av vissa andra anstalter inom länet.

Departements-
chefen.

Vidkommande först frågan om extra bidrag till tuberkulossjukvården i de tre nordligaste länen finner jag svenska landstingsförbundets utredning klart ådagalägga, att dessa län alltjämt äro i behov av dylika bidrag. I likhet med medicinalstyrelsen och landstingsförbundet är jag därför benägen att i avvidan på statsmakternas ställningstagande till föreliggande utredningsförslag i ämnet förorda en provisorisk förlängning av nu utgående extra bidrag till vissa tuberkulossjukvårdsanstalter inom ifrågavarande län. Ehuru väl beräkningen av anslagsbehovet för nästa budgetår i och för sig icke påfordrar en utsträckning av provisoriet längre än till den 1 januari 1936, tala dock vissa skäl för att detsamma tillerkännes giltighet för hela nästa budgetår. Jag anser mig därför kunna biträda medicinalstyrelsens hemställan i denna del. Däremot kan jag icke tillstyrka den av Norrbottens läns landstings förvaltningsutskott gjorda framställningen om extra driftbidrag jämväl för vissa andra anstalter inom länet.

Beträffande grunderna för driftbidragen i övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring.

Jag övergår härefter till frågan om medelsbehovet till bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalterna.

Av i det föregående lämnade uppgifter framgår att, medan ifrågavarande anslag för budgetåret 1933/1934 upptogs till 4,450,000 kronor, de verkliga utgifterna för samma tid uppgingo till 4,739,381 kronor. Anslaget överskreds alltså med inemot 300,000 kronor. Överskridandet beror väsentligen därpå, att den genomsnittliga beläggningen å anstalterna varit avsevärt större än den, varmed räknats vid bestämmande av anslagsbeloppet. Enligt vad jag från medicinalstyrelsen inhämtat, lär detta främst hava sin orsak däri, att man genom åtgärder av olika slag på senare tid lyckats i hög grad nedbringa den tid vårdplatserna å sjukhusen vid ombyte av patienter måste stå obelagda. Då det är sannolikt, att utvecklingen i detta avseende skall fortsätta i samma riktning som hittills, och man dessutom nu har att räkna med en icke obetydlig platsökning, synes mig den av medicinalstyrelsen

föreslagna, avsevärda anslagshöjningen av omständigheterna motiverad. Anslaget lär alltså för nästa budgetår böra bestämmas till 4,800,000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. till *Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter* anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4,800,000;

II. medgiva, att Kungl. Maj:t må — utan hinder av gällande bestämmelser angående statsbidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter — för tiden från och med den 1 juli 1935 till och med den 30 juni 1936 bevilja

1) *Jämtlands läns landsting* statsbidrag till driftkostnaderna vid centralsanatoriet Solliden med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning att det sammanlagda statsbidraget icke må överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader;

2) *Västerbottens läns landsting* statsbidrag till driftkostnaderna för högst 272 vårdplatser vid centralsanatoriet i Hällnäs och för högst 53 vårdplatser vid tuberkulosavdelningen vid lasarettet i Skellefteå med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulossjukvårdsanstalt av motsvarande slag i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning att det för centralsanatoriet eller tuberkulosavdelningen utgående sammanlagda statsbidraget icke må överstiga hälften av sanatoriets respektive avdelningens enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader;

3) *Norrbottnens läns landsting* statsbidrag till driftkostnaderna för högst 288 vårdplatser vid centralsanatoriet i Sandträsk och för högst 57 vårdplatser vid det äldre tuberkulossjukhuset i Sandträsk med ett belopp för dag och patient, som med 80 öre överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget;

III. föreskriva, att för åtnjutande av de under II angivna bidragen i övrigt skola i tillämpliga delar gälla de allmänna bestämmelserna beträffande statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter ävensom de särskilda föreskrifter, som må av Kungl. Maj:t meddelas.

[103.] 31. *Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna, förslagsanslag.*

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	60,000	52,901
1934/1935	55,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	55,000	—

[Kungörelse den 11 april 1924 (nr 152), ändrad genom kungörelser nr 140/1932 och nr 107/1934.]

För att statsbidrag må åtnjutas, kräves medellöshet eller ställning av mindre bemedlad. Såvitt angår resa å järnväg, utgår statsbidrag med belopp motsvarande avgift för plats i tredje klassens vagn jämte plats i tredje klassens sovvagn, där sådan plats nattetid begagnas. Genom 1934 års kungörelse, som trätt i kraft den 1 juli 1934, har härtill fogats den bestämmelsen, att där resa i sjukvagn enligt intyg av läkare är av omständigheterna påkallad, statsbidrag må utgå med belopp motsvarande avgiften i sjukvagnen. Resebidragen förskjutas av anstalterna, som därför erhålla gottgörelse av statsmedel kvartalsvis i efterskott.

I skrivelse den 25 september 1934 har *medicinalstyrelsen* för nästa budgetår hemställt om anslag till ifrågavarande ändamål med oförändrat belopp.

Departements-
chefen.

Medelsbehovet för nästa budgetår synes mig närmast böra uppskattas med ledning av nettoutgifterna för budgetåret 1933/1934, dock att därvid bör beaktas jämväl den utgiftsökning, som föranledes av den numera föreliggande rätten till ersättning för resa i sjukvagn. Denna merutgift lär i enlighet med tidigare i ämnet gjorda kalkyler kunna uppskattas till omkring 4,000 kronor för år. Vid sådant förhållande är jag liksom *medicinalstyrelsen* av den uppfattningen, att anslaget även för nästa budgetår bör upptagas till 55,000 kronor.

Jag har vid denna beräkning utgått från att nuvarande bidragsgrunder skola gälla oförändrade. Emellertid vill jag i detta sammanhang erinra, att statens sjukvårdskommittés förut omförmälda betänkande inrymmer förslag till ändrade grunder för resebidrag såväl till patienter vid kustsanatorierna som ock till patienter vid radiumanstalter och till vanföra. På grund av det samband, dessa förslag äga med kommitténs förslag i övrigt, torde de böra upptagas till prövning i samma ordning som övriga delar av kommittébetänkandet. Med hänsyn härtill har jag icke ansett lämpligt att vid beräkningen för nästa budgetår av anslagen till resebidrag för angivna ändamål taga hänsyn till kommitténs förslag i dessa frågor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna*
för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsan-*
slag av kronor 55,000

[104.] 32. **Bidrag till folksanatorierna.** Till upprätthållande av verksamheten vid folksanatorierna, vilka inrättats genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond, har alltsedan år 1905 anslag beviljats av riksdagen. Anslaget, som under budgetperioderna 1924/1925 och 1925/1926 utgick med 200,000 kronor, har sedermera successivt sänkts. Sålunda har anslaget för budgetåret 1932/1933 varit upptaget till 100,000 kronor och för vart och ett av budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 till 50,000 kronor.

För användningen av anslaget gälla föreskrifter i Kungl. Maj:ts brev den 8 juli 1904 med däri genom brev den 9 juli 1920 gjord ändring. Enligt dessa föreskrifter skall statsanslaget redovisas på samma sätt som avkast-

ningen av jubileumsfondens räntebärande tillgångar och fondens övriga inkomster, dock så att, när överskott å fondens årsinkomster uppkommer, efter det nödiga avskrivningar blivit verkställda, dessa överskott skola redovisas på särskilt konto såsom reserverade medel. Sålunda reserverade medel få icke av överstyrelsen för fonden användas, med mindre Kungl. Maj:t efter anmälan av överstyrelsen prövat och godkänt de ändamål, för vilka medlen äro avsedda att tagas i anspråk.

I skrivelse den 3 september 1934 har *överstyrelsen för jubileumsfonden* gjort framställning om anvisande av medel för nästa budgetår till ifrågakommande ändamål. Överstyrelsen har däri till en början framhållit följande.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 september 1933 hade överstyrelsen beräknat, att under budgetåret 1933/1934 för jubileumsfonden skulle uppkomma ett underskott av omkring 50,000 kronor. I verkligheten hade, trots den största sparsamhet, uppstått en brist å ej mindre än 72,620 kronor. Överstyrelsen hade för avsikt att hos Kungl. Maj:t göra särskild framställning om rätt att till täckande av denna brist i första hand använda den bland jubileumsfondens tillgångar avsatta »reserverade medels fond», som den 30 juni 1934 uppgått till 57,400 kronor. Av bristen skulle emellertid även vid bifall till en dylik framställning återstå att täcka omkring 15,000 kronor.

Överstyrelsen har därefter lämnat följande approximativa beräkning rörande jubileumsfondens inkomster och utgifter under budgetåret 1934/1935, grundad bland annat på de för samma tid fastställda staterna för de särskilda sanatorierna.

Inkomster.

Statsbidrag	50,000: —	
Saldo av räntor	100,000: —	
Inkomster vid Hålahult	164,050: —	
» » Österåsen	207,000: —	
» » Hessleby	203,050: —	
» » Spenshult	159,231: 25	733,331: 25
		883,331: 25

Utgifter.

Utgifter vid Hålahult	193,815: —	
» » Österåsen	257,000: —	
» » Hessleby	223,837: —	
» » Spenshult	219,893: 50	894,545: 50
Centrala omkostnader	30,000: —	
Avsättning till pensionsfond	8,000: —	
Oförutsedda utgifter	15,000: —	947,545: 50
Beräknad brist (utan avskrivningar)		64,214: 25

Rörande denna beräkning har överstyrelsen anfört:

Vid uppgörandet av de särskilda sanatoriernas stater hade iakttagits den allra största sparsamhet. I likhet med föregående år hade »oförutsedda utgifter» upptagits till ett belopp av allenast 15,000 kronor i stället för tidigare 50,000 kronor. Överstyrelsen funne sig nödsakad understryka, att,

även om sammanlagda summan av de utgifter, som utöver de för räkenskapsåret fastställda staterna kunde bli beslutade, kunde begränsas till 15,000 kronor, gäve de approximativa beräkningarna vid handen, att innevarande räkenskapsårs inkomster komme att — utan avskrivningar å sanatorieanläggningarnas värden — uppvisa en brist av icke mindre än omkring 65,000 kronor.

Huruvida de gjorda beräkningarna beträffande inkomsterna av sjukvårdsavgifter komme att motsvara verkliga förhållandena, vore omöjligt att förut säga, men dessvärre förelåge anledning att befara, att dessa inkomster bleve avsevärt lägre än de beräknade.

Under åberopande av vad sålunda och i övrigt anförts har överstyrelsen hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas till (15,000 + 65,000 + 50,000) 130,000 kronor.

I utlåtande den 5 oktober 1934 har *medicinalstyrelsen* tillstyrkt överstyrelsens framställning.

Departements-
chefen.

Till en början vill jag erinra, att Kungl. Maj:t, på framställning av överstyrelsen, genom beslut den 16 november 1934 medgivit, att den i jubileumsfondens räkenskaper för verksamhetsåret 1933/1934 upptagna »reserverade medels fond», som den 30 juni 1934 uppgick till 57,400 kronor, finge i sin helhet användas till täckande av den under samma år uppkomna bristen å 72,620 kronor. Härefter återstår för nämnda verksamhetsår en brist av omkring 15,000 kronor. Vidare synes det numera vara att antaga, att för verksamhetsåret 1934/1935 kommer att uppstå ett underskott av omkring 65,000 kronor. Man lär alltså vara nödsakad att räkna med att vid ingången av nästa budgetår skall föreligga en brist i jubileumsfondens räkenskaper av omkring 80,000 kronor. Denna brist torde böra täckas av statsmedel. Med hänsyn härtill får jag i likhet med medicinalstyrelsen förorda, att anslaget till ifrågavarande sanatorier, som för närvarande är upptaget till 50,000 kronor, för nästa budgetår höjes med 80,000 kronor och alltså bestämmes till 130,000 kronor. Anslaget, som för närvarande är rubricerat folksanatorierna, torde böra erhålla den något ändrade benämningen bidrag till folksanatorierna.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folksanatorierna* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett anslag av kronor 130,000

[105.] 33. **Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1930/1931	60,000	54,340
1931/1932	50,000	48,424
1932/1933	50,000	61,723
1933/1934	50,000	60,801
1934/1935	50,000	—
1935/1936 (förslag)	60,000	—

[Kungörelse den 9 juli 1920 (nr 558).]

I skrivelse den 20 september 1934 har *medicinalstyrelsen* framlagt beräkning rörande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1935/1936. Styrelsen har därvid under hänvisning till den överbelastning å anslaget, som förekommit under de två senaste budgetåren, hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetperiod höjas till 60,000 kronor.

Detta förslag tillstyrker jag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 60,000

[106.] 34. **Bidrag till radiumhemmet i Stockholm, förslagsanslag.** Till upprätthållande av verksamheten vid radiumhemmet i Stockholm lämnar staten sedan år 1921 vissa bidrag. För ändamålet äro i riksstaten uppförda två anslag, ett ordinarie anslag till hemmets poliklinik och ett ordinarie förslagsanslag till hemmets klinik.

Anslagsbelopp och nettoutgifter beträffande ifrågavarande anslag under senaste tid framgå av följande sammanställning.

Budgetår	Polikliniken		Kliniken	
	Anslag	Nettoutgifter	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	15,000	15,000	45,000	57,315
1934/1935	15,000	—	50,000	—

För anslagens användning har Kungl. Maj:t genom brev den 6 maj 1927 fastställt vissa närmare bestämmelser. Enligt dessa utgår bidrag till polikliniken med 3,750 kronor per kvartal under förutsättning, att polikliniken varit i verksamhet hela kvartalet, och eljest med belopp, som motsvarar den del av kvartalet, varunder polikliniken varit i verksamhet. Bidrag till kliniken utgår med 2 kronor 50 öre om dagen för varje å kliniken vårdad person och utbetalas kvartalsvis i efterskott.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola nu berörda anslag sammanföras till ett gemensamt anslag av förslagsanslags natur, benämnt bidrag till radiumhemmet i Stockholm.

I skrivelse den 20 september 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anslag till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår. Styrelsen har därvid förordat, att till radiumhemmets poliklinik skall utgå bidrag med oförändrat belopp. Beträffande hemmets klinik har styrelsen, med hänvisning till belastningssiffran för senast förflutna budgetår och enär någon minskad beläggning å kliniken icke vore att förvänta, föreslagit en höjning av det nuvarande för ändamålet beräknade beloppet till 55,000 kronor. Styrelsen har i enlighet härmed hemställt, att till bidrag till radiumhemmets verksamhet under budgetåret 1935/1936 måtte anvisas ett förslagsanslag av 70,000 kronor.

Mot *medicinalstyrelsens* förslag beträffande radiumhemmets poliklinik har jag intet att erinra. Fog synes mig ock föreligga för den av styrelsen

Departements-
chefen.

föreslagna höjningen av bidraget till hemmets klinik. Jag biträder alltså styrelsens hemställan att upptaga anslaget till 70,000 kronor.

För anslagets användning torde böra fastställas särskild stat, vari hittills-
• varande två anslag ingå som olika poster. Med hänsyn till gällande grunder för bidragens utgående lärar posten för bidrag till polikliniken få upptagas med ett bestämt belopp men posten för bidrag till kliniken beräknas endast förslagsvis.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Bidrag till radiumhemmet i Stockholm för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 70,000; dels ock godkänna följande stat för användningen av anslaget, att gälla för nämnda budgetår:

Stat.

1. Bidrag till polikliniken	kronor 15,000
2. » » kliniken, <i>förslagsvis</i>	» 55,000
Summa förslagsanslag kronor 70,000	

[107.] 35. **Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	110,000	103,963
1934/1935	110,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	110,000	—

[Kungörelse den 20 juni 1930 (nr 233), ändrad genom kungörelser nr 142/1932 och nr 108/1934.]

Genom 1934 års kungörelseändring hava införts bestämmelser om ersättning för resa i sjukvagn motsvarande dem, som enligt vad tidigare omför-
målts intagits i samma års kungörelse om ändring i föreskrifterna rörande bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna. Även i övrigt gälla i stort sett enahanda grunder för båda nu nämnda slag av resebidrag.

I skrivelse den 25 september 1934 har *medicinalstyrelsen* för nästa budgetår hemställt om anslag till ifrågavarande ändamål med oförändrat belopp.

Departements-
chefen.

Belastningssiffran för sistförflutna budgetår synes i och för sig medgiva någon sänkning av anslaget. Å andra sidan kan 1934 års ändring i bidragsgrunderna väntas medföra en viss ökning av belastningen. Anslaget torde därför böra tills vidare bibehållas oförändrat.

I överensstämmelse med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 110,000

[108.] 36. **Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	220,000	310,461
1934/1935	200,000	—
1935/1936 (förslag)	200,000	—

[Kungörelse den 7 september 1920 (nr 667), ändrad genom kungörelse nr 257/1927.]

I skrivelser den 15 september och den 24 oktober 1934 har *medicinalstyrelsen* framlagt förslag rörande anslagsberäkningen för budgetåret 1935/1936.

Med ledning av uppgifter, inhämtade från landstingens epidemidistrikt ävensom från hälsovårdsnämnderna i de städer, som utgöra egna epidemidistrikt, har styrelsen i sistnämnda skrivelse beräknat anslagsbehovet till 400,000 kronor.

Mot medicinalstyrelsens kalkyler torde i och för sig knappast något vara att erinra. Av statsfinansiella skäl nödgas jag emellertid räkna med att med beviljande av statsbidrag för här avsedda ändamål i flera fall måste anstå till ett senare budgetår. Vid sådant förhållande torde det av styrelsen begärda anslaget kunna avsevärt nedsättas, förslagsvis till 200,000 kronor. Jag förordar förty, att anslaget för nästa budgetår upptages till sistnämnda belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 200,000

Departements-
chefen.

[109.] 37. **Bidrag till driften av epidemisjukhus, förslagsanslag.**]

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1929/1930	750,000	986,466
1930/1931	750,000	969,056
1931/1932	800,000	777,290
1932/1933	800,000	696,064
1933/1934	700,000	944,908
1934/1935	700,000	—
1935/1936 (förslag)	900,000	—

[Kungörelse den 7 september 1920 (nr 668).]

Statsbidrag utgår med 2 kronor för dag och patient, dock icke för flera sjukplatser för dag än som av medicinalstyrelsen fastställts såsom motsvarande normal beläggning av sjukhuset. Statsbidraget utbetalas halvårsvis i efterskott.

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1935/1936.

Till belysande av medelsbehovet för nämnda budgetår har styrelsen uppgjort följande sammanställning.

Vårdtid	Antal sjukhus i verksamhet	Antal vård dagar	Statsbidrag kronor
Senare halvåret 1933	110	269,669	539,338
Förra halvåret 1934	105	351,331	702,662
Summa kronor			1,242,000

Med hänvisning till denna sammanställning jämte nettoutgifterna för budgetåret 1933/1934 har medicinalstyrelsen — under framhållande tillika att frekvensen av de smittsamma sjukdomarna syntes vara i stigande — uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till 1,000,000 kronor.

Departements-
chefen.

I likhet med medicinalstyrelsen finner jag en höjning av ifrågavarande anslag böra vidtagas. Oberäkneligheten av de smittsamma sjukdomarnas frekvens gör det emellertid i hög grad vanskligt att på förhand fixera det belopp, vartill anslaget bör höjas. Det synes mig vid sådant förhållande vara mest ändamålsenligt att bestämma anslagets storlek med ledning av den genomsnittliga belastningen under ett visst antal år, exempelvis de senast förflutna fem budgetåren. Såsom av förut angivna siffror framgår, uppgingo medelutgifterna för ifrågavarande ändamål för budgetåren 1929/1930—1933/1934 till omkring 875,000 kronor. Med hänvisning härtill vill jag för min del förorda, att anslaget för nästa budgetår bestämmas till 900,000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av epidemisjukhus* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 900,000

[110.] 38. **Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1931/1932	750,000	769,447
1932/1933	615,000	752,662
1933/1934	885,000	844,260
1934/1935	800,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	900,000	—

[Kungörelse den 27 juni 1927 (nr 246), ändrad genom kungörelse nr 103/1931.]

Med vissa inskränkningar utgår statsbidrag med 90 öre för dag och patient och utbetalas halvårsvis i efterskott.

I skrivelse den 24 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* hemställt om anvisande av medel till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1935/1936. Vid uppskattningen av medelsbehovet har styrelsen utgått från att statsbidrag borde beräknas för samtliga de vårdplatser, beträffande vilka styrelsen medgivit, att statsbidrag i mån av vårdplatsernas beläggning finge utgå under år 1934, eller 3,137. Vidare har styrelsen förutsatt, att statsbidrag kunde komma att begäras dels för 28 nya platser, för vilkas inrättande stats-

bidrag beviljats men vilka ännu icke blivit vederbörligen avsynade och godkända, dels ock för 36 platser vid ett epidemisjukhus, vilka platser jämlikt Kungl. Maj:ts medgivande finge på vissa villkor användas för vård av kroniskt sjuka, samt för 14 platser vid en tuberkulosavdelning, i fråga om vilka liknande medgivande begärts och av styrelsen tillstyrkts. Styrelsen har tillika ansett, att driftbidrag borde beräknas för ungefär halva antalet platser vid de hem, beträffande vilka styrelsen hos Kungl. Maj:t tillstyrkt ansökningar om byggnadsbidrag, eller för omkring 150 platser. Med ledning av det sålunda erhållna sammanlagda platsantalet har styrelsen beräknat driftbidraget till 1,104,527 kronor. Styrelsen har emellertid framhållit, att denna siffra vore en maximisiffra, enär samtliga platser icke kunde väntas bliva belagda hela året. För budgetåret 1933/1934 hade motsvarande maximisiffra beräknats till 929,198 kronor, medan belastningen stannat vid 844,260 kronor. Antoges belastningen för budgetåret 1935/1936 komma att stå i motsvarande förhållande till maximisiffran för samma år, skulle anslagsbehovet inskränka sig till omkring 1,000,000 kronor. Under återopande härav har styrelsen hemställt om ett anslag å sistnämnda belopp.

Mot medicinalstyrelsens beräkningar av maximikostnaderna torde i och för sig intet vara att erinra. Utgifterna för ifrågavarande ändamål hava emellertid från det ena budgetåret till det andra varierat på ett sätt, som i hög grad försvårar en tillförlitlig uppskattning av det erforderliga anslagsbeloppet. Med hänsyn härtill synes det mig mindre lämpligt att nu på en gång företaga en så betydande anslagshöjning som den av medicinalstyrelsen ifrågasatta. För min del får jag förorda, att höjningen — i avbidan på ytterligare erfarenhet rörande anslagsbehovet — för nästa budgetår begränsas till 100,000 kronor. Anslaget läser i enlighet härmed få upptagas till 900,000 kronor.

Departements-
chefen.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 900,000

Vanförestalter.

[111.] 39. **Bidrag till vanförestalter, förslagsanslag.** I riksstaten äro bland andra upptagna följande för vanföreständet avsedda ordinarie förslagsanslag, nämligen till kliniker vid vanförestalter, till polikliniker vid vanförestalter, till skol- och uppfostringshem för vanföra och till yrkesskolor för vanföra m. m.

Anslagsbelopp och nettoutgifter beträffande ifrågavarande anslag för senaste budgetår framgå av följande sammanställning.

Budgetår	Kliniker		Polikliniker		Skol- och uppfostringshem		Yrkesskolor	
	Anslag	Netto- utgifter	Anslag	Netto- utgifter	Anslag	Netto- utgifter	Anslag	Netto- utgifter
1933/1934	230,000	222,314	20,000	20,000	90,000	86,680	210,000	228,445
1934/1935	230,000	—	20,000	—	90,000	—	210,000	—

Enligt gällande, år 1924 fixerade grunder utgå statsbidrag vid vanförestal-
stalterna med följande belopp:

till vanförestalsternas kliniker, per dag och patient	kronor	2: 15
» poliklinikerna, per anstalt och kvartal	»	1,250: —
» skol- och uppfostringshemmen, per dag och elev	»	2: —
» undervisningsanstalsternas interna elever, per elev och månad	»	54: —
» undervisningsanstalsternas externa elever, per elev och månad, högst	»	21: —

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola samtliga om-
förmålda utgifter bestridas från ett gemensamt förslagsanslag, benämnt bi-
drag till vanförestalter.

I skrivelse den 20 september 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställ-
ning rörande anslag för dessa ändamål för budgetåret 1935/1936.

Styrelsen har däri — under hänvisning till förut angivna nettoutgifter —
anfört, att enligt styrelsens förmenande tillräckliga skäl icke syntes föreligga
att för budgetåret 1935/1936 uppskatta förevarande utgifter till andra belopp
än de för löpande budgetperiod beräknade. Styrelsen har därför hemställt,
att det nya anslaget till bidrag till vanförestalter måtte för nästa budgetår
upptagas till 550,000 kronor samt att detta anslag måtte få utgå med för-
slagsvis 230,000 kronor till bidrag till klinikerna, förslagsvis 20,000 kronor
till bidrag till poliklinikerna, förslagsvis 90,000 kronor till bidrag till skol-
och uppfostringshemmen samt förslagsvis 210,000 kronor till bidrag till yrkes-
skolorna m. m.

Departements-
chefen.

Mot medicinalstyrelsens förslag har jag icke något mera väsentligt att
erinra. Ehuru skillnaden mellan de verkliga utgifterna under perioden
1933/1934 och de nuvarande anslagsbeloppen för här avsedda ändamål varit
jämförelsevis obetydlig, anser jag dock lämpligt, att beloppen jämkas något
med hänsyn till belastningssiffrorna. Jag får därför föreslå, att bidragen
till klinikerna beräknas till 220,000 kronor, bidragen till skol- och uppfo-
stringshemmen till 85,000 kronor och bidragen till yrkesskolorna till 225,000
kronor. Bidragen till poliklinikerna torde böra upptagas till 20,000 kronor.

Av det anförda framgår, att även enligt min mening ifrågavarande anslag
bör för nästa budgetår beräknas till 550,000 kronor. För användningen av
anslaget torde böra fastställas särskild stat upptagande fyra anslagsposter
motsvarande de hittillsvarande fyra anslagen. Därvid läres posten till bi-
drag till poliklinikerna med hänsyn till de grunder, enligt vilka utgifterna
under denna post utgå, få upptagas till ett bestämt belopp, medan övriga
poster allenast kunna beräknas förslagsvis.

Under återopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl.
Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till *Bidrag till vanförestalter* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 550,000;

dels ock godkänna följande stat för användningen av anslaget, att gälla för nämnda budgetår:

Stat.		
1.	Bidrag till kliniker, <i>förslagsvis</i>	kronor 220,000
2.	» » polikliniker	» 20,000
3.	» » skol- och uppfostringshem, <i>förslagsvis</i>	» 85,000
4.	Bidrag till yrkesskolor m. m., <i>förslagsvis</i>	» 225,000
Summa förslagsanslag		kronor 550,000

[112.] 40. Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, *förslagsanslag*.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	150,000	136,890
1934/1935	140,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	140,000	—

[Kungörelse den 9 maj 1930 (nr 126), ändrad genom kungörelse nr 141/1932.]

I skrivelse den 25 september 1934 har *medicinalstyrelsen* för nästa budgetår hemställt om anslag till ifrågakvarande ändamål med oförändrat belopp.

Mot *medicinalstyrelsens* hemställan har jag intet att erinra. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 140,000

[113.] 41. Bidrag till nybyggnad för Stockholms vanförestalt m. m., *reservationsanslag*.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1931/1932	200,000	200,000
1932/1933	500,000	500,000
1933/1934	500,000	500,000
1934/1935	—	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	500,000	—

1931 års riksdag beviljade föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm ett anslag av sammanlagt högst 2,554,550 kronor till bidrag till nybyggnad för Stockholms vanförestalt m. m. samt anvisade därav för budgetåret 1931/1932 200,000 kronor (skrivelse nr 268).

I 1932 års statsverksproposition (V p. 73) framlades en plan till fördelning på budgetåren 1932/1933—1936/1937 av vad som efter avdrag av det för budgetåret 1931/1932 anvisade beloppet återstod å det beviljade anslaget. För vart och ett av budgetåren 1932/1933—1935/1936 skulle enligt denna plan anvisas 500,000 kronor och för budgetåret 1936/1937 återstoden. Mot denna plan förklarade sig riksdagen icke hava något att erinra.

I enlighet med nämnda plan anvisades för budgetåret 1932/1933 ett anslag

av 500,000 kronor och för budgetåret 1933/1934 likaledes ett anslag av 500,000 kronor.

Vid statsbidragets beviljande liksom vid uppgörande av berörda plan beräknades, att byggnaden skulle vara färdig med utgången av år 1934. Under hösten 1933 upplystes emellertid från föreningens sida, att byggnadsarbetet — främst på grund av då rådande byggnadskonflikt — icke kunde beräknas bliva färdigt förrän ett år senare än tidigare förutsatts. Med anledning därav anvisades icke något anslag för ifrågavarande byggnadsföretag för löpande budgetår.

I skrivelse den 21 augusti 1934 har *föreningen* hemställt om anslag med 500,000 kronor för nästkommande budgetår. Föreningen har däri meddelat, bland annat, att, sedan byggnadskonflikten lösts, byggnadsarbetet i maj månad 1934 återupptagits. Arbetet hade under sommaren skridit raskt framåt och byggnaden hade kommit under tak. Därest intet oförutsett inträffade, kunde man beräkna, att den nya anstalten skulle stå färdig att tagas i bruk på nyåret 1936.

Departements-
chefen.

Då jag icke har något att erinra mot föreningens framställning, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm till *Bidrag till nybyggnad för Stockholms vanförestalt m. m.* av 1931 års riksdag beviljade anslaget å högst 2,554,550 kronor för budgetåret 1935/1936 såsom *reservationsanslag* anvisa ett belopp av kronor 500,000

[114.] 42. **Bidrag till kuratorsverksamhet vid vanförestalterna.** För de senaste budgetåren har under rubriken kuratorsverksamhet vid vanförestalterna i riksstaten varit upptaget ett anslag av 12,000 kronor.

Den 27 april 1934 har Kungl. Maj:t tilldelat envar av vanförestalterna i Stockholm, Göteborg, Hälsingborg och Härnösand statsbidrag till bestridande av kostnaderna för kuratorsverksamhet vid anstalterna under budgetåret 1934/1935 med högst 3,000 kronor under villkor, att verksamheten bedreves i huvudsaklig överensstämmelse med vissa av medicinalstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 juni 1932 angivna grunder. Enligt dessa grunder har kurator i första hand till uppgift att förmedla arbete för yrkesutbildade vanföra och att även på annat sätt bistå dem samt att så långt möjligt är söka medverka vid ordnandet av utbildning utanför vanförestalt för personer, för vilka bidrag till sådan utbildning ifrågasatts från pensionsstyrelsens sida.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har *svenska vanförestalternas centralkommitté* hemställt om oförändrade statsbidrag till förenämnda vanförestalter för fortsatt kuratorsverksamhet under nästa budgetperiod. Centralkommittén har tillika hemställt, att de anslagsbelopp, som avsåges till bidrag till kuratorsverksamheten, måtte inräknas i anslagen till vanförestalternas driftkostnader samt att till följd därav särskilt anslag för kuratorsverksamheten icke vidare måtte beviljas.

Medicinalstyrelsen har häröver avgivit utlåtande den 20 september 1934 och därvid hemställt, att för budgetåret 1935/1936 ett särskilt anslag av 12,000 kronor måtte beviljas för ifrågavarande verksamhet.

Efter min mening bör staten genom understöd åt vanförestaltnerna möjliggöra fortsatt upprätthållande av kuratorsverksamheten vid anstaltarna i enlighet med gällande grunder. För ändamålet torde liksom hittills bära upptagas ett särskilt anslag. Anslagsbeloppet synes för nästa budgetår bära bestämmas till 12,000 kronor. Anslaget lär bära benämnas bidrag till kuratorsverksamhet vid vanförestaltnerna.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kuratorsverksamhet vid vanförestaltnerna* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av ... kronor 12,000

[115.] 43. **Bidrag till Eugeniahemmet.** Alltsedan budgetåret 1925/1926 har under rubriken Eugeniahemmet ett årligt extra anslag av 5,000 kronor anvisats såsom bidrag till sällskapet Eugeniahemmets verksamhet.

Beträffande nämnda sällskaps tillkomst och verksamhet samt de statsbidrag, som tidigare lämnats Eugeniahemmet, tillåter jag mig att hänvisa till en i statsverkspropositionen till 1926 års riksdag (V p. 84) lämnad mera utförlig redogörelse. Här må endast erinras, att sällskapets ändamål är att bereda bostad, vård och underhåll åt fattiga, obotligt sjuka och vanföra barn från hela landet samt att å hemmet finnes plats för omkring 200 skyddslingar.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har nu *styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet* — under förmälan att hemmet alltjämt vore i behov av statsunderstöd — anhållit om fortsatt understöd av statsmedel under budgetåret 1935/1936 med ett belopp av 5,000 kronor.

Medicinalstyrelsen har i utlåtande den 5 juli 1934 tillstyrkt framställningen, därvid styrelsen bland annat uttalat, att det måste anses vara av stor vikt för det allmänna, att verksamheten vid hemmet allt fortfarande uppehölles.

I likhet med medicinalstyrelsen anser jag, att statsbidrag även för nästkommande budgetår bör beviljas till understödande av Eugeniahemmets verksamhet. Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra, att enligt föreskrifterna i fattigvårdslagens 41 § 1 mom. fattigvårdssamhälle äger rätt att av vederbörande landsting utfå gottgörelse för utgiven vårdavgift för å vanförestalt intagen fattig endast i de fall, där intagningen skett å anstalt, vilken åtnjuter statsbidrag, samt att detta förhållande varit huvudanledningen till att statsunderstöd beviljats till hemmet. Anslaget för ifrågavarande ändamål torde bära erhålla den ändrade benämningen bidrag till Eugeniahemmet.

Departements-
chefen.

För åtnjutande av statsbidraget torde — såsom även av medicinalstyrelsen förutsatts — endast bära uppställas det nu gällande villkoret, att verksamheten vid hemmet skall, under den tid understödet avser, uppehållas på tillfredsställande sätt och i skälig omfattning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett anslag av kronor 5,000

Hälsovård i allmänhet.

[116.] 44. **Barnmorskeläroanstalterna: Avlöningar, förslagsanslag.** I riksstaten för innevarande budgetår är uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 90,000 kronor till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen. Från detta anslag bestridas, bland annat, kostnaderna för avlöningar till befattningshavare vid barnmorskeläroanstalterna i Stockholm och Göteborg, dock att i förekommande fall utgifterna för provisoriska dyrtidstillägg och dyrtidstillägg till befattningshavare gäldas från de under femte huvudtiteln upptagna gemensambetsanslagen för dylika tillägg.

Enligt de nya grunderna för riksstatsens uppställning skola sagda avlöningskostnader, frånsett dyrtidstilläggen, bestridas från ett särskilt förslagsanslag, betecknat barnmorskeläroanstalterna: avlöningar.

Den 22 april 1932 har Kungl. Maj:t fastställt stater för ifrågavarande anstalter. De belopp, vartill avlöningsposterna i nämnda stater äro upptagna, framgå av följande tablå.

	Anstalten i	
	Stockholm	Göteborg
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ..	18,000	17,500
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	600	600
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare	3,900	3,900
Summa kronor	22,500	22,000

Antalet befattningshavare å ordinarie stat vid barnmorskeläroanstalterna är enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 maj 1926 bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
2 överlärare	B 28
2 barnmorskelärare	B 21

Av dessa tjänstgöra en överlärare och en barnmorskelärare i Stockholm samt en överlärare och en barnmorskelärare i Göteborg.

Därjämte må enligt Kungl. Maj:ts beslut samma dag vid vardera av barnmorskeläroanstalterna i Stockholm och Göteborg från och med den 1 juli 1926 tills vidare vara anställda följande icke-ordinarie befattningshavare, nämligen:

	Arvode kronor
1 lärare i barnavård	600
1 överbarnmorska	1,800
1 assistentbarnmorska	1,500
Summa kronor	3,900

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* framlagt beräkningar rörande avlöningsanslaget till barnmorskeläroanstalterna för nästa budgetår.

Vad då först angår *anstalten i Stockholm* har styrelsen beräknat utgifterna till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat till 18,600 kronor, vilket belopp motsvarar avlöningen enligt högsta löneklass till en överlärare och en barnmorskelärare.

För särskilda löneförmåner till ordinarie befattningshavare beräknar styrelsen ett belopp av 450 kronor, vilket belopp avses för provisoriskt dyrortstillägg.

Utgifterna för arvoden och dylika särskilda ersättningar uppskattas till 4,150 kronor, därvid styrelsen räknar dels med 3,900 kronor till arvoden åt en lärare i barnavård, åt en överbarnmorska och en assistentbarnmorska, dels med 250 kronor för ersättning till vikarier för ifrågavarande lärare och barnmorskor.

De sammanlagda kostnaderna för anstalten i Stockholm hava alltså uppskattats till $(18,600 + 450 + 4,150)$ 23,200 kronor.

Beträffande *anstalten i Göteborg* har medicinalstyrelsen uppskattat utgifterna till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat och till arvoden och dylika särskilda ersättningar på alldeles samma sätt som för Stockholmsanstalten. Däremot har här icke upptagits något belopp till särskilda löneförmåner, enär anledning saknas att beräkna provisoriskt dyrortstillägg. Utgifterna för Göteborgsanstalten hava alltså upptagits till $(18,600 + 4,150)$ 22,750 kronor.

I enlighet med dessa beräkningar har medicinalstyrelsen hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår beräknas till $(23,200 + 22,750)$ 45,950 kronor.

Till medicinalstyrelsens anslagsberäkningar kan jag i allt väsentligt ansluta mig. Dock får jag föreslå, att det av styrelsen för vardera anstalten upptagna beloppet av 18,600 kronor till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat med hänsyn till pensionsavdragen minskas med 600 kronor. Därjämte synes det upptagna beloppet till särskilda löneförmåner till ordinarie befattningshavare vid anstalten i Stockholm kunna avrundas till 500 kronor. Utgifterna för Stockholmsanstalten beräknar jag på grund härav till $(18,000 + 500 + 4,150)$ 22,650 kronor och utgifterna för Göteborgsanstalten till $(18,000 + 4,150)$ 22,150 kronor. Det erforderliga anslagsbeloppet för nästa budgetår skulle då bli 44,800 kronor. Detta belopp överstiger med 300 kronor det belopp, som under det nuvarande anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen beräknats för ifrågavarande ändamål. Höjningen är helt och hållet en följd av överflyttningen av utgifterna för provisoriskt dyrortstillägg.

Stat för anstalterna torde böra fastställas i enlighet med de grunder för avlöningsstaternas uppställning, för vilka chefen för finansdepartementet förut denna dag redogjort.

Departements-
chefen.

Femte huvudtiteln.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för barnmorskeläroanstalterna:

Personalförteckning.		
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	Lönegrad
2 överlärare		B 28
2 barnmorskelärare		B 21;

dels godkänna följande avlöningsstat, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

A. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 18,000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Grundbelopp	kronor 3,900	
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 250	» 4,150
3. Särskilda löneförmåner till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	»	500
	Summa kronor 22,650	

B. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 18,000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Grundbelopp	kronor 3,900	
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 250	» 4,150
	Summa kronor 22,150;	

dels ock till Barnmorskeläroanstalterna: *Avlöningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 44,800

[117.] 45. Barnmorskeläroanstalterna: **Omkostnader, förslagsanslag.** I gällande stater för barnmorskeläroanstalterna äro följande poster upptagna till bestridande av anstalternas omkostnader:

	Anstalten i	
	Stockholm	Göteborg
Premier för barnmorskeelever	300	300
Understöd åt frielever, förslagsanslag	3,840	3,840
Till lokaler m. m. för barnmorskeundervisning	5,000	15,000
Undervisningsmaterial och expenser m. m.	2,000	2,000
	Summa kronor 11,140 21,140	

Ifrågavarande utgifter, som hittills bestritts från ordinarie förslagsanslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen, skola hädanefter enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning utgå från ett särskilt förslagsanslag, betecknat barnmorskeläroanstalterna: omkostnader.

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* framlagt förslag i fråga om medelsbehovet för nästa budgetår.

Beträffande *Stockholmsanstalten* har styrelsen därvid räknat med 2,000 kronor till expenser, därav 1,000 kronor till undervisningsmaterial och 1,000 kronor till övriga expenser. Anstaltens övriga utgifter hava uppskattats till 9,140 kronor. Härav belöpa 300 kronor å premier för barnmorskeelever, 3,840 kronor å understöd åt frielever och 5,000 kronor å utgifter för lokaler m. m. Sammanlagt skulle alltså erfordras 11,140 kronor för ifrågavarande anstalt, vilket belopp helt överensstämmer med det för närvarande anvisade.

Vad *Göteborgsanstalten* angår, har styrelsen räknat med enahanda belopp som till anstalten i Stockholm, dock att till lokaler m. m. upptagits ett belopp av 15,000 kronor. Sammanlagt skulle alltså erfordras 21,140 kronor för Göteborgsanstalten, vilket belopp jämväl överensstämmer med det för närvarande anvisade.

Enligt styrelsens förslag skulle barnmorskeläroanstalternas omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med (11,140 + 21,140) 32,280 kronor.

Mot medicinalstyrelsens beräkningar har jag ingen annan erinran att göra, än att de för anstalterna ifrågasatta beloppen synas böra avrundas till 11,150 respektive 21,150 kronor.

Departements-
chefen.

Anstalternas omkostnader skulle alltså beräknas enligt följande sammanställningar:

Barnmorskeläroanstalten i Stockholm.

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor	2,000
2. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	9,150
		Summa kronor 11,150

Barnmorskeläroanstalten i Göteborg.

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor	2,000
2. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	19,150
		Summa kronor 21,150

Det erforderliga anslagsbeloppet skulle då bli (11,150 + 21,150) 32,300 kronor.

Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att fastställa stat för anslagets användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barnmorskeläroanstalterna: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 32,300

[118.] 46. **Barnmorskeläroanstalterna: Repetitionskurser för barnmorskor, förslagsanslag.** Den 22 april 1932 har Kungl. Maj:t medgivit, att ett belopp av högst 11,400 kronor finge av medicinalstyrelsen användas till anordnande av repetitionskurser för barnmorskor. Ifrågavarande belopp har därefter för varje budgetår utgått från det ordinarie förslagsanslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen. Från och med nästa budgetår skola emellertid utgifterna för dessa kurser bestridas från ett särskilt anslag av förslagsanslags natur med beteckningen barnmorskeläroanstalterna: repetitionskurser för barnmorskor.

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att det nya anslaget måtte beräknas till 11,400 kronor.

Departements-
chefen.

Mot medicinalstyrelsens förslag har jag icke något att erinra. Såsom hittills varit fallet, torde Kungl. Maj:t böra meddela bestämmelser i fråga om anslagets användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barnmorskeläroanstalterna: Repetitionskurser för barnmorskor* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 11,400

[119.] 47. **Viss ersättning till barnbördshuset i Lund m. m.** Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 maj 1899 och den 18 oktober 1907 utgår ett belopp av 1,358 kronor såsom bidrag för uppehållande av verksamheten vid det av Malmöhus läns landsting bekostade barnbördshuset i Lund, under förutsättning att därstädes beredes tillfälle för medicine kandidater till klinisk undervisning. Vidare utgår, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 1 september 1779, till barnbördshuset Pro Patria ett belopp av 90 kronor till medicamenter. Ifrågavarande utgifter, som hittills gäldats från det ordinarie förslagsanslaget till barnmorskeläroanstalterna och barnbördshusen, skola härnäst bestridas från ett särskilt anslag, betecknat viss ersättning till barnbördshuset i Lund m. m.

I skrivelse den 15 september 1934 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att det nya anslaget måtte upptagas till 1,448 kronor.

Departements-
chefen.

Med tillstyrkande av medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss ersättning till barnbördshuset i Lund m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 1,448

[120.] 48. **Bidrag till avlöningar åt distrikts- och reservbarnmorskor m. m., förslagsanslag.** Till avlönande av distriktsbarnmorskor och vissa därmed jämställda barnmorskor lämnar staten sedan åtskilliga år bidrag. För ändamålet äro i riksstaten uppförda två extra förslagsanslag, ett till bidrag till

avlöning åt distriktsbarnmorskor och reservbarnmorskor samt ett till dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl.

Anslagsbelopp och nettoutgifter å dessa anslag för de senaste budget-åren framgå av följande sammanställning.

B u d g e t å r	A v l ö n i n g		D y r t i d s h j ä l p	
	Anslag	Nettoutgifter	Anslag	Nettoutgifter
1930/1931	690,000	696,956	100,000	83,835
1931/1932	690,000	684,749	90,000	58,376
1932/1933	690,000	673,044	70,000	48,441
1933/1934	680,000	683,634	55,000	42,934
1934/1935	665,000	—	45,000	—

För användningen av *avlöningsanslaget* gäller kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 384) angående statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor och reservbarnmorskor. Enligt denna kungörelse utgår årligt statsbidrag för distriktsbarnmorska med dels 250 kronor som bidrag till begynnelseavlöningen, dels det eller de ålderstillägg å 100 kronor, vartill barnmorskan må vara berättigad; statsbidraget för reservbarnmorska utgör 100 kronor per år.

I samband med vissa år 1926 vidtagna ändringar i lagen den 28 mars 1919 om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. igångsattes en revision av rikets indelning i barnmorskedistrikt i syfte att få till stånd en minskning av distriktens antal. Rörande vad härutinnan förekommit tillåter jag mig hänvisa till 1929 års statsverksproposition (V s. 337).

Vid bestämmandet av anslagsbeloppen för de senaste budgetåren har hänsyn tagits såväl till belastningssiffrorna för tidigare budgetperioder som till nämnda revision av distriktsindelningen.

Beträffande *dyrtidshjälpsanslaget* äro bestämmelser meddelade i kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 239) angående dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor och vissa av kommun fast anställda barnmorskor med däri genom kungörelser den 6 maj 1927 (nr 149) och den 9 maj 1930 (nr 131) gjorda ändringar. Dyrtidshjälp kan enligt dessa bestämmelser under vissa förutsättningar utgå till distriktsbarnmorska eller kommunalt anställd barnmorska med högst 200 kronor per år. Ett villkor för erhållande av sådan hjälp är, bland annat, att vederbörande barnmorska under det senast förflutna kalenderåret icke haft en inkomst, som uppgått till eller överstigit 1,500 kronor. Då de flesta distriktsbarnmorskor hava en årsinkomst överstigande 1,500 kronor, har förevarande kungörelse huvudsakligen betydelse för de kommunalt anställda barnmorskorna.

Enligt de av riksdagen godkända grunderna för riksstatens uppställning böra de ifrågavarande anslagen sammanslås till ett enda förslagsanslag, be-tecknat bidrag till avlöning åt distrikts- och reservbarnmorskor m. m.

I skrivelse den 29 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel för hithörande ändamål under nästa budgetår.

Rörande medelsbehovet för bidrag till distrikts- och reservbarnmorskors avlöningar har styrelsen erinrat, att revisionen av barnmorskedistriktsindelningen numera kunde anses i stort sett avslutad men att beslutad minskning av antalet distrikt endast så småningom kunde väntas träda i kraft. Med hänsyn härtill och då belastningssiffran för budgetåret 1933/1934 visade någon ökning jämfört med föregående budgetår, har styrelsen föreslagit, att för här avsedda bidrag beräknades ett belopp av 675,000 kronor.

Vidkommande dyrtidshjälpen åt distriktsbarnmorskorna m. fl. har styrelsen framhållit, att behov av sådan hjälp alltjämt föreläge samt under hänvisning till de senaste belastningssiffrorna förordat, att anslag härför upptoges med oförändrat belopp eller 45,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för hithörande ändamål under nästa budgetår har styrelsen alltså uppskattat till (675,000 + 45,000) 720,000 kronor.

Departements-
chefen.

Medelsbehovet för bidrag till distrikts- och reservbarnmorskors avlöningar har av medicinalstyrelsen med stöd av bland annat belastningssiffran för budgetåret 1933/1934 uppskattats till ett belopp, som med 10,000 kronor överstiger det i gällande riksstat för ändamålet uppförda. Sedd mot bakgrunden av den beslutade minskningen av antalet barnmorskedistrikt och den successiva nedgång i belastningen, som föregående budgetår utvisat, torde emellertid den ökade belastningen under senast förflutna budgetår få tillskrivas mera tillfälliga omständigheter. Allteftersom revisionen av distriktsindelningen i praktiken fullföljes, har man närmast anledning förvänta ytterligare nedgång i statens utgifter för ifrågavarande ändamål. Jag föreslår därför, att för bidrag till distrikts- och reservbarnmorskornas avlöning upptages enahanda belopp som för innevarande budgetår eller 665,000 kronor.

Utgifterna för dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl. befinna sig — såsom framgår av den uppgjorda sammanställningen — i sådant sjunkande. Med hänsyn härtill torde desamma för nästa budgetår icke behöva uppskattas till högre belopp än 40,000 kronor.

Det för ifrågavarande ändamål gemensamma anslaget lär därför kunna bestämmas till (665,000 + 40,000) 705,000 kronor. För användningen av anslaget torde böra fastställas en särskild stat, vari hittillsvarande två anslag ingå som olika poster.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Bidrag till avlöningar åt distrikts- och reservbarnmorskor m. m. för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av..... kronor 705,000

dels ock godkänna följande stat för användningen av anslaget, att gälla för nämnda budgetår:

Stat.

1. Bidrag till avlöningar åt distrikts- och reserv-	
barnmorskor, <i>förslagsvis</i>	kronor 665,000
2. Dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl.,	
<i>förslagsvis</i>	» 40.000
Summa förslagsanslag kronor 705,000	

[121.] 49. **Statens skola för utbildning av distriktssköterskor.** I gällande riksstat är under rubriken statens skola för utbildning av distriktssköterskor uppfört ett ordinarie anslag å 18,000 kronor. Av anslaget är ett belopp av 8,000 kronor beräknat för bestridande av kostnaderna för skolans undervisningsverksamhet i enlighet med en av Kungl. Maj:t den 6 maj 1927 fastställd utgiftsstat. Återstående belopp, 10,000 kronor, är avsett att utdelas såsom stipendier till sjuksköterskor för att bereda dem möjlighet att genomgå skolan. Bestämmelser angående stipendieverksamheten finnas meddelade i särskild kungörelse i ämnet den 10 december 1920 (nr 814) med däri den 22 april 1932 (nr 145) gjord ändring.

I skrivelse den 4 maj 1933 har medicinalstyrelsen avgivit förslag till omorganisation av distriktsvården i syfte att skapa en grund för ett effektivt och kontinuerligt från primärkommunerna fristående hälsovårdsarbete på landsbygden. En förutsättning för genomförande av omorganisationen är enligt förslaget, att en utvidgning av den nuvarande undervisningen för distriktsköterskorna äger rum, särskilt i vad densamma berör socialhygienens område. Med hänsyn härtill föreslår medicinalstyrelsen viss utvidgning av kurserna vid ifrågavarande skola. För påskyndande av den nya organisationens genomförande föreslås därjämte anordnandet av flera kurser årligen. Kostnaden för varje kurs uppskattar styrelsen, inklusive utgifterna för stipendier, till 19,000 kronor.

I skrivelse den 12 september 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anslag för ifrågavarande skola under nästa budgetår. Därvid har styrelsen, under förutsättning att proposition rörande distriktsvårdens omorganisation i anslutning till styrelsens oförmålda förslag framlades för 1935 års riksdag, hemställt om ett anslag av 38,000 kronor, avsett för två distriktsköterskekurser jämte stipendier, eller, därest endast en sådan kurs ansåges kunna anordnas, ett anslag av 19,000 kronor. Skulle berörda organisationsförslag icke föranleda proposition till sagda års riksdag, anholder medicinalstyrelsen om enahanda anslag som för innevarande budgetår.

Medicinalstyrelsens förslag till omorganisation av distriktsvården är för närvarande jämte vissa av bostadsutredningen för landsbygden framlagda kompletterande förslag å bostadshygienens område föremål för övervägande inom socialdepartementet. Det är min förhoppning, att den slutliga prövningen härav skall hinna avslutas i så god tid, att proposition i ämnet kan föreläggas årets riksdag. I nuvarande läge synes ifrågavarande anslag lämpligen böra upptagas med allenast beräknat belopp, varvid detsamma i enlighet med

Departements-
chefen.

medicinalstyrelsens i första hand gjorda hemställan torde få beräknas till 38,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan å särskild proposition i ämnet, till *Statens skola för utbildning av distriktssköterskor* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett anslag av kronor 38,000

[122.] 50. **Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m., förslagsanslag.** Till avlöande av distriktssköterskor lämnar staten alltsedan år 1919 vissa bidrag. För ändamålet äro i riksstaten uppförda två extra förslagsanslag, ett till bidrag för anställning av distriktssköterskor och ett till dyrtidshjälp åt dylika sköterskor.¹

Anslagsbelopp och nettoutgifter å dessa anslag under de senast förflutna budgetåren framgå av följande sammanställning:

B u d g e t å r	Anställningsanslaget		Dyrtidshjälpsanslaget	
	Anslag	Nettoutgifter	Anslag	Nettoutgifter
1931/1932	220,000	220,184	1,000	820
1932/1933	220,000	225,195	500	882
1933/1934	235,000	247,220	500	530
1934/1935	235,000	—	1,000	—

För användningen av *anställningsanslaget* gäller kungörelsen den 30 april 1920 (nr 234) angående statsbidrag till avlöning åt distriktssköterskor med däri genom kungörelser nr 556/1921, nr 50/1922, nr 196/1923, nr 330/1925, nr 418/1925 och nr 133/1930 vidtagna ändringar. Statsbidrag utgår för varje distriktssköterskebefattning med 500 kronor om året, dock allenast för tid, då befattningen uppehålles av ordinarie innehavare eller av vikarie med viss minimikompetens.

Beträffande *dyrtidshjälpsanslaget* äro bestämmelser meddelade i kungörelsen den 7 maj 1926 (nr 172) med däri genom kungörelser nr 148/1927 och nr 132/1930 gjorda ändringar. Enligt dessa bestämmelser kan till distriktssköterska under vissa villkor utgå dyrtidshjälp med högst 200 kronor om året.

Jämlikt de nya grunderna för riksstatens uppställning böra ifrågavarande två anslag sammanslås till ett gemensamt förslagsanslag, benämnt bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.

Till ledning för anslagets beräkning för nästa budgetår må till en början meddelas följande uppgifter angående distriktssköterskebefattningarna.

Tidpunkt	Statsbidragsberättigade befattningar	Tillsatta statsbidragsberättigade befattningar	Mot belastningen å anställningsanslaget svarande befattningar	
			budgetår	befattningar
1/7 1931	687	457	1931/1932	440
1/7 1932	700	473	1932/1933	450
1/7 1933	685	470	1933/1934	495
1/7 1934	695	474		

Minskningen av antalet befattningar under budgetåret 1932/1933 beror på indragning av ett flertal ambulerande epidemisköterskebefattningar. Att antalet befattningar, för vilka statsbidrag åtnjuts, är mindre än antalet bidragsberättigade befattningar har närmast sin grund däri, att befattningar tidvis uppehållas av vikarier utan sådan kompetens, att statsbidrag kan utgå.

I skrivelse den 6 september 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anslag för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår.

Rörande medelsbehovet för bidrag till distriktssköterskors avlöningar har styrelsen framhållit, att stora svårigheter mötte att redan nu förutsäga, huruvida och i vilken omfattning antalet tillsatta distriktssköterskebefattningar kunde komma att ökas under löpande budgetår. Enligt en inom styrelsen verkställd beräkning kunde man dock förvänta, att, förutom 6 nyinrättade och ledigförklarade befattningar inom Gotlands län, ett 20 tal nya befattningar skulle komma att tillsättas under nämnda tid. Styrelsen hade därför ansett starka skäl tala för att uppskatta ifrågavarande medelsbehov efter ett antal distriktssköterskebefattningar av $(474 + 6 + 20)$ 500. Med utgångspunkt härifrån har styrelsen beräknat medelsbehovet till (500×500) 250.000 kronor under förutsättning, att nuvarande organisation bibehölles. Skulle åter det under föregående punkt berörda förslaget till omorganisation av distriktsvården föreläggas 1935 års riksdag, har styrelsen — under erinran att ett genomförande av nämnda förslag skulle medföra en ökning av statsbidraget till vissa av landsting anställda distriktssköterskor — approximativt uppskattat ifrågavarande medelsbehov för nästa budgetår till 320,000 kronor.

Vidkommande medelsbehovet för dyrtidshjälp åt distriktssköterskorna har styrelsen, under förutsättning att medel härför ansåges bära fortfarande anvisas, förordat, att detsamma beräknades till enahanda belopp som för innevarande budgetår eller 1,000 kronor.

I enlighet härmed har styrelsen hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas, därest nuvarande bidragsgrunder bibehölles, $(250,000 + 1,000)$ 251,000 kronor samt, därest förslag till omorganisation av distriktsvården framlades för 1935 års riksdag, $(320,000 + 1,000)$ 321,000 kronor.

Jag har redan tidigare tillkännagivit min avsikt att om möjligt hemställa om framläggande för innevarande års riksdag av proposition angående omorganisation av distriktsvården på grundval av bland annat medicinalstyrelsens förslag i ämnet. Den nya organisationen torde emellertid, även om den vinner riksdagens gillande, icke böra träda i kraft före den 1 januari 1936. Vid sådant förhållande kommer, då någon ändring i grunderna beträffande utbetalning av hithörande statsbidrag icke ifrågasatts, omorganisationen icke att inverka på ifrågavarande anslagsbehov under nästa budgetår. Jag utgår därför vid beräkningen av detta behov från gällande organisation och bidragsgrunder.

Departements-
chefen.

Från nu angiven utgångspunkt har medicinalstyrelsen som nämnts uppskattat medelsbehovet för distriktssköterskornas avlöningar till 250,000 kro-

nor, varvid styrelsen räknat med ett antal tillsatta befattningar av 500. Sistnämnda tal synes emellertid mot bakgrunden av förut anförda siffror angående antalet tillsatta befattningar sedan den 1 juli 1931 vara väl högt beräknat och förty medgiva någon sänkning, förslagsvis till 490. Den omständigheten, att belastningen å anställningsanslaget för budgetåret 1933/1934 uppgått till så högt belopp som 247,220 kronor, motsvarande i det närmaste 495 befattningar, torde i detta sammanhang icke böra tillmätas någon betydelse, enär det höga beloppet, enligt vad från medicinalstyrelsen upplysts, med all sannolikhet beror på felaktig bokföring eller andra mera tillfälliga omständigheter. Jag förordar därför, att ifrågavarande medelsbehov beräknas till (490×500) 245,000 kronor.

Kostnaderna för dyrtidstillägg åt distriktssköterskorna torde med hänsyn till nettoutgifterna för detta ändamål under sistförflutna budgetår icke behöva uppskattas till högre belopp än 500 kronor.

Anslaget lärer i enlighet med dessa beräkningar få bestämmas till $(245,000 + 500)$ 245,500 kronor. För dess användning torde böra fastställas en särskild stat, vari hittillsvarande två anslag ingå som olika poster.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m. för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 245,500; dels ock godkänna följande stat för anslagets användning att gälla under nämnda budgetår:

Stat.

1. Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor, förslagsvis.....	kronor 245,000
2. Dyrtidshjälp åt distriktssköterskor, förslagsvis.....	» 500
	Summa förslagsanslag kronor 245,500

[123.] 51. **Understödjande av dispensärverksamhet, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	480,000	449,648
1934/1935	450,000	—
1935/1936 (förslag)	450,000	—

[Kungörelse den 8 maj 1925 (nr 329), ändrad genom kungörelse nr 84/1929.]

Enligt gällande bestämmelser kan statsbidrag under vissa förutsättningar tilldelas upplysnings- och understödsbyrå för tuberkulossjuka, s. k. dispensär. Statsbidrag till dispensär må avse allenast utgifter för läkar- och sjuksköterskearvoden, resor i dispensärens tjänst, hyra för och underhåll av dispensärlokal, expedition samt inköp av nödvändiga sjukvårdsartiklar ävensom organiserad barnavård. Av dispensärens utgifter för sålunda angivna ända-

mål utgår statsbidrag med högst en fjärdedel. Bidraget beviljas i efterskott för kalenderår av medicinalstyrelsen och utbetalas av styrelsen.

Alltsedan budgetåret 1932/1933 har medicinalstyrelsen med stöd av Kungl. Maj:ts beslut i ämnet i besparingssyfte beviljat statsbidrag för ifrågavarande ändamål enligt vissa restriktiva grunder. En närmare redogörelse för dessa grunder återfinnes i fjolårets statsverksproposition (V. s. 125), till vilken redogörelse jag hänvisar.

I skrivelse den 27 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* hemställt om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1935/1936. Styrelsen har däri anført, att om styrelsen jämväl under nämnda budgetår beviljade statsbidrag enligt senast tillämpade grunder, torde anslaget även för sagda budgetår kunna beräknas till 450,000 kronor. Med anledning härav har styrelsen hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår upptagas till oförändrat belopp.

Såsom jag i det föregående i olika sammanhang antytt, är det min förhoppning, att för årets riksdag skall kunna framläggas förslag till omorganisation av distriktsvården. Förslaget åsyftar bland annat ett sammanförande, i den mån så lämpligen kan ske, hos en och samma sköterskegrupp av de åligganden, som nu tillkomma dispensär- och distriktssköterskor. Även om en omorganisation i berörda hänseende kommer till stånd, lär den icke kunna genomföras på sådant sätt, att den påverkar anslagsbehovet för understödjande av dispensärverksamhet för budgetåret 1935/1936. Jag utgår därför från att statsbidrag till dispensärverksamheten skall under nämnda budgetår komma att utbetalas enligt hittills gällande grunder. Emot medicinalstyrelsens under denna förutsättning uppgjorda beräkning av medelsbehovet har jag icke något att invända och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 450,000

[124.] 52. **Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	625,000	585,982
1934/1935	625,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	585,000	—

Från anslaget bestridas huvudsakligen *dels* arvoden åt läkare vid de polikliniker för kostnadsfri undersökning och behandling av könssjuka, vilka enligt gällande lag om åtgärder mot utbredning av könssjukdomar såsom regel skola vara inrättade i städer med ett invånarantal av 20,000 eller däröver, *dels* ersättning för sådan kostnadsfri undersökning och behandling av könssjuka, som icke äger rum å poliklinik, ävensom för läkemedel och utensilier för undersökning eller behandling, *dels* arvoden åt stadsläkare, vilka tjänstgöra såsom sundhetsinspektörer i städerna, *dels* ock kostnaderna för köns-

sjukas införande till läkare eller sjukhus, där detta sker efter förordnande av hälsovårdsmyndighet eller sundhetsinspektör.

Arvoden åt poliklinikläkare bestämmas för varje budgetår av Kungl. Maj:t efter framställning av vederbörande hälsovårdsnämnder och under hänsynstagande till verksamhetens omfattning vid de olika poliklinikerna.

Ersättning för kostnadsfri undersökning och behandling samt för läkemedel och utensilier utgår enligt grunder, som finnas angivna i särskild kungörelse i ämnet av den 19 maj 1933 (nr 239). Genom denna kungörelse, som trätt i kraft den 1 juli 1933, har bland annat införts viss reducering av läkare tillkommande ersättning för behandling av långvariga fall av gonorré, ävensom en centralisering av de s. k. Wassermannundersökningarna till statens bakteriologiska laboratorium, som har att verkställa dessa undersökningar utan ersättning.

Arvoden åt stadsläkare, vilka tjänstgöra som sundhetsinspektörer i städerna, utgå jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1922 (nr 412) angående statsbidrag till bestridande av dylika arvoden med däri genom kungörelser den 21 maj 1931 (nr 118) och den 19 maj 1933 (nr 240) vidtagna ändringar, av vilka den senare innebär reducering av förut utgående arvoden.

Kostnaderna för könssjuks införande till läkare eller sjukhus bestridas i enlighet med de bestämmelser, som innefattas i kungörelsen i ämnet den 21 maj 1931 (nr 117).

I skrivelse den 25 september 1934 har *medicinalstyrelsen* med hänvisning till belastningssiffran för sistförflutna budgetår föreslagit, att till hithörande ändamål för nästa budgetår måtte anvisas ett till 585,000 kronor nedsatt anslag.

Departements-
chefen.

Mot medicinalstyrelsens förslag har jag icke något att erinra utan hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 585,000

[125.] 53. **Skyddskoppym্পningen, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1932/1933	110,000	128,658
1933/1934	125,000	89,475
1934/1935	125,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	100,000	—

[Kungörelse den 24 november 1916 (nr 533).]

Anslaget till skyddskoppym্পningen torde med ledning av de senaste två budgetårens belastningssiffror kunna för nästa budgetperiod beräknas till 100,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skyddskoppym্পningen* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100,000

[126.] 54. **Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård, förslagsanslag.** I gällande riksstat äro uppförda *dels* ett extra anslag till understöd åt spetälskesjukas familjer m. m. å 2,000 kronor och *dels* ett ordinarie förslagsanslag till kostnader i övrigt för allmän hälso- och sjukvård å 8,000 kronor.

Det *förra* anslaget skall jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 8 maj 1925 i första hand användas till understöd åt mindre bemedlad spetälskesjuka familj för underlättande av den sjukes vårdande å Järvsö spetälskesjukhus eller andra åtgärder till minskande av smittofaran. Undantagsvis må från anslaget beviljas understöd jämväl för utförande av smärre bostadsreparationer eller liknande åtgärder för avhjälpan av hygieniska bristfälligheter i hem, där mindre bemedlad spetälskesjuk vårdas.

Från det *senare* anslaget skola enligt Kungl. Maj:ts brev den 21 maj 1931 och den 27 april 1934 bestridas kostnaderna för arvode samt rese- och traktamentsersättning åt inspektör av spetälskesjukvården, för beredande av vård åt spetälskesjuka på annan sjukvårdsanstalt än Järvsö sjukhus, för understöd åt s. k. bacillbärare, för åtgärder till förekommande av pestens, kolerans, fläckfeberns och återfallsfeberns införande och utbredning i riket (inberäknat kostnaderna för Kängö karantänsanstalt, vilka före innevarande budgetår bestritts från särskilt anslag), för vid statens bakteriologiska laboratorium anordnade kurser i viktigare epidemiska sjukdomars bakteriologi och epidemiologi, för konferenser och utredningar i allmän hälso- och sjukvård samt för resor, som på medicinalstyrelsens förordnande vid uppkomna epidemier eller eljest företagas av i hälso- eller sjukvård särskilt sakkunniga personer. Från anslaget skola härjämte bestridas kostnader för sådana besök, som enligt 1929 års sinnessjukstadga eller kungörelsen den 9 december 1927 (nr 484) angående kontroll i vissa fall över enskild vård av sinnessjuka, sinnesslöa och fallandesjuka företagas av vissa tjänsteläkare i de fall, där dessa kostnader skola gäldas av statsmedel.

I samband härmed må nämnas, att genom karantänskungörelsen den 4 maj 1934 (nr 142) nya bestämmelser meddelats till förekommande av pestens, kolerans m. fl. smittsamma sjukdomars införande i riket. Jämlikt dessa bestämmelser skall karantänssverksamheten vara förlagd till vissa angivna hamnstäder och skola kostnaderna för densamma huvudsakligen bestridas genom avgifter från de fartyg, vilka bliva föremål för åtgärder enligt kungörelsen. Hittillsvarande karantänssstationer å Fejan och Kängö hava i samband härmed numera helt nedlagts. För vård och underhåll av anstaltens byggnader jämte inventarier hava dock för innevarande budgetår under anslaget till kostnader i övrigt för allmän hälso- och sjukvård beräknats mindre belopp, uppgående till sammanlagt (1,300 + 1,200) 2,500 kronor.

I enlighet med de nya grunderna för riksstatens uppställning skola nu behandlade två anslag sammanslås till ett gemensamt förslagsanslag under benämningen vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård.

I skrivelser den 15 och 25 september 1934 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål för nästa

budgetår. Härvid har styrelsen förordat, att till understöd åt spetälskesjukas familjer och därmed jämställda åtgärder måtte anvisas enahanda belopp som för innevarande budgetår eller 2,000 kronor.

Beträffande de ändamål, vilka för närvarande tillgodoses från anslaget till kostnader i övrigt för allmän hälso- och sjukvård, anför styrelsen, att utgifterna härför under budgetåret 1933/1934 uppgått till 13,197 kronor men att anledning finnes att antaga, att desamma komme att nedgå. Med hänsyn härtill har styrelsen föreslagit, att utgifterna för dessa ändamål även för nästa budgetår måtte beräknas till 8,000 kronor.

Enligt medicinalstyrelsens förslag skulle alltså sammanlagt erfordras ett anslagsbelopp av 10,000 kronor.

Departements-
chefen.

Liksom medicinalstyrelsen anser jag, att till understöd åt spetälskesjukas familjer m. m. bör för nästa budgetår beräknas ett belopp av 2,000 kronor.

Vidkommande det för övriga ändamål föreslagna beloppet, 8,000 kronor, kan detsamma med hänsyn till belastningssiffran för budgetåret 1933/1934 möjligen synas väl lågt. Storleken av denna siffra har emellertid delvis sin grund däruti, att omkostnaderna för Fejans karantänsanstalt icke kunnat för nämnda budgetår, då anstalten ännu ej helt nedlagts, hållas vid samma låga nivå som nu är fallet. Att märka är vidare att, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1934, Käsö numera i sin helhet överflyttats till domänstyrelsens förvaltning och att förty medel till vård och underhåll av Käsöanstaltens byggnader framdeles icke behöva beräknas under femte huvudtiteln. Under sådana förhållanden synas mig skäl icke föreligga för att nu vidtaga någon höjning av ifrågavarande belopp.

Anslaget till vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård torde alltså böra för nästa budgetår beräknas till (2,000 + 8,000) 10,000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,000

[127.] 55. **Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1931/1932	70,000	58,611
1932/1933	70,000	58,232
1933/1934	60,000	56,359
1934/1935	60,000	—
1935/1936	60,000	—

[Kungörelse den 29 juni 1926 (nr 293), ändrad genom kungörelse nr 390/1926].

Från anslaget utgår statsbidrag i vissa fall till bestridande av kostnader för sjukbesök, som av vederbörande provinsialläkare eller extra provinsialläkare företagas på avstånd, överstigande 10 km. från läkarstationen.

I skrivelse den 29 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* anført, att ehuru de senaste årens belastningssiffror utvisade en mindre sänkning, någon ned-sättning av anslaget icke syntes tillräddlig, enär anledning föreläge till an-tagande, att belastningen under kommande budgetår skulle ökas. Styrelsen har därför föreslagit, att ifrågavarande anslag jämväl för nästa budgetår upptages till 60,000 kronor.

Såsom av förut anförda siffror framgår, nedsattes förevarande anslag till sitt nuvarande belopp från och med budgetåret 1933/1934. Med hänsyn till belastningssiffran för sistnämnda budgetår kunde en ytterligare sänkning av anslaget möjligen ifrågasättas. I anledning av vad *medicinalstyrelsen* anført, synes dock ännu någon tids erfarenhet böra avvaktas, innan en dylik sänk-ning vidtages. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riks-dagen

Departements-
chefen.

att till *Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslags-anslag* av kronor 60,000

[128.] 56. **Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden, reservations-anslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934.....	87,000	141,843
1934/1935	56,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>) ..	53,000	—

[Kungörelse den 15 juni 1923 (nr 227), ändrad genom kungörelser nr 158/1924, nr 248/1926, nr 147/1927 och nr 146/1932.]

Från anslaget kan statsbidrag beviljas dels till upprättande av *sjukstugor* vid *läkarstationer*, dels ock till *vissa andra ändamål*.

Vad först angår statsbidrag till *sjukstugor*, framlades i 1931 års stats-verksproposition (V p. 89) en plan för fortsatt sjukstugebyggande i övre Norr-land. Enligt denna borde statsbidrag utgå till sjukstugor i Vittangi, Pajala, Övertorneå och Jokkmokk i Norrbottens län samt Sorsele i Västerbottens län. Statens kostnader härför beräknades till sammanlagt 251,000 kronor, därav för sjukstugan i Vittangi 39,000 kronor, för var och en av sjukstu-gorna i Övertorneå och Sorsele 50,000 kronor samt för var och en av sjuk-stugorna i Pajala och Jokkmokk 56,000 kronor. Enligt vad i propositionen framhölls skulle planen icke betraktas såsom bindande, utan liksom dittills borde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter prövning i varje särskilt fall besluta om statsbidrag. Mot denna plan framfördes icke någon erinran från riksdagens sida.

Kungl. Maj:t har hittills beviljat statsbidrag till sjukstugorna i Vittangi, Sorsele och Jokkmokk med de belopp, som i planen beräknats.

I skrivelse den 29 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* anført, att samtliga beviljade statsbidrag till sjukstugor utbetalats före den 1 juli 1934, att de planerade sjukstugorna i Övertorneå och Pajala icke torde komma att upp-

föras vare sig under löpande budgetår eller budgetåret 1935/1936 samt att till styrelsen icke inkommit någon framställning om statsbidrag till uppförande av sjukstuga utöver förenämnda plan. Styrelsen har därför icke för nämnda två budgetår räknat med några utgifter för statsbidrag till sjukstugor.

Statsbidrag till *andra med anslaget avsedda ändamål* utgå med visst maximibelopp för varje särskilt ändamål. Dessa ändamål äro förhyrande av lokaler för provisoriska sjukhärbärgen, ödemarkstillägg till distriktssköterskor, anställande av samariter, anskaffande, drift och underhåll av automobiler och motorbåtar för sjukvårdsändamål, ödemarkstillägg till distrikts- och reservbarnmorskor samt flyttningskostnader till distriktsbarnmorskor i ödemarksdistrikt. I överensstämmelse med ett i 1932 års statsverksproposition (V s. 372) framlagt förslag hava de flesta maximibeloppen genom kungörelse den 22 april 1932, nr 146, nedsatts från och med den 1 juli 1932. Det högsta belopp, som efter nämnda kungörelseändring kan för ett budgetår sammanlagt utgå för nu angivna ändamål, utgör 66,000 kronor.

I sin förut omförmälda skrivelse den 29 augusti 1934 har *medicinalstyrelsen* i anslutning till nyssnämnda författningsändring räknat med ett medelsbehov för hithörande ändamål av 66,000 kronor för vardera av budgetåren 1934/1935 och 1935/1936.

Det sammanlagda anslagsbehovet för de med anslaget avsedda ändamålen under budgetåren 1934/1935 och 1935/1936 har styrelsen i följd härav uppskattat till (66,000 + 66,000) 132,000 kronor. Styrelsen har därjämte meddelat, att vid ingången av förstnämnda budgetår å förevarande anslag funnits disponibelt ett belopp, inberäknat reservationer från föregående budgetår, av 79,450 kronor. I anledning härav har styrelsen hemställt, att för budgetåret 1935/1936 måtte anvisas skillnaden mellan 132,000 och 79,450 kronor eller i avrundat tal 53,000 kronor. *

Departements-
chefen.

Mot medicinalstyrelsens beräkningar har jag icke något att erinra och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 53,000

[129.] 57. **Sjuktransporter med flygplan, reservationsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934.....	40,000	86,155
1934/1935.....	47,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>).....	60,000	—

Från förevarande anslag hava under budgetåret 1933/1934 gäldats kostnader för underhåll och drift av flygplan för civila sjuktransporter från Frösön och Boden. Flygningarna ombesörjas å Frösön av ett nytt, i augusti 1933 levererat aeroplan, som staten inköpt för 89,750 kronor; av denna kostnad har staten guldit 64,995 kronor 50 öre, föreningen svenska röda

korset 23,000 kronor och svenska luftfartsförbundet 1,754 kronor 50 öre. Flygplanet är uppställt vid 4. flygkåren å Frösön. I Boden utföras flygningarna sedan flera år tillbaka med ett röda korset tillhörigt sjuktransportaeroplan, som för ändamålet ställts till försvarsväsendets förfogande. Å vardera platsen finnes därjämte ett militärt flygplan i reserv.

Till upplysning rörande underhålls- och driftkostnader för verksamheten å Frösön och i Boden meddelas följande tablå, i vilken för översiktens skull jämväl upptagits anslagsäskandena i dessa hänseenden för budgetåret 1935/1936.

Ä n d a m å l	U t g i f t e r				
	1933/1934		1934/1935	Förslag 1935/1936 av	
	Beräknade	Verkliga	Beräknade	flyg- styrelsen	departements- chefen
Driftkostnader	10,000	13,025	15,000	19,000	19,000
Underhållskostnader . . .	32,000	28,801	32,000	32,000	32,000
	42,000	41,826	47,000	51,000	51,000

Anledningen till att nettoutgifterna å anslaget för budgetåret 1933/1934 uppgått till ett så högt belopp som 86,155 kronor, medan de verkliga utgifterna för verksamheten å Frösön och i Boden stannat vid 41,826 kronor, är väsentligen den, att under budgetåret gäldats halva kostnaden för anskaffande av det nya flygplanet å Frösön. Härtill hava använts tidigare anvisade, för ändamålet reserverade medel.

För löpande budgetår har räknats med viss utvidgad användning av ifrågasvarande anslag. Genom beslut den 8 december 1933 har nämligen Kungl. Maj:t av arbetslöshetsmedel, avsedda att användas till främjande av företagsamhet, varigenom ökade arbetstillfällen må kunna beredas, anvisat 50,000 kronor som bidrag till inköp för statens räkning av ett ambulansflygplan, avsett att stationeras vid 2. flygkåren i Hägernäs. Den återstående delen av anskaffningskostnaden skulle bestridas av lotterimedel, som tidigare för motsvarande ändamål anvisats svenska skärgårdsförbundet. Enligt den uppgjorda planen skulle driftkostnaderna bestridas av vederbörande landsting eller enskilda såsom avgifter för planets begagnande, medan underhållskostnaderna skulle täckas till ena hälften av Stockholms stad och Stockholms läns landsting och till andra hälften av staten. Den årliga underhållskostnaden har beräknats till 9,000 kronor och statens andel alltså till 4,500 kronor.

Vid behandlingen i fjolårets statsverksproposition av frågan om anslag till sjuktransporter med flygplan för löpande budgetår förutsattes, att den del av underhållskostnaderna för sistnämnda flygplan, som skulle gäldas av staten, borde bestridas från här behandlade anslag. Då det nya flygplanet antogs bliva färdigt att tagas i bruk först omkring den 1 januari 1935, beräknades statens utgifter för sagda flygplan under budgetåret 1934/1935 till 2,250 kronor. Med hänsyn bland annat till den 1 juli 1933 förefintlig re-

servation å ifrågavarande anslag uppskattades emellertid anslaget för löpande budgetår allenast till 47,000 kronor eller samma belopp, som beräknats erforderligt för verksamheten å Frösön och i Boden.

Mot ifrågavarande beräkningar framställdes icke från riksdagens sida någon erinran.

I skrivelse den 31 augusti 1934 har *flygstyrelsen* hemställt om anvisande av medel till sjuktransporter med flygplan för budgetåret 1935/1936. Däri har styrelsen anfört bland annat följande.

Sedan överstyrelsen för svenska röda korset genom en donation av C. G. Carlberg erhållit ett belopp av 300,000 kronor för inköp av två sjuktransportflygplan i enlighet med vissa donationsbestämmelser, hade överstyrelsen inlett förhandlingar med flygstyrelsen om dess medverkan beträffande frågor angående anskaffning, placering, underhåll och drift av två nya sjuktransportflygplan. Vid dessa förhandlingar hade uppgjorts förslag till inköp av två dylika plan, varav det ena skulle ersätta det i Boden stationerade sjuktransportflygplanet, vilket skulle avses som reserv, och det andra i enlighet med donationsbestämmelserna stationeras å plats, där sådant plan icke finnes. Nämda belopp, 300,000 kronor, vore för angivna ändamål enligt donationsbestämmelserna reserverat till och med utgången av år 1936.

Underhålls- och driftkostnaderna för det sistnämnda flygplanet syntes böra fördelas på samma sätt som bestämts beträffande det omförmälda Hägernäsplanet. Staten syntes alltså böra åtaga sig halva underhållskostnaden, därvid denna kostnad torde få bestridas från nu ifrågavarande anslag.

Utgifterna under nästa budgetår för här avsedda ändamål har flygstyrelsen uppskattat på sätt framgår av följande tablå.

Ändamål				Kronor
Driftkostnader	för verksamhet å	Frösön		7,000
»	»	i Boden		12,000
Underhållskostnader	»	å Frösön		16,000
»	»	i Boden		16,000
»	»	i Hägernäs		4,500
»	»	ytterligare ett flygplan		4,500
Oförutsedda utgifter				3,000
				Summa kronor 63,000

I anslutning till denna beräkning har flygstyrelsen — under förmälan att styrelsen i ärendet samrätt med medicinalstyrelsen och överstyrelsen för föreningen svenska röda korset, vilka icke haft något att erinra mot förslaget — hemställt, att till sjuktransporter med flygplan måtte för nästa budgetår anvisas ett anslag av 63,000 kronor.

Departements-
chefen.

Flygstyrelsens kalkyler rörande kostnaderna för sjuktransportverksamheten å Frösön, i Boden och i Hägernäs anser jag mig böra godtaga. Med anledning av styrelsens beräkning av underhållskostnaderna för ett nytt sjuktransportflygplan avsett att uppställas å ort, där dylikt plan ännu ej finnes, får jag erinra, att tills vidare icke föreligger något beslut rörande anskaffande av dylikt plan, ej heller rörande sättet för bestridande av planet

underhålls- och driftkostnader. Då det emellertid är sannolikt, att ett dylikt beslut kommer till stånd, samt i princip icke synes vara något att invända mot att staten därvid åtager sig viss del av underhållskostnaden för planet, torde — på sätt flygstyrelsen föreslagit — under förevarande anslag böra beräknas ett belopp av 4,500 kronor för den del av underhållskostnaden för planet, som kan komma att belöpa å statsverket.

Vad slutligen beträffar flygstyrelsens förslag angående upptagande av ett särskilt belopp å 3,000 kronor för oförutsedda utgifter, kan jag icke biträda detsamma, enär de av styrelsen i övrigt beräknade beloppen synas mig inrymma tillräcklig marginal för sådana utgifter, vilka icke kunna på förhand uppskattas.

Ifrågavarande anslag bör alltså för nästa budgetperiod beräknas till (63,000 — 3,000) 60,000 kronor. I likhet med flygstyrelsen har jag vid denna uppskattning utgått från att någon nämnvärd anslagsreservation icke skall komma att föreligga den 1 juli 1935.

Under åberopande av det anförda får jag, efter samråd med chefen för försvarsdepartementet, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjuktransporter med flygplan* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 60,000

D. Överståthållarämbetet och landsstaten.

[130.] 1. Överståthållarämbetet: *Avlöningar, förslagsanslag*. Genom beslut den 13 november 1863 har Kungl. Maj:t fastställt följande alltjämt gällande *stat för överståthållaren*:

Lön	4,681: 45
Taffelpenningar	2,001: —
Lönetillökning	2,317: 55
	Säger 9,000: —

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 28 maj 1880 fastställt *stat för underståthållaren* av följande lydelse, vilken likaledes alltjämt är gällande:

Lön	5,000: —
Tjänstgöringspenningar	2,000: —
	Säger 7,000: —

För *överståthållarämbetets kansli* gäller jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 27 april 1934 följande stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	64,400
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	2,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	5,600
Tillfällig förstärkning av de icke-ordinarie arbetskrafterna	10,978
	Summa kronor 82,978

Antalet ordinarie befattningar hos överståthållarämbetets kansli är jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 21 maj 1926 bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 sekreterare	B 30
2 notaries	B 24
4 kanslister	B 15
1 förste expeditionsvakt	B 7
1 kanslibiträde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5
2 kontorsbiträden	B 4

Samtliga de belopp, vilka utgå enligt ifrågavarande stater, tillhopa 98,978 kronor, bestridas för närvarande från ett i riksstaten upptaget ordinarie förslagsanslag till överståthållarämbetet å 122,800 kronor, från vilket anslag därjämte bestridas vissa andra kostnader å sammanlagt 23,822 kronor.

Vissa avlöningsförmåner för här ifrågavarande befattningshavare bestridas för närvarande från tre under femte huvudtiteln uppförda gemensamhetsanslag. Sålunda uppbära överståthållaren och underståthållaren tillfällig löneförbättring från anslaget till dylik förbättring, och vissa befattningshavare hos ämbetets kansli åtnjuta provisoriskt dyrtidstillägg från anslaget till sådant tillägg, varjämte dyrtidstillägg utbetalas från dyrtidstilläggsanslaget.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola samtliga här omförmälda utgifter till avlöning av överståthållaren, underståthållaren och befattningshavarna i överståthållarämbetets kansli, med undantag av dyrtidstilläggen, bestridas från ett särskilt avlöningsanslag för överståthållarämbetet. Däremot skola nyssnämnda kostnader å tillhopa 23,822 kronor bestridas från annat anslag.

I skrivelse den 31 augusti 1934 har *överståthållarämbetet* i enlighet med berörda grunder gjort framställning rörande avlöningsanslag för nästa budgetår för ämbetet.

Överståthållarämbetet har därvid först upptagit en anslagspost till avlöningar till överståthållaren och underståthållaren å 11,681 kronor 45 öre, därvid, i enlighet med vad som för närvarande gäller, beräknats för lön till överståthållaren 4,681 kronor 45 öre, för lön till underståthållaren 5,000 kronor och för tjänstgöringspenningar till underståthållaren 2,000 kronor.

Posten avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat motsvarar de i staten för ämbetets kansli upptagna posterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till vikariatsersättningar å tillhopa 66,400 kronor. Ämbetet beräknar emellertid posten till 77,466 kronor. Ämbetet har härvid uppskattat lönerna till ordinarie befattningshavare enligt högsta förekommande löneklass, vilket medfört en uppräknings av 1,958 kronor. Den återstående delen av höjningen, 9,108 kronor, sammanhänger med av överståthållarämbetet framlagda förslag om förbättrad löneställning för vissa befattningshavare i ämbetets kansli samt förstärkning av arbetskrafterna därstädes. I detta hänseende har ämbetet anfört bland annat följande.

De överståthållarämbetets kansli åvilande arbetsuppgifterna vore i huvudsak av samma beskaffenhet som dem, vilka i länsstyrelserna vore anförtrödda landskansliet. Ärendenas mångskiftande och ofta maktpåliggande natur ställde stora anspråk på vederbörande befattningshavares kunnighet, omdöme och noggrannhet och hade beträffande länsstyrelserna föranlett, att landssekreteraren tillagts, utöver lön enligt lönegrad B 30, avlöningsförstärkning till belopp av i de tre största länen 3,500 kronor, i Gotlands län 1,500 kronor och i de övriga länen 2,500 kronor ävensom att — fränsett Gotlands län — såsom medhjälpare åt honom med föredragning av vissa ärenden anstälts en befattningshavare med placering i lönegrad B 27, länsassessor.

Vissa landskanslierna åvilande uppgifter, såsom ärenden rörande polisväsande, fattigvård och kommunikationsförhållanden, ombesörjdes i Stockholm visserligen ej av ämbetets kansli. Detta uppvägdes emellertid delvis redan därav, att kansliet pålagts uppgifter, som i länsstyrelserna utfördes icke av landskansliet utan av landskontoret, såsom rikenskapsföring, penningförvaltning och ärenden rörande tillsyn över stiftelser. Men framför allt vore att beakta, att de stora för landskanslierna och ämbetets kansli gemensamma grupperna av ärenden hos kansliet förekomme i antal, som jämfört med antalet hos länsstyrelserna vore i ögonfallande stort och som gjorde att den samlade arbetsbördan å överståthållarämbetets kansli torde väsentligen överstiga den å landskansliet i ett medelstort län förekommande. Till belysning härav tjänade vissa av ämbetet anförda siffror rörande antalet av ämbetet och länsstyrelserna handlagda utskökningsmål samt rörande antalet förrättade exekutiva auktioner.

Utom förrättande av dessa auktioner och därmed sammanhängande göromål hade sekreteraren att utarbета utlåtan den i frågor, som kansliet hade att avgiva. På honom ankomme också att avgiva förslag till utslag på besvär över stadsfullmäktiges, kyrkofullmäktiges samt kommunala nämnders och myndigheters beslut ävensom att föredraga och avgiva förslag till resolutioner i kommunala underställningsärenden. Enahanda befattning ålåg sekreteraren med avseende å ärenden rörande stadsplan, tomtindelning, avstyckning, fastighetsregistret, bolags och förenings rätt att förvärva fast egendom, förvandling av bötesstraff och verkställighet av urbot a straff, vilka straffverkställighetsärenden å kansliet årligen utgjorde omkring 2,500, ävensom med till förenings- och firmaregistren hörande ärenden, däri särskilda beslut påkallades. Sekreteraren hade vidare att öva tillsyn över kansliets räkenskapsföring och angående densamma avlåta redovisning till riksräkenskapsverket samt att bereda och föredraga ärenden angående fastställande av vissa allmänna taxor, tillsättande av revisorer och innehavare av andra förtroendeuppdrag, öva tillsyn över stadsfogdens fullgörande av de denne åliggande arbetsuppgifterna (till förste stadsfogden inkomme årligen omkring 15,000 nya ärenden, däri penningmedel till betydande belopp inflöte). Sekreteraren beredde kansliets personalärenden ävensom samma slags ärenden beträffande förste stadsfogdens expedition, rannsakningsfängelset och fastighetsregisterförarens expedition. Med frågor rörande riksdagsmannaval hade han att också tag a befattning.

För att bereda sekreteraren nödig lättnad i arbetet hade det uppdragits åt en av notarierna att i sekreterarens ställe tag a befattning med andra till utsökningsväsendet hörande ärenden än de exekutiva auktionerna ävensom ärenden rörande tillsyn över stiftelser. Denne befattningshavare hade ock att vid förfall för sekreteraren förrätta dennes tjänst.

Det syntes ämbetet uppenbart, att de skäl, som föranlett tillerkännande av lönetillägg åt landssekreterarna, föreläge i ej mindre grad beträffande sekreteraren å ämbetets kansli. Likaledes syntes det vara tydligt, att den notarie, som i angiven utsträckning satts att i sekreterarens ställe tag a befattning med vissa ärenden, borde likställas med länsassessor och erhålla samma löneplacering.

I anslutning till vissa av ämbetet meddelade uppgifter rörande kansliets arbetsbörda ville ämbetet framhålla, att denna närmade sig bristningsgränsen och att en utökning av antalet ordinarie befattningshavare syntes vara ofrånkomlig. I avvaktan på närmare erfarenhet och i förhoppning, att vid den vikande krisen även antalet utsökningsmål och exekutiva auktioner skulle väsentligen nedgå, hade ämbetet, som väl insåge nödvändigheten, att ämbetsverken begränsade sina petita, ansett sig böra för det närvarande stanna vid att begära inrättande av allenast en ny notariebefattning.

Med hänsyn till det anförda har överståthållarämbetet — såvitt rör nu ifrågavarande anslagspost — dels hemställt, att en av de nuvarande notariebefattningarna i lönegraden B 24 måtte utbytas mot en befattning såsom assessor i lönegraden B 27 samt att en ny notarietjänst måtte inrättas i lönegraden B 21, dels ock i följd härav under nämnda post räknat med en kostnadsökning av 1,440 kronor respektive 7,668 kronor. Till frågan om avlöningsförstärkning till sekreteraren återkommer ämbetet i samband med beräkningen av en senare anslagspost.

Utgifterna för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har ämbetet uppskattat till 16,578 kronor. Beloppet motsvarar sum-

man av de nuvarande i staten för ämbetets kansli upptagna anslagsposterna till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. och till tillfällig förstärkning av de icke-ordinarie arbetskrafterna å tillhopa nämnda belopp. Ämbetet framhåller, att därest en ny ordinarie notariebefattning, på sätt ämbetet föreslagit, inrättades, ämbetets behov av extra befattningshavare minskades, men att dessas antal med hänsyn till ämbetets mycket stora arbetsbörda ej kunde reduceras med mer än en. Ämbetet anför, att ämbetet i trots av minskningen icke kunde förorda någon nedsättning av utgifterna för ifrågavarande ändamål, enär billigheten krävde, att åtminstone de två utav de extra befattningshavarna med kvalificerade uppgifter, vilka helt ägnade sin tid åt ämbetet, finge uppflyttas från 8:e till 15:e lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare har ämbetet beräknat till 16,418 kronor 55 öre, därvid utgifterna uppskattats på sätt framgår av följande uppställning:

	Kronor
Taffelpenningar till överståthållaren	2,001: —
Lönetillökning till överståthållaren	2,317: 55
Tillfällig löneförbättring åt överståthållaren	4,000: —
» » » underståthållaren	3,600: —
Avlöningsförstärkning till sekreteraren	2,500: —
Provisoriskt dyrortstillägg till befattningshavare hos ämbetets kansli	2,000: —
Summa kronor	16,418: 55

Utgifterna för taffelpenningar och för lönetillökning till överståthållaren äro upptagna till samma belopp som i gällande stat för överståthållaren. De beräknade beloppen för tillfällig löneförbättring åt överståthållaren och underståthållaren samt för provisoriskt dyrortstillägg till befattningshavare hos överståthållarämbetets kansli svara mot de nuvarande utgifterna för dessa ändamål, vilka för närvarande bestridas från vederbörande gemensamhetsanslag. Vad slutligen angår det upptagna beloppet för avlöningsförstärkning till sekreteraren har i det föregående redogjorts för ämbetets motivering för beloppet i fråga.

Överståthållarämbetet har i enlighet med dessa beräkningar uppskattat ämbetets sammanlagda medelsbehov för avlöningar under nästa budgetår till (11,681: 45 + 77,466 + 16,578 + 16,418: 55) 122,144 kronor.

I anledning av överståthållarämbetets framställning hava utlåtanden afgivits av allmänna civilförvaltningens lönenämnd den 28 september 1934 och av statskontoret den 5 oktober 1934.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har till en början erinrat, hurusom förslag om ändrad organisation av överståthållarämbetet av Kungl. Maj:t framlagts för 1929 års riksdag genom proposition nr 56. Vid behandlingen av nämnda proposition hade — anför lönenämnden — riksdagen förklarat sig icke kunna finna, att förslaget innebure sådana fördelar för staten, att dessa i och för sig kunde motivera en omorganisation av ämbetsverket i fråga.

Även om ämbetsverket i sitt dåvarande skick förefölle överorganiserat, syntes enligt riksdagens mening ej heller denna omständighet enbart få utgöra anledning till att en genomgripande omorganisation vidtoges, utan syntes åtgärder för undanröjande av nämnda olägenhet, i den mån så kunde ske, böra genomföras av Kungl. Maj:t. Riksdagen hade avslagit Kungl. Maj:ts berörda förslag men samtidigt uttalat, att denna ståndpunkt givetvis icke finge tagas till intäkt för att förnyad omprövning av frågan för längre tid undanskötes.

I anslutning härtill har lönenämnden härefter anfört följande.

I betraktande av riksdagens berörda uttalande kunde visserligen någon tvekan råda, huruvida någon förändring borde vidtagas i avseende å de ordinarie tjänsterna, innan en allmän omprövning av överståthållarämbetets organisation blivit verkställd. Av handlingarna i förevarande ärende framginge emellertid, att arbetsbördan å ämbetsverkets kansli vore av sådan omfattning, att en förstärkning av kansliets arbetskrafter finge anses vara av behovet påkallad. Mot förslaget om inrättande av en ny notariatstjänst i lönegraden B 21 hade nämnden intet att erinra. Vidare ville lönenämnden som sin mening uttala, att det med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som åvilade kansliet, enligt vad som framginge såväl av överståthållarämbetets föreliggande framställning som ock av de upplysningar lönenämnden under hand inhämtat, syntes vara motiverat, att en av de 2 notariatstjänsterna i B 24 ersattes med en assessorsbefattning, vilken dock i avvaktan på närmare erfarenhet icke syntes böra sättas i högre lönegrad än B 26.

Beträffande frågan om avlöningsförstärkning till sekreteraren har lönenämnden uttalat sig sålunda.

Detta spörsmål hade varit föremål för riksdagens prövning i samband med den år 1926 genomförda löneregleringen för befattningshavare i överståthållarämbetets kansli. Såsom framginge av Kungl. Maj:ts proposition nr 154 till 1926 års riksdag (sid. 19 och 20), hade såväl överståthållarämbetet som 1924 års landsstatslönesakkunniga ansett, att sekreteraren borde åtnjuta avlöningsförstärkning. De sakkunniga hade hemställt, att denna avlöningsförstärkning skulle utgå med 1,500 kronor eller samma belopp som till landssekreteraren i Gotlands län, under det att överståthållarämbetet ansett, att avlöningsförstärkningen borde bestämmas, om icke till samma belopp som de högst avlönade landssekreterarnas, åtminstone till samma belopp, 2,500 kronor, som till landssekreterarna i övriga län. I fråga om sekreterartjänsternas placering i lönegrad hade föredragande departementschefen ansett, att denna befattning borde i likhet med landssekreterar- och landskamrerartjänsterna hänföras till lönegraden B 30 i den för allmänna civilförvaltningen gällande löneplanen. Vad däremot anginge frågan om ytterligare avlöningsförmåner åt sekreteraren, hade departementschefen yttrat, att av den verkställda utredningen framginge, att en avsevärd åtskillnad i tjänsteställning och ansvar vore rådande mellan nämnde befattningshavare och avdelningscheferna hos länsstyrelserna. Med hänsyn därtill hade departementschefen i likhet med statskontoret — som i ett i ärendet avgivet utlåtande framhållit bland annat, att sekreterarens arbetsuppgifter icke vore så mångsidiga som de uppgifter, vilka ålåg landssekreterare och landskamrerare — icke funnit tillräckliga skäl föreligga för beredande åt sekreteraren av en avlöningsförstärkning utöver den fasta avlöningen enligt avlöningsreglementet.

Även enligt lönenämndens mening vore sekreterartjänsten å överståthållar-

ämbetets kansli icke fullt jämförbar med landssekreterartjänst i allmänhet. Framhållas borde emellertid, att sekreteraren enligt gällande instruktion vore skyldig att utan särskild ersättning utföra underståthållarens åligganden, då denne till följd av semester eller vid vikariat för överståthållaren därtill vore förhindrad, vilket under normala förhållanden inträdde under minst 3 månader årligen. På grund därav och i betraktande av den förändring, som inträtt med avseende å sekreterarens arbetsuppgifter, efter det löneregleringen genomfördes år 1926, ansåge sig lönenämnden kunna tillstyrka, att någon avlöningsförstärkning tillerkändes honom. I avseende å förstärkningens belopp ville emellertid lönenämnden i likhet med 1924 års landsstatslönesakkunniga föreslå, att densamma bestämdes till 1,500 kronor eller således samma belopp, som utginge till landssekreteraren i Gotlands län.

Även statskontoret har inledningsvis framhållit, att det med hänsyn till de av 1929 års riksdag i samband med då föreliggande förslag om omorganisation av överståthållarämbetet gjorda uttalandena kunde ifrågasättas, huruvida icke med inrättandet av nya ordinarie tjänster inom ämbetets kansli borde för närvarande anstå. Ämbetsverket anför emellertid, att de arbetsuppgifter, som åvilade kansliets befattningshavare, de senare åren varit och alltjämt vore stadda i stark stegring, delvis sammanhängande med den betydande tillväxten av huvudstadens befolkning samt att statskontoret, som under rådande förhållanden funne en ökning av kansliets arbetskrafter svårigen kunna undanskjutas, därför icke ansåge sig böra göra någon erinran mot förslaget om inrättandet av ytterligare en ordinarie notariebefattning i lönegraden B 21.

Statskontoret har ej heller motsatt sig ämbetets förslag om förändring av en av de nuvarande notarietjänsterna till en assessorstjänst i lönegraden B 27.

Beträffande frågan om avlöningsförstärkning till sekreteraren har statskontoret i likhet med lönenämnden erinrat om vad i detta ämne förekommit vid genomförande år 1926 av gällande lönereglering för överståthållarämbetets kansli, därvid statskontoret särskilt understrukt, att ämbetsverket i ett den 4 februari 1926 avgivet utlåtande icke ansett sig böra understödja det av 1924 års landsstatslönesakkunniga framställda förslaget om en avlöningsförstärkning till sekreteraren av 1,500 kronor för år. Under hänvisning härtill förklarar nu statskontoret, att statskontoret icke funne anledning frångå den uppfattning, åt vilken ämbetsverket i berörda sammanhang givit uttryck.

Slutligen har statskontoret i fråga om anslagsposten till icke-ordinarie befattningshavare anført, att ämbetsverket icke velat göra erinran mot att denna post för budgetåret 1935/1936 beräknades med hänsyn till den av ämbetet begärda förbättringen i lönehänseende för två från posten avlönade tjänstemän.

Ehuru jag behjärtar de skäl, som anförts till stöd för de av överståthållarämbetet ifrågasatta åtgärderna till förstärkning av arbetskrafterna inom kansliet, ser jag mig icke i stånd att nu tillstyrka framställningen i vidare mån, än att medel beredas till anställande av en förste amanuens. Vid

Departements-
chefen.

sådant förhållande lärar till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat böra räknas med ett belopp av 68,400 kronor, varifrån emellertid böra avgå 1,800 kronor för pensionsavdrag. Till ifrågavarande avlöningar erfordras alltså 66,600 kronor.

Det av ämbetet föreslagna beloppet till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., 16,578 kronor, torde vid bifall till mitt förslag om anställande av en förste amanuens och med hänsyn tagen till pensionsavdragen böra ökas med 4,400 kronor till i avrundat tal 21,000 kronor. Detta belopp torde lämpligen böra uppdelas med 20,900 kronor å grundavlöningar m. m. och 100 kronor å avlöningsförhöjningar m. m.

Med hänsyn till det nuvarande finansiella läget anser jag mig icke böra förorda ämbetets nu gjorda hemställan om avlöningsförstärkning åt sekreteraren. Då jag i övrigt ansluter mig till ämbetets förslag till beräkning av utgifterna till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare, torde det av ämbetet till ifrågavarande löneförmåner föreslagna beloppet, 16,418 kronor 55 öre, böra minskas med 2,500 kronor till 13,918 kronor 55 öre.

Ämbetets förslag i fråga om avlöningar till överståthållaren och underståthållaren har icke givit mig anledning till erinran. För ändamålet torde böra räknas med ett belopp av 11,681 kronor 45 öre.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle överståthållarämbetets avlöningsanslag upptagas till (66,600 + 21,000 + 13,918: 55 + 11,681: 45) 113,200 kronor. De för närvarande anvisade medlen uppgå till sammanlagt 98,978 kronor. I förhållande till dessa utvisar förslaget alltså en ökning med omkring 14,200 kronor. Av denna ökning belöpa 4,400 kronor å anställandet av en förste amanuens, 7,600 kronor å utgifterna för tillfällig löneförbättring, 2,000 kronor å provisoriskt dyrortstillägg och omkring 200 kronor å uppräkningen av anslagsmedlen till avlöningar åt ordinarie befattningshavare.

De särskilda anslagsposterna i avlöningsstaten torde i enlighet med de grunder för avlöningsstaternas uppställning, för vilka chefen för finansdepartementet förut denna dag redogjort, böra upptagas under de rubriker och i den ordningsföljd, som framgå av min i det följande gjorda hemställan.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

*del*s godkänna följande personalförteckning för överståthållarämbetets kansli:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 sekreterare		B 30
2 notarier		B 24
4 kanslister		B 15
1 förste expeditiönsvakt		B 7
1 kanslibiträde		B 7

Befattning	Lönegrad
1 expeditionsvakt	B 5
2 kontorsbiträden	B 4;

dels godkänna följande avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren:
 - a. Lön till överståthållaren kronor 4,681: 45
 - b. » » underståthållaren » 5,000: —
 - c. Tjänstgöringspenningar till underståthållaren ... » 2,000: — kronor 11,681: 45
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* » 66,600: —
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:
 - a. Grundavlöningar m. m. kronor 20,900: —
 - b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* ... » 100: — » 21,000: —
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:
 - a. Taffelpenningar till överståthållaren kronor 2,001: —
 - b. Lönetillökning till överståthållaren » 2,317: 55
 - c. Tillfällig löneförbättring åt överståthållaren och underståthållaren » 7,600: —
 - d. Provisoriskt dyrortstillägg till befattningshavare hos överståthållarämbetets kansli, *förslagsvis* » 2,000: — » 13,918: 55

Summa förslagsanslag kronor 113,200: —;

dels ock till Överståthållarämbetet: *Avlöningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 113,200

[131.] 2. Överståthållarämbetet: **Omkostnader, förslagsanslag.** Omkostnaderna för överståthållarämbetets kansli bestridas för närvarande, såvitt fråga är om expensutgifter, från femte huvudtitels förslagsanslag till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. och med avseende å utgifter för tryckning från samma huvudtitels förslagsanslag till tryckningskostnader. Enligt grunderna för den nya riksstatsuppställningen skola ifrågasvarande utgifter

bestridas från ett särskilt för överståthållarämbetet anvisat omkostnadsanslag.

Jämlikt beslut den 27 april 1934 har Kungl. Maj:t medgivit, att överståthållarämbetet finge för bestridande under budgetåret 1934/1935 av expenser för ämbetets kansli av förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. använda sammanlagt ett belopp av 17,200 kronor. Därvid har ett belopp av omkring 300 kronor beräknats utgå till bestridande av utgifter för bränsle, lyse och vatten samt omkring 16,900 kronor för övriga expenser.

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 15 juni 1934 medgivit, att överståthållarämbetet finge till bestridande av kostnader för tryckning av publikationer under budgetåret 1934/1935 använda ett belopp av högst 1,000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1934 har *överståthållarämbetet* hemställt att för budgetåret 1935/1936 måtte för ämbetets omkostnader anvisas ett förslagsanslag av 18,200 kronor. Av beloppet, som är avsett för överståthållarämbetets kansli, hava 17,200 kronor beräknats för expenser och 1,000 kronor för publikationstryck.

Departements-
chefen.

Mot dessa beräkningar har jag icke något att erinra. Överståthållarämbetets omkostnadsanslag för budgetåret 1935/1936 lärer alltså få uppskattas enligt följande uppställning.

1. Expenser, <i>förslagsvis</i>	kronor 17,200
2. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 1,000
	Summa kronor 18,200

Sistnämnda belopp, 18,200 kronor, bör äskas såsom förslagsanslag och stat för anslagens användning torde senare få av Kungl. Maj:t fastställas.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Överståthållarämbetet*: *Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 18,200

[132.] 3. **Överståthållarämbetet: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m.** Från det nuvarande förslagsanslaget till överståthållarämbetet bestridas för närvarande vissa ersättningar, som av statsverket varje år utbetalas till Stockholms stad för olika ändamål. Sålunda utbetalas från detta anslag enligt Kungl. Maj:ts brev den 29 maj 1885 ett belopp av 12,200 kronor såsom ersättning för avlöning åt stadens exekutionsbetjäning, enligt Kungl. Maj:ts brev den 17 januari 1816 ett belopp av 11,472 kronor såsom ersättning för kronouppbördsverket i staden och enligt Kungl. Maj:ts brev den 23 februari 1858 ett belopp av 150 kronor såsom ersättning för gratifikationen åt extra ordinarie tjänstemän och vaktbetjante vid stadens poliskammare. Vidare utgår jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 1 september 1911 från femte huvudtiteln för-

slagsanslag till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. ett årligt belopp av 1,470 kronor såsom bidrag till kostnaderna för uppvärmning av polis-kammarens ämbetslokaler.

Jämlikt grunderna för riksstatsuppställningen böra nu ifrågavarande utgifter framdeles bestridas från ett särskilt i riksstaten upptaget anslag.

I skrivelse den 31 augusti 1934 har *överståthållarämbetet* hemställt, att för berörda ändamål måtte för nästa budgetår under rubriken *överståthållarämbetet: ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m.* anvisas ett anslag av 25,292 kronor, motsvarande summan av förut angivna belopp.

Detta förslag biträder jag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen Departementa-
chefen.

att till *Överståthållarämbetet: Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av ... kronor 25,292

[133.] 4. **Länsstyrelserna: Avlöningar, förslagsanslag.** Den 26 juni 1925 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för landshövdingarna i rikets län.

Stat.

	Kronor
1 landshövding (i Malmöhus län)	23,500
1 » (i Göteborgs och Bohus län)	23,500
1 » (i Stockholms län)	21,000
21 landshövdingar (i övriga län)	441,000
	Summa kronor 509,000

Vidare har Kungl. Maj:t den 27 april 1934 fastställt följande ordinarie avlöningsstat för befattningshavare vid länsstyrelserna.

Ordinarie avlöningsstat.

	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	2,660,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	350,000
Avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare, förslagsanslag	124,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	1,211,000
Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m.	7,000
Sakkunniga inventeringsbiträden åt landsfogdarna m. fl., förslagsanslag	4,200
	Summa kronor 4,356,200

Därjämte har Kungl. Maj:t den 22 april 1932 fastställt följande övergångsstat.

Övergångsstat.

	Kronor
1 lanträntmästare i Norrbottens län, lön	2,500
1 » » » » tjänstgöringspenningar	1,300
	<u>Summa kronor 3,800</u>

Antalet ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna är enligt Kungl. Maj:ts beslut den 12 juni och den 18 september 1925, den 6 maj 1927 och den 10 maj 1929 bestämt på följande sätt.

24 landssekreterare	B 30
24 landskamrerare	B 30
46 länsassessorer	B 27
24 länsnotarier av 1:a klass	B 24
24 länsbokhållare av 1:a klass	B 24
8 länsnotarier av 2:a klass	B 21
8 länsbokhållare av 2:a klass	B 21
83 landskanslister	B 15
86 landskontorister	B 15
24 förste expeditionsvakter	B 7
29 kansli- eller kameralbiträden	B 7
25 expeditionsvakter	B 5
63 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

De belopp, som utgå enligt omförmälda stater, bestridas för närvarande från två i riksstaten upptagna anslag, ett ordinarie anslag till landshövdingarna å 509,000 kronor och ett ordinarie förslagsanslag till befattningshavare vid länsstyrelserna å 4,360,000 kronor. Därjämte utgå vissa avlöningsförmåner från två under femte huvudtiteln uppförda gemensamhetsanslag, nämligen de extra förslagsanslagen till provisoriskt dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst och till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Till den å övergångsstat uppförde lanträntmästaren utgår därjämte tillfällig löneförbättring från det extra förslagsanslaget till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen samt ålderstillägg från det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg.

De nya grunderna för riksstatens uppställning medföra, bland annat, att samtliga nu omnämnda utgifter, med undantag av utgifterna för dyrtidstillägg, från och med nästa budgetår skola bestridas från ett särskilt avlöningsanslag för länsstyrelserna av förslagsanslags natur, betecknat länsstyrelserna: avlöningar. Utgifterna för dyrtidstillägg skola däremot alltjämt utgå från ett under huvudtiteln uppfört gemensamhetsanslag.

Jag går nu att framlägga förslag i fråga om beräkningen av det nya avlöningsanslaget.

Vad då först angår posten till *avlöningar till landshövdingarna*, motsvarar densamma det nuvarande anslaget till landshövdingarna å 509,000 kronor.

Posten kan beräknas till nämnda belopp minskat med det belopp av 14,400 kronor, som kan antagas avgå med hänsyn till pensionsavdragen. Anslagsposten torde alltså böra beräknas till 494,600 kronor.

Posten till *avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* synes, under förutsättning av oförändrat antal ordinarie befattningar, böra uppskattas med utgångspunkt från summan av de i gällande avlöningsstat ingående posterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän å 2,660,000 kronor och till vikariatsersättningar å 350,000 kronor, eller sålunda 3,010,000 kronor, vilket belopp ungefärligen motsvarar de faktiska utgifterna för ändamålet. Från sistnämnda belopp böra emellertid avräknas pensionsavdragen, uppgående till i runt tal 80,000 kronor. Det härefter återstående beloppet uppgår till 2,930,000 kronor.

I detta sammanhang vill jag erinra, att jag i 1934 års statsverksproposition omnämnde, att åtskilliga länsstyrelser under senare år inkommit med begäran om inrättande av nya ordinarie tjänster men att de gjorda framställningarna som regel icke upptagits till prövning. Jag framhöll, att anledningen hertill varit en önskan att avvakta resultatet av förestående utredning rörande länsstyrelsernas organisation, varförutom frågan om inrättande av nya ordinarie tjänster vid länsstyrelserna ansetts vara av beskaffenhet att böra upptagas till behandling på en gång beträffande samtliga länsstyrelser.

Även under det sistförflutna året hava framställningar om utökning av antalet ordinarie befattningar vid länsstyrelserna inkommit. Av samma skäl som i fjol kan jag icke heller i år tillstyrka, att inneliggande framställningar i ämnet upptagas till avgörande. Jag hemställer därför, att posten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat för nästa budgetår beräknas till nyss angivna belopp av 2,930,000 kronor.

Såsom jag förut framhållit, är å övergångsstat uppförd en lanträntmästare i Norrbottens län. Med hänsyn hertill bör i den nya staten uppföras en post till *avlöning till en lanträntmästare å övergångsstat*. Posten bör uppdelas å lön och tjänstgöringspenningar, 3,800 kronor, samt å ålderstillägg, 500 kronor, vilka belopp för närvarande utgå till ifrågavarande tjänsteman. Anslagspostens slutsumma blir alltså 4,300 kronor.

Till posten *arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t*, skola hänföras de i gällande ordinarie avlöningsstat upptagna posterna till sakkunniga inventeringsbiträden åt landsfogdarna m. fl. och till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m. För sistnämnda ändamål är i gällande avlöningsstat upptagen en post å 7,000 kronor. Genom cirkulär den 22 juni 1934 har Kungl. Maj:t från och med budgetåret 1934/1935 ställt till länsstyrelsernas förfogande sammanlagt 6,100 kronor med belopp, varierande mellan 100 och 500 kronor. Återstoden, 900 kronor, är avsedd för oförutsedda behov. Jämväl för nästa budgetår torde böra räknas med 7,000 kronor till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m. Till sakkunniga inventeringsbiträden åt landsfogdarna m. fl. äro för innevarande budgetår anvisade 4,200 kronor. För nästa budgetår torde erfordras samma belopp. Liksom nu torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall

besluta i fråga om beloppets användning. Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skulle följaktligen uppföras med tillhoppa 11,200 kronor.

Posten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* i den nya staten motsvaras av posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. i gällande ordinarie avlöningsstat. Sistnämnda post är för innevarande budgetår upptagen till 1,211,000 kronor. Genom cirkulär den 15 juni 1934 har Kungl. Maj:t anvisat sammanlagt 1,159,850 kronor till grundavlöningar till icke-ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna. Vidare har Kungl. Maj:t genom cirkulär samma dag anvisat 50,000 kronor till avlöningsförhöjningar till extra ordinarie befattningshavare vid länsstyrelserna m. m.

För budgetåret 1933/1934 hade Kungl. Maj:t ställt till länsstyrelsernas förfogande för grundavlöningar m. m. dels genom särskilt cirkulär 1,148,450 kronor, dels ock genom olika tilläggsbeslut omkring 33,200 kronor. För budgetåret 1933/1934 anvisades alltså tillhoppa 1,181,650 kronor, vilket belopp får anses motsvara medelsbehovet för nämnda budgetår. Då länsstyrelsernas arbetsbörda sedan dess ingalunda minskats utan tvärtom ökats, kan man förutsätta, att det belopp av 1,159,850 kronor, som för grundavlöningar ställts till förfogande för innevarande budgetår, skall visa sig otillräckligt. Då vidare det belopp, som för ändamålet skall upptagas i avlöningsstaten, i enlighet med de nya grunderna för riksstatens uppställning, hädanefter icke får överskridas, lär det vara ofrånkomligt att beloppet så bestämmes, att det ej blott svarar mot det faktiska behovet utan jämväl ger Kungl. Maj:t möjlighet att disponera en medelsreserv för mötande av oförutsedda behov. Enligt mitt förmenande är det därför nödvändigt att till grundavlöningar m. m. för nästa budgetår beräkna 1,200,000 kronor. Då emellertid härifrån skola avgå pensionsavdragen, uppgående till omkring 10,000 kronor, skulle alltså erfordras 1,190,000 kronor för ändamålet.

Till avlöningsförhöjningar m. m. torde liksom nu böra räknas med 50,000 kronor.

I den nya staten skall slutligen upptagas en post till *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän*. Från denna post skall till en början bestridas avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare. För närvarande är i den ordinarie avlöningsstaten uppfört ett belopp av 124,000 kronor härtill. Någon ändring av beloppet ifrågasätter jag icke. Från posten skall vidare utgå provisoriskt dyrortstilllägg till de befattningshavare vid länsstyrelserna, vilka äro berättigade att uppbära dylikt tillägg. För nästa budgetår torde för ändamålet böra beräknas 12,000 kronor. Slutligen skall från posten utgå den tillfälliga löneförbättring å 800 kronor, som tillkommer den i det föregående omnämnde lantränsmästaren. Sammanlagt skulle alltså till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän erfordras (124,000 + 12,000 + 800) 136,800 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle länsstyrelsernas avlönings-

anslag för nästa budgetår komma att uppgå till (494,600 + 2,930,000 + 4,300 + 11,200 + 1,240,000 + 136,800) 4,816,900 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för länsstyrelserna:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
24 landssekreterare	B 30
24 landskamrerare	B 30
46 länsassessorer	B 27
24 länsnotarier av 1:a klass	B 24
24 länsbokhållare av 1:a klass	B 24
8 länsnotarier av 2:a klass	B 21
8 länsbokhållare av 2:a klass	B 21
83 landskanslister	B 15
86 landskontorister	B 15
24 förste expeditionsvakter	B 7
29 kansli- eller kameralbiträden	B 7
25 expeditionsvakter	B 5
63 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2;

dels godkänna följande avlöningsstat, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

	Kronor	Kronor	Kronor
1. Avlöningar till landshövdingarna:			
a. 1 landshövding (i Malmöhus län)	23,500		
b. 1 landshövding (i Göteborgs och Bohus län)	23,500		
c. 22 landshövdingar (i övriga län) à 21,000 kronor	462,000	509,000	
Avgå: pensionsavdrag, <i>förlagsvis</i>		14,400	494,600
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förlagsvis</i>			2,930,000

	Kronor	Kronor	Kronor
3. Avlöning till en lanträntmästare å övergångsstat:			
a. Lön och tjänstgöringspenningar		3,800	
b. Ålderstillägg		500	4,300
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a. Ersättning till sakkunniga inventeringsbiträden åt landsfogdarnas m. fl.		4,200	
b. Ersättning till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m.		7,000	11,200
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	1,190,000		
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>		50,000	1,240,000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:			
a. Avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare		124,000	
b. Provisoriskt dyrtortstillägg, <i>förslagsvis</i>		12,000	
c. Tillfälliglöneförbättring till en lanträntmästare		800	136,800

Summa förslagsanslag kronor 4,816,900;

dels ock till Länsstyrelserna: Avlöningar för budgetåret 1935/1936
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4,816,900

[134.] 5. **Länsstyrelserna: Reseersättningar, förslagsanslag.** I riksstaten finnes för närvarande upptaget ett ordinarie förslagsanslag till reseersättningar till landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna. Anslagets belopp och utgifterna därifrån under de senaste budgetåren framgå av följande sammanställning:

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1932/1933	75,000	91,756
1933/1934	75,000	82,123
1934/1935	75,000	—

Med hänsyn till senaste belastningssiffror torde för ifrågavarande ändamål böra räknas med ett belopp av 85,000 kronor för nästa budgetår. Ut-

gifterna torde liksom nu böra bestridas från ett förslagsanslag, vars beteckning emellertid bör något ändras. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 85,000

[135.] 6. **Länsstyrelserna: Expenser, förslagsanslag.** För närvarande finnes i riksstaten uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 915,000 kronor till expenser och tryckningskostnader vid länsstyrelserna. Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola från anslaget vissa smärre belopp överföras till annat anslag, medan anslaget i övrigt skall uppdelas å två anslag av förslagsanslags natur, det ena avsett för expenser och det andra för tryckningskostnader. De nya anslagen böra betecknas länsstyrelserna: expenser och länsstyrelserna: publikationstryck.

Av det nuvarande anslaget kunna ungefär 830,000 kronor beräknas falla å expenser och 85,000 kronor å publikationstryck. Denna fördelning synes mig böra läggas till grund för bestämmandet av de nya anslagens belopp. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela föreskrifter i fråga om anslagens användning i överensstämmelse med vad hittills skett.

Rörande anslaget till publikationstryck gör jag hemställan under nästa punkt.

Här får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Expenser* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 830,000

[136.] 7. **Länsstyrelserna: Publikationstryck, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag under föregående punkt anført beträffande publikationstryck vid länsstyrelserna hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 85,000

[137.] 8. **Fögderiförvaltningarna: Avlöningar, förslagsanslag.** Huvuddelen av kostnaderna för avlöningar till landsfogdar, landsfiskaler och härads-skrivare bestrides för närvarande från två ordinarie förslagsanslag, varav det ena betecknats fögderiförvaltningarna och i gällande riksstat upptagits till 2,350,000 kronor samt det andra, som rubricerats vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, är i samma riksstat beräknat till 240,000 kronor. Från det förra anslaget bestridas utgifter till lön, tjänstgöringspenningar, ortstilllägg och förvaltningsbidrag åt landsfogdar, landsfiskaler och härads-skrivare ävensom till personliga lönetilllägg åt vissa t. f. landsfogdar och landsfiskaler, medan från det senare anslaget gäldas kostnader för vikariatsersättningar.

Ifrågavarande befattningshavare uppbära vidare ålderstilllägg, tillfällig löneförbättring och dyrtidstilllägg från de under femte huvudtiteln för respektive ändamål uppförda gemensamhetsanslagen.

Från det i riksstaten uppförda extra förslagsanslaget till polisväsendet i

riket utgå sedan åtskilliga år vissa belopp till avlöning av extra och biträdande landsfiskaler samt till tjänstebiträden åt landsfiskaler.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola samtliga kostnader av här angivna slag — med undantag av dyrtidstilläggen — hädanefter bestridas från ett gemensamt förslagsanslag, rubricerat fögderiförvaltningarna: avlöningar.

Innan jag närmare ingår på anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästkommande budgetår, vill jag erinra, att frågan om lönereglering för landsfogdar och landsfiskaler stått på dagordningen, alltsedan 1928 års lönekommitté i betänkande den 11 juli 1931 (statens offentliga utredningar 1931: 18) framlade förslag i ämnet avseende nämnda grupper av befattningshavare även som de från särskilt anslag avlönade lappfogdarna. Att denna fråga likväl ännu ej fått sin lösning beror delvis på de betydande kostnader, som en lönereglering, huvudsakligen baserad på detta förslag, skulle medföra för statsverket, men sammanhänger även med de vittgående förslag till reformering av åklagar- och uppbördsväsendet, som vid skilda tillfällen framlagts och till vilka ställning ännu icke kunnat tagas. Emellertid hava inom justitie- och socialdepartementen tillkallade sakkunniga den 24 september 1934 avgivit ett förslag, som åsyftar en partiell reform av åklagarväsendet (statens offentliga utredningar 1934: 31). Förslaget går i huvudsak ut på att ombilda landsfogdetjänsterna till kvalificerade befattningar såsom överåklagare och länspolischefer. Samtidigt skulle landsfogdarna befrias från dem för närvarande åvilande arbetsuppgifter av kameral natur. Betänkandet inrymmer jämväl förslag till lönereglering för landsfogdarna. Med anledning av betänkandet torde förslag böra föreläggas årets riksdag avseende omorganisation av landsfogdetjänsterna ävensom lönereglering för landsfogdarna. De förändringar, vilka sålunda torde böra komma till stånd, synas emellertid icke böra träda i tillämpning förrän under budgetåret 1936/1937. Någon hänsyn härtill behöver därför icke tagas vid beräkningen av anslaget till avlöningar vid fögderiförvaltningarna.

Vad angår landsfiskaler och häradsskrivare föreligga — förutom tidigare framställningar i ämnet — vissa nya framställningar rörande förbättrade avlöningsförmåner för dessa grupper av befattningshavare, vilka framställningar dock icke synas mig böra föranleda åtgärd. Med hänsyn därtill och då jag alltjämt ser mig förhindrad att för landsfiskalernas vidkommande framlägga förslag till lönereglering, grundat på 1928 års betänkande, räknar jag med att för såväl landsfiskaler som häradsskrivare nuvarande avlöningsbestämmelser skola gälla även under nästa budgetår.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen.

Vad först angår *avlöningarna till tjänstemän å ordinarie stat* synas mig utgifterna till lön, tjänstgöringspenningar, ortstillägg och förvaltningsbidrag kunna uppskattas till 2,310,000 kronor. Detta belopp motsvarar ungefär belastningen å anslaget till fögderiförvaltningarna under budgetåret 1933/1934 efter avdrag av de sannolika utgifterna för personliga lönetillägg under samma budgetår.

§ 1 Sedan åtskilliga år tillbaka hava lediga ordinarie befattningar inom fögderiförvaltningarna i allmänhet icke återbesatts med ordinarie innehavare. Detta förhållande har medfört, att utgifterna för ålderstillägg undan för undan minskats. Då denna utveckling torde komma att i huvudsak fortsätta jämväl under löpande och nästa budgetår, synas kostnaderna för ålderstillägg, som för budgetåret 1934/1935 uppskattats till omkring 270,000 kronor, för budgetåret 1935/1936 icke behöva upptagas till högre belopp än 250,000 kronor.

För personliga lönetillägg till vissa t. f. landsfogdar och landsfiskaler torde böra beräknas omkring 30,000 kronor.

Vidare torde utgifterna för vikariatsersättningar, vilka för budgetåret 1933/1934 uppgått till 238,147 kronor, liksom för innevarande budgetperiod kunna uppskattas till 240,000 kronor.

De sammanlagda kostnaderna för avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat skulle alltså enligt dessa beräkningar bli (2,310,000 + 250,000 + 30,000 + 240,000) 2,830,000 kronor.

För *avlöningar till extra och biträdande landsfiskaler samt till tjänstebiträden åt landsfiskaler* har för innevarande budgetår ställts till förfogande ett belopp av 317,550 kronor. Beloppet, som är synnerligen knappt tillmätt, torde för nästa budgetår böra beräknas till 320,000 kronor.

Slutligen torde till *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän* böra beräknas ett för tillfällig löneförbättring avsett belopp av 497,500 kronor motsvarande den summa, som för enahanda ändamål upptagits för löpande budgetår.

Hela anslagsbehovet kan alltså enligt mitt förslag beräknas till (2,830,000 + 320,000 + 497,500) 3,647,500 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Fögderiförvaltningarna: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av 3,647,500 kronor;

dels och godkänna följande avlöningsstat för fögderiförvaltningarna, att tillämpas tills vidare från och med nämnda budgetår:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat

a. Lön, tjänstgöringspenningar, ortstillägg och förvaltningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	kronor 2,310,000
b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i> »	250,000
c. Personliga lönetillägg till vissa t. f. landsfogdar och landsfiskaler, <i>förslagsvis</i> »	30,000
d. Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	240,000 kronor 2,830,000

2. Avlöningar till extra och biträdande landsfiskaler samt tjänstebiträden åt landsfiskaler, <i>förslagsvis</i>	kronor	320,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	»	497,500
Summa förslagsanslag		kronor 3,647,500

[138.] 9. **Fögderiförvaltningarna: Omkostnader, förslagsanslag.** I riksstaten är för närvarande under femte huvudtiteln upptaget ett extra förslagsanslag till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet å 1,200,000 kronor.

Bestämmelser rörande användningen av detta anslag äro meddelade i kungörelsen den 24 november 1932 (nr 533) angående vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet m. m. med däri genom kungörelser den 14 juni 1933 (nr 370) och den 27 april 1934 (nr 109) gjorda ändringar.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skall ifrågavarande anslag uppdelas i tre olika förslagsanslag. Från ett av dessa anslag, som skall betecknas poliskollegierna, skola gäldas de dagarvoden och reseersättningar, som jämlikt nämnda bestämmelser utgå till ordförande och ledamöter i poliskollegierna. Från ett annat av anslagen — med beteckningen vissa ersättningar till befattningshavare vid polisväsendet — skola bestridas enligt kungörelsen utgående ersättningar till statspolisen ävensom till reservpolismän, fjärdingsmän och andra polismän. Slutligen skola från det tredje av anslagen bestridas de resekostnader och andra utgifter för landsfogdar och landsfiskaler, vilka enligt kungörelsen gäldas av statsverket. Sistnämnda anslag skall benämnas fögderiförvaltningarna: omkostnader.

Jag går nu att i ett sammanhang framlägga beräkningar och förslag beträffande ifrågavarande anslag.

Vad då först angår anslaget till *poliskollegierna* har en verkställd undersökning givit vid handen, att utgifterna för de ändamål, vartill detta anslag skall användas, under sistförflutna budgetår uppgått till 3,500 kronor. Anslaget torde för nästa budgetår lämpligen kunna beräknas till 5,000 kronor.

Huvuddelen av utgifterna under det nya anslaget till *vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet* utgöres av resekostnader för statspolisen. Dessa resekostnader hava under kalenderåret 1933 uppgått till omkring 280,000 kronor men kunna med hänsyn till inträdd ökning i statspolisens verksamhet för nästa budgetår uppskattas till 300,000 kronor. De övriga utgifter, som skola bestridas från anslaget, torde kunna beräknas till ungefär 25,000 kronor. Detta anslag skulle i enlighet härmed få upptagas till 325,000 kronor.

Beträffande härefter anslaget till *fögderiförvaltningarna: omkostnader* torde detsamma böra beräknas med utgångspunkt från den senaste belastnings-siffran för det nuvarande anslaget till vissa ersättningar åt befattnings-

havare vid polis- och åklagarväsendet, vilken utgjorde 1,183,589 kronor. Från detta belopp böra avräknas utgifterna för de ändamål, vilka hädan- efter skola bestridas från anslagen till poliskollegierna och till vissa ersätt- ningar åt befattningshavare vid polisväsendet. Det belopp, som då erhålles, utgör (1,183,589 — 3,400 — 280,000 — 25,000) 875,189 kronor. Beloppet synes emellertid kunna avrundas nedåt till 850,000 kronor.

I detta sammanhang får jag erinra, att enligt 1932 års kungörelse lands- fiskals rätt att uppbära reseersättning av statsmedel är begränsad till tjänste- resor i vissa i kungörelsen särskilt uppräknade slag av ärenden. Till de i författningen sålunda angivna fallen hör icke tjänsteresa för hämtning av skolpliktiga barn jämlikt kungörelsen den 30 december 1932 (nr 586) om ändrad lydelse i vissa delar av stadgan den 16 september 1918 (nr 1001) för fortsättningsskolan. Då det synes mig oriktigt, att landsfiskal i sådana fall skall nödgas själv bekosta resan, förordar jag den ändringen härutinnan, att landsfiskal tillerkännes ersättning även för dylik resa. I övrigt ifråga- sätter jag icke någon ändring i nu gällande bestämmelser. Någon höjning av fögderiförvaltningens omkostnadsanslag erfordras icke på grund av detta förslag. Anslaget torde alltså kunna upptagas till det förut beräknade be- loppet av 850,000 kronor.

Det torde kunna antagas, att fögderiförvaltningens omkostnader komma att fördela sig på ungefär följande sätt:

	Kronor
1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	650,000
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	200,000
	Summa kronor 850,000

Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att fastställa stat för anslagets an- vändning.

I fråga om anslagen till poliskollegierna och till vissa ersättningar åt be- fattningshavare vid polisväsendet gör jag framställning i det följande.

Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Fögderiförvaltningarna: Omkostnader för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av..... kronor 850,000; dels ock godkänna av mig förordade grunder för använd- ningen av anslaget.

[139.] 10. **Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** För närvarande är i riksstaten uppfört ett extra förslagsanslag å 125,000 kronor till ersättning åt lappfogdar m. m. Anslaget har för innevarande budgetår beräknats enligt följande sammanställning.

	Kronor
Arvoden till fyra lappfogdar (4 × 5,500)	22,000
Arvoden till lapptillsyningsmän	15,000
Provisoriskt avlöningstillägg till lappfogdar	750

	Kronor
Arvode till ett biträde, gemensamt för de två lappfogdarna i Norrbottens län	4,200
Ersättning till extra biträde hos lappfogden i Västerbottens län med 800 kronor samt hos lappfogden i Jämtlands län med 500 kronor	1,300
Gottgörelse till de fyra lappfogdarna för inköp av skrivmaterialier, blanketter och dylikt (4×300)	1,200
Juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge	5,100
Ersättning och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän	15,000
Rese- och traktamentsersättningar till lappfogdar och laptillsyningsmän	60,000
	Summa kronor 124,550

Anslaget avrundades till 125,000 kronor.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola ifrågavarande kostnader från och med nästa budgetår bestridas från två anslag, ett avlönings- och ett omkostnadsanslag. Från omkostnadsanslaget skola därvid utgå kostnader för inköp av skrivmaterialier, blanketter och dylikt, ersättning till extra biträden samt rese- och traktamentsersättningar. Övriga kostnader enligt förenämnda sammanställning skola bestridas från avlöningsanslaget. De nya anslagen böra betecknas lappfogdarna m. fl.: avlöningar och lappfogdarna m. fl.: omkostnader.

Under denna punkt skall jag till behandling upptaga avlöningsanslaget, varefter jag under nästa punkt återkommer till omkostnadsanslaget.

Vad avlöningarna till lappfogdarna beträffar, föreligger, såsom jag i annat sammanhang berört, ett av 1928 års lönekommitté utarbetat förslag till lönereglering för bland andra lappfogdarna, enligt vilket sagda tjänstemän skulle uppföras å ordinarie stat och införas i löneplan enligt allmänna avlöningsreglementet. Någon lönereglering för lappfogdarna anser jag mig icke för närvarande böra ifrågasätta och räknar därför för nästa budgetår med oförändrade arvodesbelopp för dessa befattningshavare.

Enär lappfogdarna icke äro uppförda å ordinarie stat, äro de icke heller författningsenligt berättigade att uppbära ålderstillägg efter viss tids tjänstgöring. Emellertid hava lappfogdarna, enligt av riksdagen vid olika tillfällen lämnade medgivanden, tillerkänts provisoriskt avlöningstillägg å 500 kronor, vilket varit att likställa med ålderstillägg. För närvarande uppbära lappfogdarna i Västerbottens län och Norrbottens läns norra distrikt sådant tillägg, som tillerkänts dem från och med ingången av kalenderåret näst efter det, varunder de såsom lappfogdar uppnått en tjänstetid av fem år.

I skrivelse den 6 november 1934 har *länsstyrelsen i Jämtlands län* hemställt, att lappfogden i länet W. Gardham, vilken alltsedan den 1 januari 1930 varit förordnad såsom lappfogde, måtte från och med den 1 januari 1935 komma i åtnjutande av dylikt tillägg.

Denna hemställan anser jag mig böra tillstyrka. Avlöningstillägget synes liksom i tidigare fall böra bestämmas till 500 kronor för år och torde få utgå från och med ingången av kalenderåret 1935 — alltså i någon mån retroaktivt. Därest riksdagen lämnar bifall härtill, torde Kungl. Maj:t av tillgängliga medel kunna bereda Gardham avlöningstillägg för första halvåret 1935, medan avlöningstillägget för nästa budgetår bör utgå från det nu behandlade avlöningsanslaget. Vid sådant förhållande bör under detta anslag räknas med (3×500) 1,500 kronor till provisoriskt avlöningstillägg.

Till juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 5,100 kronor. Av detta belopp användas 3,600 kronor till arvode åt ett i Tromsö stationerat ombud, som har att meddela de svenska lapparna råd och biträde vid tvister och rättegångar i Norge mellan lapparna och den jordbrukande befolkningen. Återstoden 1,500 kronor är avsedd för ombudets resekostnader samt för arvode åt tolk. Då resekostnaderna hädanefter skola bestridas från omkostnadsanslaget, synes mig tillfyllest att här räkna med ett belopp av 3,600 kronor till ombudet och 500 kronor till tolk. Till juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge bör följaktligen under avlöningsanslaget räknas med ett belopp av $(3,600 + 500)$ 4,100 kronor för nästa budgetår.

Utgifterna för övriga i sammanställningen angivna ändamål torde kunna beräknas på samma sätt som för löpande budgetår.

På grund av vad jag sålunda föreslagit, skulle avlöningsanslaget kunna beräknas till $(22,000 + 15,000 + 1,500 + 4,200 + 4,100 + 15,000)$ 61,800 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att liksom hittills meddela beslut i fråga om anslagets användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1935/
1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 61,800.

[140.] 11. *Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader, förslagsanslag.* Under föregående punkt har jag omnämnt, att för löpande budgetår räknats med 60,000 kronor till rese- och traktamentsersättningar till lappfogdar och lapptillsyningsmän, 1,300 kronor till ersättning till extra biträden åt lappfogdarna i Västerbottens och Jämtlands län samt 1,200 kronor till gottgörelse till de fyra lappfogdarna för inköp av skrivmaterialier, blanketter och dylikt. Härtill komma resekostnaderna för det juridiska ombudet i Tromsö, vilka för innevarande budgetår torde kunna beräknas till omkring 1,000 kronor.

De verkliga utgifterna för rese- och traktamentsersättningar för lappfogdar och lapptillsyningsmän hava under sistförflutna budgetår uppgått till mer än 70,000 kronor. Med hänsyn härtill och då dessa utgifter, som tidigare beräknats till 80,000 kronor för år, svårligen torde kunna nedbringas under förstnämnda summa, får jag föreslå, att nu för ändamålet beräknas ett belopp av 70,000 kronor. Då härtill böra läggas resekostnaderna för ombudet i Tromsö, torde de sammanlagda utgifterna för reseersättningar kunna uppskattas till 71,000 kronor.

Femte huvudtiteln.

Övriga här ifrågavarande utgifter, vilka torde kunna hänföras under begreppet expenser, synas även för nästa budgetår böra beräknas till (1,300 + 1,200) 2,500 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle i anslutning härtill för nästa budgetår kunna beräknas enligt följande uppställning:

	Kronor
1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	71,000
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	2,500
	Summa kronor 73,500

Kungl. Maj:t torde sedermera få meddela närmare bestämmelser rörande anslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 73,500

E. Polisväsendet.

[141.] 1. **Statspolisorganisationen: Statspolisintendenten, förslagsanslag.**

[Lag den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket, ändrad genom lagar nr 87/1929, 274/1932 och 447/1932; kungörelse den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen; instruktion för statspolisintendenten den 2 december 1932 (nr 538).]

Statspolisorganisationen trädde i tillämpning från och med år 1933. Den centrala ledningen av organisationen utövas av statspolisintendenten. Med stöd av 4 § i lagen om polisväsendet i riket har Kungl. Maj:t den 14 juli 1932 förordnat, att i Stockholm skall för hela rikets behov finnas anställd en polisman av polisintendents tjänsteställning (statspolisintendent) med avlöning och övriga förmåner enligt de för förste, andre och fjärde polisintendenterna i Stockholm gällande regler. Avlöningen utbetalas av Stockholms stad, som därefter erhåller gottgörelse av statsmedel för utbetalade belopp (15 §).

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola kostnaderna för statspolisintendentens avlöning, vilka för närvarande gäldas från det i riksstaten uppförda extra förslagsanslaget till polisväsendet i riket, bestridas från ett särskilt förslagsanslag, benämnt statspolisorganisationen: statspolisintendenten.

För innevarande budgetår har beräknats ett belopp av 14,500 kronor till avlöning åt statspolisintendenten. Nämnade belopp torde jämväl för nästa budgetår vara tillfyllest. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Statspolisintendenten* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 14,500

[142.] 2. **Statspolisorganisationen: Materiell, utrustning och expeditiionskostnader, förslagsanslag.** Den 22 juni 1934 har Kungl. Maj:t ställt till statspolisintendentens förfogande ett belopp av högst 175,000 kronor, att under innevarande budgetår mot redovisningsskyldighet användas för följande utgifter för statspolisens räkning, nämligen

1) för beredande av stallrum åt vissa av statspolisens hästar, högst 700 kronor,

2) för underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar samt för de särskilda utgifter, som kunna bli va erforderliga för hästarnas dressyr och för utbildning av den ridande personalen högst 22,800 kronor,

3) för anskaffande av hästutrustningspersedlar i stället för förslitna sådana högst 1,500 kronor,

4) för inköp av ridhästar och dessas transport till vederbörande stationsorter högst 4,000 kronor,

5) för inköp av motorfordon högst 9,000 kronor,

6) för underhåll och drift av statspolisens motorfordon samt för motorfordonsskatt högst 125,000 kronor, samt

7) för expeditionskostnader, inköp av diverse materiell och löpande utgifter i övrigt högst 12,000 kronor.

De angivna utgifterna bestridas direkt av statsmedel och utgå från det extra förslagsanslaget till polisväsendet i riket.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola utgifter av ifrågavarande slag hädanefter gäldas från ett särskilt förslagsanslag, betecknat statspolisorganisationen: materiell, utrustning och expeditionskostnader.

I skrivelse den 8 september 1934 har *statspolisintendenten* framlagt förslag rörande kostnaderna för statspolisorganisationen under budgetåret 1935/1936.

Statspolisintendenten har därvid till *beredande av stallrum åt vissa av statspolisens hästar* samt till *inköp av ridhästar och dessas transport till vederbörande stationsorter* beräknat samma belopp, som för innevarande budgetår anvisats, eller 700 respektive 4,000 kronor.

Till *underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar samt de särskilda utgifter, som kunna bli va erforderliga för hästarnas dressyr och för utbildning av den ridande personalen* samt till *anskaffande av hästutrustningspersedlar i stället för förslitna sådana* har statspolisintendenten räknat med 23,000 kronor. Då för innevarande budgetår ställts till förfogande tillhopa 24,300 kronor härför, innebär statspolisintendentens förslag en minskning med 1,300 kronor.

Beträffande utgifterna för *inköp av motorfordon* erinrar statspolisintendenten till en början, att han i skrivelse den 30 augusti 1933 vid framläggandet av förslag rörande kostnaderna för statspolisorganisationen under innevarande budgetår hemställt om anvisande av 14,000 kronor att användas till anskaffande av en snabbgående sju-sitsig automobil. Statspolisintendenten framhåller, att han därvid anfört följande.

Statspolisen hade till sitt förfogande 44 biler, däraf 41 av märket Volvo och 3 av märket Ford, de sistnämnda övertagna från förutvarande landstingspolisen i Östergötlands och Malmöhus län, ävensom 13 motorcyklar, däraf 12 av märket Husqvarna och 1 av märket Harley Davidson, den sistnämnda övertagen från landstingspolisen i Östergötlands län.

En av Fordautomobilerna, stationerad i Skänninge, hade dittills tillryggalagt en väglängd av 43,800 km. och torde vid ingången av budgetåret 1934/1935 böra utbytas mot annan automobil, varigenom bästa valutan erhöles av dess dåvarande värde.

Vid det sålunda ifrågasatta nyförvärvet av automobil borde följande beaktas.

Statspolisens 5-sitsiga Volvoautomobiler vore starka och bra vagnar, som väl lämpade sig för statspolisens normala, dagliga verksamhet med trafikkontroll o. d., men de vore behäftade med den ur polissynpunkt mindre goda egenskapen att deras maximihastighet i regel icke torde kunna bringas över 90 km. i timmen, något som under vissa tjänstgöringsförhållanden vore till betydande nackdel.

För att statspolisen skulle kunna på tillfredsställande sätt fullgöra sina uppgifter, erfordrades nämligen bland annat, att den vid sådana tillfällen, då det gällde att oförtövat bringa förstärkning från en större avdelning till en

hotad punkt, ägde tillgång till motorfordon av den beskaffenhet, att transport av t. ex. en överkonstapel och 6 konstaplar kunde verkställas på snabbast möjliga sätt. Det borde därför tagas under allvarligt övervägande, huruvida icke var och en av de största avdelningarna nämligen i Stockholm, Göteborg, Malmö, Sundsvall och Luleå borde förses med en snabbgående, sjusitsig automobil i stället för en av de mindre snabbgående, femsitsiga vagnarna.

Då det icke torde vara lämpligt att utan viss erfarenhet rörande ändamålsenligheten av en sådan anordning företaga utbyte av fem automobiler på en gång, borde medel anvisas till inköp av en snabbgående sjusitsig automobil i utbyte mot den i Skänninge stationerade Fordautomobil. Härför erforderligt belopp torde, efter avdrag för Fordautomobilens värde, kunna beräknas till 14,000 kronor.

Den sjusitsiga vagnen skulle placeras i Stockholm, varifrån en Volvoautomobil skulle överföras till statspolisen i Östergötland.

Statspolisintendenten erinrar därefter, att i 1934 års statsverksproposition av besparingsskäl föreslagits, att en billigare automobil av angivet slag skulle försöksvis anskaffas. För ändamålet hade beräknats 9,000 kronor. Vad sålunda föreslagits hade vunnit riksdagens bifall.

Vid underhandlingar om inköp av en sjusitsig automobil hade det emellertid, framhåller statspolisintendenten, visat sig omöjligt att för 9,000 kronor jämte nyssnämnda Fordautomobil förvärva en automobil med de egenskaper i fråga om motorstyrka, snabbhet, hjulbas och konstruktion i övrigt, som erfordrades för att densamma skulle uppfylla fordringarna på en utrykningsvagn. Vid sådant förhållande och då trängande behov förelegat för kriminalstatspolisen i Malmö att kunna förfoga över ytterligare en automobil, hade en Fordautomobil överflyttats från Norrköping till Malmö, varemot förstnämnda Fordautomobil bibehållits i Skänninge och en Volvoautomobil överflyttats från Stockholm till Norrköping. För de 9,000 kronor, som ställts till förfogande, hade däremot inköpts en ny sjusitsig Volvoautomobil, vilken placerats i Stockholm, där densamma på grund av det bättre utrymmet vore till stor nytta, då det gällde att för kortare sträckor och utan större krav beträffande hastigheten förflytta 6 personer utom föraren, t. ex. för ordningsstatspolisen vid anordnande av stående trafikkontroll och för kriminalstatspolisen vid »vallning» av anhållna.

Då statspolisen icke genom omförmälda nyförvärv erhållit den rymliga, snabbgående utrykningsvagn, som oundgängligen erfordrades, hemställer statspolisintendenten, att till inköp av en sådan automobil nu måtte beräknas 14,000 kronor.

Bland utgifterna för inköp av motorfordon har statspolisintendenten vidare räknat med medel till förnyelse av statspolisens motorfordonsbestånd. För ändamålet har beräknats ett belopp av 35,700 kronor.

Statspolisintendenten framhåller i detta sammanhang, att varaktigheten av automobiler och motoreyklar i propositionen till 1932 års riksdag angående statspolisens inrättande (nr 178, bil. E) beräknats till 5 år. För därefter följande budgetår hade räknats med att anslag till nyinköp skulle erfordras med 40,000 kronor för automobiler (40 fordon) och 6,400 kronor för motoreyklar (16 fordon). Statspolisintendenten anför därefter följande.

Vid ingången av budgetåret 1935/1936 hade visserligen flertalet av statspolisens motorfordon icke varit i bruk mer än $2\frac{1}{2}$ år, men det vore nödvändigt, att det successiva utbytet av motorfordonen påbörjades redan under ifrågavarande budgetår. Till stöd härför kunde anföras *dels* att vissa motorfordon på grund av användning under särskilt svåra tjänstgöringsförhållanden blivit utsatta för påfrestningar av den art, att de icke längre besuttede de egenskaper, som erfordrades hos motorfordon, vilka måste användas till all slags polistjänst, *dels* att det ur anslagssynpunkt icke vore lämpligt att uppskjuta påbörjandet av den successiva förnyelsen så länge, att utbyte måste på en gång företagas av flertalet fordon, *dels ock* att den bästa valutan för de gamla fordonen erhöles, om de utbyttes, innan de blivit alltför hårt slitna.

Såsom regel torde böra uppställas, att ungefär en femtedel av motorfordonsbeståndet, som nu utgjordes av 45 automobiler och 13 motorcyklar med sidvagn, borde förnyas varje budgetår. Under nästa budgetår borde därför utbyte ske av 9 automobiler och 2 motorcyklar. Kostnaden för utbyte av nämnda fordon torde kunna beräknas till ungefär 3,500 kronor per automobil eller 31,500 kronor och till ungefär 2,100 kronor per motorcykel eller 4,200 kronor, utgörande sammanlagt 35,700 kronor. Vid kostnadsberäkningen för detta utbyte hade hänsyn icke tagits till den till inköp föreslagna snabbgående, sjusitsiga automobilen, som borde förvärvas oberoende av förnyelseplanen.

I enlighet härmed hemställer statspolisintendenten, att för inköp av motorfordon måtte för nästa budgetår beräknas (14,000 + 35,700) 49,700 kronor, vilket belopp med 40,700 kronor överstiger de medel, som för innevarande budgetår ställts till statspolisintendentens förfogande för motsvarande ändamål.

I fråga om *underhåll och drift av statspolisens motorfordon* framhåller statspolisintendenten, att kostnaderna för lackering samt utbyte av skadade och förslitna delar ävensom i samband därmed stående reparationer komme att under nästa budgetår uppgå till väsentligt högre belopp än under innevarande budgetår, beroende på att flertalet fordon varit i oavbruten, påfrestande användning under $2\frac{1}{2}$ år. Om 9 automobiler och 2 motorcyklar utbyttes vid början av nästa budgetår, räknade statspolisintendenten med att kostnadsökningen för återstoden av de gamla fordonen skulle uppgå till 500 kronor per automobil och 250 kronor per motorcykel eller till $(36 \times 500 + 11 \times 250)$ 20,750 kronor.

Statspolisintendenten erinrar vidare, att Kungl. Maj:t den 24 augusti 1934 bemyndigat statspolisintendenten att trafikförsäkra statspolisens motorfordon. Den härav föranledda kostnadsökningen beräknas av statspolisintendenten till 4,000 kronor för år.

Till underhåll och drift av statspolisens motorfordon, motorfordonsskatt och trafikförsäkring skulle sålunda med utgångspunkt från det belopp, som för innevarande budgetår ställts till statspolisintendentens förfogande, erfordras (125,000 + 20,750 + 4,000) 149,750, eller i avrundat tal 150,000 kronor.

I fråga om utgifterna för *expeditionskostnader, inköp av diverse materiell och löpande utgifter i övrigt* upplyser statspolisintendenten, att härför under budgetåret 1933/1934 åtgått 22,787 kronor, vilket belopp fördelade sig med

1,816 kronor å utrustning m. m. till kriminalpolisen, 7,108 kronor å utrustning m. m. till ordningspolisen, 1,490 kronor å utrustning för statspolisen i dess helhet, 3,751 kronor å inventarier samt 8,622 kronor å expeditiionskostnader.

Statspolisintendenten framhåller, att för nästa budgetår måste räknas med följande belopp, nämligen 8,600 kronor till rena expeditiionskostnader, vilka icke kunde minskas, om arbetet skulle fortlöpa normalt, 1,800 kronor till utrustning åt kriminalstatspolisen (för fotografering och undersökning av brottsplatser m. m.) och prenumeration å 20 exemplar av Nordisk kriminalteknisk tidskrift samt 4,600 kronor till bestridande av löpande utgifter i övrigt (komplettering av beväpning och annan utrustning, inköp av skrivmaskiner och andra inventarier, anskaffande av ammunition för personalens övnings-skjutningar samt inköp av modern kriminalteknisk utrustning att användas vid brottmålsutredningar m. m.).

Statspolisintendenten anför därefter följande.

Enligt uttalanden i propositionen nr 178 till 1932 års riksdag (sid. 53, bil. A sid. 52, p. 17 och 83 samt bil. E) skulle ur expeditiionsanslaget bland annat avlönas ett skrivbiträde å statspolisintendentens expedition, varmed närmast torde hava åsyftats ett i bokföring, stenografi och maskinskrivning utbildat kvinnligt biträde. Med hänsyn till kostnaderna för anskaffande åt statspolisen av oundgängligen erforderlig utrustning visade det sig emellertid, att av anslaget icke kunde bestridas avlöning till sådant biträde, vilket därför ännu icke anstälts. För nödvändiga expeditiionsgöromål hade därför i stor utsträckning måst anlitas till ordningsstatspolisens avdelning i Stockholm kommenderad polispersonal. Statspolisintendenten hade avsiktligt dröjt med framställning i detta ärende för att på grundval av vunnen erfarenhet kunna avgöra, huruvida expeditiionsgöromålen omfattning komme att minskas, sedan statspolisorganisationen någon tid varit i verksamhet. Det hade emellertid visat sig, att den oväntat stora arbetsbörda, som kommit att åvila såväl kriminalstatspolisen som ordningsstatspolisen, återverkat jämväl på göromålen å statspolisintendentsexpeditionen, varför behovet av ett särskilt biträde jämväl för framtiden bleve konstant. Vid sådant förhållande och då det icke vore lämpligt att till expeditiionsgöromål använda enbart ordningspolismän, vilka under kritiska förhållanden givetvis måste användas för sitt egentliga ändamål, ordningens upprätthållande, med påföljd att ingen som helst i göromålen hemmastadd personal då funnes att tillgå på expeditionen, måste anslagsposten nu tillmätas så, att ett kvinnligt skrivbiträde kunde anställas med samma avlöningsförmåner, som tillkomme de hos Stockholms stads kriminalpolis anställda kontorsbiträdena.

Statspolisintendenten beräknar kostnaderna för anställande av ifrågasvarande kvinnliga biträde till 3,000 kronor.

Till expeditiionskostnader, inköp av diverse materiell och löpande utgifter i övrigt skulle alltså för nästa budgetår erfordras (8,600 + 1,800 + 4,600 + 3,000) 18,000 kronor, vilket belopp med 6,000 kronor överstiger de medel, som för innevarande budgetår ställts till statspolisintendentens förfogande.

Av den lämnade redogörelsen framgår sålunda, att medelsbehovet för nästa budgetår av statspolisintendenten uppskattats till (700 + 4,000 + 23,000 + 49,700 + 150,000 + 18,000) 245,400 kronor.

I en den 7 december 1934 dagtecknad promemoria i anledning av ett av länsstyrelsen i Norrbottens län väckt förslag om ändrad organisation av gränspolisén i Tornedalen m. m., för vilket närmare redogöres under nästa punkt, har *statspolisintendenten* hemställt, att ett belopp av 15,000 kronor av de medel, som av honom för nästa budgetår beräknats till inköp av motorfordon, måtte få användas till inköp av tre automobiler för gränsbevakningen därstädes.

Departements-
chefen.

Av skäl, vartill jag under nästa punkt återkommer, har jag för avsikt att tillstyrka viss ökning av statspolisavdelningen i Luleå och därmed viss omorganisation av gränsbevakningen i Tornedalen, så att denna bevakning härnäst kan utövas av statspolisén. Då en väsentlig förutsättning för gränsbevakningens effektivitet är, att polismännen disponera motorfordon, förordar jag statspolisintendentens förslag om anvisande av medel för inköp av tre automobiler för denna bevakningstjänst. Mot det för ändamålet föreslagna beloppet av 15,000 kronor har jag icke något att erinra. Vidare tillstyrker jag inköp av en snabbgående, sjusitsig automobil för statspolisavdelningen i Stockholm. För detta ändamål torde få beräknas 14,000 kronor. Till förnyelse av det nuvarande motorfordonsbeståndet har statspolisintendenten senast beräknat ett belopp av (35,700 — 15,000) 20,700 kronor. Häremot har jag icke något att erinra. Jag uppskattar alltså de totala utgifterna för *inköp av motorfordon* till 49,700 kronor.

Statspolisintendentens beräkning av *övriga här omförmälda utgifter* har ej heller givit mig anledning till erinran. Förevarande anslag skulle alltså kunna uppskattas till 245,400 kronor, eller i avrundat tal 245,000 kronor. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela bestämmelser rörande medlens användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Materiell, utrustning och expeditionskostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 245,000

[143.] 3. **Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten, förslagsanslag.**

[Lag den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket, ändrad genom lagar nr 87/1929, 274/1932 och 447/1932; kungörelse den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen; kungörelse den 24 november 1932 (nr 532) angående statsbidrag till polisväsendet.]

Statspolisavdelningar finnas för närvarande i 19 städer. Sammanlagt skola dessa städer såsom *ordningsstatspolis* tillhandahålla 6 kommissarier, 22 överkonstaplar och 172 konstaplar, eller tillhopa 200 man. För tjänstgöring såsom *kriminalstatspolis* åter skola 25 städer tillhandahålla 1 kommissarie, 18 överkonstaplar och 47 konstaplar, eller sammanlagt 66 man. I fråga

om kriminalstatspolisen är denna anordning dock icke fullt genomförd, i det att kriminalstatspolisen i Malmö, som skulle bestå av 2 överkonstaplar och 6 konstaplar, alltså saknar 1 konstapel, medan kriminalstatspolisen i Umeå, som skulle bestå av 1 överkonstapel och 1 konstapel, utgöres av 3 konstaplar.

Enligt 15 § i lagen om polisväsendet i riket gottgöres stad, som skall tillhandahålla statspolis, så stor del av stadens kostnader för avlöning, pensionering, begravningshjälp och andra förmåner åt polispersonalen i särskilda tjänstegrader, som belöper å det bestämda antalet statspolismän enligt beräkningsgrunder, som fastställts av Kungl. Maj:t. Dessa beräkningsgrunder återfinnas i kungörelsen den 24 november 1932 (nr 532) angående statsbidrag till polisväsendet (1—4 §§). Dessutom utgår ersättning med skäligt belopp för stadens kostnad för anskaffande av rum för hästar och fordon samt för särskild kostnad, som staden kan visa sig hava haft för erforderlig expeditiionslokal. Beräkningsgrunder för sistnämnda ersättningar återfinnas jämväl i nyss omförmälda kungörelse (5 och 6 §§).

I samma kungörelse föreskrives, att ifrågavarande ersättningar utbetalas av länsstyrelserna på rekvisition av vederbörande polisdistrikt. Rekvisition skall ske för kalenderår efter årets utgång. Därjämte finnas bestämmelser om förskottsutbetalning (9 §).

Samtliga nu omnämnda utgifter hava hittills bestritts från det extra förslagsanslaget till polisväsendet i riket. Från och med nästa budgetår skola emellertid utgifter av detta slag utgå från ett särskilt anslag av förslagsanslags natur, betecknat statspolisorganisationen: gottgörelse till polisdistrikten.

I skrivelse den 8 september 1934 har *statspolisintendenten* framlagt förslag rörande kostnaderna under nästa budgetår för nu ifrågavarande ändamål.

Till avlöningskostnad till ordningsstatspolisen har statspolisintendenten räknat med ett belopp av 833,000 kronor. Utgifterna under år 1933 uppgingo till i runt tal 821,500 kronor. Den av statspolisintendenten föreslagna ökningen i förhållande till nämnda belastningssiffra hänför sig till den merkostnad, som föranledes av avlöningsförbättring till polispersonalen i Stockholm, vilken merkostnad statspolisintendenten uppskattat till 11,500 kronor. I förhållande till de för innevarande budgetår beräknade avlöningskostnaderna för ordningsstatspolisen utvisar förslaget en minskning med 2,000 kronor.

I samband med beräkningen av utgifterna till avlöningskostnad till kriminalstatspolisen har statspolisintendenten framlagt förslag om viss personalökning. Statspolisintendenten har därvid till en början erinrat, att han vid äskandet av anslag för innevarande budgetår hemställt om medel till två nya befattningar vid kriminalstatspolisen, nämligen en kriminalöverkonstapel i Stockholm och en kriminalkonstapel i Malmö.

Beträffande behovet av kriminalöverkonstapelstjänsten i Stockholm erinrar statspolisintendenten, att han anført i huvudsak följande.

Under år 1933 hade vid upprepade tillfällen framställning gjorts från polismyndigheter i landsorten, att lämplig kriminalöverkonstapel från Stockholm måtte ställas till förfogande för att biträda den lokala kriminalpolisen vid fortsatt utredning i vissa mera invecklade brottmålsfall, i allmänhet rörande eldsvådor, som misstänkts vara anlagda. Då det icke varit fråga om sådan teknisk undersökning, vartill personal från centralbyrån för fingeravtryck kunnat anlitas, och då kriminalstatspolisen i Stockholm varit fullt upptagen av utredningar inom sitt egentliga tjänstgöringsområde (Stockholms, Uppsala, Södermanlands och Västmanlands län), hade begärd hjälp icke kunnat lämnas. I detta sammanhang borde ock erinras om att enligt gällande fördelning av kriminalstatspolisen vissa län, nämligen Kronobergs, Gotlands, Blekinge och Jämtlands län, icke hade tillgång till andra kriminalstatspolismän än en kriminalkonstapel, men att där givetvis alltemellanåt måste uppkomma behov av att för större brottmålsutredningar anlita en förhörsrutinerad kriminalöverkonstapel, ett behov som med kriminalstatspolisens nuvarande personalstyrka icke kunde tillgodoses utan arbetets förryckande.

Då tillräckliga skäl icke för det dåvarande ansågos föreligga för inrättandet av en ny kriminalöverkonstapelstjänst i Stockholm, vann förslaget icke statsmakternas bifall.

I sin nu förevarande framställning anför statspolisintendenten i huvudsak följande.

Utöver de synpunkter, som tidigare framhållits och som under det gångna året alltmera stärkts genom vunna erfarenheter, ville statspolisintendenten framhålla, att enligt gällande författning kriminalstatspolisen i första hand skulle användas å landsbygden och i stad, där kriminalpolisavdelning icke funnes. Detta innebure, att den av 66 man bestående kriminalstatspolisen hade att biträda de lokala polismyndigheterna med brottmålsundersökningar i sammanlagt 72 städer och å landsbygden, inom vilket tjänstgöringsområde folkmängden den 1 januari 1933 utgjorde tillhopa 4,465,017 personer. Under år 1933 hade kriminalstatspolisen fullgjort utredning beträffande sammanlagt 3,947 brott enligt strafflagen samt hade därjämte utfört undersökning rörande ett flertal förseelser mot olika författningar (olaga rusdrycks- och pilsnerhantering, falskdeklaration m. m.). Då kriminalstatspolisens olika avdelningar hade mer än tillräcklig sysselsättning inom sina anvisade tjänstgöringsområden, torde det utan vidare stå klart, att den största avdelningen, nämligen i Stockholm, som hade möjligheter att låta vissa kriminalpolismän specialisera sig å utredning av särskilda grupper av grövre brott, måste erhålla den förstärkning, som oundgängligen erfordrades, för att vid behov hjälp skulle kunna lämnas utanför dess egentliga tjänstgöringsområde.

Under åberopande av det anförda har statspolisintendenten på det kraftigaste understrukt behovet av den begärda förstärkningen och hemställt, att de anförda skälen måtte vinna tillbörligt beaktande, då varje uppskjutande av denna frågas lösning medförde allvarliga svårigheter i kriminalstatspolisens arbete. Årliga kostnaden för avlöning av en kriminalöverkonstapel i Stockholm har av statspolisintendenten uppskattats till 7,100 kronor.

Beträffande Malmö anför statspolisintendenten, att han — ehuru med tvekan — avstått från att förnya sitt förslag om utökning av kriminalstatspolisens därstädes.

Kostnaderna till avlöningar till kriminalstatspolisen hava av statspolis-

intendenten beräknats med utgångspunkt från de verkliga utgifterna för ändamålet för år 1933, vilka uppgått till 296,300 kronor. Detta belopp har ökats med nyssnämnda belopp å 7,100 kronor, med 4,500 kronor, utgörande merkostnad på grund av avlöningsförbättring till polispersonalen i Stockholm, med 3,300 kronor svarande mot den utgiftsökning, som föranletts av Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1934, varigenom en kriminalkonstapels-tjänst i Skövde indragits och en ny sådan tjänst inrättats i Göteborg, samt med 1,600 kronor motsvarande ökad kostnad i anledning av verkställt utbyte enligt den beslutade organisationen av 2 kriminalkonstapelstjänster mot 2 kriminalöverkonstapelstjänster. Sammanlagt hava alltså för nästa budgetår beräknats $(296,300 + 7,100 + 4,500 + 3,300 + 1,600)$ 312,800 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till de för innevarande budgetår beräknade kostnaderna med 8,700 kronor.

Kostnaderna för pensionering av ordningsstatspolisen hava under år 1933 uppgått till omkring 118,700 kronor. Med hänsyn härtill ävensom till löneförbättringen för polispersonalen i Stockholm har statspolisintendenten uppskattat dessa kostnader för nästa budgetår till 119,500 kronor, vilket belopp med 5,500 kronor överstiger det för innevarande budgetår beräknade beloppet.

Pensioneringskostnaden för kriminalstatspolisen upptager statspolisintendenten till 41,300 kronor. I beloppet, som beräknats med ledning av utgifterna under år 1933, 38,600 kronor, ingår bland annat pensioneringskostnaden till den nye kriminalöverkonstapeln i Stockholm med 1,000 kronor. Ökningen i förhållande till löpande budgetår — 6,300 kronor — har i övrigt föranletts av nyssnämnda överflyttning av en kriminalkonstapelstjänst från Skövde till Göteborg samt av viss merkostnad i anledning av löneförhöjningarna i Stockholm.

Till uniformeringskostnad och beklädnadsersättning m. m. beräknar statspolisintendenten, då kostnaderna under år 1933 uppgingo till omkring 60,700 kronor, ett belopp av 61,000 kronor. I förhållande till innevarande budgetår utvisar beräkningen en minskning med 5,500 kronor.

Vidare räknar statspolisintendenten med 15,300 kronor till andra förmåner åt personalen. Kostnaderna härför uppgingo under år 1933 till ungefär detta belopp. I förhållande till de för innevarande budgetår beräknade medlen utvisar statspolisintendentens förslag en ökning med 7,300 kronor.

Utgifterna för hyresersättning för rum åt hästar och fordon bära enligt statspolisintendenten upptagas till samma belopp, som för närvarande beräknats för ändamålet, eller 24,800 kronor.

Till underhåll och vård av statspolisens hästar har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 70,000 kronor. Av sagda belopp har — såsom jag under föregående punkt omnämnt — ställts till statspolisintendentens förfogande sammanlagt 24,300 kronor, medan för gottgörelse till polisdistrikten för ändamålet beräknats 45,700 kronor. Statspolisintendenten beräknar nu för gottgörelse av ifrågavarande slag ett belopp av 47,000 kronor, eller 1,300 kronor mera än för löpande budgetår.

Slutligen har statspolisintendenten uppgivit, att utgifterna för expeditionslokaler åt statspolisavdelningarna samt telefon till dessa under år 1933 uppgått till i runt tal 60,000 kronor. Häre inginge telefonkostnaderna med omkring 14,000 kronor. För nästa budgetår hemställer statspolisintendenten med hänsyn till nämnda belastningssiffra om ett belopp av 60,000 kronor, eller 20,000 kronor utöver vad som för innevarande budgetår beräknats för ändamålet.

Enligt statspolisintendentens förslag skulle utgifterna under det nya anslaget uppgå till (833,000 + 312,800 + 119,500 + 41,300 + 61,000 + 15,300 + 24,800 + 47,000 + 60,000) 1,514,700 kronor. För innevarande budgetår hava för ifrågavarande ändamål beräknats sammanlagt 1,473,100 kronor. Ökningen utgör sålunda 41,600 kronor.

Jag övergår härefter till en redogörelse för uppkommen fråga om förstärkning av statspolisavdelningen i Luleå i samband med omorganisation av gränsbevakningen i Tornedalen.

I skrivelse den 14 maj 1934 har *länsstyrelsen i Norrbottens län* hemställt om utredning av frågan, huruvida icke den statliga gränspolisen i Tornedalen kunde inrangeras bland statspolisen på det sätt, att statspolisavdelningen i Luleå utökades med 4 man, vilka placerades på lika många orter vid östra landgränsen.

Enligt länsstyrelsen vore stora olägenheter förenade med den nuvarande organisationen med 3 särskilda gränspolismän, stationerade i respektive Haparanda, Karungi och Övertorneå. Länsstyrelsen har i detta avseende hänvisat till ett framställningen bifogat utlåtande av landsfogden i länet, vari denne anført bland annat följande.

Kontrollen av främlingstrafiken vid gränsen mot Finland hade, såvitt anginge den nordligare delen av gränsen eller gränssträckan norr om Övertorneå, länge varit ganska bristfällig, vilket främst berott på svårigheten att överhuvud taget kunna effektivt bevaka denna långa gränssträcka. Behovet av en skärpt främlingskontroll särskilt i de norra gränstrakterna hade under de senare åren gjort sig alltmer gällande på grund av ökad invasion av finska bettlare och arbetssökande jämte andra mindre önskvärda element.

Den norra gränsdelen vore synnerligen glest bevakad, varför det icke beredde utläningar någon större svårighet att där överskrida gränsen. Väl inkomna i riket kunde de »försvinna» inom de stora gränsområdena och sålunda lätteligen undgå vederbörande polismyndigheters uppmärksamhet.

Över länsstyrelsens framställning har *statspolisintendenten* avgivit utlåtande den 30 oktober 1934. Statspolisintendenten har därvid till en början lämnat följande upplysningar om den polispersonal, som utöver orts- och gränspolisen finnes till förfogande inom länet, samt de uppgifter, som åvila statspolisen därstädes.

Statspolisens avdelning i Luleå bestode av 1 kommissarie, 1 kriminalöverkonstapel, 1 överkonstapel, 2 kriminalkonstaplar och 13 konstaplar, varav överkonstapeln och 5 konstaplar vore beridna. Till avdelningens förfogande funnes 7 ridhästar, 3 autobiler och 1 motorcykel med sidvagn.

Den 9 juni 1933 hade Kungl. Maj:t medgivit, att 14 polismän tillhörande

fästningspolispersonalen i Boden finge uniformeras och beväpnas. Dessa fästningspolismän kunde emellertid blott vid särskilda behov anlitas för ordningspolitjänst utanför fästningsområdet, enär de endast tillfälligtvis kunde avvaras från dem i övrigt åliggande tjänstgöring.

Efter vederbörlig rekvisition vore Luleå stad skyldig att såsom reservpolismän tillhandahålla 1 överkonstapel och 2 konstaplar. Icke heller dessa polismän kunde påräknas annat än vid särskilda behov av polispersonal för ordningens upprätthållande.

För de arbetsuppgifter inom länet, som normalt åvilade statspolisen, kunde därför endast påräknas personalen vid avdelningen i Luleå. Bland verksamhetsuppgifterna för ordningsstatspolisen märktes främst upprätthållande av allmän ordning å landsbygden, varvid särskilt under den ljusare årstiden omfattande tillsyn måste ägnas åt ordningen vid marknader och mässor samt vid allmänna dansbanor och därmed jämförliga nöjesplatser, övervakning av trafiken å de allmänna vägarna, övervakning av lösdrivare och utlänningar ävensom tillsyn å jakt och fiske samt slutligen men icke minst viktigt spaning för uppdragande av olaga hantering med rusdrycker o. d.

Statspolisintendenten framhåller, att det under tiden för statspolisens verksamhet klart visat sig, att den nuvarande personalstyrkan vid avdelningen i Luleå vore otillräcklig för ett tillfredsställande fullgörande av dess normala arbete.

Utöver de svagheter, som länsstyrelsen påpekat i gränspolisorganisationen, har statspolisintendenten framhållit följande.

En tillsyn, som utövades av obehäpnade och icke uniformerade enmanspatruller i huvudsak under tågresor och velocipedfärder inom trakterna omedelbart intill gränsen, kunde icke bli tillfredsställande. För vinnande av effektiva möjligheter till övervakning och ingripande i fall av behov måste varje patrull bestå av 2 man (civillädda eller uniformerade efter tjänstgöringens art) och vara försedd med automobil. Genom en sådan organisation skulle helt andra möjligheter än som nu förefunnes beredas för gränspolisen att ingripa mot icke önskvärda utlänningar (förbrytare, lösdrivare, smugglare, spritlangare m. fl.), som nu i stor utsträckning kunde undgå gränspolisens uppmärksamhet.

Då såväl statspolisen i Luleå som gränspolisen i Tornedalen sålunda vore i trängande behov av ökad personal samt gränspolisen därjämte behöfde utrustning med motorfordon m. m. och en fastare organisation, har statspolisintendenten framlagt följande förslag till berörda spörsmåls lösning.

Statspolisavdelningen i Luleå skulle ökas med 6 konstaplar. Enligt 11 § 2 mom. i polislagen skulle polischefen bestämma, att ur avdelningen 2 konstaplar skulle vara bosatta i Haparanda, 2 i Övertorneå och 2 i Pajala. Envar av dessa polispatruller skulle utrustas med automobil. (Vägsträckan Haparanda—Övertorneå vore 77 km. och vägsträckan Övertorneå—Pajala 115 km.) Patrullerna skulle fullgöra dels det arbete, som nu åvilade gränspolisen, dels ock i mån av tid det arbete inom Tornedalen, som nu åläge patruller från statspolisen i Luleå. Genom sistberörda anordning vunnas, att avdelningen i Luleå erhöles möjlighet att i större utsträckning ägna sig åt arbetet inom övriga delar av länet. Bestämmelser angående gränssstatspolisernas verksamhet skulle lämnas av länsstyrelsen i den allmänna plan, som den hade att utfärda enligt 8 § i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen.

Rörande kostnaderna för den föreslagna organisationen har statspolisintendenten anfört följande.

Kostnaderna kunde uppskattas till 32,900 kronor för år. Härav belöpte omkring 25,860 kronor å avlöning och pension, 1,650 kronor å uniformering, omkring 290 kronor å telefon, 2,100 kronor å traktamentsersättningar och 3,000 kronor å underhåll och drift av 3 mindre, täckta automobiler. Härtill komme uppsättningskostnaderna, som av statspolisintendenten uppskattats till 16,300 kronor, därav 15,000 kronor å automobilerna, 1,200 kronor å 6 omgångar utrustning och beväpning (pistol, sabel, stål hjälm, läderpersedlar, ammunition, handbojor, skidor, ryggsäckar m. m.) samt 100 kronor å inträdesavgifter för telefon med mellanavgift för bordsapparat. Då den nuvarande årskostnaden för gränspolisen uppginge till 19,200 kronor, skulle årliga kostnadsökningen komma att uppgå till (32,900 — 19,200) 13,700 kronor.

Till följd av remiss har *statskontoret* avgivit utlåtande i ärendet den 24 november 1934. Ämbetsverket har därvid föreslagit, att behovet av utökad gränsbevakning mot Finland tills vidare tillgodosåges därigenom, att, i anslutning till vad länsstyrelsen ifrågasatt, en fjärde polisman anställdes för denna bevakning med ett årsarvode av 2,400 kronor. Till avlönande av gränspolismännen skulle då erfordras 9,600 kronor. De för närvarande till täckande av kostnader för gränspolismännens patrullresor m. m. beräknade medlen skulle därjämte höjas med 2,500 kronor till 12,500 kronor.

I en den 7 december 1934 dagtecknad promemoria har *statspolisintendenten* därefter framlagt förslag, att tagas i beaktande, därest det skulle visa sig, att den föreslagna omorganisationen av gränspolisen i Tornedalen icke kunde genomföras, utan att en kostnadsminskning, svarande mot kostnadsökningen för gränspolisen, kunde åstadkommas på andra håll inom statspolisorganisationen.

Enligt sistberörda förslag skulle ordningsstatspolisen i Falun, som nu bestode av 1 överkonstapel och 9 konstaplar, minskas med 2 konstaplar, vilket kunde genomföras utan kostnad för statsverket, enär 2 ordinarie konstapels-tjänster inom stadens poliskår för närvarande vore vakanta och uppehölls av vikarierande polismän. Vidare skulle en av de nuvarande konstapels-tjänsterna vid statspolisavdelningen i Luleå användas för gränsstatspolisen. Genom dessa åtgärder skulle sparas i runt tal 15,350 kronor. Om härifrån droges den beräknade årliga kostnadsökningen för omorganisationen av gränspolisen, 13,700 kronor, uppstode en nettobesparing av 1,650 kronor. Denna skulle användas till vissa uppsättningskostnader (närmast utrustning och beväpning samt inträdesavgifter för telefon). Kostnaderna för inköp av automobiler, 15,000 kronor, skulle bestridas av de medel, som av statspolisintendenten beräknats till inköp av motorfordon.

Det återstår mig härefter att omnämna vissa inkomna förslag om ytterligare förstärkning av ordningsstatspolisen.

Framställningar i ämnet hava ingivits av *länsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län*. I en den 30 oktober 1934 dagtecknad, av *statspolisintendenten* ingiven promemoria återfinnas de av länsstyrelserna

väckta förslagen med vissa jämkningar. Sålunda har statspolisintendenten hemställt, att statspolisavdelningen i Sundsvall måtte förstärkas med 3 konstuplar samt utrustas med en femsitsig automobil. Vidare borde avdelningen i Östersund utökas med 1 konstupel. Kostnaderna för denna utökning skulle dock ej belasta nästa budgetår. Avdelningen i Umeå skulle tillföras 3 konstuplar och en femsitsig automobil. Slutligen föreslås förstärkning av avdelningarna i Eskilstuna, Växjö, Skövde, Västerås och Gävle.

Till stöd för de framlagda förslagen hava utförliga motiveringar lämnats av såväl länsstyrelserna som statspolisintendenten. Jag tillåter mig att beträffande dessa hänvisa till handlingarna i ärendet. Här skall jag endast något beröra ett av statspolisintendenten framlagt förslag om viss temporär förstärkning av ordningsstatspolisen.

Statspolisintendenten har i detta hänseende framhållit, att det under den tid ordningsstatspolisen varit i verksamhet undan för undan allt tydligare visat sig, att dess personal vore otillräcklig samt att behovet av personalökning vore mest framträdande under tiden från slutet av april till början av oktober. Statspolisintendenten anför därefter i huvudsak följande.

Givet vore, att det ur organisatorisk synpunkt mötte svårigheter att täcka ett dylikt säsongbetonat behov av personal, som efter vanliga ekonomiska regler borde tillgodoses genom tillfälligt anställda befattningshavare men som föranleddes av en polisverksamhet, vilken i och för sig vore av den art, att den borde fullgöras av erfarna, ordinarie polismän. Att utöka statspolisens konstanta styrka därhän, att den skulle motsvara behovet under ifrågavarande årstid, kunde näppeligen ifrågakomma, enär vissa svårigheter sannolikt skulle möta att med de arbetsuppgifter, som för närvarande åvilade statspolisen, bereda en sålunda utökad statspolisstyrka lämplig sysselsättning under vintermånaderna.

Efter att hava prövat olika utvägar har statspolisintendenten stannat för ett förslag, som avser att bereda tjänstgöring vid statspolisen åt eleverna vid den statliga polis-skolan för underbefäl. Statspolisintendenten hemställer fördenskull, att åtgärder måtte vidtagas för möjliggörande av tjänstgöring vid statspolisen under tiden 15 april—14 oktober 1935 av förslagsvis 30 elever. Kostnaderna härför beräknar statspolisintendenten till omkring 37,000 kronor, i vilket belopp ingå 30 omgångar uniformspersedlar med omkring 9,000 kronor. Efter tjänstgöringens slut skulle möjlighet beredas eleverna eller de polisdistrikt, där de sedermera vunne anställning, att till 60 procent av inköpssumman inlösa sagda persedlar. Härigenom kunde beräknas inflyta i runt tal 5,000 kronor, varför de verkliga kostnaderna uppginge till 32,000 kronor.

Därjämte hemställer statspolisintendenten, att utredning måtte verkställas rörande möjligheterna att i fortsättningen låta eleverna vid kommande polis-kurser tjänstgöra inom statspolisen.

Över statspolisintendentens förslag har *statskontoret* avgivit utlåtande den 24 november 1934.

Statskontoret har därvid framhållit, att en utökning av ordningsstatspolisens personal och utrustning i och för sig syntes vara av behovet på-

kallad och att statskontoret för sin del icke ville göra erinran mot att åtgärder i sådant syfte vidtoges. I nuvarande läge kunde ämbetsverket emellertid endast i viss mån tillstyrka de framförda förslagen beträffande Umeå och Sundsvall. Envar av statspolisavdelningarna i dessa städer borde enligt ämbetsverket tilldelas ytterligare en automobil.

Beträffande förslaget om förstärkning av ordningsstatspolisen under viss del av året har statskontoret anfört följande.

Statskontoret ville icke göra någon erinran mot detta förslag, under förutsättning att några organisatoriska hinder för dess genomförande icke mötte. Sagda förslag syntes ämbetsverket innebära en lämplig lösning av frågan om beredande för en relativt ringa kostnad åt ordningsstatspolisen av en välbehövlig personalförstärkning under den mest arbetstyngda delen av året. Dessutom torde, såsom av statspolisintendenten framhållits, förslagets genomförande komma att i hög grad underlätta rekryteringen av polispersonalen å landsbygden. Då emellertid en del av kostnaderna för den föreslagna anordningen hänförde sig redan till innevarande budgetår, torde riksdagens medgivande till att härför disponera förslagsanslaget till polisväsendet i riket för sagda budgetår böra inhämtas.

Slutligen hava länsstyrelserna i *Kristianstads* och *Malmöhus län* hemställt, att statspolisavdelningen i Malmö måtte utökas med 3 kriminalpolismän, därav 1 överkonstapel och 2 konstaplar, samt att avdelningen måtte utrustas med ytterligare en automobil. Beträffande länsstyrelsernas motivering för förslaget tillåter jag mig att hänvisa till handlingarna i ärendet.

Över framställningen har *statspolisintendenten* avgivit utlåtande den 30 oktober 1934. Statspolisintendenten har därvid framhållit, att Kungl. Maj:t den 2 mars 1934 medgivit, att den kriminalstatspolisman, som Kristianstad skulle tillhandahålla, finge tills vidare stationeras i Malmö. Vidare hade ytterligare en automobil ställts till statspolisens i Malmö förfogande. Av dessa anledningar hade statspolisintendenten i sin framställning om anslagsmedel för nästa budgetår icke förnyat sin tidigare gjorda hemställan om förstärkning av kriminalstatspolisen i Malmö för att man under ett år framåt skulle närmare pröva verkningarna av nyss berörda anordningar. Av den av länsstyrelserna nu förebragta utredningen framginge dock, att förstärkningen vore ofrånkomlig och icke längre kunde uppskjutas.

Departements-
chefen.

Vad till en början angår förslaget om förstärkning av ordningsstatspolisen i Luleå och omorganisation av gränspolisen i Tornedalen, vill jag erinra, att — såsom statspolisintendenten framhållit — ordningsstatspolisen i Luleå för närvarande består av 15 man, därav 1 kommissarie, 1 överkonstapel och 13 konstaplar. Att denna styrka, även om den vid vissa tillfällen kan erhålla förstärkning från annan polis inom länet, är i minsta laget för tillgodoseende av alla de olika uppgifter, som den har sig förelagda, vill jag ej förneka. Det torde vidare vara ostridigt, att den nuvarande gränspolisen på 3 man icke förmår effektivt fullgöra sin krävande uppgift. Med hänsyn härtill synas mig avgörande skäl tala för att en förändring av förhållandena bör äga rum. Det förslag, som av statspolisintendenten senast framlagts och enligt vilket två konstapelstjänster vid ordningsstatspolisen i Falun skulle

tillföras statspolisen i Luleå, varefter innehavarna av dessa tjänster och en konstapel från sistnämnda statspolis jämte de nuvarande gränspoliserna skulle såsom statspolis i huvudsak användas för gränsbevakning, torde få anses innebära en tillfredsställande lösning av ifrågavarande spörsmål. Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att ett genomförande av förslaget icke skulle medföra några ökade avlöningskostnader för statsverket. Till frågan om anskaffande av erforderliga motorfordon har jag redan under föregående punkt tagit ställning.

Den erfarenhet, som sedan föregående år vunnits rörande behovet av ytterligare en kriminalöverkonstapel i Stockholm, synes mig tala för bifall till statspolisintendentens förslag i denna del. Jag tillstyrker därför, att medel beräknas för befattningen i fråga.

Av statsfinansiella skäl är jag förhindrad att nu biträda statspolisintendentens förslag om förstärkning av ordningsstatspolisen under viss del av året genom anlitande av elever från den statliga polisskolan för underbefäl.

Till övriga förslag om förstärkning av statspolisen är jag icke beredd att taga ställning. Enligt mitt förmenande bör vidare erfarenhet avvaktas, innan man skrider till en ytterligare utvidgning av statspolisorganisationen.

Till statspolisintendentens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår kan jag i huvudsak ansluta mig. Dock synes mig anslagssumman kunna avrundas till 1,500,000 kronor. Beloppet överstiger med 26,900 kronor den summa, som för löpande budgetår beräknats för motsvarande ändamål. Därvid är emellertid att märka, att samtidigt de nuvarande kostnaderna för gränspolisen i Norrbottens län, vilka uppskattats till 19,200 kronor, skulle komma att bortfalla. Nettoökningen begränsas sålunda till 7,700 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten*
för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 1,500,000

[144.] 4. **Bidrag till reservpolisorganisationen m. m., förslagsanslag.**

[Lag den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket, ändrad genom lagar nr 87/1929, 274/1932 och 447/1932; kungörelse den 24 november 1932 (nr 532) angående statsbidrag till polisväsendet.]

Enligt 5 § 1 mom. i lagen om polisväsendet i riket skall polisstyrkan i stad, vars invånarantal uppgår till minst 10,000, vara så stor, att staden må kunna av den regelbundet använda polispersonalen tillhandahålla polismän (reservpolismän) för att vid tillfälligt behov av polisförstärkning å annan ort där biträda vid upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. I län, varest stad med minst 10,000 invånare ej finnes, skall vad sålunda föreskrivits äga tillämpning å den stad inom länet, som Kungl. Maj:t bestämmer. Stad, som nu sagts, skall tillhandahålla en polisman för varje fullt tal av 10,000 invånare. Antalet polismän må dock icke understiga tre. Kungl.

Måj:t bestämmer, i vad mån reservpolismännen skola utgöras av polisbefäl eller vara beridna. Under år 1934 har antalet reservpolismän utgjort 207, därav 18 befäl och 20 beridna.

I 15 § 4 mom. i polislagen stadgas, att statsbidrag utgår till polisdistrikt, som skall tillhandahålla reservpolismän, för varje reservpolisman, som skall tillhandahållas, med en tredjedel av de sammanlagda löneförmåner, som årligen tillkomma i distriktet anställd polisman med lägsta lön inom den tjänstegrad, reservpolismannen skall tillhöra. Därest polisdistrikt skall tillhandahålla statspolis, utgår dock statsbidraget med en sjättedel av löneförmånerna. Polisdistrikt, som åtagit sig att tillhandahålla ytterligare reservpolismän utöver dem, som distriktet är skyldigt att tillhandahålla, kan under vissa förutsättningar bliva berättigat till statsbidrag även för det överskjutande antalet, nämligen i den mån distriktet avtalat med ersättare, beredda att rycka in vid utkallande av reservpolispersonal. Sådant statsbidrag utgår för varje man med en sjättedel av nyssnämnda löneförmåner. Statsbidrag må dock sammanlagt utgå högst för dubbla det antal reservpolismän, som distriktet enligt bestämmelserna i 5 § mom. 1 i polislagen skall tillhandahålla.

Belopp, som enligt nu angivna grunder skola utgå till polisdistrikten, utbetalas av länsstyrelserna på rekvisition av distrikten. Rekvisition skall göras kvartalsvis i efterskott. Bestämmelser härom återfinnas i 10 § av kungörelsen den 24 november 1932 (nr 532) angående statsbidrag till polisväsendet.

Enligt 15 § 4 mom. i polislagen gäller vidare, att statsverket, därest stad tillhandahållit reservpolispersonal, bestrider kostnaden för avlöning av polismännen under den tid de tjänstgjort utom distriktet. Sagda kostnad beräknas därvid på visst sätt jämligt 8 § i kungörelsen den 24 november 1932 nr 532.

I den mån reservpolismännen skola vara beridna, föreskrives slutligen i 15 § 4 mom. i polislagen, att statsbidrag utgår med hälften av stadens kostnad för hållande av erforderligt antal hästar och utrustning för dessa. Närmare grunder för beräkning av sådan kostnad återfinnas i 7 § i förenämnda, den 24 november 1932 utfärdade kungörelse.

Bestämmelser om utbetalning till polisdistrikten av sistnämnda statsbidragsbelopp — kostnaden för avlöning av reservpolismän vid tjänstgöring utom distriktet samt statens andel i kostnaden för hästar och dessas utrustning — äro meddelade i 9 § av nyssnämnda kungörelse. Ersättningen utbetalas av vederbörande länsstyrelse på rekvisition av distriktet. Sådan rekvisition skall göras kalenderårsvis i efterskott. Bestämmelser finnas därjämte om utbetalning av förskott i avräkning på årets statsbidrag.

Samtliga nu angivna kostnader för reservpolisorganisationen, vilka för närvarande gäldas från det extra förslagsanslaget till polisväsendet i riket, skola hädanefter enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning bestridas från ett särskilt förslagsanslag, betecknat bidrag till reservpolisorganisationen m. m.

I skrivelse den 8 september 1934 har *statspolisintendenten* avgivit förslag i fråga om medelsbehovet för nästa budgetår. Statspolisintendenten har

därvid uppgivit, att kostnaderna för reservpolisorganisationen under budgetåret 1933/1934 uppgått till 179,528 kronor, vilket belopp fördelade sig med 146,898 kronor å egentliga avlöningskostnader, med 2,350 kronor å avlöningskostnader vid tjänstgöring utom respektive polisdistrikt och med 30,280 kronor å kostnader för hästar. De för nästa budgetår för bestridande av nämnda kostnader erforderliga beloppen hava av statspolisintendenten uppskattats till respektive 147,000, 5,000 och 30,500 kronor.

Under budgetåret 1933/1934 har icke utbetalats någon ersättning till polisdistrikt för tillhandahållande av ytterligare reservpolismän enligt systemet med ersättare. Sedan numera avtal träffats med vissa städer om tillhandahållande av ytterligare polismän, räknar statspolisintendenten med ett belopp av 7,500 kronor till bestridande av statens bidrag till avlöning av dylika polismän under nästa budgetår. Sammanlagt skulle alltså för budgetåret erfordras (147,000 + 5,000 + 30,500 + 7,500) 190,000 kronor, eller 25,000 kronor mindre än som beräknats för innevarande budgetår.

Mot statspolisintendentens uppskattning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag icke något att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 190,000

[145.] 5. **Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m., förslagsanslag.**

[Lag den 6 juni 1925 (nr 70) om poliväsendet i riket, ändrad genom lagar nr 87/1929, 274/1932 och 447/1932; förordning den 6 juni 1925 (nr 172) med vissa bestämmelser angående befattningshavares vid polisväsendet rätt till lön och pension m. m., ändrad genom förordning nr 243/1932; kungörelse den 24 november 1932 (nr 532) angående statsbidrag till polisväsendet.]

Å landsbygden, vartill även räknas köping, som icke är skyldig att själv bekosta för köpingen erforderlig polispersonal, skola fjärdingsmän (polismän) finnas anställda i den omfattning, som erfordras för polisverksamhetens ombesörjande inom vederbörande polisdistrikt (1 och 2 §§ i polislagen). Därjämte kunna polismän anställas för tjänstgöring inom visst landstingsområde (3 §). Efter införandet av statspolisorganisationen torde dock landstingspolisen, i den mån sådan inrättats, komma att så småningom försvinna.

Till kostnaden för avlöning av ordinarie befattningshavare, vilken anställts för landstingsområde eller sådant polisdistrikt å landsbygden, som nyss sagts, bidrager statsverket med hälften. Efter samma grund utgår statsbidrag till landstings eller dylikt polisdistrikts kostnad för familjeunderstöd och begravningshjälp samt för sjukvård, som må tillkomma för landstingsområdet eller i polisdistriktet anställd befattningshavare vid skada, som åsamkats honom i tjänsten (15 § 2 mom. 1 st.).

Till kostnaden för avlöning av den, som i polisdistrikt å landsbygden innehar eller uppehåller icke ordinarie befattning, bidrager statsverket med en femtedel (15 § 2 mom. 2 st.).

Därest ordinarie befattningshavare pensionsförsäkras i statsanstalt, bidrager staten till kostnaden enligt de bestämmelser, som gälla för anstalten. Ombesörjes pensioneringen på annat sätt, bidrager statsverket med en tredjedel av den utgående pensionen (15 § 3 mom.). Detsamma gäller beträffande de retroaktiva pensionsavgifter, som komma i fråga till de å landsbygden vid vederbörande distrikts övergång till den nya organisationen anställda extra polismännen och fjärdingsmännen.

Statsbidrag, som enligt nämnda bestämmelser må tillkomma landsting eller polisdistrikt, utbetalas av länsstyrelserna på rekvisition av landstinget eller polisdistriktet. Rekvisition skall göras kvartalsvis i efterskott (10 § i kungörelsen den 24 november 1932 nr 532). Bidragen hava hittills utbetalats från det extra förslagsanslaget till polisväsendet i riket.

Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola de kostnader för statsverket, för vilka nu redogjorts, hädanefter bestridas från ett för ändamålet upptaget nytt förslagsanslag till bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.

Under budgetåret 1933/1934 hava statsverkets kostnader för den lokala polisorganisationen å landsbygden uppgått till 1,566,286 kronor. Till landstingens polisväsen har staten bidragit med 6,646 kronor och till retroaktiva pensionsavgifter med 53,068 kronor. Sammanlagt hava således utgifterna för de ändamål, som för nästa budgetår skola bestridas från ifrågavarande anslag, uppgått till 1,626,000 kronor.

För innevarande budgetår har räknats med 1,600,000 kronor till den lokala polisorganisationen, 5,000 kronor till landstingens polisväsen och 42,000 kronor till retroaktiva pensionsavgifter, eller sammanlagt 1,647,000 kronor.

Att ange det belopp, som för nästa budgetår erfordras för bestridande av de utgifter, varom här är fråga, är givetvis förenat med vissa vanskligheter. I avvaktan på ytterligare erfarenheter av den nuvarande polisorganisationens tillämpning synes mig emellertid befogat att till grund för en uppskattning av medelsbehovet lägga utgifterna under budgetåret 1933/1934. Med denna utgångspunkt skulle medelsbehovet för nästa budgetår kunna uppskattas till i runt tal 1,625,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,625,000

[146.] 6. **Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m., förslagsanslag.**

[Lag den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket, ändrad genom lagar nr 87/1929, 274/1932 och 447/1932; kungörelse den 24 november 1932

(nr 532) angående statsbidrag till polisväsendet; reglemente för polis-skolan i Stockholm den 18 juni 1925 (nr 227), ändrat genom kungörelse nr 185/1932; kungörelse den 18 juni 1925 (nr 229) angående stipendier åt elever i högre klassen i polisskolan i Stockholm; brev den 14 oktober 1932 (nr 473) angående fastställelse av reglemente för polisskolan i Göteborg m. m.; kungörelse den 19 november 1920 (nr 733) om fingeravtryck å häktade m. m., ändrad genom kungörelse nr 559/1932; lag den 2 augusti 1927 (nr 333) om utlännings rätt att här i riket vistas, ändrad genom lag nr 134/1932; kungörelse den 11 november 1927 (nr 411) med vissa föreskrifter i anledning av lagen om utlännings rätt att här i riket vistas, ändrad genom kungörelser nr 53/1928, 107/1929, 379/1929, 72/1930, 140/1930, 193/1931 och 551/1932.]

Enligt 4 § i lagen om polisväsendet i riket skola polismän för hela rikets behov finnas anställda i de polisdistrikt, Kungl. Maj:t bestämmer. Kostnaderna för sådan polispersonal, liksom kostnaderna för särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet, gottgöras polisdistrikten av statsmedel. Bestämmelse härom återfinnes i 15 § 1 mom. i polislagen. Beloppen utbetalas av vederbörande länsstyrelse på rekvisition, som skall göras kvartalsvis i efterskott (10 § i kungörelsen den 24 november 1932 nr 532).

De utgifter, som sålunda åvila statsverket, utbetalas för närvarande från det extra förslagsanslaget till polisväsendet i riket. Enligt de nya grunderna för riksstatens uppställning skola utgifterna hädanefter bestridas från ett särskilt för ändamålet anvisat anslag, rubricerat gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.

För närvarande finnas följande *särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet*, nämligen polisskolan i Stockholm, centralbyrån för fingeravtryck, tidningen »Polisunderrättelser» och polisbyrån för övervakande av utlänningar. Ombesörjandet av nämnda anordningar åligger Stockholms stad, som av statsverket ersättes för kostnaderna därför. För budgetåret 1933/1934 uppgingo nämnda kostnader till respektive 69,780, 37,033, 66,858 och 62,806 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1934 har *överståthållarämbetet* anmält, att ämbetet för nästa budgetår beräknade kostnaderna för polisskolan i Stockholm till 70,000 kronor, för centralbyrån för fingeravtryck till 39,200 kronor, för tidningen »Polisunderrättelser» till 68,000 kronor och för polisbyrån för övervakande av utlänningar till 62,700 kronor.

I förhållande till de för innevarande budgetår upptagna beloppen utvisar överståthållarämbetets beräkning avvikelse endast beträffande centralbyrån för fingeravtryck. Ämbetet föreslår sålunda en höjning av det för centralbyrån för innevarande budgetår beräknade beloppet med 3,200 kronor. Av denna höjning hänför sig ett belopp av 1,920 kronor till den för polispersonalen i Stockholm beslutade, i det föregående omförmälda löneförhöjningen, varigenom av byråns personal en kriminalkommissarie, en tillförordnad kriminalöverkonstapel och tre kriminalkonstaplar uppflyttats en lönegrupp. Häremot svarande förhöjning av dyrtidstilläggen har beräknats till 285 kronor.

Vidare har en av byråns kriminalkonstaplar från och med den 1^a augusti 1934 uppflyttats en löneklass, vilket medför en kostnadsökning av 348 kronor, dyrtidstillägg inberäknat. Slutligen skulle byråns föreståndare bliva berättigad att från och med den 1 januari 1935 uppflyttas en löneklass. Årskostnaderna härför utgöra 540 kronor, vartill kommer dyrtidstillägg med 70 kronor. Den föreslagna höjningen uppgår således sammanlagt till 3,163 kronor, eller i avrundat tal 3,200 kronor.

Polispersonal för hela rikets behov finnes i Trällebörg och Charlottenberg. Ifrågavarande personal har anställt för utövande av pass- och gränskontroll.

Beträffande Trällebörg har Kungl. Maj:t förordnat, att för passkontrollen därstädes skall finnas anställd polispersonal i den omfattning, som är av nöden. Därjämte har Kungl. Maj:t föreskrivit, att det skall ankomma på länsstyrelsen i Malmöhus län att pröva befogenheten av härav föranledd utgift, för vilken gottgörelse begäres av statsmedel. Under budgetåret 1933/1934 uppgingo kostnaderna för ifrågavarande passkontroll till 10,403 kronor.

Beträffande Charlottenberg har Kungl. Maj:t förordnat, att i Eda sockens polisdistrikt skall med placering i Charlottenberg finnas anställd en polisman med huvudsaklig uppgift att biträda vid gränstrafikens övervakande. Under nyssnämnda budgetår uppgingo kostnaderna för denne polisman till 2,475 kronor.

De sammanlagda kostnaderna för pass- och gränskontrollens utövande hava alltså under budgetåret 1933/1934 uppgått till 12,878 kronor.

Från och med budgetåret 1932/1933 har staten bidragit till kostnaderna för *polissskolan i Göteborg* med 7,000 kronor, vilka kostnader jämväl gäldats från anslaget till polisväsendet i riket. De belopp, som framdeles må ifrågakomma för detta ändamål, skola efter omläggningen av riksstatens uppställning utgå från nu behandlade anslag.

Departements-
chefen.

Överståthållarämbetets beräkning av de belopp, som statsverket har att utgiva till Stockholms stad såsom ersättning för kostnaderna för *särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet*, har icke givit mig anledning till erinran. För nästa budgetår torde alltså böra räknas med 70,000 kronor till polissskolan i Stockholm, 39,200 kronor till centralbyrån för fingeravtryck, 68,000 kronor till tidningen »Polisunderrättelser» och 62,700 kronor till polisbyrån för övervakande av utlännningar, eller tillhopa 239,900 kronor.

Utgifterna för här ifrågavarande *polispersonal för hela rikets behov* torde böra beräknas till 15,000 kronor.

Till *polissskolan i Göteborg* lär staten jämväl under nästa budgetår böra bidraga med 7,000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle det totala medelsbehovet uppgå till (239,900 + 15,000 + 7,000) 261,900 kronor, vilket belopp torde böra avrundas till 265,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 265,000

[147.] 7. Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m., *förslagsanslag*. I 18 § av lagen om polisväsendet i riket finnes intagen en föreskrift, att vad i nämnda lag stadgats ej skall utgöra hinder för att polisbevakning på statens bekostnad ombesörjes i annan ordning än den i lagen bestämda.

Sådan i annan ordning anordnad polisbevakning förekommer flerstädes jämlikt olika av Kungl. Maj:t meddelade beslut. Till denna bevakning är att hänföra dels viss särskild pass- och gränskontroll, dels viss av fästningspolisen i Boden utövad bevakning, dels ock den särskilda bevakning, som anordnats vid Drottningholms och Tullgarns slott m. m.

Kostnaderna för ifrågavarande ändamål ävensom vissa utgifter för bidrag till grövre brotts upptäckande m. m. bestridas för närvarande från det extra förslagsanslaget till polisväsendet i riket. Enligt de nya grunderna för rikstatens uppställning skola samtliga här ifrågavarande utgifter gäldas från ett särskilt förslagsanslag, betecknat anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

Utgifterna för berörda ändamål torde för nästa budgetår kunna beräknas på följande sätt.

Utgifterna för pass- och gränskontroll bestå till största delen i ersättningar till vissa tullmän för biträde i förevarande hänseende, vartill kommer kostnaden för viss övervakning av utländska undersåtar, som över Charlottenberg inkomma i riket. Med ledning av erhållna uppgifter rörande de verkliga kostnaderna under sistförflutna budgetår kunna utgifterna i fråga beräknas till omkring 46,800 kronor. Med hänsyn till vad jag under punkten 143 föreslagit beträffande sättet för ordnande av gränsbevakningen i Torne-dalen, har icke räknats med några kostnader för den nuvarande gränspolisen därstädes.

Fästningspolisen i Boden användes, såsom jag tidigare omnämnt, i viss omfattning till förstärkning av statspolisorganisationen i Norrbottens län. Under budgetåret 1933/1934 hava för denna polis disponerats i runt tal 9,000 kronor. Då största delen av detta belopp åtgått för vissa engångsutgifter, synes det vara tillfyllest att för nästa budgetår räkna med en utgift av 2,000 kronor för sagda polis.

Utgifterna för särskild polisbevakning vid Drottningholms och Tullgarns slott ävensom för viss annan speciell polisbevakning torde kunna uppskattas till 4,000 kronor.

För bidrag till grövre brotts upptäckande m. m. synes böra upp-tagas ett belopp av 13,000 kronor.

Enligt dessa beräkningar skulle sammanlagt erfordras ett belopp av (46,800 + 2,000 + 4,000 + 13,000) 65,800 kronor. Då emellertid behovet av anordningar av här ifrågavarande slag icke på förhand kan med bestämdhet bedömas och nya utgiftsbehov tid efter annan uppkomma, synes anslaget lämpligen böra avrundas uppåt till 70,000 kronor.

Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela beslut rörande anslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70,000

[148.] 8. **Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet, förslagsanslag.** Hänvisande till vad jag vid behandlingen av anslaget till fögderiförvaltningarna: omkostnader anført, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 325,000

[149.] 9. **Särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1932/1933	200,000	197,642
1933/1934	200,000	177,592
1934 1935	200,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	200,000	—

För ifrågavarande ändamål hava anslag beviljats alltsedan budgetåret 1923/1924.

En avsevärd del av anslaget har brukat ställas till överståthållarämbetets förfogande med bemyndigande för ämbetet att till *Stockholms stad* utbetala visst bidrag till underhåll av särskild polisavdelning, tillhörig Stockholms poliskår, för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. Medlemmarna av denna avdelning hava ägt utöva polisverksamhet jämväl inom Stockholms län och under de senaste åren i vissa fall även inom andra län. Återstoden av kostnaden för spritpolisavdelningen har bestritts av staden.

Till underhåll under löpande budgetår av avdelningen har Kungl. Maj:t den 27 april 1934 bemyndigat överståthållarämbetet att till staden från anslaget utbetala 110,000 kronor, under villkor att Stockholms stadsfullmäktige för samma tid för ändamålet beviljade minst 25,000 kronor. Detta villkor har sedermera uppfyllts.

I skrivelse den 19 december 1934 har *överståthållarämbetet* hemställt om oförändrat statsbidrag under nästa budgetår för underhåll av ifrågavarande polisstyrka.

Förutom till nu berörda ändamål hava medel för varje budgetperiod beräknats för att, efter framställning från vederbörande länsstyrelser, användas till vidtagande i *andra delar av landet* av åtgärder till spritsmugglingens bekämpande samt, i viss mån, till stävjande av olaga rusdryckshantering i andra former.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1934 bemyndigat vissa länsstyrelser att under budgetåret 1934/1935 för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. av anslaget mot redovisningsskyldighet använda närmare angivna belopp. Ifrågavarande länsstyrelser och de belopp, som anvisats, framgå av följande tablå.

Länsstyrelsen i		Belopp, högst	Länsstyrelsen i		Belopp, högst
Östergötlands	län	4,800	Gävleborgs	län	8,000
Malmöhus	»	34,400	Västernorrlands	»	5,000
Göteborgs o. Bohus	»	18,000	Västerbottens	»	2,500
Värmlands	»	500	Norrbottens	»	11,150
Kopparbergs	»	4,000	Summa kronor högst 88,350		

I samband med berörda beslut den 30 juni 1934 har Kungl. Maj:t bland annat förklarat, att den polisverksamhet, för vilken medel sålunda anvisats, finge, då för fullgörande av påbörjad spaning eller eljest anledning därtill föreläge, utsträckas till annat län.

Beträffande spritpolisen såväl i Stockholms stad som i omförmälda län hava bestämmelser meddelats, i syfte att spritpolisen skall upprätthålla nödig samverkan med vederbörande tullmyndigheter.

Vid anmälan i fjolårets statsverksproposition av frågan om anslag för ifrågavarande ändamål erinrade jag, att chefen för finansdepartementet den 21 december 1933 tillkallat sakkunniga för att verkställa utredning rörande organisationen av den statliga verksamheten för bekämpande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. Nämda sakkunniga hava ännu icke avslutat sitt arbete. Med hänsyn härtill anser jag mig böra utgå från att den nuvarande organisationen på området kommer att oförändrad fortbestå under nästa budgetår. Vid sådant förhållande förordar jag, att förevarande anslag upptages till samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

Departements-
chefen.

På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av kronor 200,000

[150.] 10. **Poliskollegierna, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag under punkten fögderiförvaltningarna: omkostnader anført beträffande polis-kollegierna, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Poliskollegierna* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 5,000

[151.] 11. **Utbildningskurs för blivande landsfogdar, reservationsanslag.** Såsom jag i annat sammanhang anfört, torde för 1935 års riksdag böra framläggas förslag till omorganisation av landsfogdeinstitutionen. Det av de för ändamålet tillkallade sakkunniga avgivna förslaget innefattar jämväl anordnande av en särskild utbildning för sådana personer, som kunna ifrågakomma till de omorganiserade tjänsterna. Kursutbildningen skulle framförallt avse att skänka en säkrare grund för dessa befattningshavares verksamhet såsom ledare för polisen i länen. Ehuru den nya organisationen enligt min mening icke skulle äga tillämpning förrän under budgetåret 1936/1937, har det syntts nödvändigt att bereda möjligheter till anordnande av den ifrågavarande utbildningen redan dessförinnan.

Förslaget har ännu icke kunnat göras till föremål för slutlig prövning, men anledning saknas enligt min mening att antaga, att kostnaderna för kursen skola överstiga det av de sakkunniga beräknade beloppet av 15,000 kronor. För ändamålet torde därför böra beräknas ett reservationsanslag å sagda belopp.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på den proposition i ämnet, som må varda riksdagen förelagd, till *Utbildningskurs för blivande landsfogdar* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 15,000

F. Diverse.

[152.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond, förslagsanslag.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut i dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående inrättande av en statens allmänna fastighetsfond, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på den proposition i ämnet, som kan vara riksdagen förelagd, till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 5,361,900

[153.] 2. **Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens konferens m. m., förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	25,000	26,815
1934/1935	25,000	—
1935/1936 (förslag)	25,000	—

Anslaget har sedan budgetåret 1931/1932 varit uppfört med 25,000 kronor. Någon ändring av anslagsbeloppet torde icke vara påkallad för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens konferens m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 25,000

[154.] 3. **Internationella hälsovårdsbyrån i Paris, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	9,375	11,265
1934/1935	9,375	—
1935/1936 (förslag)	9,375	—

Sveriges bidrag till internationella hälsovårdsbyrån i Paris har sedan åtskilliga år utgått med 9,375 guldfrancs årligen, vilket belopp före Sveriges övergivande av guldmyntfoten motsvarade 6,749 kronor 46 öre. Anslaget, som tidigare beräknats till 6,750 kronor, har med hänsyn till den merkostnad, som uppkommit till följd av kronans depreciering, från och med budgetåret 1933/1934 upptagits till 9,375 kronor. Överbelastningen å anslaget under sistnämnda budgetår sammanhänger med den ytterligare nedgång, som ägt rum i kronkursen i förhållande till guldvalutorna. Nämnda överbelastning synes mig icke utgöra tillräcklig anledning att nu åter höja anslaget. Jag föreslår därför, att detsamma för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationella hälsovårdsbyrån i Paris* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 9,375

[155.] 4. **Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	10,000	6,934
1934/1935	4,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	7,000	—

I fråga om anslagets användning tillåter jag mig hänvisa till 1932 års statsverksproposition (V.p. 101).

Med hänsyn till belastningen för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1933/1934 torde anslaget böra höjas till 7,000 kronor. På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 7,000

[156.] 5. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	150,000	276,186
1934/1935	200,000	—
1935/1936 (<i>förslag</i>)	250,000	—

Å anslagsbeloppet fanns den 1 juli 1934 en reservation av 8,903 kronor.

Det belopp, som under budgetåret 1933/1934 stått till förfogande för ifrågavarande ändamål, var vida större än det för ändamålet anvisade anslaget av 150,000 kronor. Ett tillskott å tillhopa 59,656 kronor erhöll anslaget genom överförande till detsamma av reservationer från tidigare budgetår ävensom av vissa återlevererade medel. Därutöver blev anslaget, som visade sig icke motsvara det föreliggande anslagsbehovet — efter inhämtande av riksdagens medgivande i ämnet — förstärkt genom överförande till detsamma dels av 15,000 kronor från det för budgetåret 1932/1933 anvisade reservationsanslaget till utredning angående allmänna pensionsförsäkringen, dels ock av ett belopp å 100,000 kronor från det för budgetåret 1933/1934 anvisade förslagsanslaget till oförutsedda utgifter i allmänhet. Det disponibla beloppet har alltså under budgetåret 1933/1934 utgjort (150,000 + 59,656 + 15,000 + 100,000) 324,656 kronor. Därav hava under sagda budgetår tagits i anspråk tillhopa 315,753 kronor, vilket belopp alltså avsevärt överstiger de redovisade nettoutgifterna under samma tid å 276,186 kronor.

Med hänsyn till de betydande utgifter, varmed anslaget sålunda belastats under det senaste budgetåret, och då anslaget för nu löpande budgetår redan tagits starkt i anspråk, torde beloppet för nästa budgetår böra höjas. Förslagsvis synes höjningen kunna bestämmas till 50,000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 250,000

[157.] 6. **Extra utgifter, reservationsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	80,000	103,869
1934/1935	80,000	—
1935/1936 (förslag)	80,081	—

Reservationerna å anslaget uppgingo den 1 juli 1934 till 12,709 kronor.

Ehuru det nuvarande anslagsbeloppet är synnerligen knappt tillmätt och en höjning av detsamma i och för sig vore önskelig, får jag dock av sparsamhetsskäl förorda, att anslaget för nästa budgetår upptages till i huvudsak oförändrat belopp. För jämnande av huvudtitelnslutsumma torde anslaget dock böra bestämmas till 80,081 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 80,081

[158.] 7. **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.**

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1933/1934	3,100,000	3,090,680
1934/1935	3,300,000	—
1935/1936 (förslag)	3,500,000	—

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag anfört om beredande åt vissa statens befattningshavare av dyrtidstillägg för budgetåret 1935/1936, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3,500,000

Ifrågasatta anslag.

Utöver av mig i det föregående omförmälda anslagsfrågor föreligga, på sätt framgår av nedanstående sammanställning, vissa framställningar om anslag, vilka icke upptagits i mitt förslag till beräkning av utgifterna under femte huvudtiteln för budgetåret 1935/1936.

Framställning av	Ändamål	Begärt anslag
Styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona	ombyggnad av huvudbyggnaden å den till tvångsarbetsanstalten hörande egendomen Hildero	78,850: —
Representanter för arbetshemmens styrelser	bidrag till uppförande av arbetshem	25,000: —
Skyddhemsinspektören	bidrag till anordnande av fortbildningskurs för befattningshavare vid skyddshem	13,000: —

Femte huvudtiteln.

Framställning av	Ändamål	Begärt anslag
Medicinalstyrelsen	bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden	170,000: —
»	bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka	525,000: —
»	anordnande av tjänsteläkarkurser och stipendier för deltagande i dessa kurser	26,000: —
»	stipendier för deltagande i kurs för utbildande av instruktionssköterskor och husmödrar vid sjukhus	4,000: —
»	resestipendier åt vissa läkare	¹⁾ 4,300: —
Föreningen för bistånd åt vanföra i Skåne	bidrag till ombyggnad av vanförestalten i Hälsingborg	381,998: 12
Aktiebolaget Zanders medico mekaniska gymnastik	bidrag till upprätthållande av bolagets verksamhet	8,000: —

För budgetåret 1935/1936 skulle, vid bifall till av mig gjorda förslag, under femte huvudtiteln uppföras kronor 194,350,000.
Då för budgetåret 1934/1935 under huvudtiteln anvisats » 136,859,500,
skulle således huvudtitelns slutsumma komma att ökas
med » 57,490,500.

Vid jämförelse mellan utgifterna för de båda budgetåren måste emellertid uppmärksammas, att vidtagna formellt-tekniska omläggningar av riksstaten medverkat till en väsentlig ökning av slutsumman. Sålunda har överflyttandet till riksstatsens inkomstsida av inkomster, vilka tidigare tillgodoförts vederbörande anslag men som hädanefter skola bokföras särskilt, föranlett en höjning med omkring 13,200,000 kronor, om man utgår från de belopp, till vilka inkomsterna beräknats för innevarande budgetår; för nästkommande budgetår beräknas motsvarande siffra till omkring 13,550,000 kronor. Vidare har för ersättning till statens allmänna fastighetsfond beräknats 5,361,900 kronor, varav ett belopp av omkring 5,330,000 kronor utgör en merkostnad för huvudtiteln. På grund av överflyttningar mellan huvudtitlarna har därjämte femte huvudtitelns slutsumma ökats med omkring 100,000 kronor. Slutligen har uppräknningen av avlöningarna medfört en ökning av i runt tal 130,000 kronor. Ifrågavarande ökringar uppgå sammanlagt till 18,760,000 kronor. Å andra sidan hava utgifterna under femte huvudtiteln minskats med omkring 870,000 kronor på grund av överförandet av vissa utgifter till nämnda fastighetsfond samt med 560,000 kronor på grund av pensionsavdragen eller med tillhoppa 1,430,000 kronor. Den åsyftade formella nettoökningen utgör därför 17,330,000 kronor.

¹⁾ Alternativt har hemställts om upptagande av anslag för ändamålet utan angivet belopp.

Därjämte må erinras, att i riksstatsförslaget under femte huvudtiteln till bekämpande av arbetslösheten och till förbättrande av bostadsförhållandena beräknats åtskilliga anslag å tillhopa 45,000,000 kronor, medan i gällande riksstat under samma huvudtitel upptagits blott 14,500,000 kronor för bekämpande av arbetslösheten och icke något belopp för förbättrande av bostadsförhållandena. En ökning av femte huvudtitelns utgifter med ej mindre än 30,500,000 kronor har sålunda förorsakats av anspråken på medel för ifrågasvarande ändamål. I riksstaten för löpande budgetår hava motsvarande anspråk i stor utsträckning tillgodosetts genom anslag under utgifter för kapitalökning.

Bortses från den av nu omförmälda grunder förorsakade ökningen, sammanlagt uppgående till 47,830,000 kronor, utvisar huvudtitelns slutsumma vid jämförelse med förhållandena innevarande budgetår en ökning av 9,660,500 kronor. Härav belöpa i runt tal 8,200,000 kronor på automatiska utgifter.

I vad chefen för socialdepartementet hemställt och föreslagit beträffande anslagen för budgetåret 1935/1936 under femte huvudtiteln, instämma statsrådets övriga ledamöter; och behagar Hans Maj:t Konungen bifalla vad sålunda blivit av statsrådet tillstyrkt samt förordnar tillika, enligt statsrådets hemställan, att utdrag av detta protokoll skall överlämnas till finansdepartementet till ledning vid författandet av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov för nämnda tid.

Ur protokollet:

Erik Skoglund.

Register

till

Femte huvudtiteln för budgetåret 1935/1936.

A. Socialdepartementet.

Sid.		Kronor
	Socialdepartementet:	
1	Avlöningar	288,500
9	Omkostnader	65,000
	Säger för socialdepartementet	353,500

B. Sociala verk och inrättningar.

	Socialstyrelsen:	
11	Avlöningar	643,700
22	Omkostnader	117,000
23	Socialstyrelsens ortsombud	18,000
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
24	Avlöningar	60,000
25	Omkostnader	18,000
	Arbetsdomstolen:	
25	Avlöningar	67,100
31	Omkostnader	3,900
	Domstolen för ekonomiska stridsåtgärder:	
32	Avlöningar	40,000
32	Omkostnader	10,000
	Yrkesinspektionen:	
33	Avlöningar	355,000
35	Omkostnader	116,700
	Arbetsrådet:	
36	Avlöningar	43,300
39	Omkostnader	6,800
40	Bidrag till den offentliga arbetsförmedlingen	500,000
42	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	1,000,000
	Bekämpande av arbetslösheten:	
44	Statens arbetslöshetskommission	1,400,000
46	Kontantunderstödsverksamhet m. m.	2,600,000
46	Statliga och statskommunala reservarbeten	31,000,000
46	Statliga och kommunala beredskapsarbeten	3,500,000
	Förbättrande av bostadsförhållandena:	
48	Främjande av bostadsbyggande	5,000,000
48	Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	1,500,000
	Olycksfallsförsäkring:	
	Riksförsäkringsanstalten:	
48	Avlöningar	1,348,300
65	Omkostnader	124,800
65	Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.	285,000

Femte huvudtiteln.

313

Sid.		Kronor
	Försäkringsrådet:	
65	Avlöningar	145,600
71	Omkostnader	8,600
72	Kostnader enligt 19 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m.	350,000
73	Bidrag till fiskares försäkring	80,000
	Sjukförsäkring:	
74	Sjukkasväsandets befrämjande	8,120,000
76	Bidrag till moderskapsförsäkring	520,000
76	Moderskapsunderstöd	750,000
	Allmänna pensionsförsäkringen:	
	Pensionsstyrelsen:	
77	Avlöningar	1,015,300
84	Omkostnader	110,000
84	Pensionsstyrelsens ordsombud	205,000
85	Bidrag till pensionstillägg och understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring	56,800,000
88	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet ...	100,000
91	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar ...	340,000
92	Ersättning till häradskrivarna för pensionsförteckningar ...	57,000
92	Bidrag till föreningen för arbetarskydd	3,000
94	Bidrag till upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor ...	1,000
95	Bidrag till arbetsledarekurser	10,000
98	Ersättning åt blindas m. m.	1,000,000
98	Bidrag till De blindas förening	100,000
	Tvångsarbetsanstalter, alkoholistanstalter m. m.:	
	Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alko- holistanstalt därstädes:	
100	Avlöningar	236,400
106	Omkostnader	167,800
107	Vissa byggnadsarbeten	50,000
	Statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona och statens alkoholistanstalt därstädes:	
110	Avlöningar	98,800
115	Omkostnader	119,200
115	Anordnande av vattentäkt m. m.	39,000
	Statens alkoholistanstalt å Venngarn:	
118	Avlöningar	103,600
124	Omkostnader	131,500
124	Vissa byggnadsarbeten	35,000
128	Bidrag till frälsningsarméns räddningshem	6,000
129	Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter	20,000
131	Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters drift- kostnader m. m.	530,000
132	Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.	12,000
133	Resor vid tvångsinternering av alkoholister	9,000
133	Interneringskostnader i vissa fall	2,000
134	Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.	90,000
	Fattigvård och barnavård:	
	Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter:	
138	Avlöningar	65,300
141	Omkostnader	33,000

Sid.		Kronor
141	Fattigvård i allmänhet	1,550,000
141	Barnavård i allmänhet	190,000
142	Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårds- konventionen m. m.	750,000
143	Fattigvård och barnavård för lappar	160,000
144	Bidrag till svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet	15,000
145	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem	110,000
146	Bidrag till barnhusen	115,830
146	Skyddsuppfostran	610,000
147	Inspektions- och upplysningsarbete med avseende å späd- barns- och förlossningshem	3,000
Säger för sociala verk och inrättningar		124,725,530

C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

Medicinalstyrelsen:		
150	Avlöningar	411,800
158	Omkostnader	99,500
160	Sinnessjuknämnden	13,200
Statens bakteriologiska laboratorium:		
163	Avlöningar	143,700
170	Omkostnader	170,000
Statens rättskemiska laboratorium:		
170	Avlöningar	32,600
174	Omkostnader	10,500
Statens farmaceutiska laboratorium:		
174	Avlöningar	37,300
176	Omkostnader	11,500
Provinsiälläkarstaten:		
Förste provinsiälläkare och provinsiälläkare m. fl.:		
176	Avlöningar	2,965,000
179	Reseersättningar	125,000
180	Bidrag till extra provinsiälläkares avlönande m. m.	20,500

Sjukvårdsanstalterna.

Sinnessjukvårdsanstalter:		
Statens sinnessjukhus:		
182	Avlöningar	14,240,000
200	Omkostnader	9,370,000
200	Utrustning av nya sinnessjukhus	900,000
201	Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund	150,000
202	Inlösen av vårdplatser vid sinnessjukhusen m. m.	81,000
202	Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö	2,700,000
204	Bidrag till anstalter för obildbara sinnesslöa	900,000
205	Bidrag till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka	900,000
206	Bidrag till epileptikeranstalter	250,000

Femte huvudtiteln.

315

Sid.		Kronor
	Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar:	
206	Avlöningar	26,900
208	Omkostnader	45,000
	Statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor:	
210	Avlöningar	16,000
211	Omkostnader	23,200
	Övriga egentliga sjukvårdsanstalter:	
	Järvsö sjukhus för spetälska:	
213	Avlöningar	6,800
214	Omkostnader	13,000
215	Vissa bidrag till lasarett m. m.	15,774
215	Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter	470,000
222	Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter	4,800,000
227	Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna ...	55,000
228	Bidrag till folksanatorierna	130,000
230	Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten ..	60,000
231	Bidrag till radiumhemmet i Stockholm	70,000
232	Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling	110,000
233	Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus	200,000
233	Bidrag till driften av epidemisjukhus	900,000
234	Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka	900,000
	Vanförestalter:	
235	Bidrag till vanförestalter	550,000
237	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare	140,000
237	Bidrag till nybyggnad för Stockholms vanförestalt m. m.	500,000
238	Bidrag till kuratorsverksamhet vid vanförestalterna	12,000
239	Bidrag till Eugeniahemmet	5,000

Hälsövård i allmänhet.

	Barnmorskeläroanstalterna:	
240	Avlöningar	44,800
242	Omkostnader	32,300
244	Repetitionskurser för barnmorskor	11,400
244	Viss ersättning till barnbördshuset i Lund m. m.	1,448
244	Bidrag till avlöningar åt distrikts- och reservbarnmorskor m. m.	705,000
247	Statens skola för utbildning av distriktssköterskor	38,000
248	Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.	245,500
250	Understödjande av dispensärverksamhet	450,000
251	Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar	585,000
252	Skyddskoppymningen	100,000
253	Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård	10,000
254	Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader	60,000
255	Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden	53,000
256	Sjuktransporter med flygplan	60,000

Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården 44,976,722

D. Överståthållarämbetet och landsstaten.

	Överståthållarämbetet:	
260	Avlöningar	113,200
267	Omkostnader	18,200
268	Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för avlöning åt exekutionsbetjäningen m. m.	25,292
	Länsstyrelserna:	
269	Avlöningar	4,816,900
274	Reseersättningar	85,000
275	Expenser	830,000
275	Publikationstryck	85,000
	Fögderiförvaltningarna:	
275	Avlöningar	3,647,500
278	Omkostnader	850,000
	Lappfogdarna m. fl.:	
279	Avlöningar	61,800
281	Omkostnader	73,500
	Säger för överståthållarämbetet och landsstaten	10,606,392

E. Polisväsendet.

	Statspolisorganisationen:	
283	Statspolisintendenten	14,500
283	Materiell, utrustning och expeditonskostnader	245,000
288	Gottgörelse till polisdistrikten	1,500,000
297	Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.	190,000
299	Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.	1,625,000
300	Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.	265,000
303	Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.	70,000
304	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet	325,000
304	Särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig in- försel av spritdrycker, lönnbränning m. m.	200,000
305	Poliskollegierna	5,000
306	Utbildningskurs för blivande landsfogdar	15,000
	Säger för polisväsendet	4,454,500

F. Diverse.

307	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond	5,361,900
307	Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisa- tionens konferens m. m.	25,000
307	Internationella hälsovårdsbyrån i Paris	9,375
308	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar	7,000
308	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	250,000
309	Extra utgifter	80,081
309	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	3,500,000
Säger för diverse		9,233,356
Summa		194,350,000

Bilaga till

1935 års statsverksproposition.

Sjätte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Leo anmäler de frågor, som tillhöra regeringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, omfattande anslagen till kommunikationsdepartementet, samt anför därvid följande:

A. Kommunikationsdepartementet.

[1.] 1. **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1934/1935 äro för kommunikationsdepartementet uppförda följande fyra anslag:

Departementschefen, ordinarie anslag	kronor	24,000
Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, ordinarie förslagsanslag	»	175,300
Extra byråchef för tekniska ärenden, extra anslag	»	12,000
Ökad föredragning i regeringsrätten, extra anslag	»	11,000
Summa kronor		222,300

Gällande stater för kommunikationsdepartementet, vilka fastställts av Kungl. Maj:t den 19 maj 1933, respektive den 12 maj 1927, hava följande lydelse:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 135,400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslags-	
anslag	» 22,000
	Förslagsanslag kronor 157,400

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag	kronor 17,900
----------------------------------	---------------

Beträffande dispositionen av den i den ordinarie avlöningsstaten ingående anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. har Kungl. Maj:t i samband med fastställande av sagda stat medgivit, att av nämnda anslagspost må användas

till grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän högst	kronor 15,700
och till extra befattningshavare, renskrivning m. m., högst	» 5,260

att därutöver må från ifrågavarande anslagspost utgå vad som erfordras för beredande av avlöningsförhöjningar åt extra ordinarie tjänstemän ävensom enligt gällande författningar uppkommande kostnader för läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp till sådan personal,

samt att av nyssberörda belopp å 5,260 kronor till extra befattningshavare, renskrivning m. m. ett belopp av högst 4,500 kronor må användas till avlöning åt en extra föredragande för stadsplaneärenden.

Till avlönande av en extra byråchef för tekniska ärenden har riksdagen sedan flera år anvisat ett extra anslag av 12,000 kronor.

Beträffande anslaget till ökad föredragning i regeringsrätten torde jag få erinra om följande: Från kommunikationsdepartementets ordinarie anslag avlönas en föredragande i regeringsrätten jämte för honom avsedd biträdande personal. Till ökad föredragning i regeringsrätten hava för tiden från och med den 1 januari 1929 särskilda anslag anvisats av riksdagen. Till nämnda ändamål beviljades för ett vart av budgetåren 1930—1934 ett extra anslag av 13,500 kronor. Anslaget beräknades på så sätt, att medel skulle finnas tillgängliga för att bestrida kostnaderna för dels en extra föredragande med ett arvode av 9,540 kronor och dels, till biträde åt honom, en andre amanuens med halvtidstjänstgöring samt ett extra kontorsbiträde med en avlöning av respektive 1,944 och 2,052 kronor. Med anledning av minskning i den på kommunikationsdepartementet ankommande föredragningen i regeringsrätten kunde under loppet av budgetåret 1932/1933 den ändring i anslagets disposition vidtagas, att från anslaget utgick, förutom nyssnämnda ersättning till amanuens och kontorsbiträde, arvode till en extra föredragande beräknat allenast efter halvtidstjänstgöring. Återstoden av det för den extra föredraganden beräknade beloppet togs i mån av behov i anspråk för beredande av ersättning åt tillfällig föredragningshjälp enligt särskilda Kungl. Maj:ts beslut. Jämväl under tiden efter nämnda budgetår har föredragningen varit anordnad på enahanda sätt. På grund av de sålunda vidtagna åtgärderna

inskränktes medelsåtgången å anslaget under budgetåren 1932/1933 och 1933/1934 till 10,452 kronor 2 öre, respektive 7,944 kronor 7 öre. För innevarande budgetår har anslaget sänkts till 11,000 kronor (se punkt 2 av 1934 års sjätte huvudtitel). Vid min anmälan inför Kungl. Maj:t av sistnämnda anslagsäskande anförde jag, att, om tilläventyrs förändrade förhållanden skulle inträda, medförande behov av regeringsrättsföredragning i större omfattning än som förutsatts, Kungl. Maj:t torde äga att — i den mån departementets anslagspost till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. ej lämnade tillgång därtill — av huvudtitelns anslag till extra utgifter ytterligare disponera det mindre belopp, som för ändamålet kunde erfordras. Vad sålunda anförts lämnades av riksdagen utan erinran.

Vid sidan av de fyra för departementet uppförda anslagen bestridas vissa avlöningskostnader för departementets befattningshavare, nämligen provisoriskt dyrortstillägg och dyrtidstillägg, från huvudtitelns allmänna anslag för dessa ändamål.

Enligt de av riksdagen godkända grunderna för den nya riksstatsuppställningen skola de fyra förstnämnda riksstatsanslagen sammanföras till ett gemensamt avlöningsanslag för kommunikationsdepartementet av förslagsanslags natur. Under detta anslag skola även beräknas medel för provisoriskt dyrortstillägg åt tjänstemän i departementet, varemot kostnaderna för dyrtidstillägg alltjämt skola bestridas från ett å huvudtiteln uppfört gemensamhetsanslag.

Beträffande beräkningen av det nya avlöningsanslaget och statuppställningen för detsamma må anföras följande.

I anslaget bör såsom särskild post ingå avlöning till departementschefen med 24,000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat är för närvarande i staten upptagen med 135,400 kronor. Vid beräkningen av detta belopp har hänsyn ej tagits till den i den ordinarie personalstaten för departementet upptagna registratorsbefattningen i lönegraden B 15, vilken jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 12 maj 1927 icke må besättas, innan innehavaren av registratorsbefattningen å övergångsstat i lönegraden B 22 avgått från sin tjänst.

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet tidigare denna dag vid sin anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande reglering av avlöningsförhållandena för föredragandena i regeringsrätten, skola som regel de föredragande i regeringsrätten, vilka beräknas varaktigt bliva helt tagna i anspråk för föredragningen, upptagas såsom tjänstemän å extra stat i lönegraden B 29. Den förste kanslisekreterartjänst, som för bestridande av avlöning åt föredragande i regeringsrätten för närvarande är uppförd å kommunikationsdepartementets stat, skall uteslutas ur personalförteckningen för tjänstemän å ordinarie stat.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat skall enligt grunderna för riksstatsuppställningen beräknas efter högsta — i stället för

såsom nu näst högsta — förekommande löneklass för i löneplanen inplacerade befattningar. Med tillämpning av detta beräkningssätt skulle anslagsposten, därest hänsyn toges till samtliga i den ordinarie personalstaten upptagna befattningar med undantag av nyssberörda förste kanslisekreterarbefattning, beräknas till ett belopp av 135,818 kronor. Från denna summa böra emellertid dragas dels ett belopp av 5,304 kronor, motsvarande avlöningen till en registrator i lönegraden B 15, dels ock ett belopp, motsvarande befattningshavarnas pensionsavdrag enligt civila pensionsreglementet. Dessa avdrag uppgå — om hänsyn ej toges till nyssberörda förste kanslisekreterartjänst och till registratorsbefattningen — till 2,823 kronor. I anslutning härtill bör alltså anslagsposten upptagas med ett belopp av 135,818 kronor, minskat med $(5,304 + 2,823)$ 8,127 kronor, d. v. s. 127,691 kronor, vilket sistnämnda belopp lämpligen torde avrundas till 127,700 kronor. Det belopp, vartill förevarande anslagspost för närvarande uppgår, 135,400 kronor, kan alltså minskas med 7,700 kronor.

Vid denna anslagspost torde böra fogas en anmärkning, utvisande att anslagsbeloppet till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, 127,700 kronor, framkommer genom att från det sammanlagda beloppet av avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, 133,000 kronor, avdrages avlöningen till en registrator i lönegraden B 15.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat bör likaledes beräknas efter högsta i stället för näst högsta förekommande löneklass. Med anledning härav bör anslagsposten uppräknas från 17,900 kronor med 1,036 kronor till 18,936 kronor. Å andra sidan bör härifrån dragas ett belopp av 495 kronor, motsvarande befattningshavarnas pensionsavdrag enligt civila pensionsreglementet. Anslagsposten bör alltså ökas från sitt nuvarande belopp, 17,900 kronor, till $(18,936 - 495)$ 18,441 kronor eller i avrundat tal 18,400 kronor, d. v. s. med 500 kronor.

Såsom jag tidigare erinrat, skall föredragande i regeringsrätten, som beräknas bliva varaktigt tagen i anspråk för föredragningen, upptagas såsom tjänsteman å extra stat i lönegraden B 29. Med hänsyn härtill bör i staten för kommunikationsdepartementet upptagas en anslagspost »Avlöning till tjänsteman å extra stat». Lönen för en tjänsteman å extra stat i lönegraden B 29 i högsta förekommande löneklass är 10,980 kronor. Minskas detta belopp med det enligt civila pensionsreglementet utgående pensionsavdraget, 378 kronor, erhålles ett belopp av 10,602 kronor eller i avrundat tal 10,600 kronor, med vilket sistnämnda belopp förevarande anslagspost torde böra upptagas.

Anslaget till ökad föredragning i regeringsrätten utgår för innevarande budgetår med 11,000 kronor. Av detta belopp avses $(1,944 + 2,052)$ 3,996 eller i avrundat tal 4,000 kronor till biträden, under det att återstoden eller 7,000 kronor avsetts för bestridande av kostnaderna för extra föredragning. Sistnämnda belopp, i vilket jag — innan ännu någon ytterligare erfarenhet hunnit vinnas rörande omfattningen av den på kommunikationsdepartementet ankommande regeringsrättsföredragningen — icke anser mig kunna föreslå någon minsk-

ning, synes böra uppföras såsom en särskild anslagspost under rubrik »Avlöning till extra föredragande i regeringsrätten». I fall av behov torde — liksom för innevarande budgetår är fallet — därutöver erforderliga medel få tagas från huvudtitelns anslag till extra utgifter, i den mån den för andra icke-ordinarie tjänstemäns avlönande avsedda anslagsposten icke härtill lämnar tillgång.

Vidare torde under en särskild anslagspost — benämnd »Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t» — böra upptagas dels arvodet till extra byråchef för tekniska ärenden, nu 12,000 kronor, dels ock medel till avlöning åt en extra föredragande för stadsplaneärenden, nu högst 4,500 kronor. Då jag icke har anledning ifrågasätta någon ändring i de för berörda ändamål nu till förfogande stående anslagsmedlen, skulle här förevarande anslagspost behöva upptagas med ett belopp av 16,500 kronor.

Anslagsmedlen för avlönande av övrig icke-ordinarie personal skola enligt de nya grunderna för statuppställningen fördelas på två poster: den ena avsedd för grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän, avlöningar till extra befattningshavare, ersättning till tillfällig personal, renskrivning, övertidsersättning och dylikt, den andra avsedd för avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän ävensom enligt gällande författningar uppkommande kostnader för läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp för personal med extra ordinarie anställning. För den förstnämnda gruppen av utgiftsändamål finnes, såsom förut angivits, å det nuvarande förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli beräknat tillhopa (15,700 + 5,260) 20,960 kronor. Från denna summa bör emellertid dragas nyssnämnda belopp av 4,500 kronor, som högst må användas till avlöning åt en extra föredragande för stadsplaneärenden. Till återstående beloppet (20,960 — 4,500) 16,460 kronor eller i avrundat tal 16,500 kronor bör läggas vad som av extra anslaget till ökad föredragning i regeringsrätten m. m. belöper å amanuens- och biträdespersonal eller i runt tal 4.000 kronor, varigenom man erhåller ett bruttobelopp av 20,500 kronor. Emellertid skola, såsom chefen för finansdepartementet tidigare denna dag meddelat, här förevarande löner till extra ordinarie befattningshavare beräknas såsom nettolöner med pensionsavdrag enligt civila tjänstepensionsreglementet, dock att endast 60 procent av sammanlagda pensionsavdraget för nuvarande befattningar skall avdragas. Då totala pensionsavdraget för här ifrågavarande befattningshavare är 849 kronor och 60 procent härav 509 kronor 40 öre eller i avrundat tal 500 kronor, skulle nettobeloppet av här förevarande avlöningar utgöra 20,000 kronor. Detta belopp skulle icke få överskridas.

För bestridande av kostnaderna för avlöningsförhöjningar m. m. åt extra ordinarie personal är för närvarande beräknat ett belopp av (22,000 — 20,960) 1,040 kronor. Med hänsyn till den beräknliga medelsåtgången synes detta belopp böra höjas till 1,500 kronor. Av denna post skall jämväl utgå sjukavlöning till extra ordinarie tjänstemän. Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän, utom extra föredragande i regeringsrätten och i

stadsplaneärenden, skulle följaktligen i staten upptagas med tillhoppa 21,500 kronor, eller ungefär samma belopp som de för innevarande budgetår för motsvarande ändamål till förfogande stående medlen.

Enligt grunderna för den nya uppställningen av avlöningsstaterna skola, såsom nämnts, under förevarande anslag — å en särskild post under rubriken »Särskilda löneförmåner åt ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän» — beräknas medel för provisoriskt dyrortstillägg. Kostnaderna för dylikt tillägg åt departementets befattningshavare utgjorde för budgetåret 1933/1934 i runt tal 4,500 kronor, med vilket belopp ifrågavarande anslagspost bör uppföras.

Såsom av det nu anförda framgår, föreslår jag vid beräkning av departementets avlöningsanslag — förutom utbyte av en förste kanslisekreterarbefattning mot en befattning som föredragande i regeringsrätten å extra stat i lönegraden B 29 — endast sådana ändringar, som betingas av den beslutade omläggningen av riksstatens uppställning. Enligt de i det föregående framlagda beräkningarna skulle medelsbehovet å förevarande anslag uppgå till sammanlagt 230,200 kronor. Ökningen i förhållande till de nu utgående anslagen till departementet, 7,900 kronor, har uppkommit genom *dels* ändrat beräkningssätt beträffande anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat ävensom reglering av avlöningsförhållandena för departementets huvudföredragande i regeringsrätten (— 7,700 kronor och + 10,600 kronor), *dels* ändrat beräkningssätt beträffande anslagsposterna till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat (+ 500 kronor), grundavlöningar till icke-ordinarie tjänstemän (— 500 kronor) och avlöningsförhöjningar m. m. till icke-ordinarie tjänstemän (+ 500 kronor), *dels* överflyttning till förevarande anslag av kostnaderna för provisoriskt dyrortstillägg (+ 4,500 kronor).

Vad slutligen angår den personalförteckning, som torde böra underställas riksdagen, hava i förhållande till innevarande budgetår endast de ändringar föreslagits, som bliva en följd av den förordade regleringen av avlöningsförhållandena för föredragandena i regeringsrätten.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för kommunikationsdepartementet:

Personalförteckning.		
Befattning		Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 statssekreterare, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet.....		—
1 expeditionschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet.....		—
2 kansliråd		B 30
3 förste kanslisekreterare		B 26
3 andre kanslisekreterare		B 21

Sjätte huvudtiteln.

7

1 registrator	B 15
1 förste expeditionsvakt	B 7
2 kanslibiträden	B 7
1 expeditionsvakt	B 5
3 kontorsbiträden	B 4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 registrator	B 22
1 andre kanslisekreterare	B 21
1 expeditionsvakt	B 5

Tjänsteman å extra stat.

1 föredragande i regeringsrätten	B 29
--	------

dels godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor 24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	» 127,700

Anm. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* 133,000

Avgår: För en registratorsbefattning i lönegraden B 15, som skall hållas obesatt, så länge den på övergångsstat uppförde registratören kvarstår å registratorsbefattningen i lönegraden B 22, *förslagsvis* 5,300

Summa kronor 127,700

3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	kronor 18,400
4. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	» 10,600
5. Avlöning till extra föredragande i regeringsrätten	» 7,000
6. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 16,500
7. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	» 20,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 1,500
8. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 4,500

Summa förslagsanslag kronor 230,200

Sjätte huvudtiteln.

dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag
 av kronor 230,200.

[2.] 2. **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag.** Omkostnaderna för kommunikationsdepartementet hava hittills bestritts från vissa å sjätte huvudtiteln anvisade gemensamhetsanslag, nämligen expens-kostnader från förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., utgifter för tryckning från förslagsanslaget till tryckningskostnader samt kostnader för tjänsteresor från förslagsanslaget till rese- och traktaments-penningar. Enligt grunderna för den beslutade omläggningen av riksstatens utgiftssida skola medel för samtliga hithörande utgifter för departementet anvisas å ett för ändamålet uppfört särskilt riksstatsanslag. Beträffande uppställningen av staten för detta anslag samt de allmänna regler, som böra gälla för dispositionen av medel från anslaget, ber jag att få hänvisa till vad chefen för finansdepartementet förut i dag under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» yttrat angående omkostnadsanslagen. I fråga om be-räkningen av kommunikationsdepartementets anslag till omkostnader torde få anföras följande.

Enligt beslut den 13 april 1934 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av det ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. må för kommunikationsdepartementet under budgetåret 1934/1935 användas till-hopa högst 29,600 kronor. Belastningen å anslaget har under budgetåret 1933/1934 uppgått till omkring 31,000 kronor, därav omkring 11,700 kronor för bränsle och lyse. Med hänsyn härtill finner jag mig böra förorda, att anslagsposten till expenser för budgetåret 1935/1936 upptages med ett be-lopp av 30,600 kronor eller 1,000 kronor mera än det för innevarande bud-getår beräknade beloppet, 29,600 kronor.

Departementets kostnader för tryckning hava under budgetåren 1932/1933 och 1933/1934 belastat huvudtiteln's allmänna tryckningskostnadsanslag med respektive omkring 8,400 och 7,000 kronor. Uppenbarligen är medelsbe-hovet för ifrågavarande ändamål, vilket huvudsakligen bestämmes av propo-sitionsarbetets omfattning, icke möjligt att med någon större grad av tillför-litlighet på förhand beräkna. Jag förordar, att för ändamålet upptages ett belopp av förslagsvis 9,000 kronor.

Kostnaderna för tjänsteresor hava i genomsnitt för vart och ett av de senaste budgetåren uppgått till omkring 1,500 kronor. Med detta belopp synes anslagsposten till reseersättningar böra upptagas.

I anslutning till vad nu föreslagits skulle departementets omkostnads-anslag för budgetåret 1935/1936 beräknas enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 1,500
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 30,600
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 9,000
Summa kronor 41,100	

Sistnämnda belopp, 41,100 kronor, bör äskas såsom förslagsanslag. Stat för anslagets användande torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen]

att till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budget-
året 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 41,100.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m.

[3.] 1. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: *Avlöningar, förslagsanslag*. I nästlidet års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkten 3) framlades förslag till omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. I anslutning härtill framlade Kungl. Maj:t under punkten 9 av sjätte huvudtiteln förslag till vissa ändringar i den lokala vägorganisationen i länen. De sålunda framlagda förslagen blevo av riksdagen godkända (riksdagens skrivelse nr 242).

Med avseende å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsuppgifter innebar statsmakternas beslut i huvudsak följande nyheter:

Det skulle ankomma icke blott såsom dittills på länsstyrelserna utan även på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att bedöma, huruvida granskning i tekniskt och tekniskt-ekonomiskt avseende från dess sida erfordrades beträffande visst vägföretag, och styrelsen skulle tilläggas befogenhet att icke allenast som förut granska vissa planer utan även att, då granskning ägt rum, medelst påtecknat godkännande bestämma sättet för arbetets utförande i nu angivna avseenden. Under tiden för granskningen av flerårsplan — flerårsplanerna skulle upprättas för 4-årsperioder och förnyas vartannat år — skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genom sina inspektörer samråda med vägingenjören om sådana vägar, beträffande vilka olika meningar kunde råda, och om så befunes påkallat sätta sig i förbindelse med vederbörande länsstyrelse och med denna överlägga i frågan. Skulle olika meningar icke desto mindre kvarstå — frågan kunde exempelvis gälla en väg, som sträckte sig genom mer än ett län — borde styrelsen taga under övervägande, huruvida saken vore av sådan vikt, att densamma borde underställas Kungl. Maj:ts prövning, samt, därest så befunes vara fallet, göra erforderlig hänvändelse till Kungl. Maj:t, som enligt gällande grunder ytterst hade att bestämma om statsbidragsmedlens användning. — Slutgranskningen av vägbyggnadsräkenskaperna skulle överflyttas från länsstyrelserna till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Stickprovsgranskningen av vägdistriktens underhållsräkenskaper skulle förläggas till styrelsen och resor av styrelsens tjänstemän för den kamerala räkenskapskontrollen inskränkas till sådana fall, då det ansåges nödvändigt att på ort och ställe meddela handledning i räkenskapernas förande.

Vad vägtrafikfrågor angår skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgöra centralt organ för ärenden exempelvis om vägmärken och deras enhetliga anordnande, hjultrycks- och hastighetsbestämmelser, föreskrifter om fordonsbredd, normalbestämmelser för omnibussar och lastautomobiler, besiktningsfrågor och dylikt samt över huvud taget ägna uppmärksamhet åt trafiksäkerheten på vägarna och avgiva förslag till åtgärder för åstadkommande av förbättrad trafiksäkerhet, vare sig genom skärpt kontroll eller annorledes. Styrelsen skulle vidare vid behov meddela anvisningar till beförande av enhetlighet i automobilbesiktningsmännens verksamhet liksom ock besvara förfrågningar från dem i dylika angelägenheter.

Den statliga uppsikten över vägdistriktens inköp av vägmaskiner skulle överflyttas från länsstyrelserna till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vars tillstånd till sådant inköp skulle utgöra förutsättning för statsbidrag till inköpet. Den tjänsteman i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som finge att

övervaka vägdistriktens maskininköp, skulle stå till förfogande för rådgivning även i fråga om vissa statliga myndigheters automobilinköp.

Med avseende slutligen å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens befattning med enskilda järnvägar skulle den kontroll av rullande materiel, som dittills ålegat järnvägsstyrelsen, överflyttas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, dock med visst undantag.

De organisatoriska förändringarna inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inneburo i huvudsak följande:

Tekniska byrån uppdelades i två byråer, vägbyrån och brobyrån, den senare under ledning av en byråchef och broinspektör, varjämte hamnbyrån överfördes till ordinarie stat och administrativa byrån under det ändrade namnet av kameralbyrån ställdes under ledning av en byråchef med en förste revisor som närmaste man för räkenskapsgranskningen m. m. De tidigare å extra stat uppförda väginpektörerna inordnades å ordinarie stat i vägbyrån, till vilken jämväl hänfördes en befattning å extra stat såsom vägtrafikinspektör för handläggning av ärenden rörande vägtrafik, vägmaskiner m. m. Med avseende å järnvägsbyrån, vilken skulle bibehållas för ärenden angående enskilda järnvägar, må nämnas att maskininspektörstjänsten, som tidigare var uppförd å extra stat, överfördes till ordinarie stat.

Chefen för styrelsen skulle fortfarande vara överdirektör men med 6-årsförordnande och ett arvode av 17,000 kronor för år. Såsom chef för styrelsen skulle kunna ifrågakomma även andra personer än tekniskt utbildade. I sammanhang härmed beslöts att sambandet mellan styrelsen och väg- och vattenbyggnadskåren skulle upphöra.

Slutligen må nämnas, att svenska väginstitutet under det ändrade namnet statens väginstitut närmare anknutits till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen; spörsmålet om det närmare organiserandet av institutet såsom statligt organ är avsett att upptagas till slutlig prövning, sedan erfarenhet av sammanförandet vunnits och kunnat dryftas mellan styrelsen och institutet, sannolikt vid 1936 års riksdag.

I anslutning till vad sålunda beslutats har Kungl. Maj:t den 31 maj 1934 utfärdat instruktion (nr 206) för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt dess tjänstemän i länen, kungörelse (nr 207) angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m., kungörelse (nr 210) om vissa ändringar i kungörelsen den 22 oktober 1927 (nr 383) angående dispositionen av anslag till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. samt kungörelse (nr 212) angående upphävande av vissa bestämmelser i reglementet för väg- och vattenbyggnadskåren den 22 december 1851 (nr 54 s. 5).

För väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 under sjätte huvudtiteln anvisade följande anslag:

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, ordinarie förslagsanslag ..	kronor 180,300
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet, extra anslag ..	20,700
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion, ordinarie förslagsanslag, att direkt utgå av automobilskattemedel	» 92,500
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektions verksamhet, extra förslagsanslag, att direkt utgå av automobilskattemedel	» 44,300
Expenser och resekostnader i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, extra förslagsanslag	» 40,500

Sjätte huvudtiteln.

Genom beslut den 31 maj 1934 har Kungl. Maj:t beträffande avlöningsanslag fastställt följande stater för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

Stat	
för anslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:	
	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	153,600
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	26,700
	<i>Förslagsanslag</i> kronor 180,300

Stat	
för anslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion:	
	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	68,400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	24,100
	<i>Förslagsanslag</i> kronor 92,500

Stat	
för anslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektions verksamhet:	
	Kronor
Avlöning till vägtrafikinspektör, <i>förslagsanslag</i>	10,500
Dyrtidstillägg, <i>förslagsanslag</i>	8,800
Resekostnader för väginspektionen och broinspektionen	23,000
Resekostnader för vägtrafikinspektionen	2,000
	<i>Förslagsanslag</i> kronor 44,300

Med avseende å de i anslagen till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion upptagna anslagsposterna för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å 26,700 kronor respektive 24,100 kronor har Kungl. Maj:t genom samma beslut den 31 maj 1934 medgivit, att av desamma må användas till grundavlöningar till extra ordinarie tjänstemän, till ersättning åt extra befattningshavare och tillfällig personal samt för renskrivning ävensom till övertidsersättning m. m. högst 25,000 kronor respektive 22,500 kronor samt att härutöver må från respektive anslagsposter utgå vad som erfordras till beredande av avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän, läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp till sådan personal. Av nyssnämnda belopp å 25,000 kronor skall jämväl utgå arvode av 600 kronor för år till den hos styrelsen kommenderade militärassistenten.

Utöver nu nämnda, för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen särskilt anvisade avlöningsanslag stå till styrelsens disposition, *dels* huvudtiteln's allmänna anslag till dyrtidstillägg och provisoriskt dyrtidstillägg för bestridande av utgifter för dylika tillägg, varjämte provisoriskt dyrtidstillägg, i vad avser väg-, bro- och vägtrafikinspektionen, utgår av statens automobilskattemedelsfond, *dels ock*, i den mån så erfordras för upprätthållande av styrelsens verk-

samhet i fråga om hamnar, medel under byggnadsanslag för sådana hamnar, som genom hamnbyråns försorg utföras i statlig regi, dock att, därest fråga är om annat än tillgodoseende av tillfälligt behov av arbetskraft, frågan om dylik medelsdisposition skall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Omkostnaderna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bestridas av förutnämnda expensanslag, dock bestridas väg-, bro- och vägtrafikinspektionernas resekostnader av förenämnda verksamhetsanslag och kostnader för publikationstryck av huvudtitelns anslag till tryckningskostnader.

Enligt den nya riksstatsuppställningen skola de för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen avsedda anslagsmedlen sammanföras till två anslag, det ena för avlöningar och det andra för omkostnader, båda av förslagsanslags natur. Enligt vad jag senare under denna punkt kommer att föreslå skulle båda nämnda anslag, i vad de icke avse avlöningar till överdirektören och personalen å järnvägsbyrån, utgå av automobilskattemedel. I avlöningsanslaget skola inräknas jämväl medel till tillfälligt dyrtidstillägg samt till dyrtidstillägg till den personal, vars avlöningar bestridas med automobilskattemedel. Vidare må erinras om att avlöningsbeloppen skola beräknas efter nettolöner, alltså med frånräknande av beräkneliga pensionsavdrag enligt civila tjänstepensionsreglementet. Till omkostnadsanslaget återkommer jag under nästa punkt.

Med avseende å avlöningsanslaget har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelser den 14 september och den 12 november 1934 gjort framställningar. I sistnämnda skrivelse har styrelsen anhållit om inrättande av en befattning såsom assistent åt vägtrafikinspektören. Till denna fråga återkommer jag senare.

I sin skrivelse den 14 september 1934 har styrelsen till en början föreslagit, att byrådirektören G. C. A. Lindencrona måtte överföras till indragningsstat.

Innan jag redogör för styrelsens förslag, torde jag få erinra om följande.

Lindencrona, som är född den 18 december 1871 och jämlikt det nya civila tjänstepensionsreglementet inträder i pensionsåldern den 18 december 1936 men enligt reglementets övergångsbestämmelser efter vederbörlig anmälan må kvarstå ytterligare ett år, åtnjuter, förutom lön såsom byrådirektör enligt lönegrad B 28, i enlighet med riksdagens medgivande och jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 18 juni 1927 personligt lönetillägg av 800 kronor, vartill komma tillfälligt dyrtidstillägg och dyrtidstillägg enligt gällande bestämmelser.

Den vid nästlidet års riksdag med tillämpning från och med den 1 juli 1934 beslutade omorganisationen av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen innebar, bland annat, att styrelsens administrativa byrå, som stod under chefskap av byrådirektören Lindencrona, skulle under benämning kameralbyrå ställas under ledning av en byråchef, i samband varmed den i lönegrad B 28 placerade befattningen såsom byrådirektör och ledamot skulle utgå ur den för verket gällande personalstaten. För kameralbyrå inrättades samtidigt en befattning såsom förste revisor i lönegrad B 24.

Med anledning av nyssnämnda förändring av byrådirektörstjänsten till byråchefstjänst uttalade jag vid ärendets föredragning den 3 januari 1934

(sjätte huvudtiteln, sid. 81—82), att denna förändring i och för sig icke syntes påkalla någon övergångsanordning; skulle tilläventyrs behov härav uppkomma syntes Kungl. Maj:t i avvaktan å frågans framläggande för 1935 års riksdag få inom ramen av för byråchefstjänsten avsedda medel vidtaga lämplig åtgärd. I anslutning till min hemställan utverkade Kungl. Maj:t riksdagens bemyndigande att utfärda de övergångs- och tillämpningsföreskrifter, som vid genomförandet av organisationsändringarna inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erfordrades.

Sedan Kungl. Maj:t den 7 juni 1934 utnämnt och förordnat annan person att från och med den 1 juli 1934 vara byråchef i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och förestå dess kameralbyrå, förordnade Kungl. Maj:t den 15 juni 1934, med stöd av riksdagens bemyndigande och efter framställning av styrelsen, att Lindencrona skulle från och med den 1 juli 1934 tills vidare till och med den 30 juni 1935 uppehålla befattningen såsom förste revisor hos styrelsen. Därjämte medgav Kungl. Maj:t, att styrelsen finge tills vidare under nämnda tid för bestridande av Lindencrona såsom byrådirektör tillkommande avlöning samt honom tillkommande personligt lönetillägg av 800 kronor taga i anspråk den i styrelsens stat upptagna posten för avlöningar till ordinarie tjänstemän intill ett belopp, motsvarande förste revisors lön, samt därutöver, i den mån så erfordrades, sjätte huvudtitelns ordinarie reservationsanslag till extra utgifter.

I förutnämnda skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* beträffande Lindencronas överförande till indragningsstat anfört i huvudsak följande:

Förste revisorn hade att närmast under chefen för kameralbyrån leda och ordna på styrelsen ankommande arbete med bland annat räkenskapsrevision; han hade därjämte att i mån av tid själv deltaga i revisionsgöromålen. Ifrågavarande arbete, vilket vore av mycket omfattande art (granskning av vägdistriktens räkenskaper för väg- och brobyggnader, stickprovsgranskning av vägdistriktens övriga räkenskaper, bestämmandet av till vägunderhåll utgående statsbidrag, automobilskattemedlens fördelning m. m.), sysselsatte förutom förste revisorn tre revisorer jämte ett antal amanuenser. Arbetet vore av synnerlig betydelse för ernående av önskvärd kontroll å vägväsendet. Vissa av revisionens viktigaste arbetsuppgifter hade tillagts densamma genom den år 1934 beslutade omorganisationen.

Vid Lindencronas avgång med pension måste förste revisorstjänsten besättas med ny innehavare. Det förefölle styrelsen olämpligt, att en ny befattning av så stor vikt som den ifrågavarande innehades av en tjänsteman, som under allenast ett fåtal år kunde komma att sköta tjänsten. Styrelsens hemställan om förordnande för Lindencrona att vara förste revisor hade också avsett allenast att provisoriskt bereda honom sysselsättning, till dess frågan om hans ställning kunde framläggas för 1935 års riksdag till slutligt avgörande.

Enligt styrelsens mening vore det av största vikt, att revisionsarbetet så fort som möjligt ställdes under ledning av en tjänsteman, som kunde beräknas komma att under längre tid hava detta till sin uppgift och som kunde snarast påbörja arbetets organiserande. Styrelsen ansåge, att ifrågavarande provisorium icke borde fortsätta efter den 30 juni 1935 utan att åtgärder borde vidtagas för befattningens besättande med ordinarie innehavare. Med hänsyn härtill och då inom eller under styrelsen icke funnes någon annan befattning, på vilken Lindencrona kunde placeras under sin återstående tjänstetid efter den 30 juni 1935, och ej heller inom den övriga statsförvaltningen syntes finnas någon för honom lämpad tjänst, ansåge styrelsen sig böra förorda, att Lindencrona fr. o. m. den 1 juli 1935 uppfördes på indragningsstat

utan tjänstgöringsskyldighet. Därest så komme att ske, syntes Lindencrona, utöver honom tillkommande avlöningsförmåner enligt lönegraden B 28, böra bibehållas vid det honom beviljade personliga lönetillägg av 800 kronor för år.

Kostnaden å indragningsstaten skulle i så fall uppgå till: lön enligt lönegrad B 28, högsta löneklassen 10,980 kronor, provisoriskt dyrtidstillägg 240 kronor samt nämnda belopp 800 kronor eller sålunda tillhopa 12,020 kronor. Härtill skulle så komma dyrtidstillägg med, enligt nu gällande grunder, 756 kronor per år.

I överensstämmelse med vad nu anförts syntes vid bestämmandet av Lindencronas blivande pension jämväl hans personliga lönetillägg, 800 kronor, böra medräknas.

Med stöd av det sålunda anförda har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att Lindencrona från och med den 1 juli 1935 uppföres å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet samt att honom efter uppnådd pensionsålder tillkommande pension måtte bestämmas på sätt styrelsen angivit.

Statskontoret har den 12 oktober 1934 yttrat sig över förevarande framställning och därvid, bland annat, anført att, därest anledning skulle föreligga att överföra Lindencrona till indragningsstat, han allenast borde bibehållas vid sin lön enligt lönegrad B 28 jämte därå belöpande, för befattningshavare å indragningsstat bestämt dyrtidstillägg eller hälften av det procentuella dyrtidstillägg, som utginge till befattningshavare å ordinarie stat. Det personliga lönetillägg å 800 kronor, som år 1927 tillerkänts Lindencrona med hänsyn till ökade göromål å byrådirektörsbefattningen, syntes svårigen kunna vidare utgå, därest Lindencrona icke fullgjorde någon tjänst.

I utlåtande den 3 november 1934 har *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* förklarat sig biträda vad statskontoret i ärendet anført.

I sin skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* föreslagit inrättande för styrelsen av en telefonväxel, vilken anordning skulle föranleda dels utökning av personalen med ett extra ordinarie kontorsbiträde för ombesörjande av telefonisttjänsten, dels ock vissa ökade omkostnader. Styrelsen har härutinnan anført följande:

De inom styrelsen befintliga olika telefonapparaterna vore kopplade direkt till vederbörande telefonstation. Om en tjänsteman tillfälligtvis befunne sig utom sitt rum, kunde därför i allmänhet de å hans telefon ingående samtal icke besvaras. Vid upprepade tillfällen, särskilt under senare tiden, hade från vägingenjörerna och andra styrelsens befattningshavare i landsorten ävensom från allmänheten framförts klagomål häröver, därvid framhållits såväl olägenheten i och för sig av att vederbörande icke kunnat anträffas som ock de onödiga kostnader, som uppkommit för den påringande.

Att dessa olägenheter med det snaraste avhjälpes syntes styrelsen oundgängligen nödvändigt. Styrelsen hade från telegrafverket införskaffat uppgifter om kostnaderna för anordnande av gemensam växel för styrelsens telefoner ävensom för införande av namnanrop. Enligt verkställda beräkningar skulle engångskostnaderna uppgå till omkring 700 kronor, beroende på vilket antal apparater, som kunde komma att erfordras, under det de fasta kvartalsavgifterna skulle ökas med omkring 1,000 kronor per år. Härtill komme så kostnaden för avlöning åt telefonist. Enligt vad styrelsen inhämtat vore telefonisterna i åtskilliga andra verk (t. ex. byggnadsstyrelsen, riksförsäkrings-

anstalten, medicinalstyrelsen) placerade i fjärde lönegraden i det för icke-ordinarie befattningshavare gällande avlöningsreglementet med grundavlönning av 2,052 kronor. En sådan lönegradsplacering syntes jämväl beträffande det nu ifrågasatta biträdet vara väl avvägd.

Väg och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att erforderliga medel för ifrågavarande kontorsbiträde måtte inräknas i avlöningsanslaget.

I förutnämnda skrivelse den 12 november 1934 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt om inrättande av en befattning å extra stat i lönegrad B 22 såsom assistent åt vägtrafikinspektören.

Innan jag ingår på styrelsens framställning, torde jag få erinra om följande.

Såsom inledningsvis erinrats, har från och med löpande budgetår en befattning såsom vägtrafikinspektör upptagits å extra stat i lönegrad B 29 för handläggning av styrelsens ärenden rörande vägtrafik, vägmaskiner, upphandling av motorfordon samt besiktningsmän för motorfordon. I det sakkunnigförslag, som låg till grund för Kungl. Maj:ts förslag till ändrad organisation av styrelsen, hade — med utgående bland annat från att styrelsen skulle hava en övervakande verksamhet i förhållande till automobilbesiktningsmännen samt taga direkt befattning med länsstyrelsernas handläggning av ärenden rörande yrkesmässig automobiltrafik — föreslagits, att en särskild vägtrafikbyrå skulle inrättas under ledning av en överinspektör i lönegrad B 30 med två assistenter, av vilka den ene borde vara specialist i avseende å trafiken och den andre rörande motorfordonen. Assistenterna skulle enligt sakkunnigförslaget placeras i en lönegrad 21, omfattande löneklasserna 19—23. I sitt utlåtande förordade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att inom vägbyrån inrättades en trafikinspektörstjänst i lönegrad B 29 med två biträdande trafikinspektörer i lönegrad B 26.

För min del anförde jag, att, därest de uppgifter, som i berörda avseenden skulle tillkomma ämbetsverket, avgränsades på sätt jag föreslagit (detta blev även statsmakternas beslut), det syntes åtminstone för det dåvarande tillräckligt att för ändamålet avse endast en tjänsteman å extra stat i lönegrad B 29.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har nu beträffande behovet av en assistent åt vägtrafikinspektören anført i huvudsak följande:

Vägtrafikinspektören, som tillträtt sin befattning den 15 oktober 1934, hade i samtliga honom tillkommande ärenden samma åliggande och ansvar som byråchef. Hans arbetsuppgifter hade redan från början visat ett avsevärt omfång. Intill skrivelsens datum den 12 november hade till hans handläggning överlämnats icke mindre än 70 ärenden. Dessa hade varit av skiftande beskaffenhet och berört ett flertal olika grupper av ärenden. Om således redan nu vägtrafikinspektörens arbetsområde vore avsevärt, syntes det tydligt, att detsamma successivt komme att bliva av den omfattning, att vägtrafikinspektören icke ensam kunde behärska detsamma. Härtill komme, att vägtrafikinspektörens uppgifter enligt styrelsens instruktion i åtskilliga fall hade givits en mera allmän innebörd: han skulle följa utvecklingen av vägtrafiken, verka för enhetlighet i tillämpningen av föreskrifter rörande vägmärken m. m., ägna uppmärksamhet åt behovet av ändrade eller nya bestämmelser rörande fordons hjultryck m. m. Att detta arbete komme att upptaga en ej ringa del av vägtrafikinspektörens tid och därigenom försvåra ett medhinnande av de löpande göromålen syntes styrelsen vara klart.

Ytterligare borde nämnas, att åtskilliga av vägtrafikinspektörens åligganden

förutsatte resor till olika delar av landet. Att dessa resor komme att taga i anspråk avsevärd tid syntes icke kunna vara tvivel underkastat. På grund därav måste inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finnas en tjänsteman, som vid sådana tillfällen kunde uppehålla ifrågavarande befattning. Detsamma gällde givetvis med avseende på vägtrafikinspektörens bortovaro under semester eller annan ledighet.

Av vad sålunda anförts, fortsätter styrelsen, syntes framgå, att vägtrafikinspektören med det snaraste måste förses med en assistent, som dels vid vägtrafikinspektörens bortovaro under resor eller under semester och annan ledighet kunde uppehålla inspektörstjänsten och dels i övrigt biträda vägtrafikinspektören i den omfattning och på det sätt, denne kunde finna ändamålsenligt och lämpligt. Assistenten, vilken syntes böra tillsvidare placeras å extra stat, borde vara högskolebildad ingenjör och syntes på grund av befattningens betydelse böra i löneavseende jämsställas med den biträdande hamningenjören och assistenten åt maskininspektören hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vilka båda icke-ordinarie befattningshavare åtnjöte avlöning enligt lönegrad B 22. För ifrågavarande befattningshavares årliga avlöning, beräknad efter högsta förekommande löneklass, skulle alltså erfordras ett till 7,700 kronor avrundat belopp. I likhet med vägtrafikinspektörens avlöning syntes assistentens avlöning böra direkt utgå av automobilskattemedel.

Man syntes, slutar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, med hänsyn till de nya tjänsteuppgifter, som kunde förväntas i framtiden komma att tilläggas vägtrafikinspektören, kunna antaga, att behov av ytterligare personal i sinom tid komme att göra sig gällande. Styrelsen hade emellertid för närvarande ansett sig kunna framlägga förslag allenast beträffande den här omförmälda personalökningen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att för budgetåret 1935/1936 måtte beräknas erforderliga medel för anställande av en assistent åt vägtrafikinspektören med avlöning å extra stat enligt lönegrad B 22, att direkt utgå av automobilskattemedel. Med hänsyn till nödvändigheten av att den sålunda begärda befattningshavaren kunde anställas redan under innevarande budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ytterligare hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för att styrelsen måtte kunna anställa ifrågavarande befattningshavare så fort som möjligt under innevarande budgetår.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har den 21 november 1934 avgivit utlåtande över förevarande framställning. Lönenämnden har funnit tveksamt, huruvida tillräckliga skäl kunde anses föreligga för att så kort tid efter vägtrafikinspektionens inrättande vidtaga åtgärder för anställande inom denna tjänstegren av en ny befattningshavare med den löneställning, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit. Därest det emellertid ansåges oundgängligen nödvändigt att redan nu bereda vägtrafikinspektören något arbetsbiträde, ansåge sig nämnden böra ifrågasätta, huruvida det icke i avvaktan på närmare erfarenhet rörande vägtrafikinspektörens verksamhet kunde vara tillfyllest med en tjänsteman i något lägre löneställning än den nyssnämnda.

Lönenämnden ville för sin del förorda, att tillsvidare medel allenast beräknades för anställande hos styrelsen av en extra ordinarie befattningshavare i lönegrad 20. Lönenämnden erinrade om, hurusom de biträdande vägingenjörerna i länen, vilka enligt gällande instruktion skulle hava avlagt högre teknisk examen, vore i egenskap av extra ordinarie tjänstemän placerade i sistnämnda lönegrad.

I utlåtande den 23 november 1934 har *statskontoret* anfört följande:

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i ärendet förebragta utredningen synes statskontoret icke erbjuda tillräcklig grund för ett säkert bedömande, huruvida ett oavvisligt behov av den begärda personalförstärkningen föreligger. Med hänsyn härtill och då den tid, som förflutit sedan omorganisationen av styrelsen genomförts, synes vara alltför kort för att därunder tillräcklig erfarenhet rörande den nya organisationen skall kunna hava vunnits, kan statskontoret icke för närvarande tillstyrka den gjorda framställningen.

Därest emellertid Kungl. Maj:t vid prövning av frågan skulle finna av behovet påkallat, att till vägtrafikinspektörens föfogande anställes en assistent, vill statskontoret — med hänsyn till att avlöningen till assistenten åt maskininspektören i styrelsen utgår enligt lönegrad B 22 — icke göra någon erinran mot att även vägtrafikinspektörens assistent placeras i nämnda lönegrad, ehuru vid jämförelse med hos styrelsen anställda byråingenjörer, vilka äro hänfödda till lönegraden B 21, en lägre lönegradsplacering kan ifrågasättas.

Vidkommande styrelsens förslag att ifrågavarande befattningshavare skulle anställas redan under löpande budgetår vill statskontoret — under erinran att frågan om personalbehovet å vägtrafikbyrån varit underställd 1934 års riksdag — framhålla, att den föreslagna assistentbefattningen icke lär böra nu inrättas utan att riksdagens medgivande härtill inhämtas.

Departements-
chefen.

Vad till en början beträffar frågan om byrådirektören Lindencronas placering efter ingången av nästa budgetår har jag icke kunnat finna de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anförda skälen för hans överflyttning till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet övertygande. Då något hinder i och för sig icke synes förefinnas mot att Lindencrona liksom under innevarande budgetår fortsättningsvis uppehåller styrelsens förste revisorsbefattning, med vilken i huvudsak äro förenade sådana göromål som tidigare bland andra ålegat Lindencrona såsom byrådirektör, vill jag för min del förorda en dylik anordning. Härvid skulle Lindencronas befattning såsom byrådirektör uppföras å övergångsstat. Honom tillkommande avlöningsförmåner torde få utgå enligt nu gällande grunder, till dess han i sinom tid avgår med pension. Att i detta sammanhang till behandling upptaga frågan om den pension, som då bör utgå till Lindencrona, synes icke erforderligt.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har vidare föreslagit inrättande av en telefonväxel inom styrelsens ämbetslokal. Med hänsyn till de olägenheter, som uppenbarligen äro förenade med den nuvarande anordningen, synes detta förslag böra bifallas. Härför erfordras medel till avlöning av en telefonist med avlöning såsom e. o. kontorsbiträde i lönegrad 4. Med avseende å övriga kostnader, till vilka jag återkommer under nästa punkt, vill jag redan här nämna, att de årliga omkostnaderna, som av väg- och vatten-

byggnadsstyrelsen angivits till 1,000 kronor, kunna nedbringas till 200 kronor, därest i stället för namnanrop användes s. k. gruppnummer, en anordning som i huvudsak medför samma fördelar som namnanrop och som jag med hänsyn till den betydande kostnadsminskningen vill förorda. Enligt vad jag inhämtat har styrelsen intet att erinra häremot.

Med avseende å styrelsens personaluppsättning har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen slutligen föreslagit inrättande av en befattning såsom assistent åt vägtrafikinspektören med placering å extra stat i lönegrad B 22. Redan i nästlidet års statsverksproposition framhöll jag den betydelse, de åt vägtrafikinspektören anförtrödda arbetsuppgifterna komme att få. Även om någon längre tids erfarenhet icke ännu förefinnes med avseende å vägtrafikinspektörens arbetsbörda, synes det dock uppenbart, att densamma redan från början tagit större proportioner än vid nästlidet års behandling av frågan fanns anledning att räkna med. Enligt vad jag erfarit visar arbetsbördan fortsatt tendens till ökning. Härtill kommer, att, enär den nuvarande vägtrafikinspektören såsom huvudsakligen vägman närmast är kännare av den till vägtrafiken hörande delen av sitt arbetsområde, det skulle vara till stor nytta vid utövandet av styrelsens ämbetsuppgifter, bland annat med hänsyn till bilbesiktningsväsendet, att såsom assistent åt vägtrafikinspektören hava en befattningshavare med särskilda insikter i fråga om motorfordon. Enligt vad jag inhämtat, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för avsikt att, därest medel för ändamålet anvisas, anställa en tjänsteman med motorfordonstekniska kunskaper. Med hänsyn till det anförda och då ifrågasvarande förslag ansluter sig till vad som förordades redan i förutnämnda sakkunnigbetänkande, vill jag tillstyrka, att medel beredas för anställande från och med den 1 juli 1935 av en assistent åt vägtrafikinspektören. Styrelsens hemställan om medel för anställning av assistenten jämväl för tid dessförinnan kan jag däremot icke tillstyrka. Vad angår assistentens löneställning vill jag för min del förorda, att han i likhet med de biträdande ingenjörerna inom väg- och brobyråerna placeras såsom extra ordinarie befattningshavare i en lönegrad 21, omfattande löneklasserna 19—23.

Jag övergår nu till redogörelse för beräkningen av förevarande anslag.

Till en början vill jag erinra om att i 1934 års sjätte huvudtitel, sid. 85, finnes intagen en tablå, vilken utvisar den personal, med vilken för innevarande budgetår räknats för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Anmärkas må allenast, att förste revisorsbefattningen uppehålles av byrådirektören Lindencrona samt att bland i tablåen upptagna icke-ordinarie befattningar en halvtidsmanuens i lönegrad 18 samt ett kontorsbiträde i lönegrad 4 äro hänfödda till hamnbyrå och avlönas med hamnbyggnadsmedel.

Vidare får jag erinra om, att enligt principerna för den nya riksstatsuppsättningen avlöning till ordinarie befattningshavare och tjänstemän å extra stat, till vilken senare kategori här hänföras endast befattningar i högre lönegrad än B 20, beräknas efter högsta gällande löneklass, medan för extra ordinarie befattninghavare beräknas medel till grundlön efter lägsta löneklass och till avlöningsförhöjningar motsvarande en löneklassuppflyttning. Lönerna

skola beräknas såsom nettolöner med pensionsavdrag enligt civila tjänstepensionsreglementet, dock att beträffande grundlöner till extra ordinarie befattningshavare avdragas endast 60 procent av sammanlagda pensionsavdraget för nuvarande befattningar men hela pensionsavdraget för nytillkommande befattningar.

På anslagsberäkningen inverkar därjämte sättet för finansieringen av anslaget. Såsom redan antytts, har jag för min del ansett mig böra föreslå, att samtliga för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erforderliga medel, utom till arvode åt överdirektören samt för avlöningar till järnvägsbyråns personal, skola utgå av automobilskattemedel. I nästlidet års sjätte huvudtitel anförde jag, att fog funnes för att i större utsträckning än vad jag då förordade och som sedermera beslöts taga automobilskattemedel i anspråk för bestridande av styrelsens kostnader. Det statsfinansiella läget nödvändiggör nu genomförandet av denna anordning, som har sitt berättigande i arten av de arbetsuppgifter, varom här är fråga. Beträffande vägbyrån, i den mån densamma icke redan bekostas med automobilskattemedel, och kameralbyrån må sålunda framhållas, att deras huvudsakliga verksamhet hänför sig till sådana arbeten, till vilka bidrag utgå av automobilskattemedel. Vad hamnbyrån beträffar vill jag framhålla, att jag under en senare punkt kommer att till behandling upptaga förslag, att av automobilskattemedel skulle tagas i anspråk visst belopp för hamnbyggnader m. m. Detta förslag bygger på en undersökning om motorbåtstrafikens andel i de till statsverket inflytande bensinskattemedlen, vilken andel rättvisligen bör i en eller annan form komma sjöfarten till godo. Då enligt berörda utredning denna andel torde kunna beräknas till ett belopp av 800,000—900,000 kronor om året men jag ansett mig böra begränsa ett anslagsäskande till nyssnämnda hamnbyggnader m. m. till 500,000 kronor, lämnar nämnda andel mer än väl medel till täckning jämväl av kostnaderna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnbyrå. Denna anordning torde emellertid icke böra gälla de kostnader för hamnbyrån, som utgå av hamnbyggnadsmedel.

Med utgående från nu angivna förutsättningar har följande anslagsberäkning skett.

Bruttolönerna till ordinarie tjänstemän uppgå till 232,274 kronor, varingå överdirektörens arvode med 17,000 kronor samt löner å järnvägsbyrån till en byråchef (B 30) och en maskininspektör (B 28) med (11,940 + 10,980) 22,920 kronor. Emellertid bör från förstnämnda belopp avräknas den för förste revisorn beräknade lönen av 9,060 kronor, enär denna befattning skulle uppehållas av byrådirektören å övergångsstat. Bruttolönerna skulle sålunda bli 223,214 kronor, varav 39,920 kronor för överdirektören och järnvägsbyrån. Efter borträknande av det på förste revisorsbefattningen belöpande pensionsavdraget, 279 kronor, uppgår summan av pensionsavdrag till 6,681 kronor, varav 1,278 kronor belöpa på överdirektören och järnvägsbyrån. Nettolönerna skulle sålunda — fränsett förste revisorns lön å i runt tal 8,800 kronor — uppgå till 216,533 kronor, varav på överdirektören och järnvägsbyrån belöpa 38,642 kronor. Av förevarande anslagspost, som torde

böra avrundas till 216,500 kronor, skulle alltså ett belopp, avrundat till 38,600 kronor, utgå av vanliga skattemedel och ett belopp av i runt tal 177,900 kronor av automobilskattemedel.

Till avlöning å övergångsstat åt byrådirektören Lindencrona torde beräknas dels lön efter högsta löneklass inom lönegrad B 28, 10,980 kronor, med pensionsavdrag av 378 kronor eller netto förslagsvis 10,600 kronor, dels ock det honom tillerkända personliga lönetillägget av 800 kronor, tillhopa förslagsvis 11,400 kronor.

Å extra stat äro uppförda tre befattningar, placerade i högre lönegrad än B 20, nämligen en vägtrafikinspektör (B 29), en biträdande hamningenjör (B 22) och en assistent åt maskininspektören (B 22). Till avlöning åt dessa erfordras ett bruttobelopp av $(10,980 + 7,668 + 7,668)$ 26,316 kronor, varav 7,668 kronor belöpa å järnvägsbyrån. Pensionsavdragen uppgå till 804 kronor respektive 213 kronor, i följd varav nettobeloppet blir 25,512 kronor därav 7,455 kronor å järnvägsbyrån. Av förevarande anslagspost skulle alltså 18,057 kronor utgå av automobilskattemedel och 7,455 kronor av vanliga skattemedel eller — med hänsyn till anslagspostens avrundning till 25,500 kronor — i runda tal 18,100 kronor respektive 7,400 kronor.

Till grundlöner åt extra ordinarie tjänstemän erfordras i första hand vad som utgår för innevarande budgetår, tillhopa 47,100 kronor, samt ytterligare för assistent åt vägtrafikinspektören (lönegrad 21), ritare och kontorsskrivare (15), vilka båda senare befattningar hittills inräknats bland sådana å extra stat, samt telefonist (4) sammanlagt 15,504 kronor. Bruttobeloppet skulle sålunda uppgå till 62,604 kronor, varifrån avgå pensionsavdrag, beräknade på sätt förut angivits, med 1,186 kronor, vadan nettobeloppet utgör 61,418 kronor eller i runt tal 61,400 kronor.

För extra befattningshavare, tillfällig personal, renskrivning, övertidser-sättning m. m. torde upptagas samma belopp som för innevarande budgetår eller tillhopa 2,300 kronor. Med hänsyn till beräknelig besparing på grund av förordnanden å ordinarie tjänster torde grundlöneposten kunna, liksom skett för löpande budgetår, minskas med 1,900 kronor.

Ifrågavarande grundlönepost, som bör givas natur av bestämd post, skulle alltså uppgå till $(61,400 + 2,300 - 1,900)$ 61,800 kronor. Av denna post torde liksom nu bestridas ett årligt arvode av 600 kronor till den hos styrelsen kommanderade militärassistenten.

Till avlöningsförhöjningar åt extra ordinarie tjänstemän ävensom enligt gällande författningar utgående ersättningar för läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp finnas för innevarande budgetår disponibla sammanlagt 3,300 kronor. Till detta belopp bör läggas vad som erfordras för avlöningsförhöjningar åt assistenten hos vägtrafikinspektören, ritaren, kontorsskrivaren och telefonisten. Anslagsposten torde med anledning härav kunna bestämmas till förslagsvis 4,300 kronor. Av denna post skall jämväl utgå sjukavlöning till extra ordinarie tjänstemän.

Slutligen skall bland avlöningsmedel inräknas vad som erfordras för pro-visoriskt dyrtidstillägg samt till dyrtidstillägg åt de tjänstemän, vilkas

avlöningar avsetts skola utgå av automobilskattemedel. Överdirektörens och på järnvägsbyrån belöpande dyrtidstillägg böra liksom för närvarande utgå av huvudtitelns allmänna anslag till dyrtidstillägg. Till provisoriskt dyrtidstillägg torde upptagas ett belopp av i runt tal 8,100 kronor, varav 700 kronor såsom avseende järnvägsbyrån torde utgå av vanliga skattemedel och återstoden, 7,400 kronor, av automobilskattemedel. För dyrtidstillägg, att utgå av automobilskattemedel, erfordras ett belopp av i runt tal 21,000 kronor. De båda sistnämnda anslagsposterna böra upptagas såsom förslagsposter.

Vad av här ifrågavarande kostnader, som utgått av automobilskattemedel och vanliga skattemedel under löpande budgetår och som enligt det här framförda förslaget skulle under nästa budgetår utgå av respektive medelslag, framgår av efterföljande sammanställning:

	1934/1935	1935/1936
	Kronor	Kronor
Automobilskattemedel.....	111,800	301,900
Vanliga skattemedel	201,000	46,700
Summa kronor	312,800	348,600

Skillnaden mellan totalbeloppen, 35,800 kronor, hänför sig huvudsakligen till dels vissa avlöningars beräkning efter högsta löneklass i stället för näst högsta löneklass, vilken höjning emellertid till större delen kompenseras genom frånräknandet av pensionsavdragen, dels av byrådirektörsbefattningens uppförande å övergångsstat, vilket åter till viss del uppväges av att de för förste revisorn i år upptagna avlöningsmedel borträknats, dels inrättandet av två nya befattningar, assistent åt vägtrafikinspektören och e. o. kontorsbiträde (telefonist), dels ock att i förevarande anslag inräknats medel till provisoriskt dyrtidstillägg och till dyrtidstillägg åt ytterligare ett antal befattningshavare, vilket emellertid i stort sett endast innebär en överflyttning från andra anslag.

Vad slutligen angår den personalförteckning, som torde böra underställas riksdagen, har icke annan ändring i förhållande till vad som gäller för innevarande budgetår föreslagits än att å övergångsstat skulle upptagas en befattning såsom byrådirektör.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 överdirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet		—
4 byråchefer		B 30
1 byråchef och broinspektör		B 30

3	vägenspektörer	B 29
1	maskininspektör	B 28
2	förste byråingenjörer	B 26
1	förste revisor	B 24
3	byråingenjörer	B 21
3	revisorer	B 21
1	kansliskrivare	B 11
1	förste expeditivsvakt	B 7
3	kanslibiträden	B 7
2	expeditivsvakter	B 5
4	kontorsbiträden	B 4

Tjänsteman å övergångsstat.

1 byrådirektör B 28

Tjänstemän å extra stat.

1 vägtrafikinspektör	B 29
1 assistent åt maskininspektören.....	B 22
1 biträdande hamningenjör	B 22;

dels godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

Kronor

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis	216,500,
därför förslagsvis 177,900 kronor att utgå av automobilskattemedel:	

Anm. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis 225,300

Avgår: För en förste revisorsbefattning i
lönegrad B 24, som skall hållas obesatt,
så länge den på övergångsstat uppförde
byrådirektören kvarstår å sin befattning
i lönegrad B 28, *förlagsvis*..... 8,800

Summa kronor 216,500

2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förlags-</i> <i>vis</i>	11,400,
att utgå av automobilskattemedel;	

Anm. I posten har inräknats personligt lönetillägg å 800 kronor.

3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, *förslagsvis* 25,500,
däruv förslagsvis 18,100 kronor att utgå av auto-
mobilskattemedel;

Sjätte huvudtiteln.

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
 - a) Grundavlöningar m. m. 61,800,
att utgå av automobilskattemedel,
 - b) Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* 4,300,
att utgå av automobilskattemedel;
5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 8,100,
därav förslagsvis 7,400 kronor att utgå av automobilskattemedel;
6. Dyrtdstillägg, *förslagsvis* 21,000,
att utgå av automobilskattemedel.

Summa förslagsanslag kronor 348,600;

dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 348,600, därav förslagsvis 301,900 kronor att utgå av automobilskattemedel.

[4.] 2. **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Såsom under nästföregående punkt nämnts, bestridas väg- och vattenbyggnadsstyrelsens omkostnader, inklusive resekostnader, dels till ett belopp av 25,000 kronor av det extra förslagsanslaget å 44,300 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel, till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektions verksamhet, dels av det extra förslagsanslaget å 40,500 kronor till expenser och resekostnader i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, dels ock, i vad avser publikationstryck, av huvudtiteln's allmänna anslag till tryckningskostnader.

I staten för förstnämnda anslag å 44,300 kronor hava upptagits till resekostnader för väginsektionen och broinspektionen 23,000 kronor samt till resekostnader för vägtrafikinspektionen 2,000 kronor, båda bestämda belopp.

Förslagsanslaget till expenser och resekostnader i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgår enligt följande, av Kungl. Maj:t den 31 maj 1934 fastställda fördelning:

	Kronor
Resekostnader för utförande av baninspektion	2,000
Resekostnader för extra inspektioner av styrelsens tjänstemän m. m.	8,000
Resekostnader för maskininspektionen	2,500
Expenser	28,000

Summa kronor 40,500

Därjämte har Kungl. Maj:t föreskrivit, att kostnader för resor, som av den hos styrelsen kommitterade militärassistenten företagas på överdirektörens uppdrag, skola bestridas från anslagsposten å 8,000 kronor.

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, att utgifter från posten till expenser skola bokföras å de undertitlar, som angivits i punkten 4 av Kungl. Maj:ts cirkulär den 5 maj 1933 (nr 198) till statsmyndigheterna med vissa föreskrifter angående bokföring och redovisning av expenser och tryckningskostnader.

Med avseende å styrelsens publikationstryck har Kungl. Maj:t den 30 juni 1934 medgivit, att styrelsen må för tryckning under budgetåret 1934/1935 av publikationer, som styrelsen jämlikt kungörelsen den 2 december 1932 (nr 561) angående statsmyndigheters rätt att verkställa tryckning av publikationer får verkställa utan särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t, taga i anspråk ett belopp av högst 3,700 kronor av sjätte huvudtiteln's ordinarie förslagsanslag till tryckningskostnader.

I sin skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* icke ifrågasatt ändring beträffande posterna till resekostnader men förklarar sig utgå från att, därest kostnader för tjänstgöringstraktamente eller ersättning för flyttningskostnad skulle uppkomma, för vilket slag av kostnader medel ej särskilt beräknats, Kungl. Maj:t skulle kunna anvisa för sådant ändamål erforderligt belopp från anslaget.

Beträffande styrelsens expenskostnader, vilka hädanefter skola uppdelas i en förslagspost till bränsle, lyse och vatten och en post till övriga expenser, har styrelsen till en början meddelat, att under budgetåret 1933/1934 kostnaderna för bränsle, lyse och vatten uppgått till 4,540 kronor 43 öre. Den förslagsvis beräknade anslagsposten syntes därför böra upptagas till ett belopp av 4,550 kronor. Vidkommande den återstående delen av expensposten, som vid oförändrad medelsanvisning alltså skulle uppgå till 23,450 kronor, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit vissa ökningar med hänsyn till det under föregående punkt omnämnda förslaget om inrättande av telefonväxel och till nödvändig anskaffning av möbler och mattor.

För telefonväxeln äskar styrelsen dels ett belopp av 700 kronor för engångsavgift och dels 1,000 kronor för årliga omkostnader, vilket senare belopp emellertid minskas till 200 kronor, därest i stället för namnanrop användes s. k. gruppnummer.

Beträffande anskaffningen av möbler och mattor har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört följande:

Anslagsposten bör ökas med ett engångsbelopp för komplettering av styrelsens förråd av möbler och mattor. Flertalet av styrelsens tjänstemän har sina rum både torftigt och ofullständigt möblerade. Sålunda saknas i många rum egentligt skrivbord; såsom sådana användas ofta mycket enkla bord utan en låda att förvara handlingar eller papper uti. I åtskilliga rum saknas lämpliga förvaringsskåp och hyllor, vilket är till avsevärt men för det ofta ömtåliga kart- och ritningsmateriel, med vilket vederbörande handskas. Mattor under skrivbord och skrivstol förekomma endast i ett fåtal rum, vilket bland annat medför, att golven fara mycket illa genom skrivstolarnas nötning mot desamma. Vidare är att märka, att möbler till den blivande vägtrafikinspektörens avdelning helt saknas. Slutligen behöver förrådet av bokhyllor kompletteras för att möjliggöra en ändamålsenlig uppställning av styrelsens arkiv, särskilt i vad avser konceptband och dylikt. Enligt av styrelsen gjord beräkning skulle för ett effektivt avhjälpande av nu berörda och andra dylika olägenheter erfordras möbler och mattor för en beräknad kostnad av minst 8,500 kronor eller för avrundande av ifrågavarande anslagspost 8,300 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har styrelsen hemställt, att för expenser åt styrelsen för budgetåret 1935/1936 måtte anvisas förslagsvis 38,000 kronor,

att fördelas med förslagsvis 4,550 kronor för bränsle, lyse och vatten samt högst 33,450 kronor för övriga expenser.

För publikationstryck äskar styrelsen samma belopp, som utgått för innevarande budgetår, eller 3,700 kronor.

Departements-
chefen.

Vad till en början angår förslaget om inrättande för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens räkning av en telefonväxel har jag redan under nästföregående punkt givit min anslutning härtill. Jag vill emellertid förorda, att telefonväxeln anordnas med gruppnummer i stället för namnanrop, varigenom de årliga omkostnaderna nedbringas från 1,000 kronor till 200 kronor. Häremot har styrelsen, såsom förut nämnts, intet att erinra. Då engångsavgiften beräknats till 700 kronor, skulle alltså för nästa budgetår till ifrågasvarande ändamål erfordras ett belopp av 900 kronor.

Vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört i fråga om behovet av komplettering av styrelsens förråd av möbler och mattor synes mig giva vid handen, att sådan komplettering måste ske, icke minst med hänsyn till att den nästlidet år beslutade omorganisationen av styrelsen tillfört verket viss ökning av personalen. Enligt uppgifter, som jag införskaffat från styrelsen, synes den ifrågasatta anskaffningen hålla sig inom jämförelsevis snäva gränser, och de beräknade priserna torde få anses skäligen. Jag anser mig alltså böra tillstyrka, att det av styrelsen för ändamålet begärda engångsbeloppet, 8,300 kronor, inräknas i årets anslag.

De för resekostnader och publikationstryck äskade beloppen, respektive 37,500 kronor och 3,700 kronor, torde likaledes böra anvisas för nästa budgetår.

Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omnämnda kostnader för tjänstgörings-traktamenten och flyttningssersättningar torde böra utgå av anslaget efter beslut av Kungl. Maj:t.

I enlighet med vad jag sålunda förordat skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsens omkostnadsanslag för budgetåret 1935/1936 beräknas på följande sätt:

	Kronor
Resekostnader, <i>förslagsvis</i>	37,500
Expenser, <i>förslagsvis</i>	37,200
Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	3,700
	Summa kronor 78,400

Stat för anslagets användning torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet tidigare i dag föreslagit, vartill jag givit min anslutning, skulle förevarande anslag utgå av automobilskattemedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 78,400, att utgå av automobilskattemedel.

[5.] 3. **Vägorganisationen i länen, förslagsanslag.** För vägorganisationen i länen äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 under sjätte huvudtiteln anvisade följande anslag, att direkt utgå av automobilskattemedel:

	Kronor
Vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörsassistenter, ordinarie förslagsanslag	210,000
Diverse kostnader för vägorganisationen i länen, extra förslagsanslag	190,000
Resekostnader för vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörsassistenter, extra förslagsanslag	150,000
Summa kronor	550,000

Förstnämnda anslagsbelopp är bestämt med hänsyn till beräkneliga utgifter, 433,900 kronor, och å anslaget påräkneliga inkomster, 225,000 kronor, därvid sistnämnda belopp för anslags avrundning upptagits till 223,900 konor.

Genom beslut den 31 maj 1934 har Kungl. Maj:t fastställt följande stater för de båda först nämnda anslagen:

Stat

för anslaget till vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörsassistenter.

<i>Vägingenjörer:</i>	Kronor	Kronor
Avlöning till 24 vägingenjörer, <i>förslagsvis</i>	239,600	
Vikariatsersättningar samt särskilda förmåner åt vägingenjörerna, <i>förslagsvis</i>	15,000	
Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	18,200	
	<i>Förslagsvis</i>	272,800

Biträdande vägingenjörer och vägingenjörsassistenter:

Avlöning jämte särskilda förmåner till 9 biträdande vägingenjörer ävensom vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	53,000
Avlöning jämte särskilda förmåner till 14 vägingenjörssassistenten, <i>förslagsvis</i>	57,000
Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	9,700
	<i>Förslagsvis</i> 119,700

Tillfälliga vägingenjörsassistenter:

Avlöning	38,000	
Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	3,400	
	<i>Förslagsvis</i>	41,400
	Summa kronor	433,900

Stat

för anslaget till diverse kostnader för vägorganisationen i länen.

	Kronor
Rit- och skrivbiträden åt vägingenjörerna	85,000
Kamerala biträden	16,000
Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	9,000
Årliga kontorskostnader för vägingenjörerna, <i>förslagsvis</i>	80,000
	<i>Förslagsvis</i> 190,000

Utöver de avlöningsmedel, som sålunda anvisats till vägorganisationen i länen, har provisoriskt dyrortstillägg åt därtill berättigade befattningshavare utgått direkt från statens automobilskattemedelsfond.

Enligt den nya riksstatsuppställningen skola förutnämnda tre anslag sammanföras till ett förslagsanslag för vägorganisationen i länen. Utgifterna under anslaget skola utgå enligt stat för avlöningar och omkostnader, i vilken stat jämväl intagas särskilda uppbördsmedel. I fråga om avlöningsstaten är att märka, att särskilda medel för vikariatsersättningar icke vidare skola beräknas samt att i anslaget skall inräknas vad som erfordras för provisoriskt dyrortstillägg åt därtill berättigade befattningshavare. Slutligen må erinras om att å avlöningsstaten skola upptagas allenast nettolöner med frånräknande av beräkneliga pensionsavdrag enligt civila tjänstepensionsreglementet.

I skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* gjort framställning om anslag till vägorganisationen i länen för budgetåret 1935/1936.

Med avseende å avlöningsstaten har styrelsen icke föreslagit annan ändring i fråga om personalens storlek än att de för rit- och skrivbiträden avsedda medlen borde höjas från 85,000 kronor till 90,458 kronor eller i runt tal 90,500 kronor. Styrelsen har därvid meddelat, att länsstyrelserna äskat ett sammanlagt belopp av 99,088 kronor för detta ändamål.

Beträffande omkostnadsstaten har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till en början föreslagit en höjning av de för reseersättningar avsedda medlen från nuvarande belopp, 150,000 kronor, till 200,000 kronor. Styrelsen har därvid åberopat, att bruttobelastningen å reseersättningsanslaget under de två sista budgetåren uppgått till 216,424 kronor 87 öre respektive 201,798 kronor. Den minskning, som sålunda framträtt, vore, anför styrelsen, att hänföra till verkningarna av den genom kungörelsen den 14 juni 1933 (nr 351) om resekostnads- och traktamentsersättning åt vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörssassistenter — numera kungörelsen nr 211 år 1934 — genomförda nedsättningen av dylika ersättningar. Den minskade anslagsbelastningen syntes icke vara att tillskriva någon inskränkning i befattningshavarnas resor, och någon ytterligare nedgång av belastningen syntes icke vara att vänta under nästkommande budgetår. Till årliga kontorskostnader för vägingenjörerna, vilken anslagspost hädanefter skulle benämnas expenser, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit ett från 80,000 kronor till 84,000 kronor förhöjt belopp. Styrelsen har meddelat, att länsstyrelsernas sammanlagda anslagsäskanden för detta ändamål uppginge till i runt tal 89,500 kronor.

Departements-
chefen.

Vad beträffar av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framställda äskanden om ökade medel för skilda ändamål och till en början förslaget om höjning av det till rit- och skrivbiträden avsedda beloppet, har jag icke funnit tillräcklig anledning att biträda detta förslag. Jag förordar alltså, att ifrågavarande post bibehålles vid 85,000 kronor. I fråga om reseersättningsposten har en avsevärd överbelastning av det anvisade anslaget ägt rum under de två sista

budgetåren och således även efter det att lägre grunder för ersättningarnas beräkning börjat tillämpas. Emellertid finnes anledning antaga, att vägbyggandet under det närmaste året skall något avsakta. Vid nu angivna förhållanden finner jag visserligen, att det nuvarande anslaget bör höjas för nästkommande budgetår, men anser jag mig å andra sidan kunna stanna för att förorda, att höjningen begränsas till ett belopp av 25,000 kronor och att således det för ifrågavarande ändamål i dess helhet erforderliga beloppet beräknas till 175,000 kronor. Vad slutligen angår expenskostnaderna är det tydligt, att vägingenjörernas under senare år ökade verksamhet med uppgörande av arbetsplaner och dylikt ställer motsvarande krav på större tillgång till materialier för ritarbeten m. m. Med hänsyn härtill anser jag mig böra tillstyrka en höjning av de därför avsedda medlen från 80,000 kronor till 82,000 kronor.

Vad angår beräkningen av förevarande anslag till vägorganisationen i länen får jag erinra om att vägingenjörsbefattningarna sedan den 1 juli 1934 äro uppförda å ordinarie stat, 23 befattningar i lönegrad B 28 och den för Gotlands län avsedda befattningen i lönegrad B 26. Biträdande vägingenjörerna äro extra ordinarie befattningshavare med placering i den för sådana befattningar gällande lönegraden 20, medan vägingenjörsassistenterna såsom extra befattningshavare åtnjuta arvode, motsvarande löneklassen 15. Samma löneställning intaga de tillfälliga assistenterna, vilka emellertid icke äro anställda för helt budgetår utan för högst 7 månader.

För avlöningar till ordinarie tjänstemän skulle, beräknat efter högsta löneklassen för respektive befattningar och inberäknat kallortstillägg, erfordras ett belopp av 251,295 kronor. Enligt verkställda beräkningar skulle härifrån avräknas ett belopp av 9,024 kronor, motsvarande befattningshavarnas pensionsavdrag enligt civila tjänstepensionsreglementet. Posten i fråga skulle således bestämmas till 242,271 kronor eller i runt tal 242,000 kronor.

I anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal skola till grundavlöningar upptagas erforderliga medel för begynnelselöner till biträdande vägingenjörer ävensom arvoden till vägingenjörsassister, rit- och skrivbiträden samt kamerala biträden.

För de biträdande vägingenjörerna — till antalet 9 med placering i Stockholms, Östergötlands, Malmöhus, Älvsborgs, Kopparbergs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län — bör upptagas ett belopp, svarande mot begynnelselönen jämte vad som åtgår till kallortstillägg för befattningarna i Umeå och Luleå, eller tillhopa $(45,822 + 60 + 195)$ 46,077 kronor. Härifrån bör dragas ett belopp svarande mot befattningshavarnas pensionsavdrag enligt civila tjänstepensionsreglementet, i den mån avdragen kunna anses belöpa på detta anslag. Enligt de allmänt tillämpade beräkningsgrunderna skall här frånräknas ett belopp, motsvarande 60 % av 1,566 kronor, eller 940 kronor, i följd varav postens slutbelopp skulle bliva 45,137 kronor.

Arvoden, motsvarande 15 löneklassen, för 14 vägingenjörsassister uppgå till sammanlagt 55,950 kronor.

För tillfälliga vägingenjörssassistenten torde liksom för innevarande budgetår böra upptagas ett arvodesbelopp av 38,000 kronor. I enlighet med vad jag förut anfört torde de för rit- och skrivbiträden samt för kamerala biträden avsedda medlen böra upptagas med oförändrade belopp, 85,000 kronor respektive 16,000 kronor.

Posten till grundavlöningar m. m. torde sålunda böra upptagas med sammanlagt (45,137 + 55,950 + 38,000 + 85,000 + 16,000) 240,087 kronor eller i avrundat tal 240,000 kronor.

För avlöningsförhöjningar till biträdande vägingenjörer, motsvarande en löneklassuppflyttning, erfordras 3,216 kronor. Anslagsposten till avlöningsförhöjningar m. m. skall emellertid användas jämväl till bestridande av kostnader för läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp, varför posten lämpligen synes böra upptagas till förslagsvis 5,000 kronor. Från denna post skall ävenledes bestridas kostnad för sjukavlöning till extra ordinarie befattningshavare.

Överflyttningen av utgående provisoriskt dyrortstillägg från statens automobilskattemedelsfond till förevarande anslag föranleder upptagande av en särskild anslagspost, benämnd särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, till belopp av förslagsvis 1,000 kronor.

Bland avlöningsmedel bör slutligen liksom för närvarande upptagas en post till dyrtidstillägg, vilken post efter samma grunder som huvudtiteln's allmänna dyrtidstilläggsanslag beräknas till 40,300 kronor.

Anslagsposten till avlöningar skulle alltså upptagas med (242,000 + 240,000 + 5,000 + 1,000 + 40,300) 528,300 kronor.

Med avseende å anslagsposten till omkostnader, vilken uppdelas i två poster till reseersättningar respektive expenser, har jag förut tillstyrkt en höjning av reseersättningsposten till 175,000 kronor och av expensposten till 82,000 kronor. Ifrågavarande anslagspost skulle alltså uppgå till 257,000 kronor.

Totala utgifterna för vägorganisationen i länen skulle följaktligen uppgå till (528,300 + 257,000) 785,300 kronor.

Från detta totalbelopp böra emellertid avräknas de inkomster, som kunna beräknas inflyta till statsverket såsom ersättning för av vägingenjörerna och deras biträden utförda förrättningar. Såsom av budgetredovisningen framgår, belöpte sig uppbörden å de tre anslagen till vägorganisationen i länen under sistförflutna budgetår till sammanlagt något över 240,000 kronor. Ehuru fog finnes för antagandet, att denna uppbörd, på grund av den organisationen med innevarande budgetår tillförda personalförstärkningen, skall ytterligare stiga, synes man försiktigtvis böra räkna med samma belopp för budgetåret 1935/1936 eller för anslagets avrundning med 240,300 kronor. Med beaktande härav skulle anslagets belopp bestämmas till 545,000 kronor.

Personalförteckningen för vägorganisationen i länen upptager endast 23 vägingenjörer (utom i Gotlands län) med placering i lönegrad B 28 samt 1 vägingenjör (i Gotlands län) med placering i lönegrad B 26.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för vägorganisationen i länen:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
23 vägingenjörer (utom i Gotlands län)	B 28
1 vägingenjör (i Gotlands län).....	B 26;

dels godkänna följande stat för vägorganisationen i länen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Stat.

Avlöningar.	Kronor
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	242,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
Grundavlöningar m. m.	240,000
Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	5,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1,000
4. Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	40,300
Summa kronor	528,300

Omkostnader.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	175,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	82,000
Summa kronor	257,000

Summa summarum kronor 785,300

Särskilda uppbördsmedel.

Kronor

Arvoden och andra ersättningar för förrättningar, som verkstälts av vägingenjörer och deras biträden	240,300
Nettoutgift förslagsvis kronor	545,000

dels ock till vägorganisationen i länen för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 545,000, att utgå av automobilskattemedel.

[6.] 4. **Reseersättning till nämndemän vid vägsyn, förslagsanslag.** Reseersättning till nämndemän vid vägsyn skall jämlikt 35 § tionde stycket lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet till hälften bestridas av vägkassan och till andra hälften av statsmedel. De sålunda av statsmedel utgående ersättningsbeloppen hava hittills bestritts av sjätte huvudtiteln's allmänna anslag till rese- och traktamentspenningar. Från

detta anslag hava därjämte bestritts kostnader för resor av departementets tjänstemän m. fl. Enligt den nya riksstatsuppställningen skall nyssnämnda anslag utgå och skola sistnämnda kostnader inräknas i departementets omkostnadsanslag, medan för reseersättning till nämndemän vid vägsyn skall upptagas ett särskilt anslag.

Anslaget till rese- och traktamentspenningar har för budgetåren 1933—1935 upptagits med respektive 15,000 kronor och 12,000 kronor. Enligt budgetredovisningen hava emellertid bruttoutgifterna å anslaget under nästlidet budgetår icke uppgått till mer än något över 10,000 kronor.

Med hänsyn härtill och då för departementets resekostnader torde böra avses ett belopp av 1,500 kronor, synes förevarande anslag, åt vilket bör givas förslagsanslags natur, kunna begränsas till 8,500 kronor.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet tidigare i dag föreslagit bör ifrågavarande anslag utgå av automobilskattemedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *reseersättning till nämndemän vid vägsyn* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8,500, att utgå av automobilskattemedel.

Vägbyggnader och vägunderhåll.

Innan jag övergår till behandlingen av de särskilda anslagen under rubriken vägbyggnader och vägunderhåll, tillåter jag mig att lämna några meddelanden.

Automobilskattemedlens användning. Redan i det föregående har jag föreslagit att, förutom de kostnader, som för närvarande täckas av automobilskattemedel, med denna medelstillgång även skulle bestridas ytterligare vissa för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens upprätthållande erforderliga kostnader ävensom reseersättning till nämndemän vid vägsyn. Vid uppgörandet av den tidigare i dag framlagda finansplanen har chefen för finansdepartementet räknat med att, utöver anslagen till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar och till vägunderhåll, jämväl övriga under rubriken vägbyggnader och vägunderhåll upptagna anslag skulle utgå av dessa medel. Vad sålunda föreslagits har jag med hänsyn till det budgetära läget funnit mig böra biträda. Även efter vidtagande av en dylik överflyttning av sistnämnda anslag torde nämligen vägväsendet komma att bli väl tillgodosett med vanliga skattemedel, enär det kan förutses, att även under stundande budgetår kommer att krävas en omfattande statlig verksamhet för motverkande av arbetslösheten och att vägbyggandet därvid kommer att liksom hittills intaga en framträdande plats.

Inom här ifrågavarande grupp av anslag kommer jag att föreslå upptagande av anslag till byggande och förbättring av broar samt till stensättning av vägar. Av den nya riksstatsuppställningen följer vidare att de av automobilskattemedlen utgående forskningsmedlen skola upptagas i riksstaten å särskilt anslag. Ytterligare kommer jag att längre fram föreslå, att av automobilskattemedel få utgå dels under rubriken »Hamnar och farleder»,

utöver de anslag, som enligt min mening alltjämt böra utgå av skattemedel i allmänhet, ett anslag till bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, vilket anslag är avsett att provisoriskt tillgodose den mindre sjöfartens anspråk på en mot dess bensinförbrukning svarande andel i automobilskattemedlen, dels ock under rubriken »Diverse» ett anslag för bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. Under nionde huvudtiteln skulle slutligen likaledes av automobilskattemedel upptagas ett anslag, motsvarande vad som hittills enligt gällande bestämmelser ehuru utan särskild anvisning å riksstaten utgått till lantbruksstyrelsen för fiskets befrämjande, högst 90,000 kronor.

Den föreslagna medelsdispositionen föranleder ändring i förordningen den 16 maj 1930 (nr 161) om fördelning av automobilskattemedel. Härtill återkommer jag under punkten 15.

Revision av väglagstiftningen m. m. Sedan vid nästlidet års riksdag ny väglagstiftning antagits, hava inom kommunikationsdepartementet förberetts därav påkallade följdåtgärder. Med avseende å den nya vägdistriktindelning, som sammanhänger med förevarande lagstiftning, hava samtliga länsstyrelser inkommit med förslag, varefter ärendet remitterats till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I nästlidet års sjätte huvudtitel meddelade jag i förevarande sammanhang, att 1931 års väg- och brosakkunnigas betänkande vore att förvänta inom den närmaste tiden. De sakkunniga hava sedermera avgivit teknisk-ekonomiska utredningar rörande vägväsendet, del I angående vägar (St. off. utr. 1934: 27) och del II rörande broar, varjämte i en del III (St. off. utr. 1934: 28) sammanfattats de sakkunnigas under år 1933 i särskilda ämnen avgivna utlåtanden. Över del I hava numera utlåtanden avgivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och länsstyrelserna m. fl. Med avseende å del II, som i dagarna utkommer av trycket, torde inom kort vederbörandes yttranden komma att infordras.

De i övrigt i detta sammanhang i 1934 års sjätte huvudtitel berörda frågorna äro fortfarande föremål för utredning och bedömande i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Dessa spörsmål, som i stort sett alla avse vägväsendets tekniskt-ekonomiska sida och den lämpligaste användningen av de medel, som kunna för detsamma avses, torde på grund av det inbördes sambandet och beroendet av de undersökningar rörande 1934 års vägunderhållskostnader, som bedrivs av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, icke kunna väntas föreligga till prövning förrän under senare delen av innevarande år.

[7.] 5. **Bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, reservationsanslag.** Till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar stodo för vardera av budgetåren 1926—1928 till förfogande anslagsmedel å tillhoppa 4,000,000 kronor. För vardera av budgetåren 1928—1930 bestämdes anslagsbeloppet för detta ändamål till 4,500,000 kronor. För budgetåret 1930/1931 höjde riksdagen anslaget till 5,000,000 kronor. Samtidigt vidtogs sådan ändring i de för anslagets användning stadgade grunderna, att statsbidrag till de

med detsamma avsedda vägföretagen finge utgå med högst tre fjärdedelar i stället för, såsom dittills gällt, två tredjedelar av den beräknade kostnaden för vederbörande företag. För vart och ett av budgetåren 1931—1935 har anslagsbeloppet bestämts till 5,250,000 kronor. Från och med budgetåret 1932/1933 har anslaget — som tidigare bestritts av vanliga skattemedel — anvisats att utgå direkt av automobilskattemedel.

Nu gällande föreskrifter beträffande bidrag från förevarande anslag innefattas i kungörelsen den 31 maj 1934 (nr 207) angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m. Anslagets fördelning sker med huvudsaklig ledning av länsvis upprättade flerårsplaner. De för närvarande gällande flerårsplanerna avse treårsperioden 1934—1936.

I sin skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* till en början meddelat, att länsstyrelserna vid uppgörandet av sistnämnda flerårsplaner med ledning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppgifter om den sannolika medelstillgången i regel förutsatt ett årligt anslag för ifrågavarande ändamål av 5,250,000 kronor. För åren 1934—1936 hade sålunda i länens flerårsplaner upptagits företag avseende byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, för vilka beräknats statsbidrag till respektive 5,438,514, 5,362,320 och 5,365,045 kronor eller sammanlagt 16,165,879 kronor på sätt närmare framginge av en vid styrelsens skrivelse fogad tablå. Då för budgetåren 1933—1935 redan anvisats sammanlagt 10,500,000 kronor, skulle, för att en beskärning av de utav länsstyrelserna för ifrågavarande treårsperiod begärda anslagsbeloppen icke skulle behöva vidtagas, för budgetåret 1935/1936 erfordras ett anslag av i avrundat tal 5,665,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i detta sammanhang erinrat om den av 1931 års väg- och brosakkunniga verkställda utredningen om det årliga medelsbehov för vägändamål, vilket beräknas bära tillgodoses under den närmaste tioårsperioden. I enlighet med av nämnda sakkunniga lämnade direktiv hade flerårsplaner upprättats för tiden 1937—1943 i samband med upprättandet av förenämnda flerårsplaner för tiden 1934—1936, vilka båda planer tillsammans skulle angiva det årliga medelsbehovet för byggande och förbättring av olika slag av vägar under tioårsperioden. Enligt dessa tioårsplaner skulle, i vad avsåge byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, länens sammanlagda anslagskrav per år genomsnittligt för tioårsperioden uppgå till i runt tal 5,600,000 kronor. En icke oväsentlig ökning av det för närvarande utgående anslaget, 5,250,000 kronor, vore sålunda enligt nyssnämnda treårsplaner och tioårsplaner erforderlig för tillgodoseende av länens anslagsbehov. På grund härav och med den kännedom i övrigt styrelsen ägde angående behovet av ifrågavarande slag av vägar funne sig styrelsen bära förorda ett från 5,250,000 kronor till 5,600,000 kronor förhöjt anslag.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer alltså, att till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1935/1936 måtte anvisas ett reservationsanslag av 5,600,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

De av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omnämnda flerårsplanerna för åren 1937—1943 hava, såsom i nästlidet års statsverksproposition erinrades, upprättats såsom utredningsmaterial för 1931 års väg- och brosakknigas undersökningar, vilka verkställts ur synpunkten av väghållarnas skatteförmåga. Hela detta och därmed sammanhängande spörsmål ligga för närvarande under bedömande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Under rådande förhållanden och med hänvisning till vad jag inledningsvis anfört rörande de andra former, under vilka vägväsendets behov kan väntas bli tillgodosett, finner jag det icke möjligt att tillstyrka någon höjning av förevarande anslag, som för löpande budgetår anvisats med 5,250,000 kronor.

I anslutning till den nya riksstatsuppställningen torde åt anslaget givas rubriken Bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 5,250,000, att utgå av automobilskattemedel.

Departements-
chefen.

[8.] 6. **Bidrag till byggande av enkla bygdevägar, reservationsanslag.** Anslag för anläggning av enkla bygdevägar hava anvisats från och med år 1914, till en början avsedda för de nordligare länen men från och med år 1922 för hela landet. Anslagsbeloppet har för var och en av budgetperioderna 1924—1927 bestämts till 600,000 kronor, för vartdera av budgetåren 1927—1929 till 700,000 kronor, för budgetåret 1929/1930 till 850,000 kronor och för budgetåret 1930/1931 till 1,200,000 kronor. I samband med beslut om höjning av statsbidraget från anslaget till normalt tre fjärdedelar av den beräknade kostnaden för vederbörande företag ökades anslagsbeloppet för budgetåret 1931/1932 till 1,350,000 kronor, med vilket belopp anslaget utgått jämväl för vart och ett av budgetåren 1932—1935.

Gällande bestämmelser beträffande bidrag från ifrågavarande anslag innefattas i kungörelsen den 31 maj 1934 (nr 207) angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m. Vid fördelningen av statsbidrag tjäna de förut omförmälda flerårsplanerna till ledning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 14 september 1934 till en början meddelat, att länsstyrelserna vid uppgörande av nämnda flerårsplaner med ledning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppgifter angående den sannolika medelstillgången i regel förutsatt ett årligt anslag för ifrågavarande ändamål av 1,350,000 kronor. För åren 1934—1936 hade sålunda i länens flerårsplaner upptagits företag avseende byggande av enkla bygdevägar, för vilka beräknats statsbidrag till respektive 1,389,100, 1,402,300 och 1,397,900 kronor eller sammanlagt 4,189,300 kronor på sätt närmare framginge av en vid styrelsens skrivelse fogad tablå. Då för budgetåren 1933—1935 redan anvisats sammanlagt 2,700,000 kronor, skulle, för att en fortsatt beskärning av de utav länsstyrelserna för ifrågavarande treårsperiod begärda anslagsbeloppen icke

skulle behöva vidtagas, för budgetåret 1935/1936 erfordras ett anslag av i avrundat tal 1,490,000 kronor. Enligt de under nästföregående punkt omnämnda, åren 1934—1943 avseende tioårsplanerna skulle länens sammanlagda anslagskrav per år genomsnittligt för tioårsperioden för byggande av enkla bygdevägar uppgå till i runt tal 2,400,000 kronor. Detta belopp syntes dock böra minskas till överslagsvis 2,000,000 kronor med hänsyn till att för vissa län framställts önskemål om bidrag, vilka redan på grund av sin omfattning ej syntes kunna tillgodoses och vilka i övrigt icke syntes förenliga med en lugn och jämn utveckling i vägnätets utbyggande. En högst avsevärd ökning av det för närvarande utgående anslaget, 1,350,000 kronor, skulle i allt fall enligt nyssnämnda tioårsplaner vara erforderlig för tillgodoseende av länens anslagsbehov till byggande av enkla bygdevägar.

Då det, fortsätter styrelsen, vore styrelsens bestämda uppfattning, att hittills anvisade anslag icke tillnärmelsevis svarade mot länens anslagsbehov, ansåge sig styrelsen böra förorda en väsentlig höjning av ifrågavarande anslag för budgetåret 1935/1936. Ehuru en höjning redan nu av anslaget till den omfattning, som svarade mot behovet i enlighet med tioårsplanerna, väl syntes styrelsen önskvärd, ville styrelsen dock av statsfinansiella skäl för sin del begränsa sitt anslagsäskande till 1,800,000 kronor, med vilket belopp en viss lättnad i föreliggande anslagsbehov skulle ernås.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att till byggande av enkla bygdevägar för budgetåret 1935/1936 måtte anvisas ett reservationsanslag av 1,800,000 kronor.

Departements-
chefen.

Med avseende å nyssnämnda flerårsplaner för åren 1937—1943 får jag erinra om vad jag därutinnan anfört under nästföregående punkt. Med hänvisning till vad jag där i övrigt yttrat finner jag mig ej heller i fråga om förevarande anslag kunna förorda någon höjning av anslagsbeloppet. Anslaget, som torde böra erhålla rubriken Bidrag till byggande av enkla bygdevägar, torde alltså äskas till belopp av 1,350,000 kronor.

Såsom redan tidigare anförts skulle förevarande anslag i riksstatsförslaget upptagas att utgå av automobilskattemedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till byggande av enkla bygdevägar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,350,000, att utgå av automobilskattemedel.

[9.] 7. **Bidrag till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län, reservationsanslag.** Till anläggande av ödebygdsvägar har riksdagen från och med år 1919 anvisat årliga anslag, till en början avsedda endast för de fyra nordligastelänen. Anslagets användning har sedermera utvidgats att omfatta från och med budgetåret 1925/1926 de nordligare delarna av Kopparbergs län samt från och med budgetåret 1933 1934 även de nordligare delarna av Värmlands län. Under sjätte huvudtiteln hava hittills för ifråga-

varande ändamål anvisats sammanlagt 9,835,000 kronor, varav för budget-åren 1931—1935 respektive 900,000, 1,000,000, 1,200,000 och 1,200,000 kronor.

Genom lag den 7 juni 1934 (nr 243) angående ändring i vissa delar av lagen den 13 juni 1919 (nr 287) om ödebygdsvägar hava 3—11 §§ i sist-nämnda lag upphört att gälla från och med den 1 juli 1934, varjämte 2 § med tillämpning från och med samma dag erhållit den lydelse, att lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet skall i tillämpliga delar gälla med avseende å ödebygdsväg som vore den allmän väg. Med avseende å ödebygdsväg, som den 1 juli 1934 var under byggande, skall dock enligt övergångsbestämmelse äldre lag fortfarande äga tillämpning, intill dess vägen blivit färdigställd och till allmänt underhåll övertagen. Då den nya lagen om allmänna vägar (svensk förf.-saml. 1934: 241) träder i kraft, kommer densamma att helt ersätta lagen om ödebygdsvägar. Såsom i 1933 års sjätte huvudtitel (punkt 14) framhölls, var innebörden av den nya väglagstiftningen i förevarande hänseende främst att byggande av ödebygdsvägar genom statens försorg skulle upphöra med ingången av budgetåret 1934/1935, dock att då under byggnad varande vägar skulle färdigställas av staten. Med hänsyn till att ödebygdsvägarna alltså framdeles skulle byggas av vägdistriktet i vanlig ordning framlade Kungl. Maj:t i nyssnämnda sammanhang förslag till bestämmelser om statsbidrag till sådana vägbyggnader, varjämte Kungl. Maj:t under punkten 21 av sjätte huvudtiteln framlade förslag till förordning om särskilt tilläggsbidrag till underhåll av ödebygdsväg, vilken förordning skulle ersätta bestämmelserna om dylikt bidrag i lagen om ödebygdsvägar.

Sedan riksdagen (skrivelse nr 242, punkterna 4 och 5) fattat beslut i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts nyssnämnda förslag, har Kungl. Maj:t den 31 maj 1934 utfärdat kungörelse (nr 207) angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m. samt förordning (nr 209) om särskilt tilläggsbidrag till underhåll av ödebygdsväg.

Från förevarande anslag skola således utgå statsbidrag till ödebygdsvägar, som byggas av vägdistrikt, samt erforderliga medel för färdigställande av de ödebygdsvägar, som påbörjats av staten.

Enligt § 1 nyssnämnda kungörelse kan statsbidrag till byggande av ödebygdsväg utgå med högst 85 % av den beräknade kostnaden, där ej på grund av särskilda skäl högre bidrag prövas böra beviljas. Till ödebygdsväg, som bygges av staten, skall vederbörande vägdistrikt jämlikt tidigare och för dessa vägar alltjämt gällande bestämmelser kostnadsfritt tillsläppa torv, grus, sten och klenare virke samt i förekommande fall lämna visst bidrag i penningar, i allmänhet högst en sjättedel av den beräknade kostnaden; återstoden av kostnaden utgår av statsmedel. Statsbidrag till lösen av mark för ödebygdsväg utgår icke.

I enlighet med vad som förutsattes i 1934 års statsverksproposition hava de förut omförmälda flerårsplanerna för åren 1934—1936 kompletterats med planer för åren 1935 och 1936 rörande de ödebygdsvägar, som skola byggas av vägdistriktet.

Utöver de medel, som enligt vad förut sagts för ifrågavarande ändamål anvisats under sjätte huvudtiteln, har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 september 1934 av det för löpande budgetår under rubrik »Fonden för förlag till statsverket» anvisade reservationsanslaget till vissa vägbyggnadsarbeten anvisat sammanlagt 1,540,000 kronor till byggande av ödebygdsvägar, varav 630,000 kronor till vägar, som färdigställas genom statens försorg, och 910,000 kronor till andra ödebygdsvägar.

I sin skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* meddelat, att de ödebygdsvägar, vilka skulle färdigställas genom statens försorg, vid ingången av budgetåret 1934/1935 beräknades kräva ytterligare anslag av 2,020,000 kronor. Av detta belopp hava sedermera anvisats dels genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 juli 1934 tillhoppa 880,000 kronor från förevarande anslag och dels nyssnämnda medel å 630,000 kronor eller sammanlagt 1,510,000 kronor. Styrelsen meddelar vidare, att länsstyrelserna till ledning vid uppgörandet av förenämnda flerårsplaner erhållit upplysning av styrelsen, att medelstillgången för budgetår kunde beräknas till 1,200,000 kronor, varav viss del komme att åtgå till de av staten byggda vägarna. Enligt de förut omförmälda tioårsplanerna för åren 1934—1943, fortsätter styrelsen, skulle länens sammanlagda anslagskrav per år genomsnittligt för tioårsperioden kunna anses utgöra i runt tal 1,500,000 kronor, vilket belopp 1931 års väg- och brosak-kunniga i sin utredning föreslagit skola årligen utgå för ändamålet. Med hänsyn till föreliggande stora behov av ifrågavarande vägförbindelser funne styrelsen en höjning av förevarande anslag till nyssnämnda belopp, 1,500,000 kronor, synnerligen önskvärd. Styrelsen ansåge sig emellertid böra begränsa sitt anslagsäskande till 1,400,000 kronor eller till samma belopp, varom styrelsen för nu löpande budgetår hemställt i sin skrivelse den 5 september 1933.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer att till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län måtte för budgetåret 1935/1936 anvisas ett reservationsanslag av 1,400,000 kronor.

Departements-
chefen.

Under hänvisning till vad jag tidigare anfört rörande förutnämnda flerårsplaner vill jag föreslå att till förevarande ändamål äskas enahanda belopp som för de två senaste budgetåren eller 1,200,000 kronor.

Anslagsrubriken torde böra ändras i anslutning till vad jag föreslagit under de två närmast föregående punkterna.

Jämväl förevarande anslag skall, enligt vad chefen för finansdepartementet föreslagit, i riksstatsförslaget upptagas att utgå av automobilskattemedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till byggande av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,200,000, att utgå av automobilskattemedel.

[10.] 8. **Bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar, reservationsanslag.** Anslag till anläggning av utfartsvägar hava av riksdagen anvisats alltsedan år 1918. Avsikten med förevarande anslag är att genom beredande av ett mindre bidrag från statens sida uppmuntra eller överhuvudtaget möjliggöra för befolkningen i avlägset liggande byar eller gårdar att själv bryta väg fram till de allmänna trafiklederna. Utfartsvägarna äro sålunda av enskild vägs natur, och ett understödjande av desamma från statens sida har motiverats huvudsakligen med de säregna och svåra samfärdsförhållanden, som råda inom stora områden av landets norra delar och jämväl inom vissa sydligare belägna trakter med likartade förutsättningar. Användningen av anslaget, som ursprungligen var förbehållet endast de fyra nordligaste länen, vidgades från och med budgetåret 1925/1926 successivt, så att från och med budgetåret 1930/1931 samtliga län beretts möjlighet till bidrag från desamma.

IFrågavarande anslag, som under budgetåret 1930/1931 utgick med 450,000 kronor, anvisades för vart och ett av budgetåren 1931—1934 med 500,000 kronor. För innevarande budgetår har anvisats ett till 600,000 kronor förhöjt anslagsbelopp.

Bestämmelser om statsbidrag till byggande av enskilda utfartsvägar hava meddelats i kungörelse den 29 maj 1931 (nr 232).

I sin skrivelse med anslagsäskanden för budgetåret 1935/1936 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* till en början meddelat, att vederbörande länsstyrelser beträffande medelsbehovet till förevarande ändamål inom länen lämnat i huvudsak följande uppgifter:

Hos länsstyrelsen i *Norrbottnens län* inneläge för närvarande ansökningar om bidrag till byggande av utfartsvägar med en beräknad anläggningskostnad av cirka 3,900,000 kronor. Dessutom vore under utarbetande förslag till utfartsvägar för en uppskattad kostnad av ungefär 350,000 kronor. Till dessa vägar syntes statsbidrag med i runt tal 1,400,000 à 1,500,000 kronor vara erforderligt. I anslutning härtill och med hänsyn till den allttjämt stegrade efterfrågan å bidrag från ifrågavarande anslag hade länsstyrelsen hemställt om största möjliga bidrag, i allt fall ej till lägre belopp än 200,000 kronor.

I *Västerbottens län* vore för närvarande 179 utfartsvägar under byggnad. Sammanlagda kostnadssumman för dessa utgjorde 3,762,525 kronor. Bidrag till dessa hade utlovats med ett sammanlagt belopp av 1,463,280 kronor, under förutsättning att även framdeles medel för detta ändamål ställdes till länsstyrelsens förfogande. Till de olika företagen hade hittills utbetalts 780,500 kronor, och till deras fullbordande skulle sålunda erfordras 682,780 kronor. Vidare inneläge hos länsstyrelsen förslag till 200 företag med en kostnad av 2,964,836 kronor, för vilka bidrag icke kunnat beviljas. Dessutom vore minst ett femtiotal förslag under utarbetande, och en stor del av dessa vore att införfänta till länsstyrelsen under år 1934. Det för dessa väganläggningar erforderliga anslagsbehovet förmodades komma att uppgå till omkring 1,000,000 kronor. Med hänsyn till det betydande anslagsbehov, som sålunda föreläge, och till arbetslösheten inom länet hade länsstyrelsen hemställt om ett statsbidrag av 750,000 kronor.

I *Jämtlands län* hade — fränsett de vägar, vartill bidrag kunde lämnas

av det belopp å 55,000 kronor, som ställts till länsstyrelsens förfogande för budgetåret 1934/1935 — vägföretag med en sammanlagd beräknad eller uppskattad kostnad av närmare 800,000 kronor ifrågasatts till utförande med bidrag från förevarande anslag. För närvarande inneläge ansökningar om statsbidrag till företag med en beräknad kostnad av 347,600 kronor. Med hänsyn härtill och då befolkningens egna uppoffringar för åstadkommande av bättre vägförbindelser vore värda allt beaktande, hade länsstyrelsen hemställt om statsbidrag för budgetåret 1935/1936 med lägst 100,000 kronor.

I *Västernorrlands län* erfordrades bidrag av statsmedel dels för fullbordande av företag, som ännu icke erhållit fullt bidrag, med i runt tal 25,900 kronor, dels till företag, kostnadsberäknade till sammanlagt 650,090 kronor, för vilka bidrag sökts och beträffande vilka fullständiga handlingar föreläge för erhållande av bidrag, med avrundat 216,700 kronor, dels ock till företag, beträffande vilka ansökningarna om statsbidrag ännu icke befunne sig i fullt färdigt skick för bidrags beviljande, med 110,000 kronor, motsvarande en kostnad av 329,500 kronor. Av nyss omförmälda företag, som kostnadsberäknats till sammanlagt 650,090 kronor, hade länsstyrelsen för lindrande av rådande arbetslöshet medgivit tillstånd till påbörjande av företag med en kostnad av i runt tal 600,000 kronor. Vidare hade länsstyrelsen förordnat förrättningsman för upprättande av planer och kostnadsförslag beträffande ytterligare omkring 100 företag. Kostnaderna för utförande av sistnämnda företag syntes kunna uppskattas till minst 600,000 kronor. Länets behov av statsmedel för bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar vore fortfarande synnerligen stort, även om hänsyn toges till det belopp av 65,000 kronor, som länet för ändamålet tilldelats för budgetåret 1934/1935. Då ifrågavarande vägbyggnadsarbeten vore synnerligen väl lämpade för motverkande av arbetslösheten samt det vore angeläget att i betydligt större omfattning än tidigare tilldela bidrag till företag, vars igångsättande medgivits, hemställde länsstyrelsen om största möjliga anslag för budgetåret 1935/1936.

För *Gävleborgs län* erfordrades ett belopp av 40,000 kronor för budgetåret 1935/1936. Hos länsstyrelsen inneläge ansökningar om statsbidrag till företag med en beräknad kostnad av cirka 670,000 kronor, och till dessa företags utförande samt till fullbordande av trenne redan påbörjade företag beräknades ett ytterligare statsbidrag om ungefär 250,000 kronor vara erforderligt.

Av de till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen från *andra än förenämnda län* inkomna yttranden framginge, att därstädes ett mer eller mindre växlande behov av utfartsvägar förefunnos. Sammanlagt hemställdes om medel till ett belopp av 175,000 kronor.

I fortsättningen framhåller väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att det med ledning av länsstyrelsernas yttranden beräkneliga anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästkommande budgetår uppginge till över 1,384,000 kronor. Då anslaget för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår utginge med 600,000 kronor, skulle sålunda en anslagsökning av över 784,000 kronor erfordras, därest länsstyrelsernas anslagsbehov skulle kunna tillgodoses i av länsstyrelserna begärd omfattning. Styrelsen ville för sin del på det livligaste biträda av länsstyrelserna framförda önskemål om förhöjt bidrag till ifrågavarande slag av vägbyggnader. Styrelsen ansåge sig emellertid icke nu böra föreslå högre anslag än styrelsen tidigare för samma ändamål äskat för budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 eller 725,000 kronor,

varigenom i första hand de norrländska länen skulle kunna bättre tillgodoses.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1935/1936 måtte anvisas ett reservationsanslag av 725,000 kronor.

Ehuru anslaget till enskilda utfartsvägar fyller ett synnerligen beaktansvärt ändamål och det, såsom den lämnade framställningen utvisar, vore önskvärt att kunna höja anslagsbeloppet, anser jag mig icke kunna tillstyrka högre belopp än som av riksdagen anvisats för innevarande budgetår, 600,000 kronor.

Anslagsrubriken torde i anslutning till den nya riksstatsuppställningen böra ändras till Bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar.

Liksom övriga under huvudtiteln upptagna vägsanslag skall nu förevarande anslag enligt förslag av chefen för finansdepartementet utgå av automobilskattemedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 600,000, att utgå av automobilskattemedel.

Departements-
chefen.

[11.] 9. **Byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan, reservationsanslag.** Riksdagen har till anläggning av tillfartsvägar västerifrån till inlandsbanan anvisat för budgetåren 1926—1930 respektive 150,000, 100,000, 250,000 och 300,000 kronor samt för vart och ett av budgetåren 1930—1935 500,000 kronor eller sammanlagt 3,300,000 kronor. Härutöver har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 september 1934 av det för löpande budgetår under rubrik »Fonden för förslag till statsverket» upptagna anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten anvisat sammanlagt 700,000 kronor till ifrågakommande ändamål.

Såsom i 1932 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 15) erinrades, har på grund av inträdda förändringar i stället för den plan för ifrågakommande arbeten, som fastställdes år 1927, ny plan upprättats och av Kungl. Maj:t den 4 september 1930 godkänts att i huvudsak ligga till grund för arbetenas fortsatta bedrivande. Genom beslut den 10 april 1931 har Kungl. Maj:t medgivit sådant tillägg till förenämnda nya plan, att anläggning av båtbygga vid Lappudden jämte tillfartsväg för en beräknad kostnad av 12,200 kronor finge ingå som del av tillfartsvägen Vojmåns järnvägsstation—Vojmsjöns övre ända (Dikanäs). Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 22 september 1933 godkänt en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagen jämkning i samma plan, varigenom beträffande vägen Arjeplog—Tjäkjokk—Slagnäs i planen intagits den ändrade sträckning, som för den inom Västerbottens län fallande delen av vägen fastställts, sedan läget för järnvägsstationen i Slagnäs bestämts. Berörda jämkning medför en kostnadsökning av 13,000 kronor.

Planen omfattar tio i 1932 års statsverksproposition närmare angivna vägföretag inom de fyra nordligaste länen. Av dessa företag, vilka repre-

sentera en sammanlagd väglängd av omkring 56 mil, har emellertid ett, avseende anläggning av en 7.5 mil lång väg mellan Björkholmen och Kvikkjokk i Norrbottens län, i enlighet med av länsstyrelsen uttalad uppfattning ansetts tills vidare böra uppskjutas.

Den sammanlagda beräknade kostnaden för de i planen upptagna arbetena uppgår, efter nyssnämnda beslut den 22 september 1933, till 6,414,800 kronor. Efter avräknande av vederbörande vägdistrikts bidrag, beräknade till 668,100 kronor, skulle totalsumman av erforderliga statsmedel uppgå till 5,746,700 kronor. Frånräknas jämväl det för vägen Björkholmen—Kvikkjokk beräknade statsbidraget, 646,000 kronor, skulle statsverkets totalkostnad för ifrågavarande arbeten belöpa sig till 5,100,700 kronor eller i avrundat tal 5,100,000 kronor. Härav har, som nämnts, hittills anvisats ett sammanlagt belopp av (3,300,000 + 700,000) 4,000,000 kronor, vadan ett beräknat statsbidragsbehov av 1,100,000 kronor återstår att täcka. Enär i berörda plan för vartdera av budgetåren 1935—1937 räknats med ett anslag av 500,000 kronor eller samma belopp, som under sjätte huvudtiteln anvisats för de fem senaste budgetåren, skulle efter utgången av budgetåret 1936/1937 — med bortseende från vägen Björkholmen—Kvikkjokk — för färdigställande av då ännu icke fullbordade företag erfordras ett anslagsbelopp av i runt tal 100,000 kronor.

Å samtliga i planen upptagna vägar med undantag av den sistnämnda hava arbetena igångsatts.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 14 september 1934, i anslutning till förenämnda finansieringsplan, för nästa budgetår äskat ett anslag av 500,000 kronor till ifrågavarande vägbyggnader.

Departements-
chefen.

I anslutning till förutnämnda plan samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag tillstyrker jag, att för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår äskas ett anslag av 500,000 kronor.

Även detta anslag skall, enligt vad chefen för finansdepartementet föreslagit, i riksstatsförslaget upptagas att utgå av automobilskattemedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 500,000, att utgå av automobilskattemedel.

[12.] 10. **Bidrag till byggande och förbättring av broar, reservationsanslag.** Särskilda medel för statsbidrag till brobyggnader hava under budgetåren 1933—1935 stått till förfogande inom de under rubriken »Fonden för förlag till statsverket» anvisade anslagen till broar och hamnar å respektive 6 och 6.5 miljoner kronor. Av dessa anslag har hittills ett sammanlagt belopp av omkring 4.5 miljoner kronor anvisats såsom bidrag till brobyggnader. Fortsatt anslag för ändamålet under nämnda rubrik äskas icke i riksstatsförslaget för nästa budgetår. För statsbidrag till broarbeten — jag avser här icke sådana brobyggnader, som komma till utförande i samband med nyanlägg-

ning av väg och till vilka statsbidrag utgå med anlåtande av vägbyggnadsanslag — stå i övrigt till förfogande de länsfonderna respektive städernas utjämningsandel tillförda automobilskattemedlen.

Med hänsyn till det alltjämt förefintliga stora behovet av medel till ifrågasvarande slag av broarbeten har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* på mitt föranledande i skrivelse den 19 november 1934 avgivit yttrande och förslag i fråga om möjligheten att tillgodose detta medelsbehov. Styrelsen har därvid till en början anfört följande:

Behovet av nybyggnad eller förstärkning av broar å landets vägar är, trots den livliga verksamhet, som under de senaste åren rått inom detta område, alltjämt mycket stort. Sålunda förekomma många fall, då en i en väg ingående bro icke besitter den trafikkapacitet eller den bärförmåga, som vägen i övrigt äger. Då på grund härav inskränkande bestämmelser rörande hjultryck måste meddelas, kan vägen icke betjäna trafiken i avsedd omfattning. Härav följer, att det i vägen nedlagda kapitalet endast delvis kommer trafiken till godo. Vägtrafikens utveckling har vidare aktualiserat frågan om ersättande av en del av de många befintliga färjförbindelserna med broar. Detta är förhållandet särskilt i Norrland, där under pågående flottning samt vid isbeläggning eller islossning trafik med färja omöjliggöres eller i hög grad försvåras till men såväl för trafiken som för ortsbefolkningen. Då i dylika fall i allmänhet torde komma att erfordras broar av betydande längd och med stor spännvidd, kommer detta att medföra en avsevärd ökning av behovet av medel för brobyggnader. Framställningar om statsbidrag för nu ifrågasvarande ändamål torde med säkerhet vara att förvänta under de närmaste åren.

I sitt den 7 juni 1934 avgivna betänkande del I angående vägar hava 1931 års väg- och brosakkunniga framhållit bland annat, att det erfordras en relativt obetydligt ökad användning av tyngre fordon, för att en förstärkning av vägen skall bli ekonomiskt motiverad, samt att det av trafiktekniska skäl framstår som ett starkt önskemål, att ett större antal vägar öppnas för ett högsta hjultryck av 2,500 kg. De sakkunniga förorda, att undersökning göres i denna fråga. Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hand inhämtat torde vidare 1934 års vägtrafiksakkunniga hava för avsikt att såsom normalt föreslå ett största hjultryck av 2,500 kg. Det finnes således anledning antaga, att en ökning av det största tillåtna hjultrycket framdeles är att förvänta, och vid sådant förhållande komma de broar å landets vägar, som måste ombyggas eller förstärkas, att öka i antal och därmed behovet av medel till brobyggnader att än ytterligare stegras. Visserligen torde vid en ökning av de tillåtna hjultrycken påkänningarna å vissa brobyggnader till en början kunna tillåtas överstiga de i givna bestämmelser upptagna värdena för normalt belastningsfall, men bör en dylik anordning helt naturligt vara av allenast provisorisk art, varför ifrågasvarande broars förstärkning eller ombyggnad inom en nära framtid likväl synes bliva ofrånkomlig.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade, fortsätter styrelsen, genom vederbörande vägingenjörer låtit verkställa en beräkning av kostnaderna för erforderliga nya brobyggnader och broförstärkningsarbeten inom Kronobergs, Västernorrlands och Norrbottens län. Kostnaderna för enbart dessa tre län uppginge till omkring 16 miljoner kronor. Styrelsen ville betona, att ifrågasvarande beräkning allenast vore preliminär och mycket approximativ. För

uttrönande av det exakta behovet av medel för här avsett ändamål erfordrades en mera ingående undersökning, vartill tillfälle nu icke givits. Med utgångspunkt från de i förevarande beräkning framkomna siffrorna och med den kännedom styrelsen hade om broarna i övriga delar av landet, trodde sig styrelsen emellertid kunna uppskatta det totala behovet av medel till bortåt 40 miljoner kronor. Om möjligheterna att tillgodose detta medelsbehov har styrelsen vidare anfört:

Av erforderliga arbeten torde emellertid en viss mindre del icke behöva bekostas av byggnadsanslag. Styrelsen syftar här på sådan ombyggnad och förstärkning av mindre träbroar och stenbroar samt på andra broarbeten, som till sin natur närmast äro att hänföra till underhållsarbeten. Kostnaderna för sådana arbeten böra enligt styrelsens mening utgå av underhållsmedel. Styrelsen har också i vissa fall i yttranden till länsstyrelser förklarat sig icke hava något att erinra mot en dylik anordning.

Den ojämförligt största delen av det för erforderliga broarbeten här upptagna totalbeloppet torde däremot böra bestridas av byggnadsanslag. Med hänsyn till angelägenheten för vägtrafiken av att arbetenas utförande kan ske inom en ej alltför lång tidrymd, synes det väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vara önskvärt, att ett belopp på förslagsvis 3 miljoner kronor årligen ställes till förfogande för ändamålet, vilket belopp bör utgå enligt sedvanliga grunder för statsbidrag till brobyggnader.

Sålunda erforderliga belopp torde, därest särskilda medel icke för ändamålet anvisas, böra utgå av automobilskattemedel och på sådant sätt, att städernas andel av dessa medel icke påverkas. Då enligt styrelsens åsikt landsbygdens utjämningsmedel, vilka enligt gällande bestämmelser skola fördelas mellan länen på sätt Kungl. Maj:t förordnar, böra i möjligaste mån fördelas enligt behovsprincipen och av Kungl. Maj:t dirigeras dit där de mest behövas, synes det styrelsen lämpligast, att nu ifrågavarande belopp få utgå från här avsedda medel. Med hänsyn till att fördelningen på länen av landsbygdens utjämningsandel för visst budgetår icke sker förrän efter den 1 nästpåföljande oktober, synes vidare vara lämpligt, att de för broarbeten erforderliga medlen förskottsvis under budgetåret anvisas från då inflytande automobilskattemedel. För ifrågavarande ändamål avsett belopp, som icke sålunda förskottsvis anvisas, kommer att automatiskt ingå i fördelningen efter den 1 oktober.

För den här föreslagna anordningen torde erfordras riksdagens medgivande.

Under hänvisning till vad sålunda anförts har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt om utverkande av riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att från och med budgetåret 1935/1936 under löpande budgetår av landsbygdens utjämningsandel av automobilskattemedel bevilja bidrag till ombyggnad, förstärkning eller nybyggnad av broar intill ett belopp av 3 miljoner kronor.

Departements-
chefen.

Såsom av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse framgår, föreligger ett mycket stort behov av statsbidrag till här avsedda broarbeten, exempelvis brobyggnad till ersättande av färjeförbindelse eller förstärkning av befintlig bro till samma bärighetskapacitet som de till bron anslutande vägarna hava. Sannolikt synes också vara, att detta behov kommer att ökas allt efter motorfordonstrafikens utveckling till större omfattning och tyngd. Särskilt i sistnämnda hänseende vill jag framhålla angelägenheten av att broar, som ingå såsom led i mer eller mindre starkt trafikerade vägar, givas lika

stor bärkraft som vägarna, så att de i vägarna exempelvis vid förbättrings- arbeten nedlagda medlen kunna bli helt nyttiggjorda. Ej mindre viktigt är det emellertid, att förefintliga färjförbindelser ersättas med broar i sådana fall, då det med hänsyn till den å vägen framgående trafiken kan anses påkallat. I särskilt hög grad gäller detta för sådana framförallt i Norrland förekommande fall, då färjtrafiken tidvis hindras av flottning, isgång eller dylikt.

Visserligen stå, såsom inledningsvis erinrats, till förfogande för statsbidrag till ifrågavarande arbeten de automobilskattemedel, som tillföras länsfonderna respektive städernas utjämningsandel. Vad särskilt angår landsbygden framträda emellertid svårigheter att inom ramen för länsfonderna bereda statsbidrag till dessa ofta jämförelsevis dyrbara arbeten, helst vägdistriktet i vissa fall icke mäkta utföra arbetena annat än under förutsättning av större bidrag än det normalt utgående, 75 procent av den beräknade kostnaden. Med hänsyn härtill och då det måste anses vara ett allmänt samhälleligt intresse, att föreliggande och successivt uppkommande behov av dylika arbeten kunna inom rimlig tid tillgodoses, finner jag lika med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen mest ändamålsenligt, att av automobilskattemedlen ett lämpligt avvägt belopp reserveras till Kungl. Maj:ts disposition för beviljande av bidrag till byggande och förbättring av broar. För nästa budgetår torde emellertid ett belopp av 2 miljoner kronor vara tillfyllest. I likhet med flertalet andra till särskilda ändamål avsedda automobilskattemedel och då städerna icke böra vara helt uteslutna från möjligheten till bidrag av de reserverade medlen, torde även nämnda belopp böra upptagas å riksstaten och utgå före fördelning av automobilskattemedel på städer och landsbygd.

För användningen av ifrågavarande anslag torde böra gälla de för bidrag av automobilskattemedel till förbättringsarbeten å vägar och gator meddelade bestämmelserna (sv. f. nr 207/1934), i följd varav bidrag från anslaget skulle utgå till vägdistrikt med högst 75 procent av den beräknade kostnaden och till städer med högst hälften av den beräknade kostnaden, i båda fallen där ej av särskilda skäl högre bidrag provas böra beviljas. Jag förutsätter, att bidragssatserna i flera fall måste sättas högre än nyss nämnts. I likhet med vad som under innevarande budgetår är fallet beträffande under »Fonden för förslag till statsverket» uppförda anslag till allmänna arbeten, torde förevarande anslag, i den mån Kungl. Maj:t så finner erforderligt, därjämte få användas till bestridande av statliga administrations- och resekostnader, som kunna uppstå i samband med de till bidrag från anslaget ifrågakommande broföretagen. Särskilt torde en sannolikt icke oväsentligt ökad arbetsbörda inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens brobyrå kunna föranleda behov av tillfällig personalförstärkning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till byggande och förbättring av broar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 2,000,600, att utgå av automobilskattemedel.

[13.] 11. **Stensättning av vägar.** Å riksstaten för innevarande budgetår har under rubriken »Fonden för förlag till statsverket» upptagits ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, å 4,000,000 kronor till stensättning av vägar.

Såsom närmare framgår av 1934 års statsverksproposition (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 34) avsågs med ifrågavarande anslag att med anlitande av sten från statens gatstensförråd utföra stensättning å vissa större vägar. Anslagsmedlen skulle användas till bestridande av kostnader för stenens lastning, transport m. m. samt för stenens sättning jämte sättgrus m. m. ävensom för bestridande av kostnader för grundförstärkningsarbeten m. m. i de fall, då statens arbetslöshetskommission ansåges icke lämpligen kunna omhändertaga dessa arbeten och bestrida kostnaderna härför med för densamma tillgängliga medel. Däremot inräknades icke i anslaget något belopp för täckande av gatstensens värde. Täckning för eventuellt bristande återbetalning av det å riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagna lånemedelsanslaget till förlag för inköp av gatsten ansågs bära framdeles i vanlig ordning beredas.

Den 22 juni 1934 har Kungl. Maj:t meddelat erforderligt beslut beträffande nyssnämnda stensättningsarbeten samt ställt förberörda anslag å 4 miljoner kronor till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande. Styrelsen be- myndigades att såsom statligt arbete utföra stensättning av vägar inom Östergötlands, Blekinge, Hallands samt Göteborgs och Bohus län i huvudsaklig överensstämmelse med ett av styrelsen i skrivelse den 18 juni 1934 framlagt program med den inskränkning, som kunde bli- va erforderlig för att det av riksdagen anvisade anslaget icke skulle överskridas.

Med avseende å de medel, som disponerats för inköp av gatsten för statens räkning, torde jag få hänvisa till förutnämnda punkt i 1934 års statsverksproposition. Här må endast erinras om att för ändamålet använts tillhoppa 9,046,288 kronor 8 öre, varav för budgetåret 1932/1933 4,000,000 kronor anvisats av lånemedel.

I skrivelse den 6 december 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag om beredande av medel till fortsatt stensättning av vägar med anlitande av statens gatsten.

Till en början har styrelsen meddelat vissa uppgifter beträffande storleken av statens stenförråd vid olika tider, som framgå av följande sammanställning:

	Smågatsten		Storgatsten		Kantsten	
	Kvm.	Kvm.	Kvm.	Kvm.	Löpm.	Löpm.
Inköpt sten		2,345,744		78,446		19,133
Sålt t. o. m. 1933	522,109		10,241		4,657	
Säljes under tiden 1/1 1934— 30/6 1935 högst	265,000		16,000		14,476	
Stensättning enl. k. br. 22/6 1934	560,000	1,342,109	5,000	31,241	—	19,133
Återstod 30/6 1935		1,003,635		47,205		—

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen räknar sålunda med att gatstensförrådet vid utgången av nu löpande budgetår skall uppgå till i runda tal 1,000,000 kvadratmeter smågatsten och 47,000 kvadratmeter storgatsten, medan kantstenslagret vid samma tidpunkt skulle vara slut.

Styrelsen erinrar i fortsättningen om att statsverket, enligt träffade överenskommelser med de olika stenföretagen, har att för lagringsplatserna, vilka för de första fem åren efter ianspråktagandet av respektive platser kostnadsfritt stå till förfogande, för tid därefter erlagga hyresavgift. Under förutsättning av att de gjorda beräkningarna om förbrukning av gatsten till budgetårets slut visade sig riktiga, skulle emellertid vid utgången av budgetåret endast sådana lagringsplatser fortfarande vara ianspråktagna för statens räkning, vilka stode till kostnadsfritt förfogande till den 1 juli 1937, delvis till den 1 juli 1938.

Styrelsen övergår här efter till sitt förslag om disponerande av ytterligare medel för utnyttjande av statens gatsten samt anför till stöd härför till en början:

Den normala årliga förbrukningen av smågatsten i landet torde kunna beräknas till omkring 200,000 kvm. Räknat här efter skulle alltså statens förråd räcka ytterligare fem år från den 1 juli 1935. Då emellertid den inhemska marknaden i icke oväsentlig omfattning förses med gatsten jämväl från andra håll, läser statens sten, därest intet oförutsett inträffar och inga särskilda åtgärder vidtagas, komma att räcka ännu längre än vad nu sagts. Härav följer, att staten från och med den 1 juli 1937 kommer att debiteras lagerhyra i minst fyra år framåt.

I förevarande sammanhang förtjänar jämväl framhållas, att resultatet av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försäljningsverksamhet under år 1934 synes komma att avsevärt understiga fjolårets resultat. Under år 1933 såldes i runt tal 330,000 kvm. smågatsten, under det försäljningen år 1934 icke synes komma att omfatta mera än högst 190,000 kvm. Orsaken till det försämrade resultatet torde huvudsakligen vara att finna i det förhållandet, att styrelsen genom sin omfattande försäljningsverksamhet mättat åtskilliga köparens behov för längre tid.

På grund av de utgifter, som sålunda kunna beräknas komma att drabba staten, och då det jämväl ur andra synpunkter torde vara högeligen önskvärt, att statens stenlager realiseras under så kort tid som möjligt, synes enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens åsikt särskilda åtgärder böra vidtagas härför.

Såsom förut framhållits komma de i år beslutade statliga stensättningsarbetena att kraftigt bidra till reducering av statens stenlager. Denna åtgärd synes också i andra avseenden vara lämplig. Ett fortsättande på den sålunda inslagna vägen i huvudsakligen samma omfattning som för närvarande bör därför vara att rekommendera.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelar i anslutning härtill, att styrelsen uppgjort ett skrivelsen bilagt program för fortsatt stensättning av vägar under nästa budgetår.

Enligt detta program skulle för en sammanlagd kostnad av 5 miljoner kronor och med en total belägningsyta av 562,400 kvadratmeter, av följande vägar stensättas, nämligen i Östergötlands län å vägen Ödeshög—Mjölby en sträcka av 7,500 meter, i Jönköpings län å vägen Jönköping—Huskvarna—

Gränna en sträcka av 7,100 meter, i Blekinge län å vägen Kalmar—Karlskrona—Kristianstad en sträcka av 6,300 meter, i Hallands län å vägen Malmö—Göteborg en sträcka av 31,290 meter, i Göteborgs och Bohus län å vägarna Göteborg—Udevalla och Göteborg—Borås sträckor om 23,950 meter samt i Älvsborgs län å vägen Göteborg—Trollhättan—Vargön en sträcka av 21,900 meter, tillhoppa i runt tal 98,000 längdmeter.

Om urvalet av vägar och de beräknade kostnaderna för arbetena har styrelsen anført:

Vid utväljandet av lämpliga vägar har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tagit hänsyn dels till vägarnas betydelse för trafiken och deras behov av permanent beläggning och dels, för nedbringande av fraktkostnaderna, till vägarnas belägenhet för stentransporter sjöledes. Slutligen har i första hand utvalts sådana vägar, som äro i tillfredsställande skick för omedelbar stenbeläggning. Sådana vägar finnas emellertid nu icke i den omfattning, att de kunna räcka till för ett lämpligt program. Styrelsen har därför varit nödsakad att medtaga även andra vägar och har därvid utvalt sådana, som med minsta möjliga arbete och kostnad kunna iordningställas för stensättning.

På grund av de ökade förarbeten, som sålunda, jämfört med innevarande budgetårs stensättningsprogram, bliva erforderliga, har styrelsen ansett lämpligt, att anslaget för blivande stensättning höjes till 5 miljoner kronor.

Här må anföras, att det synes tänkbart, att förarbetena i viss utsträckning skulle kunna utföras genom statens arbetslöshetskommissions försorg såsom statliga reservarbeten, varvid härför erforderliga medel torde böra utgå från anslag under socialdepartementet. I så fall lærer det i nämnda program upptagna beloppet, 5 miljoner kronor, kunna förslå till stensättning av ytterligare vägsträckor.

Styrelsen ingår härefter på frågan om sättet för beredande av erforderliga medel för de sålunda föreslagna stensättningsarbetena och anför härom:

Det närmast till hands liggande förfarandet synes vara att efter enahanda grunder, som gälla för nu pågående stensättningsarbeten, låta de nya arbetena komma till utförande såsom statliga beredskapsarbeten huvudsakligen genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg i den ordning, som i varje särskilt fall må befinnas lämpligast efter det erforderlig överenskommelse träffats med vederbörande vägdistrikt.

Därest emellertid nämnda finansieringsmetod icke skulle på grund av de numera ändrade arbetslöshetsförhållandena anses böra komma ifråga, torde kunna tänkas följande sätt.

Då stensättningsarbetena otvivelaktigt komma till nytta icke blott för vägväsendet genom minskade underhållskostnader utan även för automobiltrafiken genom besparingar i kostnader för drivmedel och underhåll av fordon (minskad slitning), synas skäl tala för att de ifrågasatta stensättningsarbetena finansieras genom upptagande av ett statligt amorteringslån, vars årliga annuitet gäldas av automobilskattemedel under en amorteringstid av 25—30 år, lika med den livslängd hos beläggningen, som erhålles vid en försiktig bedömning. Annuiteterna kunde tänkas utgå på olika sätt: ur respektive länsfonder, ur underhållsmedel eller ur landsbygdens utjämningsandel. I förstnämnda fall lærer emellertid kunna hända, att länsfonderna bleve så hårt belastade, att fyllnadsbelopp av utjämningsmedlen finge anvisas. Det andra alternativet torde kunna komma att medföra den olägenheten, att en uppdelning å 30-procents- och 45-procentsbidraget måste ske.

Det vill därför förefalla, som om det lämpligaste vore, att gälda annuiteterna av landsbygdens utjämningsandel, vilken skall fördelas mellan länen på sätt Kungl. Maj:t förordnar. Som ytterligare alternativ kan tänkas, att för annuiteterna erforderligt belopp frånskildes landsbygdens totala andel av automobilskattemedlen, innan uppdelning av denna ägde rum.

Därest ett sådant förfarande befinner lämpligt, torde riksgäldskontoret efter riksdagens medgivande böra upptaga ett lån å 5 miljoner kronor, samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bemyndigas att av landsbygdens utjämningsandel, alternativt landsbygdens totala andel av automobilskattemedel årligen under lånets amorteringstid — 25 å 30 år — till riksgäldskontoret inbetala annuiteten å lånet.

Med en amorteringstid av 30 år och en räntefot av 3.5 procent beräknas den årliga annuiteten å ett lånebelopp av 5 miljoner kronor utgöra cirka 272,000 kronor. Då landsbygdens utjämningsandel för det gångna budgetåret uppgick till cirka 6.8 miljoner kronor, lär den belastning, som nämnda annuitet skulle åstadkomma å medlen i fråga, mycket väl kunna bäras.

Ett annat och avsevärt enklare sätt för ifrågavarande spörsmåls lösande, fortsätter väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, syntes vara en anordning av i huvudsak följande karaktär.

Styrelsen bemyndigas att av statens automobilskattemedelsfond förskottsvis lyfta det för stensättningsarbetena erforderliga beloppet, förslagsvis 5 miljoner kronor, vilket förskott sedermera täckes genom omföring, exempelvis under 10 år av 0.5 milj. kronor per år från landsbygdens utjämningsandel, alternativt från landsbygdens totala andel. Anslaget skulle sålunda i detta fall direkt täckas av automobilskattemedel, varjämte återbetalningen komme att ske under relativt kort tidsperiod. Detta förfarande skulle härjämte medföra en avsevärt mindre totalbelastning av automobilskattemedlen än det förut skisserade, resp. 5,000,000 kronor och $(30 \times 272,000)$ 8,160,000 kronor. Beträffande möjligheten att på nu nämnt sätt anlita statens automobilskattemedelsfond kan framhållas, att fonden under de sista åren icke vid något tillfälle understigit 15 miljoner kronor.

Styrelsen övergår i fortsättningen till frågan om annat sätt att vinna avsättning för statens sten och framhåller därvid, att en möjlighet vore att bortskänka stenen till intresserade vägdistrikt eller städer efter i huvudsak samma grunder, som tillämpades beträffande den under åren 1918—1924 genom stencentralens försorg för statens räkning inköpta gatstenen. Härom anför styrelsen:

I sådant fall skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utan ersättning ställa lämpliga partier gatsten till förfogande å upplagsplatserna. Stenen skulle användas till stensättning av sådana vägar av allmän betydelse, varest stensättning kunde ur teknisk synpunkt anses påkallad. Såsom villkor för stenens erhållande skulle gälla, att mottagarna utfäste sig att betala alla med stenens transport förenade kostnader.

Då emellertid en beläggning med smäгатsten ställer sig dyrare än andra helpermanenta beläggningar även i de fall, då stenen erhålles gratis, torde en modifiering av villkoren i kungörelsen den 16 maj 1930 (nr 165) med bestämmelser angående bidrag av till vägunderhåll avsedda statsmedel för utförande av varaktig beläggning av vägbana vara erforderlig för skapande av möjligheter att realisera förevarande förslag i vad vägdistriktet angår.

Ifrågavarande modifiering skulle avse de villkor, som sammanfattats i § 1 i nämnda kungörelse, nämligen »att de årliga kostnaderna för underhåll av vägen medelst grusning eller makadamisering prövas vara lika stora som eller större än den annuitet, som erfordras för gäldande av ränta och amortering å för beläggningens utförande erforderligt lån under en amorteringstid för lånet, som icke överstiger beläggningens beräknade livslängd, jämte den uppskattade årliga kostnaden för vägens underhåll under samma tid efter utförande av beläggningen».

De årliga kostnaderna för underhåll av en väg medelst grusning eller makadamisering, fortsätter styrelsen, syntes enligt inhämtade uppgifter i många fall icke vara av den omfattning, att varaktig beläggning kunde komma till utförande, därest i nämnda kungörelse uppställda villkor måste uppfyllas. Såsom ett exempel, ägnat att belysa ifrågavarande förhållande, kunde anföras, att underhållet av den 6 meter breda s. k. Stockholmsvägen i Östergötland inom därav berörda distrikt dragit en kostnad per meter väg av lägst 1 krona 27 öre och högst 2 kronor 92 öre under år 1931 samt 1 krona 45 öre respektive 2 kronor 58 öre under år 1932, medan den annuitet, som erfordrades för gäldandet av ränta och amortering å för åsyftade stenbeläggningens utförande erforderligt lån, skulle vid ett lånebelopp av 51 kronor per meter väg, en räntefot av 3.5 % och en amorteringstid av 30 år uppgå till 2 kronor 77 öre per meter väg. Inberäknat en årlig underhållskostnad å den stenbelagda vägen av cirka 36 öre per meter väg, skulle sålunda den årliga kostnaden för i nämnda program upptagna vägar sammanlagt utgöra 3 kronor 13 öre per meter väg. Då en förutsättning för nu ifrågasatta anordning vore, att finansieringen av stensättningsföretagen skulle ske genom av vederbörande vägdistrikt upptagna lån, om vilka lån skulle gälla, att annuiteten å desamma skulle få inberäknas i kostnaden för vägunderhållet, skulle således härför — möjligen med undantag i ett eller annat fall — erfordras dispens från nyss citerade villkor. Vidare anför styrelsen:

Det förtjänar emellertid i förevarande sammanhang framhållas, att ett sådant förfarande, som det nu föreslagna, skulle sätta gatstensbeläggningen i särklass mot andra goda permanenta beläggningar. Vidare torde få anses ovisst, huruvida vägdistrikten under nu nämnda förutsättningar äro benägna att välja gatsten, då distrikten själva skulle gälda 25 procent av annuiteten och denna såsom nämnts i vissa fall torde komma att bli större än för andra permanenta beläggningar. Vidare torde man på många håll anse andra permanenta beläggningar ur vägtrafiksynpunkt äga företräde framför gatstensbeläggningar. Det vill slutligen förefalla mindre tilltalande, att den för statens räkning till högt pris inköpta gatstenen plötsligt skulle bortskänkas, vilket skulle kunna giva anledning till obefogade misstankar, att statens sten vore av så dålig kvalitet, att densamma icke kunde säljas.

Av de här skisserade sätten för reducering av statens stenslager, slutar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, ville styrelsen för sin del förorda ett fortsättande av de påbörjade statliga stensättningsarbetena och bemyndigande för styrelsen att av statens automobilskattemedelsfond förskottsvis lyfta erforderliga medel, vilka därefter skulle täckas genom omföring under viss

kortare tid från landsbygdens utjämningsandel, alternativt från landsbygdens totala andel. De sålunda till styrelsens förfogande ställda medlen borde jämväl få användas för bestridande av sådana av stensättningsarbetena föranledda kostnader, som avsåge avlöning till teknisk och administrativ personal inom styrelsen samt till platskontrollanter ävensom erforderliga inspektionsresor och expenser.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har på grund av det anförda hemställt om erforderliga åtgärder för realiserande av styrelsens här framlagda förslag.

Statskontoret har den 20 december 1934 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört i huvudsak följande:

Därest särskilda åtgärder för ett forcerat nedbringande av statens stenförråd ansåges påkallade, vore måhända ett fortsättande, på sätt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, av de i år påbörjade statliga stensättningsarbetena den lämpligaste utvägen.

Vad beträffade förslaget att finansiera dessa arbeten, ville statskontoret erinra om ett i februari 1932 framfört förslag (återgivet i proposition nr 211 år 1932) att för motverkande av arbetslösheten ställa visst belopp av automobilskattemedel till förfogande för utlåning till vägdistrikt, eventuellt även kommuner. Över detta förslag hade, bland andra, statskontoret och riksräkenskapsverket avgivit utlåtanden, vilka gått i den riktningen, att det ur budgetsynpunkt vore lämpligare, att för den ifrågasatta låneverksamheten erforderliga medel anvisades å riksstaten att utgå av lånemedel. Det hade framhållits, att ett genomförande av det framförda förslaget skulle innebära, att i riksstaten för särskilda utgiftsändamål anvisade automobilskattemedel — innan desamma utnyttjades för det ändamål, de avsåge — tillfälligt toges i anspråk för finansiering av den ifrågasatta låneverksamheten. En dylik dubbel disposition av i riksstaten redovisade inkomster kunde givetvis icke äga rum över budgeten. Finansieringen av låneverksamheten med inestående automobilskattemedel skulle följaktligen genomföras vid sidan av riksstaten. Statens automobilskattemedelsfond utgjorde icke någon avskild produktiv fond utan endast en bokföringsteknisk anordning för redovisning av automobilskattemedlens specialbudget. Denna fond vore sålunda av grundväsentligt annan karaktär än exempelvis statsverkets fond av rusdrycksmedel. Å sistnämnda fond ägde nämligen en varaktig fondering av löpande inkomster rum, och fondtillgångarna vore i huvudsak avsedda att erhålla produktiv användning. Vidare hade framhållits, att ett genomförande av det framlagda förslaget rörande den planerade låneverksamhetens finansiering skulle påverka storleken av statsverkets likvida tillgångar och behovet av dessas förstärkning genom ny upplåning i exakt samma omfattning som vid finansieringens ordnande genom uppförande å riksstaten av ett lånemedelsanslag.

Genom proposition, nr 211, till 1932 års riksdag hade emellertid Kungl. Maj:t föreslagit utanordnande av förskott av tillgängliga automobilskattemedel till igångsättande av sådana vägbyggnadsarbeten, vilkas omedelbara påbörjande vore ur arbetslöshetssynpunkt påkallade. Detta förslag hade vunnit riksdagens bifall, och genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 september 1932 hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bemyndigats att för igångsättande av vissa vägarbeten av statens automobilskattemedelsfond förskottsvis utbetala högst 8 miljoner kronor.

Statskontoret ansåge sig även nu böra hävda den principiella ståndpunkt, som kommit till uttryck i nyss återgivna uttalande, varför ämbetsverket ej kunde tillstyrka det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordade förslaget

för finansiering av de i detta sammanhang planerade vägförbättringsarbetena. Därest dessa arbeten ansåges böra komma till stånd, syntes härför erforderligt anslag — att utgå av lånemedel — böra anvisas å riksstaten under rubriken »Utgifter för kapitalökning: Fonden för förslag till statsverket».

Vad anginge frågan om ersättande av de medel, som för ifrågavarande ändamål kunde komma att ställas till förfogande, ville det synas statskontoret, som om ersättningen helst borde utgå av landsbygdens utjämningsandel. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skulle då vid uppgörande av förslag till fördelning av denna andel kunna tillse, att de län, som blivit delaktiga av de ifrågasatta vägförbättringsarbetena, finge sina utjämningsandelar minskade med belopp, svarande mot de utbetalade förskotten.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande den 17 december 1934 anfört följande:

Ett genomförande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag skulle innebära, att i riksstaten för särskilda utgiftsändamål anvisade automobilskattemedel finge, innan desamma utnyttjades för nämnda ändamål, förskottsvis tagas i anspråk för nu ifrågavarande stensättningsarbeten, varefter täckning av förskotten skulle åstadkommas genom anlitande av framdeles inflytande automobilskattemedel.

Riksräkenskapsverket finner en dylik anordning, varigenom för täckande av löpande verkliga utgifter under ett visst budgetår skulle disponeras inkomster, som väntas inflyta under ett flertal kommande budgetår, vara ur budgetteknisk synpunkt oantagbart.

Anses likväl för nästkommande budgetår böra för statliga stensättningsarbeten disponeras medel till högre belopp än som befinnas kunna anvisas å skattebudgeten, synes någon annan utväg icke stå öppen än att anvisa för ändamålet erforderliga medel å anslag av lånemedel med kort amorteringstid. Det ifrågakommande anslaget bör i så fall i likhet med motsvarande anslag för innevarande budgetår uppföras under fonden för förslag till statsverket. Med en dylik anordning möter icke hinder att för avskrivning av de förbrukade lånemedlen disponera framdeles inflytande automobilskattemedel.

Med det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordade förslaget rörande finansieringen av de statliga stensättningsarbetena läser ej avses att erhålla täckning för det bokförda värdet av statens hithörande, i rikshuvudboken å fonden för förslag till statsverket redovisade kapitaltillgångar. I den mån dessa kapitaltillgångar tillkommit genom anslag av lånemedel, skulle alltså för ersättning av dessa lånemedel särskilda anslagsmedel framdeles behöva anvisas å skattebudgeten. Även med hänsyn härtill synes väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nu omhandlade förslag vara otillfredsställande.

Departements-
chefen.

Redan i nästlidet års statsverksproposition framhöll jag, att någon mera väsentligt ökad avsättning av statens gatsten genom stenens utnyttjande för permanentbeläggningar, utförda av vägdistrikten själva och med tillämpning av gällande bidragsbestämmelser, knappast syntes vara att påräkna samt att förhållandet sannolikt bleve detsamma, även om nämnda bestämmelser lättades. Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nu lämnade redogörelse synes också framgå, att utsikter till en försäljning av stenlagret inom rimlig tid icke kunna anses föreligga. Jag framhöll vidare, att det under nämnda omständigheter från samhällsnyttans synpunkt syntes mest tjänligt, att i större omfattning genom statens försorg åvägabragtes stenbeläggning av härför lämpade vägar, varigenom även skulle undgås de icke obetydliga kostnader

för lagerhyror — upp till 60,000 kronor för år — som statsverket i annat fall komme att få vidkännas. Såsom ytterligare skäl för då föreliggande förslag anförde jag, att en dylik, på jämförelsevis kort tid genomförd och eljest knappast möjlig användning av stenlagret måhända även skulle vara ägnad att lätta stenmarknaden samt att en genom statens försorg på mönstergillt sätt i större omfattning utförd stensättning av vägar genom de därav vunna erfarenheterna borde kunna verksamt stärka de framtida avsättningsmöjligheterna för gatstensindustrin.

De skäl, som jag sålunda nästlidet år anförde, synas mig alltjämt äga giltighet och kunna återopas för ett fortsättande genom statens försorg av stensättningsarbetena. Jag vill därför giva väg- och vattenbyggnadsstyrelsens i sådant hänseende framlagda förslag min anslutning.

Beträffande den omfattning, i vilken under nästa budgetår fortsatta stensättningsarbeten böra komma till utförande, har styrelsen framlagt ett program, enligt vilket för en kostnad av 5 miljoner kronor skulle utföras beläggningar å sträckor om tillhoppa 98,000 meter av de i det föregående omnämnda vägarna och med en sammanlagd yta av 562,400 kvadratmeter. Härigenom skulle det beräkneliga, vid utgången av löpande budgetår förefintliga stenlagret successivt under nästa budgetår komma att minskas med inemot 60 procent.

I fråga om sättet för beredande av härför erforderliga medel har styrelsen efter övervägande av olika alternativ stannat vid att föreslå, att för ändamålet finge av automobilskattemedlens fond förskottteras behövliga medel samt att för de närmaste tio budgetåren skulle av automobilskattemedel disponeras ett årligt belopp av förslagsvis 500,000 kronor, varigenom förskottade medel skulle erhålla täckning.

Statskontoret och riksräkenskapsverket hava huvudsakligen av budgettekniska skäl ansett sig icke kunna tillstyrka förevarande förslag. Mot den av ämbetsverken intagna ståndpunkten bör framhållas, att de uttalade betänkligheterna synas hava mindre räckvidd, när, såsom i förevarande fall, fråga är om medel, hänförliga till en å riksstaten uppförd specialbudget. Enligt förslaget skulle förskotteringen finansieras med medel, som finnas i automobilskattemedelsfonden i följd av tidsskillnaden mellan inflytandet av inkomsterna och utanordnandet av utgifterna. Det föreslagna förfarandet skulle sålunda icke verka till minskning av något av de anslag, som beviljas att utgå av automobilskattemedel. Finansieringsplanen överensstämmer i princip med det i proposition nr 211 till 1932 års riksdag framlagda och av riksdagen utan erinran lämnade förslaget om förskottsbidrag till nya vägbyggnadsarbeten liksom med det i proposition nr 131 år 1934 framlagda förslaget om utbetalning förskottsvis av statsbidrag till vägbeläggningar med begränsad varaktighet, vilket förslag blev av riksdagen bifallet. Mot det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda framställda förslaget har jag sålunda i huvudsak intet att erinra. Jag förutsätter emellertid, efter att därom hava samrått med chefen för socialdepartementet, att erforderliga arbeten för grundförstärkning och vad därmed äger sammanhang, i den mån det är

möjligt, skola komma till utförande genom försorg av statens arbetslöshetskommission och på bekostnad av för kommissionen tillgängliga medel, liksom skett under innevarande budgetår. Därigenom skulle ytterligare vägsträckor än de nyss omnämnda kunna förse med stenbeläggning. Jag vill vidare allenast förorda den ändring, att det årliga beloppet för ifrågavarande ändamål bestämmes till 1,000,000 kronor, varigenom förskottsbeloppet kan begränsas till 4 miljoner kronor och avvecklas under loppet av budgetåren 1936—1940. Enär, såsom jag jämväl i 1934 års statsverksproposition framhöll, det icke bör vara helt uteslutet att, där särskilda skäl föreligga, här ifrågasatt förfarande kommer till användning även beträffande vägar inom städernas områden, synas de årliga belopp å 1,000,000 kronor, som av de fem närmaste budgetårens automobilskattemedel skulle disponeras för ändamålet, icke såsom styrelsen tänkt sig böra utgå av landsbygdens andel av dylika medel utan före fördelningen av automobilskattemedel mellan städer och landsbygd.

Därest riksdagen icke häremot uttalar erinran, är jag alltså beredd tillstyrka, att under nästa budgetår av automobilskattemedel användes ett belopp av högst 5 miljoner kronor för ifrågavarande stensättningsarbeten i huvudsaklig överensstämmelse med grunderna för användningen av det för innevarande budgetår till stensättning av vägar anvisade anslaget. Av dessa medel torde ock, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, erforderligt belopp få användas för bestridande av kostnader för tillfällig personalförstärkning och platskontrollanter ävensom för erforderliga inspektionsresor och expenser. Då ifrågavarande arbeten till större delen äro av säsongarbets natur torde hinder icke böra möta att även efter budgetårsskiftet år 1936 få använda ifrågavarande medelsbelopp.

I enlighet med vad jag här föreslagit torde av nämnda belopp å 5 miljoner kronor i riksstatsförslaget få upptagas ett anslag å 1,000,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel. Anslaget torde benämnas: Stensättning av vägar.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin förevarande skrivelse omnämnt även annan möjlighet att vinna avsättning för statens gatsten, nämligen att kostnadsfritt tillhandahålla gatsten åt intresserade vägdistrikt och städer för utförande av stensättningsarbeten. Detta skulle i så fall ske efter i huvudsak samma grunder, som på sin tid tillämpades i fråga om den sten, som under åren 1918—1924 inköpts för statens räkning. Såsom närmare framgår av Kungl. Maj:ts proposition nr 11 (sid. 30) till 1922 års riksdag och riksdagens skrivelse nr 98 samma år, finge av statens stenlager gatsten utan ersättning tillhandahållas vägdistrikt för stensättning av infartsvägar till större städer och andra vägar, som vore av större allmän betydelse och så hårt trafikerade, särskilt av tyngre motorfordon, att ett dylikt starkare byggnadssätt syntes vara ur teknisk och praktisk synpunkt påkallat. Hinder skulle icke möta att tillerkänna samma förmån åt städer, som med sig inkorporerat landskommun och därvid fått övertaga dess väghållningsskyldighet.

Ehuru, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, det bland annat kan synas mindre tilltalande att bortskänka den för statens räkning till högt

pris inköpta gatstenen, vill jag emellertid, i betraktande av att även efter de här förut tillstyrkta stensättningsarbetenas utförande betydande stenlager beräknats komma att återstå, för min del förorda, att även av nu förefintliga stenlager gatsten får kostnadsfritt tillhandahållas vägdistrikt och städer, i den utsträckning som år 1922 angavs. Utöver det villkor om bekostande av stentransporten från lagerplatserna till respektive vägar, som styrelsen föreslagit och som överensstämmer med vad som år 1922 bestämdes, torde såsom förutsättning för åtnjutande av ifrågavarande förmån böra gälla, att vederbörande vägdistrikt eller stad förbinder sig att sedan stenpartiet tillhandahållits utan onödig tidsutdräkt låta utföra ifrågakommande stensättningsarbeten. Till dessa arbeten må enligt gällande bestämmelser statsbidrag i vanlig ordning utgå. Sten bör även kunna gratis tillhandahållas för lämplig användning av statliga verk och institutioner.

Därest riksdagen icke uttalar erinran mot det här angivna förfarandet, är jag beredd att tillstyrka de för dess genomförande erforderliga åtgärderna.

Såsom jag nästlidet år framhöll torde täckning för eventuellt bristande återbetalning av det å riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagna låne-medelsanslaget till förslag för inköp av gatsten böra framdeles i vanlig ordning beredas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *stensättning av vägar* för budgetåret 1935/1936 anvisa
ett anslag av kronor 1,000,000,
att utgå av automobilskattemedel.

[14.] 12. **Anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län, reservationsanslag.** Till anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län har för budgetåret 1934/1935 anvisats ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor. Dessutom har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 september 1934 för samma ändamål ställt till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande ett belopp av 60,000 kronor av det för samma budgetår under rubrik »Fonden för förslag till statsverket» anvisade anslaget av 3,200,000 kronor till vissa vägbyggnadsarbeten. Till företaget, som beräknats draga en kostnad av 409,100 kronor, hava alltså anvisats sammanlagt 100,000 kronor. Arbetet utföres genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg och bekostas — fränsett att de väghållningsskyldiga skola kostnadsfritt tillhandahålla erforderlig mark, sten, grus och virke — helt av statsmedel.

Ifrågavarande väg med en längd av 33.6 kilometer kommer att bliva den sista länken i vägförbindelsen utmed Muonio älvdal från Karesuando till Pajala.

I sin skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* meddelat, att av det för fullbordande av ifrågavarande företag ytterligare behövliga anslagsbeloppet, 309,100 kronor, för budgetåret 1935/1936 erford-

rades ett anslag av 100,000 kronor. Styrelsen hemställer alltså om anvisande av sistnämnda belopp.

Departements-
chefen.

Då det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade anslagsbeloppet torde erfordras för arbetenas ändamålsenliga bedrivande under nästkommande budgetår, ansluter jag mig till styrelsens hemställan.

Förevarande anslag skall, enligt vad chefen för finansdepartementet föreslagit, i riksstatsförslaget upptagas att utgå av automobilskattemedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag av* kronor 100,000, att utgå av automobilskattemedel.

[15.] 13. **Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna, förslagsanslag.** Under denna punkt kommer jag att i ett sammanhang till behandling upptaga även de under nästföljande två punkter avsedda anslagen liksom ock giva en översikt rörande automobilskattemedlens fördelning.

Gällande bestämmelser beträffande automobilskattemedlens fördelning återfinnas i *förordningen om fördelning av automobilskattemedel* den 16 maj 1930 (nr 161) med däri genom förordningar den 21 maj 1931 (nr 226), den 17 juni 1932 (nr 234) och den 31 maj 1934 (nr 208) gjorda ändringar.

Enligt dessa bestämmelser skola de under visst budgetår jämlikt förordningarna om automobilskatt, om särskild skatt å automobilgummiringar och om särskild skatt å bensin och motorsprit eller jämlikt de särskilda bestämmelser, Kungl. Maj:t enligt 18 § i automobilskatteförordningen må hava meddelat, influtna skattemedlen (*automobilskattemedel*) i räkenskaperna från vederbörande anslag under sjätte huvudtiteln omföras till en särskild, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förvaltd fond, benämnd statens automobilskattemedelsfond.

Från nämnda fond skola (1 §) i första hand bestridas

dels de enligt gällande lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet utgående statsbidragen till vägunderhåll och vinterväghållning jämte vad som enligt särskilda bestämmelser (förordning den 31 maj 1934 nr 209) må utgå såsom ytterligare vägunderhållsbidrag till ödebygdsvägar,

dels vad av automobilskattemedel skall utgå till bestridande av kostnaderna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt för vägorganisationen i länen,

dels vad i enlighet med å riksstaten anvisade anslag skall av automobilskattemedel utgå som bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar,

dels vad som jämlikt i sådant avseende meddelade bestämmelser skall av dylika medel ställas till lantbruksstyrelsens förfogande att användas till fiskerinäringens befrämjande,

dels ock det belopp av högst 120,000 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts bestämmande må utgå till understödjande av forsknings- och undersökningsarbeten, vilka i synnerlig grad befrämja ett ändamålsenligt användande av automobilskattemedlen.

Av återstående skattemedel skola 20 procent tillfalla rikets städer för att användas till dessas gatu- och väghållning samt 80 procent landsbygden för att användas företrädesvis till förbättring och underhåll av för den allmänna samfärdseln särskilt betydelsefulla vägar och broar (1 §). Inom vardera av dessa grupper avsättes viss del — av städernas andel 20 procent samt av landsbygdens andel 15 procent — att i utjämnings syfte fördelas på sätt Kungl. Maj:t förordnar (städernas respektive landsbygdens utjämningsandel). Återstoden (80 %) av städernas totala andel fördelas mellan de särskilda städerna i förhållande till de belopp, som från dem influtit i automobilskatt (2 §). Av den del (85 %) utav landsbygdens totala andel, som ej avsättes såsom utjämningsandel, utgår till vägdistrikt, vars samtliga vägar övertagits till underhåll medelst vägkassan, bidrag med 45 procent av distriktets verkliga kostnad för vägunderhåll och vinterväghållning under nästföregående kalenderår, dock allenast därest vägunderhållet hela det året ålegat vägkassan (vägdistriktens direkta underhållsbidrag), varvid i nämnda kostnad jämväl inbegripes all förvaltningskostnad, som icke uppenbarligen avser byggande av väg. Vad av omförmälda 85 procent återstår — med undantag enligt särskilt beslut av riksdagen, varom i det följande förmäles — tillgodokommer de särskilda länen i förhållande till de belopp, som influtit i automobilskatt från respektive läns landsbygd (länens ordinarie andelar; 3 § 1 mom.). Även den i utjämnings syfte avsatta delen av landsbygdens totala andel tillgodokommer de särskilda länen, med fördelning dem emellan enligt Kungl. Maj:ts förordnande. Av de skattemedel, vilka såsom ordinarie andelar och utjämningsandelar tillgodokomma de särskilda länen, äger Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, underordnad myndighet årligen bevilja bidrag till förbättring av för automobiltrafiken särskilt viktiga vägar och broar inom länet. Vidare äger Kungl. Maj:t av dessa skattemedel bevilja årliga bidrag till underhåll av sådana av vederbörande vägkassa underhållna vägar och broar, vilkas underhåll på grund av automobiltrafik i synnerlig grad försvåras, ävensom till sådan vinterväghållning, som är till särskilt gagn för automobiltrafiken (det s. k. extra underhållsbidraget; 4 §).

Med avseende å budgetåren 1931—1935 har riksdagen beslutat, att av landsbygdens andel för respektive budgetår av automobilskattemedlen må disponeras ett belopp av för budgetåret 1931/1932 högst 1,275,000 kronor och för senare budgetår högst 1,800,000 kronor för tilldelning av ett tillfälligt extra tilläggsbidrag åt mera betungade vägdistrikt för respektive 1931, 1932, 1933 och 1934 års kostnader för vägunderhåll och vinterväghållning, att enligt vissa huvudgrunder utgå vid sidan av nyssnämnda direkta underhållsbidrag av 45 procent.

Till den i detta sammanhang vanliga redogörelsen för användningen av de för forsknings- och undersökningsarbeten avsedda medlen torde jag få återkomma under en senare punkt.

I riksstaten för innevarande budgetår har inkomsten av automobilskattemedel upptagits till 75,000,000 kronor. Totala kostnaden för vägunderhåll och vinterväghållning — denna kostnad lägges till grund för beräkandet av de enligt gällande bestämmelser utgående bidragen till vägunderhåll m. m. — hade för år 1933 uppskattats till 51,000,000 kronor. Med utgångspunkt från dessa siffror och enligt gällande regler för automobilskattemedlens fördelning hava i riksstaten för budgetåret 1934/1935 de av sådana medel utgående anslagen upptagits på följande sätt:

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektion.....	kronor	92,500
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och vägtrafikinspektions verksamhet	»	44,300
Vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörssassisterter	»	210,000
Diverse kostnader för vägorganisationen i länen.....	»	190,000
Resekostnader för vägingenjörer, biträdande vägingenjörer och vägingenjörssassisterter	»	150,000
Byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar	»	5,250,000
Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna	»	10,752,640
Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden.....	»	43,010,560
Bidrag till vägunderhållet på landet m. m.	»	15,300,000

Enligt vad chefen för finansdepartementet tidigare denna dag föreslagit skola automobilskattemedlen för budgetåret 1935/1936 beräknas till ett belopp av 85,000,000 kronor. Beträffande fördelningen av dessa medel är till en början att märka, att såsom förut nämnts av automobilskattemedel skulle utgå större delen av de båda anslagen till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, anslagen till vägorganisationen i länen och till reseersättning till nämndemän vid vägsyn ävensom samtliga anslag till vägbyggnader och vägunderhåll jämte de under tidigare punkter likaledes föreslagna anslagen för bidrag till byggande och förbättring av broar samt för stensättning av vägar. Under en följande punkt kommer jag vidare att föreslå, att av automobilskattemedlen ett belopp av 500,000 kronor skall användas för bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder. Likaså kommer jag att i det följande föreslå ett anslag av 50,000 kronor av automobilskattemedel såsom statsbidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. De nu nämnda anslagen torde samtliga böra utgå från statens automobilskattemedelsfond, innan fördelning sker på städernas och landsbygdens totala andelar. Slutligen må nämnas, att enligt principerna för den nya riksstatsuppställningen förut omförmälda forskningsmedel skola upptagas såsom ett särskilt anslag vid sidan av övriga anslag av automobilskattemedel. I fråga om dessa medel förordar jag en höjning med 10,000 kronor till 130,000 kronor. Härtill återkommer jag under en följande punkt. Enligt nämnda principer skall därjämte det belopp av högst 90,000 kronor, vilket författningen enligt skall — såsom återbäring av bensinskatt, som erlagts av det yrkesmässiga motorbåtsfisket — ställas till lantbruksstyrelsens förfogande att användas till fiskerinäringens främjande, upptagas såsom särskilt anslag under nionde huvudtiteln, varom chefen för jordbruksdepartementet senare i dag gör framställning.

Med utgångspunkt från en beräknad uppbörd under budgetåret 1935/1936 av 85,000,000 kronor och med hänsyn tagen till den på nämnt sätt förändrade medelsdispositionen har jag alltså att beräkna storleken av i första hand

anslaget till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. samt därefter anslagen till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna (städernas totala andel) samt till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden (landsbygdens totala andel) ävensom framlägga en kalkyl över den blivande fördelningen av landsbygdens totala andel på de med densamma avsedda ändamålen.

Den viktigaste av de faktorer, som inverka på dessa beräkningar, är storleken av de totala kostnaderna för *vägunderhåll och vinterväghållning* under åren 1934 och 1935. I 1934 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, sid. 137) erinrade jag om åtskilliga åtgärder, som under år 1931 vidtagits i syfte att de för vägunderhållet erforderliga medlen bleve rationellt använda och att underhållskostnaderna därigenom bleve i möjligaste mån begränsade. Vidare erinrade jag om att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 oktober 1932 uppdragit åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att företaga en ingående undersökning beträffande kostnaderna för barmarksunderhåll och förvaltning i syfte att ernå önskvärd stabilisering av dessa kostnader. Ytterligare anförde jag, att styrelsen i skrivelse den 14 mars 1933 meddelat vissa resultat av undersökningen, som emellertid skulle fullföljas i samband med en undersökning beträffande 1934 års underhållskostnader. Emellertid framhöll jag, att, såsom ock av det följande framgår, en viss stabilisering av vägunderhållskostnaderna dåmera syntes hava inträtt.

Storleken av de totala underhållskostnaderna under kalenderåren 1928—1933 framgår av följande sammanställning i runda tal:

1928	kronor 38,000,000	1931	kronor 52,500,000
1929	» 44,400,000	1932	» 51,000,000
1930	» 46,500,000	1933	» 49,800,000

De särskilt starka stegringarna under åren 1929 och 1931 hava till icke oväsentlig del berott på exceptionella klimatiska förhållanden i landet.

Beträffande de totala underhållskostnaderna för åren 1934 och 1935 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse den 13 november 1934 framlagt vissa beräkningar. I vad angår år 1934 har styrelsen haft tillgång till uppgifter, som inforrats från respektive vägingenjörer och som utvisa ett beräknat totalbelopp av i runt tal 49,500,000 kronor, varav enligt meddelade upplysningar omkring 6,390,000 kronor representera kostnader för olika slag av förbättringsarbeten och 2.5 miljoner kronor kostnader för vinterväghållning. Med utgående från dessa uppgifter har styrelsen för sin del ansett sig böra räkna med en vägunderhållskostnad för år 1934 av 50,000,000 kronor eller ungefär samma kostnad som för år 1933.

Med avseende å motsvarande kostnad för år 1935 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgått från att kostnaderna för barmarksunderhållet och vinterväghållningen skola uppgå till samma belopp som för år 1934. Där emot har styrelsen ansett sig böra räkna med en väsentlig höjning av de kostnader, som böra beräknas för förbättringsarbeten på underhållskonto.

Styrelsen erinrar därvid om att i enlighet med beslut vid 1934 års riksdag (proposition nr 131; riksdagens skrivelse nr 111) vissa lättnader i ekonomiskt hänseende beretts vägdistrikten vid utförandet av s. k. halvpermanenta beläggningar, i det att det mot beläggningskostnaderna svarande bidraget av underhållsmedel utbetalas i mån av arbetets fortgång i stället för under påföljande år. Enligt av vägingenjörerna lämnade uppgifter skulle under åren 1934—1936 behovet av ifrågakvarande beläggningar motsvara en sammanlagd kostnad av 28 miljoner kronor. Dylika beläggningar hade under år 1934 kommit till utförande för en sammanlagd kostnad av i runt tal 4 miljoner kronor. På grund av nyssnämnda lättnader i bidragshänseende och sedan styrelsen utgivit en broschyr om behovet och lämpligheten av halvpermanenta beläggningar, hade emellertid intresset för detta slag av vägbeläggningar i avsevärd grad ökats. För år 1935 ansåge styrelsen sig därför böra räkna med ett belopp av 8 miljoner kronor för sådana beläggningar.

Till följd av nämnda omständigheter beräknar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen 1935 års underhållskostnader till ett sammanlagt belopp av 54,000,000 kronor.

Mot de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda verkställda beräkningarna har jag icke funnit anledning till erinran. Vad särskilt angår de halvpermanenta vägbeläggningarna framhöll jag redan nästlidet år (proposition nr 131), att det funnes betydande vägsträckor, där sådan beläggning skulle med hänsyn till trafikintensiteten och de därmed sammanhängande, jämförelsevis höga grusunderhållskostnaderna ställa sig ekonomiskt fördelaktig, i det att den i längden medförde minskning av underhållskostnaderna och därmed även minskning av de statliga och kommunala bidragen till vägunderhållet. Såsom jag i berörda sammanhang ytterligare anförde, kunna verkningarna i dylikt avseende vid en mera vidsträckt användning av ifrågakvarande beläggningar förväntas bli mycket betydande. Härtill kommer, att denna beläggning gör vägarna dammfria och genom minskat slitage å fordonen och mindre drivmedelsåtgång åstadkommer en förbättrad trafikekonomi.

Från uppskattade totala underhållskostnader för åren 1934 och 1935 av 50 respektive 54 miljoner kronor utgår jag alltså vid beräkningen av ifrågakvarande anslag och uppgörandet av kalkylen över fördelningen av landsbygdens totala andel av automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har jag jämväl att till behandling upptaga frågan om tillfälligt extra tilläggsbidrag till vägunderhållet för år 1935.

Såsom i det föregående nämnts har riksdagen medgivit sådant tilläggsbidrag för år 1931 med högst 1,275,000 kronor samt för ett vart av åren 1932—1934 med högst 1,800,000 kronor. Tilläggsbidraget har avsetts att, vid sidan av det s. k. direkta underhållsbidraget av automobilskattemedel å 45 procent, utgå till mera betungade vägdistrikt — med vägskatt över 20 öre per vägfyrk — med viss procent av kostnaderna för vägunderhåll och vinterväghållning enligt följande skala:

Vägs katt per vägfyrk	Extra tillägg	Sammanlagt bidrag
21—22 öre	2 %	77 %
23—25 »	5 »	80 »
26—30 »	7 »	82 »
31—40 »	9 »	84 »
över 40 »	10 »	85 »

Det för år 1931 anvisade beloppet visade sig på grund av underhållskostnadernas oväntat starka stegring under nämnda år vara något för knappt för att de av riksdagen angivna grunderna skulle kunna följas (se 1933 års sjätte huvudtitel sid. 33). Tilläggsb.draget till 1932 och 1933 års underhållskostnader har däremot kunnat utgå i överensstämmelse med nämnda grunder. För ändamålet hava tagits i anspråk belopp av 1,403,163 kronor 20 öre respektive 1,411,381 kronor 86 öre. Även det för motsvarande bidrag till 1934 års underhållskostnader tillgängliga beloppet av 1,800,000 kronor torde visa sig tillräckligt för att de för bidraget avsedda procentsatserna skola kunna följas.

Med avseende å tilläggsbidrag till vägunderhållskostnaderna för år 1935 erinrade jag i nästlidet års sjätte huvudtitel, att år 1935 komme att göra sig gällande verkningarna av de ändrade beskattningsgrunder, som beslutades av 1933 års riksdag och vilka grunder även vid oförändrad skattesumma komme att medföra en icke oväsentlig höjning av skatten per vägfyrk. I följd därav syntes ändrade grunder för utgåendet av förevarande bidrag bliva påkallade. Innan jag ingår på detta spörsmål, torde jag få något erinra om innebörden av nyssnämnda ändring av skattegrunderna.

Vid den tid, då grunderna för ifrågavarande tilläggsbidrag angåvos av riksdagen, påfördes jordbruksfastighet en vägfyrk för varje 100 kronors taxeringsvärde och annan fastighet en vägfyrk för varje 150 kronors taxeringsvärde; inkomst påfördes en vägfyrk för varje 15 kronor. Vid 1933 års riksdag beslöts i anledning av motion i andra kammaren sådan ändring av 59 § i 1891 års väglag, att alla fastigheter skulle påföras en vägfyrk för varje 200 kronors taxeringsvärde, medan inkomst fortfarande påföres en fyrk för varje 15 kronor.

Denna lagändring (sv. f. 388/1933), som trädde i kraft den 1 januari 1934, verkar uppenbarligen, såvitt från här anlagda synpunkter är i fråga, i den riktning, att per vägfyrk räknat vägs katten i jämförelse med förut gällande beskattningsgrunder måste bliva något högre, olika allt efter fastighetsfyrkarnas större eller mindre andel i respektive vägdistriktets totala vägfyrktal.

I en vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förutnämnda skrivelse den 13 november 1934 fogad promemoria har framhållits, att de av riksdagen angivna grunderna för ifrågavarande bidrag baserat sig på ett riksnedeltal för vägs katten per vägfyrk av 18 öre. En inom styrelsen företagen undersökning hade visat, att medeltalet för den å vägstämmorna i augusti 1934 beslutade vägs katten — vilken i sin mån skulle ligga till grund för tilläggsbidraget till 1935 års underhållskostnader — uppginge till i det närmaste

27 öre per vägfyck. Denna höjning anser styrelsen vara så gott som uteslutande att hänföra till nyssnämnda ändrade beskattningsgrunder. Med utgångspunkt från angivna medeltal och i anslutning till nu gällande grunder har det synts väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skäligt, att de vägdistrikt, som hava en vägskatt överstigande 29 öre per vägfyck, komma i åtnjutande av tilläggsbidrag efter följande grunder:

Vägskatt per vägfyck	Extra tillägg	Sammanlagt bidrag
30—31 öre.....	2 %	77 %
32—35 »	4 »	79 »
36—40 »	6 »	81 »
41—45 »	8 »	83 »
över 45 »	10 »	85 »

Av företagen undersökning, anföres vidare, hade framgått att, därest nu angivna grunder tillämpats för bidrag till 1933 års underhållskostnader (med utgående från de för år 1935 beslutade skattesatserna), det extra tilläggsbidraget skulle uppgått till i runt tal 1,365,000 kronor i stället för, enligt verkställd fördelning, 1,411,381 kronor 86 öre. Med hänsyn till att underhållskostnaderna för år 1935, vilka jämte vägskatten läge till grund för bidragets bestämmande, av styrelsen beräknats till 54 miljoner kronor, syntes emellertid det för ändamålet erforderliga bidraget komma att uppgå till 1,500,000 kronor. Försiktigtvis och då eventuellt överskott automatiskt går till fördelning på länsfonderna har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för sin del ansett ett belopp av 1,800,000 kronor liksom de senaste åren böra reserveras för tillfälligt extra tilläggsbidrag till 1935 års vägunderhållskostnader.

Det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda framlagda förslaget synes mig i huvudsak vara av beskaffenhet att böra godtagas. De föreslagna ändrade procentsatserna för bidraget i fråga medföra en jämnare stegring av detsamma än de för närvarande tillämpade, enligt vilka höjningen av bidragets procentuella storlek saktar av vid de högre skattesatserna. Denna jämkning synes medföra större rättvisa distrikten emellan.

För min del vill jag emellertid förorda en mindre utvidgning av bidragets tillämplighetsområde. Visserligen utgick riksdagen, då en vägskatt av 21 öre per fyck sattes som lägsta gräns för bidragsberättigade vägdistrikt, från ett riksmedeltal av 18 öre per fyck. Emellertid har detta medeltal under de följande åren blivit något högre, så att det för vartdera av åren 1932 och 1933 uppgått till något belopp mellan 20 och 21 öre. Då detta förhållande icke föranlett till ändring av bidragsgrunderna, synes det mig skäligt, att även de nya grunderna anslutas närmare till det för år 1935 beräknade medeltalet av 27 öre än vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag innebär. Jag föreslår, att även de distrikt, som för år 1935 hava en vägskatt av 28 respektive 29 öre per vägfyck, bliva delaktiga av ifrågavarande bidrag lika med de distrikt, som hava en skatt av 30 eller 31 öre. Enligt vad jag inhämtat skulle ett genomförande av detta förslag medföra en ökning av det erforderliga beloppet, beräknat på sätt förut angivits, av tillhoppa i runt

tal 47,300 kronor, varav belöpa på distrikt (2) med 29 öres skatt 6,700 kronor och på distrikt (11) med en skatt av 28 öre 40,600 kronor. Tillhopa skulle alltså ifrågavarande tilläggsbidrag med tillämpning av 1933 års underhållskostnader kunna beräknas uppgå till 1,412,300 kronor, vilket belopp är i stort sett lika med de för åren 1932 och 1933 utanordnade.

I anslutning till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört föreslår jag, att av nästa budgetårs medel för ifrågavarande ändamål avses 1,800,000 kronor, vilket belopp liksom hittills, enligt vad jag under nästföljande punkt kommer att föreslå, bör utgå av landsbygdens andel av automobilskattemedlen. Bidrag av sålunda reserverade medel skulle enligt vad jag förordat utgå efter följande huvudgrunder:

Vägs katt per vägfyrk	Extra tillägg	Sammanlagt bidrag
28—31 öre.....	2 %	77 %
32—35 »	4 »	79 »
36—40 »	6 »	81 »
41—45 »	8 »	83 »
över 45 »	10 »	85 »

Till belysande av den anslagsberäkning och kalkyl över fördelningen av landsbygdens totala andel på skilda ändamål, som i det följande göres beträffande 1935/1936 års automobilskattemedel, får jag här meddela en översikt över fördelningen av de under budgetåren 1931—1934 influtna medlen samt beträffande fördelningen av de automobilskattemedel, som beräknats inflyta under nu löpande budgetår.

För budgetåret 1931/1932 tedde sig fördelningen på följande sätt:

1931/1932 års automobilskattemedel.

58,772.107.70 kr.

Till vägunderhåll m. m. enligt väglagen (15 % & verklig resp. uppskattad kostnad för år 1930) 7,045,202 62 kr.	Avlöning åt vägingenjörer m. fl. 295,414.09 kr.	Till lantbruksstyrelsen (restitution av bensinskatt) 75,000 kr.	Forskningsändamål 120,000 kr.	Återstod att fördelas mellan städer och landsbygd 51,236,490.99 kr.
Städernas totala andel (20 %) 10,247,298.20 kr.	Landsbygdens totala andel (80 %) 40,989,192.79 kr.			
		Utjämningsandelen (15 %) 6,148,378 92 kr.	Återstående andel (85 %) 34,840,813.87 kr.	
Vägdistriktens direkta underhållsbidrag (45 % & verklig kostnad för år 1931) 23,543,845.47 kr.		Tillfälligt extra tilläggsbidrag för år 1931 1,275,000 kr.		Länens ordinarie andelar 10,021,968.40 kr.

Underhållsbidragen av automobilskattemedel (bidrag enligt väglagen + direkt underhållsbidrag) inberäknat tilläggsbidraget uppgingo alltså under detta budgetår till sammanlagt omkring 31,860,000 kronor. Länsfonderna tillfördes i runt tal 16,170,000 kronor (utjämningsandel + ordinarie andel).

Fördelningen av 1932/1933 års medel skedde på sätt framgår av följande sammanställning:

1932/1933 års automobilskattemedel.

72,783,299.38 kr.

Till vägunderhåll m. m. enligt väglagen (30 % & verklig resp. uppskattad kostnad för år 1931) 15,919,290.35 kr.	Vägorganisa- tionen i länen 562,601.40 kr.	Byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar 5,250,000 kr.	Till lantbruks- styrelsen (restitution av bensinskatt) 90,000 kr.	Forsknings- ändamål 120,000 kr.	Återstod att fördelas mellan städer och landsbygd 50,841,407.68 kr.
Städernas totala andel (20 %) 10,168,281.53 kr.			Landsbygdens totala andel (80 %) 40,673,126.10 kr.		
			Utjämningsandelen (15 %) 6,100,968.92 kr.		Återstående andel (85 %) 34,572,157.18 kr.
Vägdistriktens direkta underhållsbidrag (45 % & verklig kostnad för år 1932) 22,818,075.36 kr.		Tillfälligt extra tilläggs- bidrag för år 1932 1,403,163.20 kr.		Länens ordinarie andelar 10,350,918.62 kr.	

Inberäknat tilläggsbidraget uppgingo alltså underhållsbidragen under budgetåret 1932/1933 till sammanlagt omkring 40,140,000 kronor, medan länsfonderna tillfördes i avrundat tal 16,450,000 kronor.

De under budgetåret 1933/1934 influtna automobilskattemedlen, vilka i riksstaten beräknades till 72 miljoner kronor, uppgingo i verkligheten till ej mindre än i runt tal 78.5 miljoner kronor och hava under förliden höst fördelats på följande sätt:

1933/1934 års automobilskattemedel.

78,517,115.54 kr.

Till vägunderhåll m. m. enligt väglagen (30 % & verklig resp. uppskattad kostnad för år 1932) 15,478,248.15 kr.	Vägorganisa- tionen i länen 575,523.51 kr.	Byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar 5,250,000 kr.	Till lantbruks- styrelsen (restitution av bensinskatt) 90,000 kr.	Forsknings- ändamål 120,000 kr.	Återstod att fördelas mellan städer och landsbygd 57,003,343.88 kr.
Städernas totala andel (20 %) 11,400,668.78 kr.			Landsbygdens totala andel (80 %) 45,602,675.10 kr.		
			Utjämningsandelen (15 %) 6,840,401.27 kr.		Återstående andel (85 %) 38,762,273.83 kr.
Vägdistriktens direkta underhållsbidrag (45 % & verklig kostnad för år 1933) 22,350,877.06 kr.		Tillfälligt extra tilläggs- bidrag för år 1933 1,411,381.86 kr.		Länens ordinarie andelar 15,000,014.91 kr.	

Inberäknat tilläggsbidraget uppgingo alltså underhållsbidragen under budgetåret 1933/1934 till sammanlagt omkring 39,240,000 kronor, medan länsfonderna tillfördes i avrundat tal 21,840,000 kronor.

Beträffande de under löpande budgetår inflytande automobilskattemedlen möta svårigheter att med säkerhet verkställa en beräkning. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har emellertid med utgångspunkt från det under första kvartalet av budgetåret inflyttna beloppet, 17.2 miljoner kronor, i jämförelse med de under samma kvartal av budgetåren 1932—1934 inflyttna medlen, 14.7 respektive 15.9 miljoner kronor, ansett sig kunna räkna med ett totalbelopp av 82 miljoner kronor. Häremot synes icke vara något att erinra. Utgår man från sistnämnda belopp och från en vägunderhållskostnad för år 1933 av i runt tal 49.8 miljoner kronor samt uppskattas vidare den totala underhållskostnaden för år 1934 i överensstämmelse med vad jag förut antagit till 50 miljoner kronor, skulle fördelningen enligt gällande grunder bli följande:

1934/1935 års automobilskattemedel.

82,000,000 kr.

Vägunderhåll m. m. enligt väglagen (30 % å kostnad för år 1933)	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	Vägorganisationen i länen	Byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar	Till lantbruksstyrelsen (restitution av bensinskatt)	Forskningsändamål	Att fördelas mellan städer och landsbygd
14,940,000 kr.	136,800 kr.	550,000 kr.	5,250,000 kr.	90,000 kr.	120,000 kr.	60,913,200 kr.

Städernas totala andel (20 %)
12,182,640 kr.

Landsbygdens totala andel (80 %)
48,730,560 kr.

Utjämningsandelen (15 %)
7,309,584 kr.

Återstående andel (85 %)
41,420,976 kr.

Vägdistriktens direkta underhållsbidrag (45 % å verklig kostnad för år 1934)	Tillfälligt extra tilläggsbidrag för år 1934	Länens ordinarie andelar
22,500,000 kr.	1,800,000 kr.	17,120,976 kr.

Enligt denna kalkyl skulle totala underhållsbidraget, inberäknat tilläggsbidraget, uppgå till sammanlagt 39,240,000 kronor och länsfonderna tillföras i runt tal 24,430,500 kronor.

Med avseende å fördelningen av 1935/1936 års automobilskattemedel, beräknade till 85 miljoner kronor, får jag erinra om att, enligt vad jag tidigare anført, av dem skola i första hand utgå anslaget till bidrag till vägunderhållet på landet (30 procent av 1934 års underhållskostnad), till bestridande av vissa kostnader för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillhopa 380,300 kronor, anslagen till vägorganisationen i länen, 545,000 kronor, och för reseersättning till nämndemän vid vägsyn, 8,500 kronor, till olika väg- och brobyggnadsanslag tillhopa (5,250,000 + 1,350,000 + 1,200,000 + 600,000 + 500,000 + 2,000,000 + 100,000) 11,000,000 kronor, till stensättning av vägar 1,000,000 kronor, till bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten 130,000 kronor, till bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder 500,000 kronor samt till bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande 50,000 kronor. Då, såsom tidigare meddelats, ett belopp av 90,000 kronor skall upptagas under nionde huvudtiteln för att liksom för närvarande ställas till lantbruksstyrelsens förfogande till fiskerinäringens befrämjande, räknar jag här med ett totalbelopp av 84,910,000 kronor. Med så-

Sjätte huvudtiteln.

lunda angivna utgångspunkter och på grundval av uppskattade vägunderhållskostnader för åren 1934 och 1935 av 50,000,000 respektive 54,000,000 kronor samt med reserverande av 1,800,000 kronor till förutnämnda tillfälliga extra tilläggsbidrag erhålles följande kalkyl över fördelningen av 1935/1936 års automobilskattemedel:

1935/1936 års automobilskattemedel.

84,910,000 kr.				
Vägunderhåll m. m. enligt väglagen (30 % å kostnad för år 1934)	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	Vägorganisationen i länen	Övriga nyssnämnda specialanslag å 6:e huvudtiteln	Att fördelas mellan städer och landsbygd
15,000,000 kr.	380,300 kr.	545,000 kr.	12,688,500 kr.	56,296,200 kr.
Städernas totala andel (20 %)			Landsbygdens totala andel (80 %)	
11,259,240 kr.			45,036,960 kr.	
			Utgjänningsandelen (15 %)	Återstående andel (85 %)
			6,755,544 kr.	38,281,416 kr.
Vägdistriktens direkta underhållsbidrag (45 % å verklig kostnad för år 1935)		Tillfälligt extra tilläggsbidrag för år 1935	Länens ordinarie andelar	
24,300,000 kr.		1,800,000 kr.	12,181,416 kr.	

Enligt denna kalkyl skulle underhållsbidragen, inberäknat tilläggsbidraget, utgå med sammanlagt 41,100,000 kronor, medan länsfonderna skulle tillföras 18,936,960 kronor. Vid jämförandet av denna summa med de årliga belopp, som av tidigare års automobilskattemedel belöpa på länsfonderna, må beaktas, att här förut avsatta belopp av 2,000,000 kronor till broar och 1,000,000 kronor till stensättning av vägar, tillhoppa 3,000,000 kronor, i huvudsak avse ändamål, för vilka eljest statsbidrag skolat beredas ur länsfonderna i den mån arbetena kommit till utförande.

Den ändrade disposition av automobilskattemedlen, som i det föregående angivits, kräver vissa ändringar i 1 § förordningen den 16 maj 1930 (nr 161) angående fördelning av automobilskattemedel (senaste lydelse se sv. förf.-saml. nr 208/1934). Med avseende å denna författningsändring, varom jag under förevarande punkt gör framställning, vill jag allenast framhålla, att det synes lämpligast att i andra stycket av nämnda paragraf icke såsom nu en fullständig uppräkninng göres av alla de ändamål, för vilka kostnaderna i första hand skola bestridas från statens automobilskattemedelsfond. Det synes tillräckligt och mer ändamålsenligt att i sådant avseende beträffande flertalet ändamål hänvisa till å riksstaten anvisade anslag, vari då även inbegripas de för närvarande i andra och tredje styckena av paragrafen omförmälda medel till fiskerinäringens befrämjande och till forsknings- och undersökningsarbeten, vilka i riksstatsförslaget upptagas såsom särskilda anslag under nionde respektive sjätte huvudtiteln.

Anslagen av automobilskattemedel under sjätte huvudtiteln för nästa budgetår skulle i enlighet med det förut anförda upptagas på följande sätt:

	Kronor
1. Andel i anslaget till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar	301,900
2. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader	78,400
3. Vägorganisationen i länen	545,000
4. Reseersättning till nämndemän vid vägsyn	8,500
5. Bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar ...	5,250,000
6. » » » » enkla bygdevägar	1,350,000
7. » » » » ödebygdevägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län	1,200,000
8. Bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar	600,000
9. Byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan	500,000
10. Bidrag till byggande och förbättring av broar	2,000,000
11. Stensättning av vägar	1,000,000
12. Anläggning av enkel bygdeväg mellan Saivomuotka och Kuttainen i Norrbottens län	100,000
13. Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna	11,259,240
14. Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden	45,036,960
15. Bidrag till vägunderhållet på landet m. m.	15,000,000
16. Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten	130,000
17. Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder	500,000
18. Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande	50,000

Beträffande de i förteckningen under punkterna 1-12 omnämnda anslagen har jag redan förut framställt förslag. Rörande övriga här ifrågakommande anslag samt tillfälligt extra tilläggsbidrag till 1935 års vägunderhållskostnader gör jag hemställa i det följande.

Med åberopande av det anförda får jag under denna punkt hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 11,259,240, att utgå av automobilskattemedel;
dels ock antaga följande

Förslag
till

Förordning

om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 maj 1930 (nr 161)
om fördelning av automobilskattemedel.

Häri genom förordnas, att 1 § förordningen den 16 maj 1930 om fördelning av automobilskattemedel skall hava ändrad lydelse på sätt nedan angives:

1 §.

De under — — — statens automobilskattemedelsfond.

Från nämnda fond skola i första hand bestridas *dels* de enligt gällande lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet utgående statsbidragen till vägunderhåll och vinterväghållning jämte vad som enligt särskilda bestämmelser må utgå såsom ytterligare vägunderhållsbidrag till ödebygdsvägar, *dels* vad av automobilskattemedel skall utgå till bestridande av kostnaderna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt för vägorganisationen i länen, *dels ock*, med undantag av de i tredje stycket avsedda medel, vad i övrigt i enlighet med å riksstaten anvisade anslag skall till särskilda ändamål utgå av automobilskattemedel.

Av återstående skattemedel skola tjugu procent tillfalla rikets städer för att användas till dessas gatu- och väghållning samt åttio procent landsbygden för att användas företrädesvis till förbättring och underhåll av för den allmänna samfärdseln särskilt betydelsefulla vägar och broar.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1935, dock att hittills gällande bestämmelser skola äga tillämpning vid fördelningen av de under budgetåret 1934/1935 influtna automobilskattemedlen.

[16.] 14. **Förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden, förslagsanslag.** Åberopande vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 45,036,960, att utgå av automobilskattemedel;

dels ock medgiva, att av landsbygdens andel för budgetåret 1935/1936 av automobilskattemedlen må disponeras ett sammanlagt belopp av högst 1,800,000 kronor för tilldelning av ett tillfälligt extra tilläggsbidrag åt mera betungade vägdistrikt för 1935 års kostnader för vägunderhåll och vinterväghållning, att utgå vid sidan av det enligt 3 § 1 mom. förordningen om fördelning av automobilskattemedel utgående bidraget av 45 procent och i huvudsaklig överensstämmelse med de under föregående punkt angivna grunderna.

[17.] 15. **Bidrag till vägunderhållet på landet m. m., förslagsanslag.** Under hänvisning till vad jag under punkten 15 yttrat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till vägunderhållet på landet m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av... kronor 15,000,000, att utgå av automobilskattemedel.

[18.] 16. **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, reservationsanslag.** Enligt 1 § förordningen den 16 maj 1930 (nr 161) om fördelning av automobilskattemedel må till understödjande av sådana forsknings- och undersökningsarbeten, som anses i synnerlig grad befrämja ett ändamålsenligt användande av automobilskattemedlen, enligt Konungens förordnande användas ett belopp av högst 120,000 kronor. Såsom jag vid den sammanfattande redogörelsen för automobilskattemedlens fördelning omnämnt, skola enligt principerna för den nya riksstatsuppställningen ifrågasvara medel, vilka från och med budgetåret 1930/1931 utgått från statens automobilskattemedelsfond före fördelningen av medel på städernas och landsbygdens totala andelar men utan särskild anvisning å riksstaten, nu upptagas såsom ett särskilt riksstatsanslag.

Innan jag ingår på anslagsfrågan, torde jag emellertid, i anslutning till uttalande av 1927 års riksdag, få lämna en redogörelse för användningen av de för löpande budgetår disponibla forskningsmedlen liksom av de medel, som enligt vad i tidigare statsverkspropositioner meddelats kvarstått till disposition av 1928—1930 års forskningsmedel.

Det belopp å 5,000 kronor, som enligt vad som meddelades i 1934 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, sid. 135) återstode odisponerat av 1932/1933 års medel, har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 juni 1934 ställt till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för bestridande av kostnaderna för resor av befattningshavare vid vägorganisationen i länen i syfte att studera halvpermanenta vägbeläggningar i Sverige och Danmark; eventuell besparing å nämnda belopp kommer liksom andra besparingar att i sinom tid fördelas på städernas och landsbygdens totala andelar. Av 1933/1934 års medel har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 7 och 30 juni samt den 30 november 1934 *dels* under visst villkor tillerkänt professorn vid tekniska högskolan H. N. Pallin statsbidrag med 500 kronor för deltagande såsom ombud för Sverige i den sjunde internationella vägkongressen i München och i samband därmed besök för studier vid vissa väglaboratorier i utlandet, *dels* under vissa villkor ställt till förfogande för svenska vägföreningen tillhopa 28,000 kronor för anordnande av väg dagar, utbildningskurser i vägunderhåll för yrkesmän, föredrag rörande vägväsendet samt studieresor ävensom till anordnande av en kurs för vägmästare beträffande utförandet av halvpermanenta vägbeläggningar, samt för svenska väginstitutet ett belopp av 85,000 kronor till understödjande av systematiska försök och forskning inom vägteknikens område under budgetåret 1934/1935, *dels* ock till förfogande av statistiska centralbyrån för bestridande av kostnader för statistik om olyckor med motorfordon under år 1935 ställt ett belopp av högst 5,500 kronor, i den mån detta belopp icke kan täckas med förefintlig behållning å 1928—1930 års medel. Av ifrågasvarande medel torde det där efter återstående beloppet uppgå till omkring 4,100 kronor.

I nästlidet års statsverksproposition meddelades, att Kungl. Maj:t av tillgängliga forskningsmedel från budgetåren 1928—1930, tillhopa 165,942 kronor 70 öre, under åren 1931—1933 för vissa ändamål tagit i anspråk sammanlagt 150,000 kronor, varför av dessa medel kvarstode ett belopp av 15,942 kronor

70 öre. Denna återstod har numera helt disponerats, i det att Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 12 och 26 januari, 23 februari samt 23 och 30 november 1934 anvisat 1,000 kronor till tryckning av vissa formulär m. m. i samband med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utredning rörande städernas automobilskattemedel, 5,000 kronor till tryckning av 1931 års väg- och brosakunnigas betänkande del I angående vägar och del III, innehållande vissa utredningar, 820 kronor till tryckning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens broschyr och anvisningar beträffande halvpermanenta vägbeläggningar, 4,500 kronor såsom bidrag till tryckning av Stockholmsförorternas regionplaneförbunds direktions betänkande om en regionplan för Stockholm med omnejd jämte kartbilagor, erforderliga medel till bestridande av kostnaden för tryckning av 1931 års väg- och brosakunnigas betänkande del II angående broar, beräknad till omkring 1,500 kronor, samt vad därefter återstår till bestridande, i den mån medlen därtill förslå, av förutnämnda kostnader för statistik om olyckor med motorfordon under år 1935.

I skrivelse den 29 november 1934 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att för forskningsändamål avsedda automobilskattemedel måtte höjas till ett belopp av 150,000 kronor för budgetår samt att detta belopp måtte erhålla reservationsanslags natur.

Innan jag ingår på denna framställning, torde jag få i korthet erinra om utvecklingen av ifrågavarande medelsdisposition.

Av landsbygdens andel skulle enligt beslut vid 1924 års riksdag ett belopp motsvarande högst en procent av andelen få av Kungl. Maj:t disponeras till understödjande av sådana forsknings- och undersökningsarbeten, som ansåges i synnerlig grad befrämja ett ändamålsenligt användande av automobilskattemedlen (sv. f. 258/1924). Efter därom motionsvis framställt förslag och med hänsyn till den betydande stegring automobilskattemedlen och därmed forskningsandelen undergått nedsatte 1927 års riksdag nämnda procentsats till $\frac{1}{2}$ %. Dessa grunder tillämpades till och med fördelningen av 1929/1930 års medel.

De medel, som sålunda för ändamålet disponerades, voro icke bundna vid visst budgetår, utan besparingar å ett budgetårs medel reserverades för samma ändamål under senare budgetår.

Med anledning av motion i ämnet uttalade 1931 års riksdag (skrivelse nr 201), att riksdagen ansett sig böra vidtaga en begränsning av det medelsbelopp, som årligen finge sammanlagt användas för forskningsändamål, till 120,000 kronor samt antog därav föranledd ändring i dåmera gällande förordning om fördelning av automobilskattemedel (sv. f. 161/1930). Detta beslut, som jämväl innebar att forskningsmedlen icke vidare skulle utgå av landsbygdens utjämningsandel utan av automobilskattemedelsfonden före fördelningen av medel på städer och landsbygd, har medfört, att eventuella besparingar å sålunda tillgängliga medel icke reserverats till kommande år utan ingått i nämnda fördelning.

Emellertid hava, såsom i det föregående omnämnts, besparingar å 1928—1930 års medel till belopp av tillhoppa 165,942 kronor 70 öre stått till Kungl. Maj:ts disposition för samma ändamål men numera helt förbrukats.

I sin förutnämnda skrivelse meddelar *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* till en början att å de under budgetåren 1930—1933 tillgängliga årsbeloppen av 120,000 kronor uppkommit besparingar å tillhoppa 12,817 kronor 53 öre, av vilket belopp emellertid 10,317 kronor 53 öre hänförde sig till svenska väg-

institutets anslag för budgetåret 1932/1933 och vore en tillfällig företeelse, beroende på att institutet under nämnda tid utfört en mängd undersökningar åt 1931 års väg- och brosakkunniga och på bekostnad av medel, som stått till dessa sakkunnigas förfogande. Vidare erinrar styrelsen om att 1931 års riksdag, i anledning av ett motionsvis väckt förslag om anslag å 3,000 kronor till stipendier för studier inom väg- och vattenbyggnadsväsendet, i sin skrivelse nr 6 A, punkt 6, erinrat om förefintligheten av ifrågavarande forskningsmedel samt uttalat, att Kungl. Maj:t, därest så skulle befinnas lämpligt, torde kunna av dessa medel anvisa stipendier för studier på vägväsendets område. Då, fortsätter styrelsen, under tre budgetår, frånsett nyssnämnda belopp å 10,317 kronor 53 öre, en besparing å endast 2,500 kronor uppstått, syntes det icke möjligt att av det årliga beloppet å 120,000 kronor bestrida kostnader för stipendier. Under åren 1931—1933 hade, anför styrelsen vidare, av 1928—1930 års medel använts sammanlagt 150,000 kronor till forskningsändamål, varav emellertid 57,000 kronor utgått till 1931 års väg- och brosakkunnigas arbeten. Med frånräknande av sistnämnda belopp hade alltså under nämnda tre år utgått ($3 \times 120,000 + 93,000$) 453,000 kronor eller i medeltal per år i runt tal 150,000 kronor. Detta årsbehov bestyrktes också därav, att av de under tiden 1 januari 1923—30 juni 1933 influtna automobilskattemedlen tillhoppa 1,440,000 kronor åtgått för här ifrågavarande ändamål. På grund av det anförda har det synts väg- och vattenbyggnadsstyrelsen önskvärt, att de för ändamålet avsedda medlen höjas till ett årligt belopp av 150,000 kronor samt erhålla reservationsanslags natur.

Såsom framgår av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens redogörelse och vad jag därutöver anført, hava under senare år behov av automobilskattemedel för forsknings- och undersökningsarbeten kunnat tillgodoses i erforderlig utsträckning endast på grund av att till Kungl. Maj:ts disposition stått ett av 1928—1930 års medel reserverat belopp å i runt tal 166,000 kronor. Då sistnämnda medel numera äro helt disponerade, kunna hädanefter för motsvarande ändamål användas allenast de belopp, som årligen stå till förfogande, 120,000 kronor. Med hänsyn till den alltför starka utvecklingen på vägväsendets och vägtrafikens område och till behovet av medel för forskning och studier av skilda slag på detta område synes det sannolikt, att sagda belopp liksom hittills kommer att visa sig för knappt.

Jag finner mig på nu anförda skäl böra tillstyrka en höjning av ifrågavarande medel. Denna höjning synes dock åtminstone för närvarande kunna begränsas till 10,000 kronor, i följd varav det ifrågavarande medelsbeloppet skulle uppgå till 130,000 kronor.

Enligt vad jag förut meddelat, skulle sagda belopp nu upptagas i riksstatsförslaget såsom särskilt anslag. Anslaget bör i enlighet med vad för närvarande är fallet med förutnämnda årsbelopp utgå av automobilskattemedlen före fördelningen mellan städer och landsbygd. I anslutning till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anført och då behoven av forskningsmedel av olika skäl kan skifta från år till år, tillstyrker jag, att anslaget

Departements-
chefen.

betecknas såsom reservationsanslag. Anslaget torde i övrigt få användas i enlighet med de huvudgrunder, vilka äga tillämpning beträffande hittills tillgängliga forskningsmedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 130,000,

att utgå av automobilskattemedel.

Hamnar och farleder.

[19.] 17. **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar, reservationsanslag.** Till hamn- och farledsundersökningar anvisade riksdagen för vartdera av budgetåren 1928—1930 ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor. Med hänsyn till förefintlig behållning anvisades icke några medel till förevarande ändamål för budgetåret 1930/1931. För vartdera av budgetåren 1931—1933 har anslag till dylika undersökningar upptagits med 10,000 kronor samt för vartdera av budgetåren 1933—1935 med 8,000 kronor.

Genom brev den 20 april 1928 har Kungl. Maj:t föreskrivit villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget ifråga.

I sin skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* meddelat, att vid utgången av budgetåret 1933/1934 funnits disponibelt ett belopp av 3,389 kronor 95 öre, vilken summa jämte det löpande budgetårets anslag av 8,000 kronor, eller tillsammans 11,389 kronor 95 öre, utgjorde för budgetåret disponibla medel för bestridande av kostnaderna för undersökningar och arbetsplaner till hamnar och farleder. Den 1 september 1934 hade härav förbrukats 4,636 kronor, varför ett belopp av endast 6,753 kronor 95 öre då återstått. Detta belopp komme emellertid att helt tagas i anspråk under budgetåret och vore ej tillräckligt för bearbetning av redan verkställda undersökningar, beträffande vilka hänvisades till en i skrivelsen under rubriken statsunderstödda fiskehamnar intagen förteckning, omfattande 27 företag. Då därjämte ytterligare framställningar om upprättande av planer för mindre hamnar och farleder inkommit och med all sannolikhet ännu flera vore att förvänta, hade ett belopp av 10,000 kronor beräknats bliva erforderligt.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att till hamn- och farledsundersökningar måtte för budgetåret 1935/1936 anvisas ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Departements-
chefen.

Anslag till ifrågavarande ändamål torde böra vara tillgängligt även för nästkommande budgetår. Med hänsyn till att medel för statsbidrag till hamnföretag under kommande år torde komma att stå till förfogande i mera begränsad omfattning än under de senaste budgetåren torde förevarande anslag icke behöva höjas utan även för nästa budgetår böra utgå med 8,000 kronor.

Anslagsrubriken torde böra ändras till: Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av ... kronor 8,000.

[20.] 18. **Bidrag till handelshamnar och farleder, reservationsanslag.** Anslaget till handelshamnar och farleder, som för vartdera av budgetåren 1928—1930 var bestämt till 250,000 kronor, höjdes för budgetåren 1930—1932 till 300,000 respektive 350,000 kronor och har för de därefter följande budgetåren upptagits med 300,000 kronor.

Genom beslut den 14 september 1934 har Kungl. Maj:t av det för nu löpande budgetår anvisade anslaget jämte odisponerad reservation, tillhoppa 300,041 kronor 86 öre, beviljat statsbidrag till 10 företag med sammanlagt 300,000 kronor, vadan å anslaget kvarstår ett odisponerat belopp av 41 kronor 86 öre.

Bestämmelser om statsbidrag till handelshamnar och farleder finnas intagna i kungörelsen den 10 augusti 1928 (nr 328) angående statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder, i viss del ändrad genom kungörelse den 19 maj 1933 (nr 226).

Såsom i 1934 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 24) meddelades, hade Kungl. Maj:t dittills, utöver de belopp som för ändamålet anvisats under sjätte huvudtiteln, genom särskilda, den 7 juli 1933 och därefter meddelade beslut av det under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, anvisade anslaget å 6 miljoner kronor till broar och hamnar beviljat bidrag till 11 hamnföretag av ifrågavarande slag med tillhoppa 1,861,600 kronor. Sedermera har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 13 juli 1934 och senare av motsvarande anslag för innevarande budgetår å 6.5 miljoner kronor beviljat bidrag till 7 hamnföretag av förevarande art med tillhoppa 766,700 kronor, nämligen till

	Kronor
Ombyggnad av kaj i Landskrona	208,000
Utbyggnad av kaj i Söderhamns stads hamn vid Stugsund	176,000
Ombyggnad av kaj i Jönköping	40,000
Utbyggnad av kaj i Västervik	12,000
Ombyggnad av hamnen i Ystad	71,500
Förbättring av Gamleby hamn, Kalmar län	143,200
Utvidgning av hamnen i Kristinehamn	116,000

Av anslag till beredskapsarbeten har Kungl. Maj:t till hamnar av ifrågavarande slag genom beslut den 6 juli 1934 och senare beviljat följande bidrag, nämligen

	Kronor
Uppmuddring utanför inseglingstrännan till Mörbylånga, Kalmar län	14,700
Utbyggnad av oceankajen i Hålsingborg	257,000
Utbyggnad av västra kajområdet i Karlshamn	130,400
Summa kronor	402,100

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin förevarande skrivelse den 14 september 1934 vid bedömande av medelsbehovet för handelshamnar och farleder under nästa budgetår räknat med de företag, vilka erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd till påbörjande, och därjämte förnyat sitt förslag om statsbidrag till Skillinge hamn. Medelsbehovet framgår av följande sammanställning:

Företag	Beräknad kostnad	Erhållet statsbidrag	Ytterligare behov av statsbidrag
	Kronor	Kronor	Kronor
Ronneby	310,000	81,000	125,600
Karlskrona	468,600	110,000	202,400
Köpmannehamn	201,000	66,000	68,000
Strömstad	169,800	74,200	39,000
Södertälje	288,000	—	192,000
Hudiksvall	130,000	—	86,600
Norrtälje	256,100	—	170,700
Skillinge	126,500	—	84,300
Summa kronor	1,950,000	331,200	968,600

Då av dessa företag, fortsätter styrelsen, endast Skillinge ej påbörjats men de övriga, med undantag av Köpmannehamn, redan fullbordats, ville styrelsen föreslå, att det ytterligare erforderliga statsbidraget, 968,600 kronor, fördelades på två år.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att till handelshamnar och farleder måtte för budgetåret 1935/1936 anvisas ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

I förevarande sammanhang har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt förslag i fråga om förrättningsmans behörighet att verkställa undersökning och upprätta arbetsplaner för hamn- och farledsföretag, i vilket hänseende för närvarande icke några bestämmelser förefinnas.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har därutinnan anført följande:

Bland den mångfald företag berörande hamnbyråns verksamhet, för vilka arbetsplaner under senare år varit underkastade styrelsens granskning i anledning av begärt bidrag från här ifrågavarande anslag eller från medel, som anslagits för bekämpande av arbetslösheten, har ett stort antal arbetsplaner visat sig vara av beskaffenhet att ej kunna utan omarbetning godtagas och läggas till grund för beräkning av statsbidrag. Tillräckligt noggranna undersökningar hava i regel ej utförts, varför de föreslagna konstruktionerna ej blivit ändamålsenliga eller användbara och kostnadsberäkningarna ej tillförlitliga. Orsaken härtill är ej alltid att söka i förslagsställarens bristande kompetens och erfarenhet utan ofta hos uppdragsgivarens obegenhet att betala skäligt arvode för förslagens uppgörande, varigenom förslagsställaren urständsättes att inkomma med ett tillräckligt genomarbetat och fullständigt förslag. Härigenom förorsakas väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ett avsevärt och opåräknat arbete.

Därjämte måste det ur flera synpunkter anses olämpligt att, såsom vid olika tillfällen skett, för arbetsplans uppgörande anlitas entreprenadfirmor, vilka i konkurrens med andra sådana firmor sedermera komma att inlämna entreprenadanbud å arbetets utförande. Mot att entreprenadfirmorna seder-

mera vid anbuds avgivande inkomma med egna konstruktioner synes däremot intet vara att erinra.

I avsikt att undanrödja nämnda missförhållanden har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, att för verkställande av undersökning jämte upprättande av arbetsplan för hamnanläggning, kanal, farled eller till dylika anläggningar hänförbara anordningar, vartill statsbidrag förutsättes, skall anlitas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen behörighetsförklarad person samt att ersättning för sådan förrättning bör utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställd taxa och få inräknas i den kostnadssumma, som lägges till grund för beräkning av statsbidraget, en anordning, överensstämmande med den som gäller ifråga om statsunderstödda väg- och broföretag.

Styrelsen för svenska teknologföreningen har i den 8 november 1934 över berörda förslag avgivet yttrande instämt i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, för vilket enligt föreningen funnes så mycket större fog, som hit hörande frågor ofta syntes erbjuda väl så svåra tekniska problem som de, vilka mötte inom vägområdet.

I den 1 november 1934 dagtecknat yttrande i ärendet har *styrelsen för svenska kommunal-tekniska föreningen* anfört, att det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna systemet med behörighetsförklarade förrättningsmän syntes vara fullt riktigt och effektivt till förhindrande av ifrågavarande missförhållanden. Föreningens styrelse ansåge sig på den grund böra i princip tillstyrka förslagets genomförande men utginge därvid från det antagandet, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke komme att göra något inskridande mot de städer, som disponerade över nödig teknisk sakkunskap, samt att dessa städer genom den föreslagna anordningen icke tvingades att för uppgörande av arbetsplaner för ny- eller ombyggnader av hamnar och dylika anläggningar anlita andra, utanför stadens förvaltning stående ingenjörer. Detta skulle nämligen uppenbarligen för staden i de flesta fall medföra olägenheter och kostnadsökningar. Föreningens styrelse har hemställt, att de anförda synpunkterna måtte vinna beaktande.

Vad först angår frågan om de under förevarande anslagsrubrik erforderliga anslagsmedlen äro desamma alltjämt i huvudsak hänförliga till företag, vilka redan färdigställts eller som utan avvaktan å statsbidrag igångsatts och äro under arbete. Till nya företag hava, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, betydande belopp utgått från de med hänsyn till rådande arbetslöshet anvisade särskilda anslagen till broar och hamnar och till beredskapsarbeten. I nuvarande statsfinansiella läge anser jag mig icke kunna för nästa budgetår ifrågasätta större anslag till handelshamnar och farleder än som anvisats för de senaste budgetåren eller 300,000 kronor.

I anslutning till den ändrade riksstatsuppställningen torde anslagets rubrik böra ändras till: Bidrag till handelshamnar och farleder.

Vad därefter beträffar väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, att såsom villkor för statsbidrag till hamn- och farledsföretag skulle stadgas, att under-

Departements-
chefen.

sökning och arbetsplan med tillhörande handlingar utförts av förrättningsman, som av styrelsen förklarats därtill behörig, får jag erinra om att beträffande vägar och broar i § 4 kungörelsen den 31 maj 1934 (nr 207) angående statsbidrag till allmänna vägars byggande m. m. stadgats, att, därest statsbidrag ifrågasättes, arbetsplan med tillhörande betänkande, ritningar och kostnadsförslag skall utarbetas av därtill förordnad förrättningsman i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anvisningar. Ansökning om sådant förordnande göres hos länsstyrelsen, som vid bifall till ansökningen utfärdar förordnande för vägingenjör eller annan, som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förklarats därtill behörig, att verkställa undersökning samt upprätta arbetsplan med tillhörande handlingar. Kostnaderna härför, vilka utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställd taxa, få inräknas i den kostnad, varå statsbidrag till företaget beräknas.

I förutnämnda kungörelse den 10 augusti 1928 (nr 328) angående statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder saknas mot nyss återgivna stadganden svarande bestämmelser. Såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen närmare utvecklat, måste emellertid frånvaron av sådana bestämmelser anses vara en brist, som kan medföra mindre önskvärda konsekvenser. Jag ansluter mig sålunda till den uppfattningen, att som villkor för statsbidrag enligt nyssnämnda kungörelse bör gälla, att undersökning och arbetsplan för vederbörande företag skola vara utförda av förrättningsman, som av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förklarats därtill behörig. Vid sådan anordning torde ock, därest till arbetet beviljas statsbidrag, kostnaden för undersökning och arbetsplan med tillhörande handlingar få inräknas i den kostnad, varå statsbidraget beräknas. För bestämmande av förrättningskostnaden torde taxa böra fastställas av Kungl. Maj:t. Med avseende å vad styrelsen för svenska kommunal-tekniska föreningen anfört vill jag framhålla, att i sådana fall, då vederbörande icke kan anses behörig att utföra undersökningar och arbetsplaner för hamnföretag överhuvudtaget, behörighetsförklaring ofta torde kunna givas för visst bestämt företag eller för arbeten inom viss stad eller dylikt. Därest riksdagen ej uttalar erinran mot vad sålunda föreslagits, torde ifrågavarande kungörelse den 10 augusti 1928 (nr 328) få ändras i anslutning till det anförda med tillämpning förslagsvis från och med den 1 juli 1935. Därvid torde dock erfordras övergångsbestämmelse av innebörd, att dittills gällande bestämmelser skola äga tillämpning i fråga om företag, för vilket vid tiden för ändringens ikraftträdande arbetsplanen är färdigställd och ansökning om statsbidrag vederbörligen ingiven.

I anslutning till vad jag förut anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 300,000.

[21.] 19. **Underhåll av statens fiskehamnar, reservationsanslag.** Under sjätte huvudtiteln har sedan ett flertal år funnits uppfört ett extra reservations-

anslag till underhåll av fiskehamnar. Med detta anslag har avsetts att bekosta sådana större reparations- och muddringsarbeten å statens fiskehamnar, som kunde anses gå utöver det normala underhållsarbetet, samt att bestrida den på statsverket belöpande delen av kostnaderna för samma arbeten å de med bidrag från anslaget till statsunderstödda fiskehamnar utförda hamnanläggningarna.

För nämnda ändamål har riksdagen för budgetåren 1923—1935 anvisat tillhopa 305,000 kronor, därav för de tre sista budgetåren respektive 35,000 kronor, 5,000 kronor och 25,000 kronor.

De för budgetåret 1933/1934 för underhåll av fiskehamnar tillgängliga medlen, som, inberäknat reservation å anslaget, belöpte sig till 43,324 kronor 4 öre, hava disponerats på sätt framgår av följande sammanställning:

	Kronor	Kronor
<i>Tillgängliga medel</i>		43,324: 04
<i>Utgifter för underhållsarbeten å fiskehamn i</i>		
Skanör	2,338: 91	
Hällevik	1,039: 97	
Östratorp	926: 73	
Kyrkbacken	1,940: 16	
Kivik	9,936: 81	
Gnisvärd	151: 67	
Abbekås	2,917: 60	
Gislöv	1,492: 84	
Torsö	2,556: 32	23,301: 01
<i>Behållning till budgetåret 1934/1935</i>		20,023: 03

I sin skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* meddelat, att av de för nu löpande budgetår tillgängliga medlen (20,023: 03 + 25,000) 45,023 kronor 3 öre beräknades åtgå i runt tal 41,200 kronor till 15 arbeten, som avslutats, påginge eller beslutats. Vid budgetårets slut skulle alltså enligt gjord beräkning återstå ett odisponerat belopp av i runt tal 3,800 kronor. Under budgetåret 1935/1936 hade underhållsarbeten beräknats bli nödvändiga i 9 hamnar och för en beräknad kostnad av 29,000 kronor, vartill borde läggas ett belopp av 4,800 kronor för oförutsedda utgifter. För nästa budgetår skulle således erfordras ett anslag av (29,000 + 4,800 — 3,800) 30,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer om anvisande av sagda belopp, 30,000 kronor, till ifrågakvarande ändamål under nästa budgetår.

Enligt principerna för den nya riksstatsuppställningen skall omförmälda anslag till underhåll av fiskehamnar i riksstatsförslaget uppdelas å anslag till underhåll av statens fiskehamnar samt till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar. Med anledning härav har jag låtit från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen införskaffa uppgift om huru de av styrelsen beräknade utgifterna för nästa budgetår fördelade sig på under-

håll av statens fiskehamnar och av statsunderstödda fiskehamnar. Enligt sålunda inhämtade uppgifter skulle, fränsett beräknelig reservation å anslag till underhåll av fiskehamnar, under anslag till underhåll av statens fiskehamnar erfordras ett belopp av 19,800 kronor med följande fördelning:

	Kronor
Uppmuddring av Torekovs hamn	4,000
» » Östratorps »	3,500
Upptagning av sten i Hälleviks hamn	3,500
Reparation av vågbrytaren i Nogersunds hamn	3,000
Reparation av brygga i Stenshamns hamn	3,000
Oförutsedda arbeten	2,800
	Summa kronor 19,800

Återstoden av det totalt erforderliga beloppet eller 14,000 kronor skulle alltså avses för underhåll av statsunderstödda fiskehamnar enligt följande beräkning:

	Kronor
Uppmuddring av Domstens hamn	1,800
» » Kyrkbackens hamn	3,000
» » Skanörs hamn	4,000
» » Sandvikens hamn	4,500
	Summa kronor 13,300

Avgå intressenternas bidrag	1,366
	Återstod kronor 11,934

Tillkommer för oförutsedda arbeten	2,066
	Summa kronor 14,000

Departements-
chefen.

För nästa budgetår kan jag med hänsyn till det statsfinansiella läget icke tillstyrka någon höjning av det för underhåll av olika slag av fiskehamnar för löpande budgetår utgående beloppet, 25,000 kronor.

Detta belopp synes böra fördelas mellan förevarande anslag och det under nästkommande punkt upptagna anslaget till statsunderstödda fiskehamnar på så sätt, att vad som enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar erfordras till underhåll av statens fiskehamnar äskas under denna punkt, i följd varav förevarande anslag skulle bestämmas till 19,800 kronor. Återstoden av nyssnämnda belopp å 25,000 kronor eller 5,200 kronor skulle alltså inräknas i anslaget under nästa punkt. Då, enligt vad jag under samma punkt efter samråd med chefen för finansdepartementet kommer att förorda, den å anslaget för innevarande budgetår till underhåll av fiskehamnar uppkommande reservationen, beräknad till 3,800 kronor, skall överföras till det under nämnda punkt upptagna anslaget, torde skäligen behöfliga medel till underhåll av statsunderstödda fiskehamnar sålunda bliva tillgängliga.

Förevarande anslag, benämnt underhåll av statens fiskehamnar, torde böra erhålla reservationsanslags natur.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *underhåll av statens fiskehamnar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 19,800.

[22.] 20. **Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar, reservationsanslag.** Till statsunderstödda fiskehamnar har riksdagen för tiden från och med år 1920 till och med budgetåret 1934/1935 anvisat tillhopa 2,705,000 kronor, därav för de fyra senaste budgetåren respektive 325,000, 140,000, 100,000 och 100,000 kronor. Beskrifningen av anslagen för budgetåren 1932—1935 vidtogs av statsfinansiella skäl och med hänsyn till, bland annat, de betydande belopp, som från anslag till beredskapsarbeten och, för de sista två budgetåren, till broar och hamnar ställts till förfogande för hamnföretag av här angiven art. Sålunda hava för ifrågavarande ändamål av anslag till beredskapsarbeten disponerats under budgetåret 1931/1932 sammanlagt 418,200 kronor, för budgetåret 1932/1933 tillhopa 515,600 kronor och för budgetåret 1933/1934 ett totalt belopp av 981,715 kronor. Av anslag till broar och hamnar har under budgetåret 1933/1934 för samma ändamål disponerats ett sammanlagt belopp av 1,052,940 kronor. Under sistnämnda budgetår hava alltså från anslag till beredskapsarbeten och till broar och hamnar utgått bidrag till statsunderstödda fiskehamnar med tillhopa 2,034,655 kronor.

Gällande grunder för statsbidrag från anslag till statsunderstödda fiskehamnar innefattas i kungörelsen den 10 augusti 1928 (nr 328) angående statsbidrag till byggande, förbättring och underhåll av allmänna hamnar och farleder, i viss del ändrad genom kungörelse den 19 maj 1933 (nr 226).

I fjolårets statsverksproposition omförmdes (sjätte huvudtiteln, punkt 23), att dittills anvisade medel jämte uppkomna besparingar å förut från ifrågavarande anslag anvisade statsunderstöd, tillhopa 2,641,494 kronor 68 öre, praktiskt taget helt disponerats för statsbidrag till olika hamnföretag. Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget, 100,000 kronor, jämte förefintlig reservation å 112 kronor 68 öre har Kungl. Maj:t genom beslut den 14 december 1934 beviljat statsbidrag till följande företag:

	Kronor
utvidgning och förbättring av Vrångö fiskehamn, Göteborgs och	
Bohus län	53,100
fullbordande av Ljugarns fiskehamn, Gotlands län	3.500
Summa kronor	56,600

Av nämnda anslag återstår alltså odisponerat ett belopp av 43,512 kronor 68 öre.

Utöver de belopp, som sålunda anvisats från anslaget till statsunderstödda fiskehamnar, hava för enahanda ändamål disponerats medel från de för löpande budgetår under utgifter för kapitalökning, fonden för förslag till statsverket, anvisade anslagen till statliga beredskapsarbeten samt till broar och hamnar.

Från anslag till statliga beredskapsarbeten har Kungl. Maj:t efter avlå-
tandet av nästlidet års statsverksproposition genom särskilda, den 9 februari
1934 och därefter meddelade beslut anvisat statsbidrag till följande företag,
nämligen:

	Kronor
förlängning av kaj i Öckerö fiskehamn, Göteborgs och Bohus län ..	19,975
brygga jämte muddring i Spikarnas fiskehamn, Västernorrlands län	25,500
ombyggnad och fördjupning av Hörviks fiskehamn, Blekinge län....	184,500
anläggning av fiskehamn å Mellsten, Stockholms län	181,200
Summa kronor	411,175

Av anslag till broar och hamnar har Kungl. Maj:t sedan avlå-
tandet av 1934 års statsverksproposition genom särskilda beslut den 6 och 13 juli 1934
beviljat statsbidrag till följande hamnföretag:

	Kronor
anläggning av fiskehamn vid Tången, Göteborgs och Bohus län ..	216,000
» » » » Gravarne, Göteborgs och Bohus län	265,900
fortsatt utbyggnad av Grebbestads fiskehamn, Göteborgs och Bohus län	208,700
anläggning av fiskehamn å Donsö, Göteborgs och Bohus län	309,000
» » » » kronoholmen Gran, Gävleborgs län	60,300
Summa kronor	1,059,900

I sin skrivelse den 14 september 1934 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*
meddelat, att hos styrelsen innelåge ansökningar om statsbidrag till 16 företag
med ett sammanlagt statsbidragsbehov av 1,368,800 kronor. I detta belopp
hava emellertid inräknats nyss omförmälda, numera beviljade statsbidrag till
Vrångö fiskehamn och till fiskehamn å Mellsten av tillhopa 234,300 kronor.
Därjämte påginge, meddelar styrelsen, utarbetande av förslag till förbättring
eller nyanläggning av 27 i skrivelsen upptagna företag, vilka förslag beräk-
nades i huvudsak bliva färdiga till utgången av löpande budgetår. Ytter-
ligare hade till styrelsen inkommit av respektive länsstyrelser tillstyrkta
ansökningar om verkställande av undersökning och upprättande av arbets-
plan för tre fiskehamnar och en farled.

Av det sagda framginge, slutar styrelsen, att ett synnerligen stort behov
av förbättring och nybyggnad av fiskehamnar allt fortfarande finnes, varför,
därest andra medel ej bleve tillgängliga nästkommande budgetår, en höjning
av anslaget till statsunderstödda fiskehamnar vore nödvändig.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att till statsunderstödda
fiskehamnar måtte för budgetåret 1935/1936 anvisas ett reservationsanslag
av 450,000 kronor.

Departements-
chefen.

Enär under senare år vid sidan av förevarande anslag utgått mycket be-
tydande belopp till byggande av statsunderstödda fiskehamnar kan jag icke
tillstyrka, att här för nästa budgetår anvisas högre belopp än det för löpande
budgetår beviljade eller 100,000 kronor.

Såsom jag under nästföregående punkt anført skulle i förevarande anslag inräknas ett belopp av 5,200 kronor för bidrag till underhåll av statsunderstödda fiskehamnar. Efter samråd med chefen för finansdepartementet har jag ansett lämpligast, att till förevarande anslag, förutom reservation å anslaget till statsunderstödda fiskehamnar, jämväl överföres den reservation, som må uppkomma å det för innevarande budgetår i riksstaten upptagna anslaget till underhåll av fiskehamnar. Då denna reservation beräknats till 3,800 kronor, skulle alltså för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår finnas tillgängligt ett belopp av $(5,200 + 3,800)$ 9,000 kronor. Jag vill dock i detta sammanhang framhålla, att Kungl. Maj:t icke bör vid anslagets användning för anläggningar och för underhåll vara bunden vid den fördelning av beloppet på olika ändamål, som ligger till grund för anslagssummans beräkning.

Förevarande anslag, som bör betecknas såsom reservationsanslag, torde böra benämnas: Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 105,200.

[23.] 21. **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, reservationsanslag.** Enligt 5 § förordningen 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit, sådan denna paragraf lyder enligt förordningen den 9 juni 1933 (nr 307), åtnjutes restitution av bensinskatt — förutom för bensin eller motorsprit som användes utan samband med transportmedel — för bensin eller motorsprit, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för framdrivande av tåg eller fordon å för allmän trafik upplåten järnväg eller av luftfartyg eller av motorbåt vid yrkesmässigt utövande av fiske. Medan i fråga om järnvägstrafik och luftfart restitutionen sker med visst belopp för varje liter bensin, som åtgått för respektive ändamål, restitueras bensinskatt, som erlagts för vid yrkesmässigt fiske använd bensin, på det sätt att årligen ett belopp, motsvarande en tredjedels procent av de under nästförutgångna budgetår influtna bensinskattemedel, dock högst 90,000 kronor, ställes till lantbruksstyrelsens förfogande att enligt Kungl. Maj:ts bestämmande av styrelsen användas för fiskerinäringens främjande.

För annan trafik med motorfartyg, för vilkas drift användes bensin, förekommer icke restitution av bensinskatt i någon form.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift den 30 januari 1934 har *Sveriges motorbåtsunion* gjort framställning i syfte att av automobilskattemedlen skäligt belopp, svarande mot motorbåtstrafikens andel i bensinskattemedlen, måtte komma till användning för ändamål, som tjäna denna trafik. I skriften har framhållits, att motorbåtstrafiken icke längre kunde anses lyxbetonad utan i lika mån som automobiltrafiken tjänade nyttighetsändamål. Motorerna hade så förbättrats, att motorbåtarna blivit ett av de mest använda trafik-

och transportmedlen på sjön. Såsom lämpliga ändamål för ifrågavarande medels användning framhåller sammanslutningen anordnandet av bryggor samt hamn- och uppläggningsplatser, en snabbare och mera detaljerad ny-mätning genom sjökarteverket och ökad utprickning av leder genom lots-verket ävensom upplysningsverksamhet, vilken sistnämnda i så fall borde bedrivas av sammanslutningen, som för det dåvarande omfattade 48 motor-båtsklubbar på skilda platser i landet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som anbefallts att avgiva utlåtande över nyssberörda framställning, har den 17 november 1934 avgivit sådant utlåtande och därvid framlagt viss utredning och förslag i ämnet. Efter att hava erinrat om gällande restitutionsbestämmelser samt därom, att den i fram-ställningen avsedda beskattningen av motorbåtarna beaktats vid tidigare utredningar rörande bensinbeskattningen men att detta förhållande på grund av motorbåtstrafikens då för tiden lyxbetonade karaktär tillmättes mindre betydelse, framhåller styrelsen, att man numera icke kunde bortse från ut-vecklingen av motorbåtarna såsom trafikmedel. Denna utveckling visade väsentligen analog tendens med den, som redan ägt rum inom automobil-trafikens område, och motorbåten hade mer och mer blivit det vanliga trafik-och transportmedlet på sjön liksom automobilen redan vore det på land.

Styrelsen erinrar i fortsättningen om pågående utredning rörande stor-leken av bensinförbrukningen för motorbåtstrafik. Av material från denna utredning framginge, att den totala årliga bensinförbrukningen vid motorbåts-drift för närvarande kunde uppskattas till 8—9 miljoner liter, motsvarande ett skattebelopp av 800,000—900,000 kronor eller 1.8—2 procent av de under budgetåret 1933/1934 influtna bensinskattemedlen. En beskärning i mot-svarande grad av till vägväsendet utgående bensinskattemedel vore för detta av relativt ringa betydelse, medan en sålunda avskild del av bensinskatte-medlen, använd för tillgodoseendet av motorbåtstrafikens behov, komme att för denna trafik bliva av ett proportionsvis mycket betydande värde.

Om de ändamål, för vilka nämnda del av bensinskattemedlen sålunda skulle kunna komma till användning, anför styrelsen:

Motorbåtstrafiken har redan nått det utvecklingsstadium, att kraven på tillgodoseendet på ett rationellt och effektivt sätt av för denna trafik föreliggande behov ej längre med fog kunna avvisas. Med dess fortgående till-växt kommer detta förhållande säkerligen att framträda med ökad skärpa. Motorbåtstrafikens behov gälla i huvudsak dels ordnandet av för motorbåtar lämpade tillägg- och uppläggningsplatser i hamnarna, dels beredandet av ökad framkomlighet för dylik trafik i våra skärgårdar. I det förra hänseendet är väsentligen fråga om förtöjningsbryggor inom befintliga hamnar samt i vissa fall anläggning av särskilda motorbåtshamnar. För ökad framkomlighet i skärgårdarna erfordras upprensning och utprickning av mindre och av den större sjöfarten ej nyttjade farleder samt desammas förseende med fyrbe-lysning, där förhållandena så kräva. I enstaka fall torde vidare öppnandet av nya genomfartsleder genom utförandet av mindre kanaler vara motiverat, där naturliga förutsättningar därför förefinnas. Motorbåtarnas ringa djup-gående medför, att härvid ifrågakommande företag var för sig kunna genom-föras inom en relativt begränsad kostnadsram. Utöver här nämnda åtgärder

torde ifrågakomma vissa andra sådana, ägnade att befrämja motorbåtstrafiken i allmänhet.

I vad avser tillgodoseendet av behovet av förtöjningsbryggor och upplägningsplatser ha vissa städer hittills gjort relativt betydande uppoffringar, medan andra vidtagit obetydliga eller inga åtgärder därför. De erforderliga åtgärderna äro dock i flera avseenden av sådan art, att deras bekostande genom städer och övriga kommuner ej rimligtvis kan ifrågasättas. Det torde även få anses principiellt oriktigt, att skattebetalarna i gemen belastas med kostnaderna för motorbåtstrafiken, särskilt i betraktande av att relativt betydande intäkter skattevägen inflyta från ifrågavarande trafik, vilka för närvarande tillfalla vägväsendet. Alla skäl tala för att nämnda intäkter i första hand anlitas för tillgodoseendet av motorbåtstrafikens egna behov. Ett sådant förfarande skulle endast komma att innebära det analoga förhållandet, att liksom den av automobiltrafiken influtna bensinskatten kommer denna trafik till godo, skulle den från motorbåtstrafiken härrörande bensinskatten användas till gagn för denna senare trafik. Därigenom skulle även den olägenhet undanröjas, som motorbåtstrafikens deltagande i kostnaderna för vägväsendet innebär, och anledningen till den orättvisa upphöra, mot vilken berättigade invändningar gjorts från motorbåtstrafikens representanter. I detta sammanhang förtjänar även det förhållandet beaktande, att med bensinskattens införande ej avsetts en beskattning av motorbåtstrafiken, men att en sådan uteslutande av skattetekniska skäl befunnits oundviklig.

Understödjande åtgärder från statens sida till förbättring eller anläggning av hamnar, fortsätter styrelsen, hade hittills huvudsakligen varit inriktade på fiske- och handelshamnar. På grund av föreskrivna villkor för åtnjutandet av bidrag från för dylika ändamål anvisade anslag hade understöd ej kunnat lämnas till sådana mindre hamnar eller ävenbart bryggor bestående anläggningar, som betjänade den mindre sjöfarten och ej vore hänförliga till förenämnda kategorier av hamnar. Enär ifrågavarande mindre hamnar och bryggor ofta torde gagna just motorbåtstrafiken, syntes goda skäl föreligga att för dylika ändamål anlita från motorbåtstrafiken härrörande bensinskattemedel.

Styrelsen omnämner härefter på vad sätt man för framtiden skulle kunna utröna motorbåtstrafikens andel i bensinskattemedlen. Då jag icke avser att i detta sammanhang upptaga förevarande spörsmål i hela dess vidd — detta torde få anstå till ett senare tillfälle, sedan de i det föregående omnämda utredningarna blivit slutförda — torde jag här få förbigå vad styrelsen i berörda hänseende anfört.

Om det formella förfarandet vid bensinskattemedels användning för ifrågavarande ändamål anför väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

Därest en fördelning av de av bensinskatten härrörande intäkterna enligt i det föregående angivna grunder kommer till stånd, torde böra tillses, att största möjliga enhetlighet ernås i fråga om handläggandet av ärenden, avseende användningen av för sjötrafikens behov avdelade medel. På grund av arten av flertalet av därvid ifrågakommande åtgärder, synes det mest ändamålsenligt, att dessa medel underställas väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förvaltning att användas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande. Dock synes intet vara att erinra mot att viss del av från motorbåtsdrift i samband med yrkesmässigt utövande av fiske härrörande skatteintäkter, på sätt såsom för närvarande är fallet, stülles till lantbruksstyrelsens förfogande att användas för vissa åtgärder till fiskerinäringens befrämjande. Vidare förutsätter sty-

relsen, att ärenden, berörande lotsstyrelsens och lantbruksstyrelsens arbetsområden, skola handläggas i samråd med respektive styrelser.

Utformningen av mera preciserade riktlinjer och villkor beträffande användningen av ifrågavarande bensinskattemedel, utöver vad styrelsen här angivit, bör enligt styrelsens mening anstå, intill dess en mera ingående kännedom vunnits i avseende på såväl arten och omfattningen av föreliggande behov som dessas förekomst inom olika delar av landet. Det synes dock styrelsen vara av vikt, att till sjötrafiken utgående bensinskattemedel ej årligen utportioneras till olika geografiska områden i proportion till storleken av den bensinskatt, som kan beräknas hava influtit från respektive områden. I annat fall torde fara föreligga, att medlen plottas bort i alltför små portioner, varigenom deras fullt ändamålsenliga användning äventyras. Genom att medlen olika år användas inom olika områden torde ingen anledning till invändning mot ett dylikt förfarande finnas.

I avvaktan på vidare utredning av med ifrågavarande ärende sammanhörande frågor synes det emellertid lämpligt, att vid fördelning av för innevarande budgetår influtna bensinskattemedel eventuellt begränsa till nu föreslaget ändamål avdelade intäkter till ett lägre belopp, än som kan svara mot från motsvarande trafik härrörande bensinskatt.

Under återopande av det anförda har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *dels* att i princip fastställa sådan ändring av gällande bestämmelser rörande fördelning av influten bensinskatt, att den del av ifrågavarande skatt, som kan beräknas härröra från motorbåtsdrift, må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas till ändamål, som kunna tillgodose motorbåtstrafikens och den mindre sjöfartens behov, dock med iakttagande av att nu gällande bestämmelser rörande användningen av viss del därav för fiskerinäringens främjande fortfarande må äga tillämpning, *dels ock* att — i avvaktan på vidare utredning av med förenämnda förslag sammanhängande frågor — bemyndiga Kungl. Maj:t att av under budgetåret 1934/1935 influten bensinskatt låta viss del, förslagsvis 300,000 kronor, utgå till ändamål, avseende motorbåtstrafikens och den mindre sjöfartens behov.

Departements-
chefen.

Såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, har redan i samband med bensinskattens införande den omständigheten uppmärksamrats, att därigenom motorbåtstrafiken komme att få vidkännas en belastning för ändamål, som äro främmande för densamma. Sålunda anförde dåvarande chefen för finansdepartementet vid framläggandet år 1924, proposition nr 206, av förslag till förordning om särskild skatt å bensin, att mot en dylik skatt givetvis kunde invändas, att den träffade även bensin, som användes för annat ändamål än för automobildrift, bland annat motorbåtar, men att det ställde sig praktiskt taget omöjligt att verkställa restitution av för sådan bensin erlagd skatt. I och för sig syntes honom emellertid icke något vara att erinra mot en skatt å nyttjandet av bensindrivna motorbåtar, då dylika för det mesta användes för ändamål, som komme lyxförbrukningen nära. Därest det av rent praktiska skäl visade sig lämpligt att låta motorbåtstrafiken träffas av skatten, syntes därför en invändning, att just motorbåtarna bleve särskilt oförmånligt ställda, ej böra tillmätas större betydelse. Den oegent-

lighet, som det onekligen skulle innebära, om skatten komme att användas till förmån för vägväsendet, syntes honom kunna undanröjas genom det samtidigt framlagda förslaget, att av beskattningen, 5 öre för liter, 1 öre skulle utgå i form av tullavgift samt 4 öre i form av särskild skatt till förmån för vägväsendets ändamål. Genom att även tull uttoges, erhöles en lämplig form för avskiljande av ett visst belopp för andra ändamål än vägväsendet. Med denna anordning vunnes även vissa fördelar av rent teknisk natur, såsom exempelvis att olovlig införsel av bensin utan vidare bleve straffbar.

I sin skrivelse, nr 167, meddelade riksdagen, bland annat, att riksdagen beslutat en höjning av den särskilda skatten från 4 till 5 öre. Efter att hava erinrat om departementschefens uttalande, att genom tullavgiften olovlig införsel av bensin bleve straffbar, anförde riksdagen, att enligt dess mening icke ur annan synpunkt föreläge skäl för införande av sådan tull, och med hänsyn härtill begränsade riksdagen tullavgiften till en tiondel av den föreslagna eller 1 öre för 10 liter.

År 1927 genomfördes de inledningsvis omnämnda restitutionsbestämmelserna för järnvägar, luftfart och motorbåtar för yrkesmässigt fiske. Såsom framgår av propositionen i ämnet, nr 173 sid. 37, bortsågs även då från motorbåtsdrift för annat ändamål än fiske under hänvisning till ifrågavarande trafiks övervägande nöjes- eller lyxkaraktär.

Av den här lämnade kortfattade redogörelsen för tidigare synpunkter på förevarande spörsmål torde framgå, att uppfattningen om ifrågavarande motorbåtstrafiks nöjes- och lyxbetonade karaktär varit grundläggande för ståndpunktstagandet till frågan om restitution i en eller annan form av den på sådan trafik belöpande bensinskatten. Det synes mig emellertid numera kunna med fog göras gällande, att denna uppfattning icke längre finner stöd i verkligheten. Liksom automobilen undergått utvecklingen från lyxföremål till ett nödvändigt trafik- och transportmedel på land, synes motorbåten hava blivit ett i stor utsträckning för nyttighetsändamål använt kommunikationsmedel på sjön. I varje fall torde man kunna hävda, att så stor del av motorbåtstrafiken tjänar sådana ändamål, att kravet på ett upphävande av förberörda oegentlighet i bensinbeskattningen av motorbåtarna icke längre skäligen kan avvisas.

I nuvarande läge, innan förut omförmälda utredningar om motorbåtstrafikens andel i bensinskattemedlen och vad därmed äger sammanhang kunnat slutföras, är jag emellertid icke beredd att taga sådan slutlig principiell ståndpunkt, varom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, till det av styrelsen framförda yrkandet. Däremot finner jag mig kunna giva min anslutning till styrelsens förslag, att någon del av automobilskattemedlen redan nu disponeras för ändamål, som tjäna den mindre sjöfartens intressen. Med avseende å sådana ändamål anser jag en begränsning böra ske till mindre hamnar och bryggor samt i lämplig utsträckning till smärre farleder. Jag finner mig här böra erinra om att det utefter våra kuster ofta är fiskehamnar, som tjäna till förlägnings- och anöringsplatser för den mindre motorbåts-

trafiken, vadan anslaget bör komma till användning även vid byggande och förbättring av dylika hamnar.

I betraktande av att de från motorbåtstrafiken härrörande bensinskattemedlen beräknats uppgå till ett årligt belopp av 800,000—900,000 kronor och med hänsyn tagen till den återbäring av medel till det yrkesmässiga fisket, som alltjämt torde böra ske, har jag ansett ett belopp för nästa budgetår av 500,000 kronor vara lämpligt avvägt för ifrågavarande ändamål. I likhet med de medel, som enligt vad nyss nämnts återbäras till det yrkesmässiga fisket, synes förevarande belopp å 500,000 kronor böra upptagas såsom särskilt anslag, att utgå av automobilskattemedlen före fördelningen mellan städer och landsbygd.

Med avseende å grunderna för användningen av detta anslag synas i huvudsak de för statsbidrag till statsunderstödda fiskehamnar i kungörelsen den 10 augusti 1928 (nr 328) meddelade villkor och bestämmelser kunna tjäna som förebild. Statsbidrag skulle sålunda beviljas av Kungl. Maj:t och utgå med högst 90 procent av verkliga byggnadskostnaden. Kungl. Maj:t synes dock böra äga att i undantagsfall bevilja högre bidrag. I vissa fall, såsom ifråga om upprepning eller utprickning av farled, kan det nämligen bli nödvändigt, att hela kostnaden får bestridas av förevarande anslag. Med avseende å underhållet av ifrågavarande anläggningar och andra anordningar lär staten icke böra principiellt förbindas att deltaga i kostnaderna härför. Då det, särskilt i fråga om farleder, kan bli erforderligt, att staten ikläder sig kostnaderna helt eller delvis för vidmakthållandet av anläggningar av ifrågavarande slag, torde emellertid å andra sidan hinder icke böra möta att för sådant ändamål anlita förevarande anslag, även om arbetena kommit till utförande utan bidrag från anslaget. Närmare bestämmelser i fråga om anslagets användning torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda.

Anslaget torde böra benämnas: Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder. Det torde i riksstatsförslaget upptagas såsom reservationsanslag, att utgå av automobilskattemedel.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av kronor 500,000, att utgå av automobilskattemedel.

C. Vägtrafikväsendet.

[24.] 1. **Besiktning av motorfordon, förslagsanslag.** Till besiktning av motorfordon anvisades i samband med omläggning av besiktningsväsendet för budgetåret 1930/1931 ett extra förslagsanslag av 530,000 kronor, avseende första halvåret 1931. Anslaget för detta ändamål, som för vartdera av budgetåren 1931—1933 utgick med 1,050,000 kronor, sänktes för budgetåret 1933/1934 till 1,000,000 kronor, med vilket belopp det jämväl utgår under innevarande budgetår. Anslaget är avsett till bestridande av besiktningsmännens andel av influtna förrättningsavgifter, arvoden för s. k. flygande besiktning samt i förekommande fall ersättning för uppdrag att vara föreståndare för besiktningsmyndighet ävensom arvode samt resekostnads- och traktamentsersättning till besiktningsman, som inom visst län förordnats att handhava tillsynen över fordonsbeståndet och körskolorna inom länet eller viss del därav. Närmare bestämmelser härom hava meddelats i kungörelsen den 3 oktober 1930 (nr 353) angående ersättning till besiktningsmän för motorfordon jämte förrättningstaxa m. m. med däri enligt kungörelserna den 19 maj (nr 223) och den 14 juni 1933 (nr 408) gjorda ändringar.

Samtidigt med beviljande av anslag till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1930/1931 infördes i riksstaten inkomsttiteln »Avgifter för besiktning av motorfordon». Såväl inflytande förrättningsavgifter som utgifterna för besiktningsväsendet upptagas och redovisas således å riksstaten och hava, såsom framgår av propositionen nr 221 till 1930 års riksdag, avvägrats med beräkning att utgifterna å anslaget skulle stanna inom ramen av uppbörden å inkomsttiteln. I enlighet härmed hava både inkomsttiteln och anslaget, vilka emellertid icke utgöra någon specialbudget, för budgetåren 1931—1933 upptagits till ett avrundat belopp av 1,050,000 kronor och för budgetåren 1933—1935 till 1,000,000 kronor.

Enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1933/1934 hava behållna inkomsterna av avgifter för besiktning av motorfordon under budgetåret uppgått till 970,577 kronor 50 öre, under det att nettoutgifterna för ändamålet under samma tid uppgått till 978,339 kronor 1 öre. Utgifterna hava alltså under nämnda budgetår överstigit inkomsterna med i runt tal 8,000 kronor. År 1933 beslötos emellertid av Kungl. Maj:t vissa utgiftsbegränsningar, i det att det till fordonsinspektion och körskoletillsyn avsedda beloppet, 100,000 kronor för år, nedsattes med 25,000 kronor, samt arvodet för flygande besiktning minskades med 200 kronor till 300 kronor, innebärande en kostnadsbesparing av 17,200 kronor för år. Dessa jämkningar, vilka medföra en besparing av sammanlagt 42,200 kronor för år och som komma att göra sig helt gällande först under innevarande budgetår, synas vara tillräckliga för att nu säkerställa jämvikt mellan inkomster av och utgifter för besiktningsväsendet. Någon ytterligare ändring i gällande bestämmelser har jag icke för närvarande att föreslå. Emellertid torde, såsom jag redan tidigare vid

upprepade tillfällen, exempelvis under punkt 28 av 1934 års sjätte huvudtitel, framhållit, frågan om utgifterna för besiktningsväsendet och dess organisation i och för sig vara förtjänt av uppmärksamhet och bära framdeles i lämpligt sammanhang upptagas till övervägande.

Enligt vad chefen för finansdepartementet på av honom angivna grunder föreslagit skulle nyssberörda inkomsttitel i riksstaten för nästa budgetår upptagas med ett belopp av 1,100,000 kronor. I anslutning till vad i det föregående anförts vill jag föreslå, att anslaget till besiktning av motorfordon för nästkommande budgetår bestämmas till samma belopp, 1,100,000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *besiktning av motorfordon* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,100,000.

[25.] 2. **Registrering av motorfordon, förslagsanslag.** Det extra förslagsanslaget till bestridande av utgifter för registrering av motorfordon var för varterdera av budgetåren 1930—1932 bestämt till 30,000 kronor. Med hänsyn bland annat till den minskade anslagsbelastning, som indragningen av det inom generalstaben förda centralregistret över motorfordon medförde, minskades anslaget för budgetåret 1932/1933 till 15,000 kronor, med vilket belopp det jämväl var uppfört för budgetåret 1933/1934. För budgetåret 1934/1935 minskades anslaget ytterligare med 5,000 kronor till 10,000 kronor.

Från anslaget gäldas utgifter för anskaffande av liggare och blad till automobilregistren hos länsstyrelserna ävensom för tryckning av olika för automobilväsendet erforderliga blanketter, ersättning till den räkenskapsförare hos överståthållarämbetet, som handhar uppbörden av registreringsavgifter för motorfordon, kostnaderna för besiktnings-, släpvagns- och skatteskyltar samt för körkort och trafik kort, utgifter för upplysningsverksamhet rörande trafikregler och till motverkande av alkoholmissbruk hos motorfordonsförare m. m.

Bruttoutgifterna å anslaget uppgingo för budgetåren 1930—1934 till respektive 46,302, 36,238, 18,967 och 7,060 kronor. En avsevärd inkomst har emellertid beretts anslaget därigenom att medel, som deponerats vid utbekommande av skyltar av nyssnämnda slag och som icke erfordrats för återbetalning eller täckande av omkostnader, jämlikt meddelade bestämmelser tillgodoförts anslaget. Uppbördsmedlen hava för nämnda budgetår uppgått till i runda tal respektive 18,700, 21,600, 12,400 och 13,700 kronor. Nettobelastningen å anslaget under budgetåren 1930—1933 har därigenom begränsats till, likaledes i runda tal, respektive 27,600, 14,600 och 6,600 kronor, under det att för budgetåret 1933/1934 uppkommit en nettoinkomst å anslaget av nära 6,700 kronor.

Med hänsyn till belastningssiffrorna synes anslaget för nästkommande budgetår kunna ytterligare minskas. I betraktande av ovissheten om uppbördsmedlens storlek torde denna minskning bära stanna vid 5,000 kronor och anslaget alltså bestämmas till 5,000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *registrering av motorfordon* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 5,000.

[26.] 3. **Bidrag till vissa kommunikationsändamål, reservationsanslag.** Under titeln »Vägar och kommunikationer» var under en följd av år i riksstaten uppfört ett ordinarie reservationsanslag av 20,000 kronor. Med uteslutande av nämnda anslag upptog 1928 års riksdag i riksstaten under titeln »Bidrag till vissa kommunikationsändamål» ett ordinarie reservationsanslag å 20,000 kronor. Anslaget, som för budgetåret 1929/1930 höjdes till 30,000 kronor, för budgetåret 1930/1931 till 35,000 kronor och för budgetåret 1931/1932 till 40,000 kronor, minskades för budgetåret 1932/1933 till 30,000 kronor, med vilket belopp det sedermera utgått.

De utgifter, som avföras från ifrågavarande anslag, utgöras bland annat av bidrag till ångbåts- och motorbåtstrafik å olika insjöar i Norrland, av medel till avlönande av åborna å fjällstugorna vid vissa kommunikationsleder, av statsbidrag till bestridande av kostnaderna för bro eller annan anordning för vägs framförande över isränna, då vägen icke är att hänföra till allmän väg, ävensom av Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet samt av bidrag till den internationella luftfartskommissionen. Härjämte hava vissa engångsutgifter bestritts med medel från här förevarande anslag, exempelvis istandsättningsarbeten å fyra fjällstugor å färdleden mellan Karesuando kyrkoby i Norrbottens län och Skibotten i Norge samt vid Strimasunds fjällstuga.

Enligt principerna för den nya riksstatsuppställningen lär ett särskilt anslag böra uppföras för bestridande av kostnaderna för Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet samt för bidrag till den internationella luftfartskommissionen. Detta anslag, till vilket jag återkommer under punkt 49 i det följande, synes böra uppföras med ett belopp av 10,000 kronor.

För de övriga ändamål, för vilka hittills medel utgått från här förevarande anslag, torde enligt verkställda undersökningar skillnaden mellan det nuvarande anslaget, 30,000 kronor, och sistberörda belopp av 10,000 kronor, d. v. s. 20,000 kronor, bliva erforderlig.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret
1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 20,000.

[27.] 4. **Bidrag till skjutsentreprenader m. m., förslagsanslag.** I riksstaten var till och med budgetåret 1932/1933 upptaget ett ordinarie förslagsanslag till bidrag till skjutsentreprenader, vilket var avsett för fullgörandet av statens förpliktelser på grund av bestämmelserna i skjutsstadgan. Då till följd av automobiltrafikens utveckling skjutsanstalter i allt större omfattning indrogos, kunde anslaget successivt nedsättas; för budgetåren 1930—1933 utgick det med respektive 50,000, 40,000 och 30,000 kronor.

I anslutning till en av 1932 års riksdag (riksdagens skrivelse den 9 juni 1932, nr 213) gjord hemställdan framlade Kungl. Maj:t för 1933 års riksdag proposition, nr 97, med förslag till förordning om upphävande av stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911 (nr 63) ävensom i anslutning härtill proposition, nr 98, angående bidrag till skjutsentreprenader m. m.

Enligt förstberörda proposition skulle skjutsstadgan upphöra att gälla med utgången av år 1933, dock att beträffande skjutsanstalt, för vilken enligt stadgan slutet entreprenadavtal först därefter utginge, bestämmelserna i stadgan skulle tillämpas intill entreprenadtidens utgång. I detta hänseende torde få erinras, att entreprenadperioden inom två län utgår först med år 1935 och inom ett län med år 1936. På grund härav blir det nödvändigt, att medel till bestridande av statens bidrag till entreprenader enligt skjutsstadgan finnas tillgängliga till och med budgetåret 1936/1937.

Enligt propositionen nr 97 förutsattes vidare, att i vissa fall skulle till anordningar för beredande i fortsättningen av skjuts och härbärge åt resande kunna utgå statsbidrag i enlighet med huvudgrunder, som angivits i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

I propositionen nr 98 föreslogs, att det ordinarie förslagsanslaget »Bidrag till skjutsentreprenader» skulle uteslutas ur riksstaten och ersättas av ett ordinarie förslagsanslag »Bidrag till skjutsentreprenader m. m.». Från detta anslag, vilket för budgetåret 1933/1934 beräknades till 16,000 kronor, skulle bestridas kostnaderna för statsbidrag dels under övergångstiden till dåvarande skjutsanstalter i den mån de bibehölles, dels ock till de anordningar, som på sätt nyss nämnts kunde efter skjutsstadgans upphävande bliva erforderliga. I anslutning härtill begärde Kungl. Maj:t riksdagens bemyndigande att medgiva utbetalande från nämnda anslag av statsbidrag till anordningar för beredande av skjuts och härbärge åt resande i enlighet med nyssnämnda huvudgrunder.

De sålunda framlagda förslagen vunno riksdagens bifall (riksdagens skrivelser den 31 mars 1933, nr 123, och den 5 maj 1933, nr 6, punkt 18). Förordning om upphävande av stadgan om skjutsväsendet utfärdades den 7 april 1933 (nr 117).

Beträffande statsbidrag till anordningar för beredande av skjuts och härbärge åt resande efter det att skjutsstadgan upphört att gälla meddelade Kungl. Maj:t genom beslut den 19 maj 1933 närmare föreskrifter, beträffande vilka jag torde få hänvisa till punkt 26 av 1934 års sjätte huvudtitel.

Departements-
chefen.

I enlighet med de i berörda proposition nr 97 till 1933 års riksdag framlagda beräkningarna sänktes anslaget för innevarande budgetår till 9,000 kronor. Enligt samma beräkningar skulle för budgetåret 1935/1936 ett anslag av likaledes 9,000 kronor bliva erforderligt.

I anslutning härtill hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till skjutsentreprenader m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 9,000.

D. Luftfartsväsendet.

[28.] 1. **Biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart, förslagsanslag.** Till biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart har riksdagen under en följd av år anvisat anslag. För budgetåret 1934/1935 utgår detta med ett belopp av 14,000 kronor.

Beträffande de grunder, efter vilka detta anslag beräknats, torde jag få erinra om följande.

För den hos luftfartsmyndigheten anställda assistenten har (se proposition nr 112 till 1930 års riksdag, sid. 54—55) beräknats avlöning, motsvarande lönen för en flygingenjör av första graden å extra stat, d. v. s. enligt 27 lönegraden i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk. De härför erforderliga medlen hava beräknats enligt 26 löneklassen, d. v. s. till 8,580 kronor. För denne befattningshavare erforderliga avlöningstillägg hava hittills bestritts från det under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen.

Åt ett extra ordinarie kanslibiträde hos luftfartsmyndigheten utgår vidare (se nyssberörda proposition nr 112 till 1930 års riksdag) avlöning med ett belopp av 2,988 kronor.

Såsom närmare framgår av punkt 34 i 1934 års sjätte huvudtitel åtnjuter slutligen en biträdande ingenjör hos luftfartsmyndigheten från och med ingången av budgetåret 1934/1935 ett arvode å 4,800 kronor för år, å vilket belopp dyrtidstillägg ej utgår. Hälften av detta arvode bestrides emellertid av postmedel, vadan belastningen å här förevarande anslag för detta ändamål utgör 2,400 kronor.

De avlöningsposter, vilka bestridas från anslaget till biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart, uppgå sålunda för närvarande till (8,580 + 2,988 + 2,400) 13,968 kronor, vilket belopp avrundats till 14,000 kronor.

Innan jag ingår på frågan om det belopp, med vilket här förevarande anslag bör uppföras för budgetåret 1935/1936, torde jag få erinra om följande.

Den 15 december 1933 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för kommunikationsdepartementet att tillkalla fem personer för att såsom sakkunniga inom nämnda departement, med beaktande av vad departementschefen anfört till statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag, biträda med verkställande av utredning i fråga om anordnande och statligt understödjande av regelbunden luftfart för tid efter utgången av år 1936 jämte vad därmed ägde sammanhang samt beträffande luftfartsmyndighetens organisation.

De med stöd av nämnda bemyndigande tillkallade sakkunniga hava den 26 november 1934 avgivit betänkande med »Utredning rörande reguljär luftfart samt luftfartsmyndighetens organisation» (St. off. utr. 1934: 48). Nämnda

betänkande är för närvarande utremitterat till vederbörande myndigheter, och det är min förhoppning att det skall bli möjligt att senare för 1935 års riksdag framlägga förslag i denna fråga. En eventuell nyorganisation av luftfartsmyndigheten lär emellertid icke böra träda i kraft förrän under budgetåret 1936/1937, och med hänsyn härtill kunna beräkningarna beträffande storleken av här förevarande anslag under nästkommande budgetår göras redan nu utan att föregripa ett eventuellt förslag till riksdagen om den framtida organisationen.

Jag saknar anledning att för budgetåret 1935/1936 ifrågasätta någon ändring beträffande grunderna för de avlöningar, som hittills bestritts från anslaget till biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart. Med hänsyn till den nya riksstatsuppställningen blir emellertid en uppräknig av anslaget erforderlig.

För beredande av medel för erforderliga avlöningstillägg åt assistenten hos luftfartsmyndigheten m. m. skall det för denne beräknade beloppet höjas från lägsta till högsta förekommande löneklass eller från 8,580 till 10,020 kronor.

För det extra ordinarie kanslibiträdet och den biträdande ingenjören utgå avlöningarna med bestämda belopp, i vilka ingen ändring är erforderlig.

Då såväl assistenten som det extra ordinarie kanslibiträdet äro innehavare av ordinarie statstjänster, vid vilka de i sedvanlig ordning äro skyldiga att erlægga pensionsavgifter, lär i dessa fall icke något avdrag för pensionsavgifter böra ske. Den biträdande ingenjören åtnjuter, som nämnt, ett bestämt arvode, vadan något pensionsavdrag för honom icke torde böra ifrågakomma.

De avlöningsbelopp, som för nästkommande budgetår skola gäldas från här förevarande anslag, uppgå sålunda till (10,020 + 2,988 + 2,400) 15,408 kronor, vilket belopp lämpligen torde kunna avrundas till 15,400 kronor, innebärande en anslagsökning i förhållande till innevarande budgetår med 1,400 kronor. Här förevarande anslag torde såsom avlöningsanslag böra erhålla beteckningen förslagsanslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till biträde vid handläggning av ärenden rörande luftfart för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15,400.

[29.] 2. **Understöd av regelbunden luftfart, reservationsanslag.** Enligt av 1931 års riksdag lämnat bemyndigande har mellan Kungl. Maj:t och kronan samt aktiebolaget Aerotransport den 10 juli 1931 träffats avtal, varigenom bolaget berättigats att under vart och ett av åren 1932—1936 erhålla årligt understöd av 650,000 kronor för upprätthållande av regelbunden luftfart å linjen Malmö—Amsterdam under hela året och å linjen Stockholm—Hälsingfors under minst 8 månader; med avseende å luftfart under senare halvåret 1931 gällde särskilda i avtalet meddelade bestämmelser. Å båda nämnda linjer har under år 1934 luftfart bedrivits i full, kontraktsenlig omfattning.

På leden Malmö—Amsterdam har samtrafik ägt rum mellan aktiebolaget Aerotransport och det holländska lufttrafikbolaget Koninklijke Luchtvaart Maatschappij, varvid använts två- och tremotoriga flygplan av typerna Fokker F. VIII, F. IX, F. XII, F. XVIII och F. XXII samt Junkers Ju 52. De olika flygplanen rymma från 12 till 22 passagerare. Luftfarten å linjen Stockholm—Hälsingfors har bedrivits under tiden 15 april—15 december samt upprätthållits av aktiebolaget Aerotransport och det finska aktiebolaget Aero O/Y, därvid vartdera bolaget fullgjort halva antalet turer under 6 månader, men aktiebolaget Aerotransport under den återstående tiden ensamt upprätthållit trafiken. Under tiden 21 april—15 november ägde mellanlandning rum i Åbo och under tiden 18 april—15 oktober trafikerades även sträckan Hälsingfors—Tallinn. Båda bolagen hava använt vattenflygplan av typen Junkers Ju 52 med plats för 12—15 passagerare.

Beträffande övrig, Sverige berörande regelbunden luftfart under år 1934 har luftfartsmyndigheten meddelat följande:

Förutom den direkta linjen Malmö—Köpenhamn—Amsterdam har under tiden 1 mars—31 december upprätthållits en linje Malmö—Köpenhamn—Hamburg—Amsterdam. Trafiken å sistnämnda linje bedrevs under tiden 1 mars—31 maj av förberörda holländska bolag ensamt och därefter gemensamt av detta bolag och aktiebolaget Aerotransport.

Med flygplan av typen Junkers Ju 52 har aktiebolaget Aerotransport under tiden 20 juni—20 augusti bedrivit daglig trafik på leden Stockholm—Tingstäde (Gotland).

På sträckan Malmö—Köpenhamn—Göteborg har luftfart upprätthållits under tiden 1 maj—8 juli av aktiebolaget Aerotransport med ett enmotorigt flygplan av typen Northrop Delta, rymmande 5 passagerare.

Flygtrafikbolaget Stockholm—Göteborg trafikerade under juli månadsträcken Stockholm—Göteborg med ett tvåmotorigt amfibieflygplan av typen Sikorsky med plats för 8 passagerare.

Förutom nu omförmälda luftfart har nattpostflygning för postbefordran ägt rum på lederna Stockholm—Malmö under tiden 1 maj—28 september samt på leden Malmö—Köpenhamn—Hannover under tiden 1 maj—31 oktober. I denna nattposttrafik har förutom aktiebolaget Aerotransport deltagit Det Danske Luftfartselskab.

Ytterligare har luftfart upprätthållits av finska aktiebolaget Aero O/Y ensamt på leden Stockholm—Mariehamn under tiden 19 juni—20 augusti. Deutsche Lufthansa har trafikerat leden Oslo—Göteborg—Köpenhamn under tiden 1 maj—30 september och i samtrafik med Det Danske Luftfartselskab upprätthållit trafik å leden Malmö—Köpenhamn—Berlin under hela året och å leden Malmö—Köpenhamn—Hamburg under tiden 1 maj—31 december.

Slutligen har det franska bolaget Air France i samtrafik med det belgiska bolaget Sabena under tiden 1 maj—31 oktober trafikerat linjen Malmö—Köpenhamn—Hamburg—Bryssel—Paris.

I skrivelse den 20 november 1934 har *luftfartsmyndigheten* anmält, att å reservationsanslaget till understöd av regelbunden luftfart behållning av omkring 14,000 kronor komme att förefinnas vid utgången av nu löpande budgetår. För möjliggörande av utbetalning till aktiebolaget Aerotransport av kontraktsevenligt understöd med 650,000 kronor behövde följaktligen för nästa budgetår icke anvisas mer än högst 640,000 kronor.

Sjätte huvudtiteln.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *understöd av regelbunden luftfart* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 640,000.

[30.] 3. **Radiotjänst för luftfarten.** Till radiotjänst för luftfarten har riksdagen för budgetåret 1934/1935 anvisat ett extra anslag av 40,000 kronor.

I skrivelse den 21 september 1934 har *telegrafstyrelsen* anmält, att kostnaden för tillhandahållande av radiotjänst för luftfarten för budgetåret 1935/1936 beräknades uppgå till 51,000 kronor.

Styrelsen har därvid utgått från följande av aktiebolaget Aerotransport i skrivelse till telegrafstyrelsen den 20 september 1934 lämnade uppgifter om flygningens beräknade omfattning under år 1935.

Dagtrafik:

1. Malmö—Köpenhamn—Amsterdam, avg. från Malmö 8.30 helårstrafik.
2. Malmö—Köpenhamn—Hamburg—Amsterdam, avg. från Malmö
på middagen »
3. Malmö—Köpenhamn—Hamburg, avg. från Malmö 8.30 »
4. Malmö—Köpenhamn—Berlin, » » » 8.30 »
5. Malmö—Köpenhamn—Hamburg—Bryssel—Paris, avg. från Malmö vid
10-tiden, 6 månaders trafik: maj—oktober.
6. Oslo—Göteborg—Köpenhamn, 5 månaders trafik: maj—september.
7. Stockholm—Hälsingfors, 8 månaders trafik: $\frac{15}{4}$ — $\frac{15}{12}$.
8. Stockholm—Gotland, 2 månaders trafik: juli—augusti.
9. Stockholm—Mariehamn, 2 månaders trafik: juli—augusti.

Nattrafik:

1. Stockholm—Malmö, 5 månaders trafik: maj—september.
2. Malmö—Hannover, 12 månaders trafik.

Departements-
chefen.

Med utgångspunkt från den omfattning, i vilken luftfarten bedrivits under år 1934, finner jag mig icke böra tillstyrka någon förhöjning av det för innevarande budgetår utgående anslaget, varför jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *radiotjänst för luftfarten* för budgetåret 1935/1936
anvisa ett anslag av kronor 40,000.

[31.] 4. **Extra besiktningar av luftfartyg.** Till extra besiktningar av luftfartyg har riksdagen för budgetåret 1934/1935 anvisat ett extra anslag av 1,000 kronor.

Enär anslag för detta ändamål till samma belopp fortfarande är behövt, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *extra besiktningar av luftfartyg* för budgetåret 1935/
1936 anvisa ett anslag av kronor 1,000.

[32.] 5. **Bidrag till uppförande av en hangar å Bromma flygplats, reservationsanslag.** Sedan Stockholms stadsfullmäktige genom beslut den 30 juni 1933 godkänt det s. k. Brommafältet såsom landflygplats för Stockholm i huvudsaklig överensstämmelse med en av stadens flyghamnsstyrelse framlagd och av luftfartsmyndigheten godkänd plan, anhöllo fullmäktige hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t ville i samråd med av Stockholms stads flyghamnsstyrelse utsedda delegerade låta utreda frågan om den nya flygplatsens utrustande med byggnader m. m.

Med anledning av denna framställning förklarade Kungl. Maj:t den 27 oktober 1933 Sig vilja å kronans vägnar medverka till utredning av frågan om flygplatsens vid Bromma utrustande med byggnader och i övrigt för luftfarten erforderliga anordningar genom en delegation, bestående av två representanter för staten, därav en ordförande, vilka finge utses av chefen för kommunikationsdepartementet, och två representanter för Stockholms stad.

Med anledning av detta Kungl. Maj:ts beslut utsågos såsom representanter för Stockholms stad i delegationen borgarrådet, fil. doktorn Yngve Larsson och hamndirektören Salomon Vinberg, varefter chefen för kommunikationsdepartementet uppdrog åt överdirektören Nils Bolinder och assistenten hos luftfartsmyndigheten, civilingenjören Tord Ångström att vara statens representanter i delegationen och utsåg Bolinder att vara delegationens ordförande.

I avgiven utredning har *delegationen* anfört bland annat:

Efter stadsfullmäktiges godkännande av en av överingenjören Gunnar Ekwall utarbetad plan hade arbetena å flygfältet igångsatts såsom statskommunalt reservarbete. Dessa arbeten avsågo en första utbyggnad av fältet och beräknades kosta omkring 1.5 milj. kronor. I ett senare byggnadsskede skulle den i sydost inskjutande bergshöjden helt bortsprängas och fältet i motsvarande mån utvidgas.

Efter framställning från delegationen hade även tillfartsväg och parkeringsplatser för flygfältets räkning börjat anläggas såsom statskommunalt reservarbete.

Till kostnaderna för flygfältets planering, iordningställande av tillfartsväg m. m. bidroge staten av medel, som anslagits för arbetslöshetens bekämpande, med 90 % av arbetskostnaden och 50 % av kostnaden för anskaffning av material. I genomsnitt utgjorde statsbidraget omkring 70 % av kostnaden. Flygfältet beräknades i huvudsak bliva färdigställt till sommaren 1935.

Bromma flygplats förväntades inom kort tid efter färdigställandet med erforderliga byggnader och andra anordningar bliva tagen i bruk för bland annat internationell lufttrafik dels österut till Finland, Ryssland och Östersjöstaterna, dels söderut till det europeiska lufttrafikenätet, förnämligast genom linjer till London, Paris och Berlin. För inhemska flyglinjer kunde man i första hand räkna med trafik på Gotland samt senare med trafik på landets huvudorter.

För lufttraffikens tillgodoseende måste enligt delegationens mening flygplatsen utrustas med följande byggnader och övriga anordningar, nämligen:

1. Stationsbyggnad;
2. Hangar;
3. Plattform (expeditionsplattform);
4. Belysningsanläggning;
5. Radioanläggning samt
6. Inhägnad av flygplatsen.

Stationsanläggningens olika delar, stationsbyggnad, hangar och plattform, vore med avseende på förläggning och anordnande beroende av varandra samt av arten av det område vid flygplatsen, som för ändamålet borde disponeras. Efter studium av tidigare upprättade förslag till flygstationens anordnande hade delegationen snart kommit till den uppfattningen, att ett stationsläge intill det vid flygplatsen i nordost belägna höjdpartiet ur flera synpunkter erbjöde de största fördelarna. På denna grundval och med ledning av tidigare utredning i ärendet uppgjordes inom delegationen ett preliminärt program för frågans lösning.

För vinnande av möjligast allsidiga belysning av den uppgift delegationen fått sig förelagd, nämligen flygstationens läge och byggnadernas utformning, hade delegationen emellertid därefter ansett sig genom en begränsad arkitekttävlan böra införskaffa fullständigare material för prövning av de olika lösningar, som med hänsyn till kommunikationer och platsens lämpligaste utnyttjande för flygning kunde ifrågakomma. Sedan Kungl. Maj:t och Stockholms stad ställt erforderliga medel till delegationens förfogande, hade delegationen uppdragit åt fyra arkitekter, nämligen professor E. G. Asplund, byggnadsrådet P. Hedqvist samt arkitekterna S. Lewerentz och S. Markelius, att var och en upprätta preliminära förslag enligt det av delegationen utarbetade programmet.

Samtliga förslagsställare, med undantag av arkitekt Markelius, hade utgått från det av delegationen förordade läget för flygstationen, nämligen vid bergshöjden å platsens nordöstra del. Byggnaderna kunde vid detta läge i viss mån förläggas mellan rullningsbanorna och i övrigt på sådant sätt, att de icke nämnvärt ökade det hinder för flygningen, som bergshöjden ändock alltid måste innebära. Byggnaderna komme att ligga nära flygfältets centrum, varigenom avståndet mellan landnings- och startplatserna samt stationen förkortades. Det valda läget möjliggjorde vidare en relativt enkel och billig lösning av frågan om tillfartsvägarna till flygplatsen; även tillräckliga parkeringsplatser låte sig lätt anordnas i flygstationens närhet.

Efter prövning av den företagna utredningen har delegationen föreslagit följande huvudgrunder för flygstationens anordnande:

I fråga om *läget* av erforderliga byggnader och expeditionsplattform hänvisade delegationen till sin förut omförmälda åsikt att stationen lämpligen borde förläggas vid bergshöjden i nordost. Den föreliggande arkitekttävlingen hade, enligt delegationens mening, endast bestyrkt riktigheten av denna förläggning. Läget vore gynnsammast med hänsyn till eventuella utvidgningar av flygfältet i framtiden och byggnaderna komme icke att inkräkta på fältets rullningsbanor. Då de vanligaste vindriktningarna på flygplatsen fölle inom den väst-sydliga kvadranten, vore läget även ur denna synpunkt lämpligt valt. Tillfartsväg till flygstationen kunde relativt enkelt och billigt anordnas; likaså kunde bekväma och rymliga parkeringsplatser i flygstationens omedelbara närhet anordnas. Eventuella åskådarläktare och restaurang kunde anordnas på bergshöjden utan att inkräkta på själva fältet och flygutrymmet.

Delegationen föresloge vidare, att flygstationens *byggnader* planerades på

hittills tillämpat sätt, d. v. s. med de olika verksamhetsgrenarna samlade i en expeditiionsbyggnad med omedelbart framför liggande plattform.

Såsom tidigare framhållits, utfördes flygplatsen i Bromma, i vad avsåge pågående planeringsarbeten, av Stockholms stad såsom statskommunalt reservarbete med bidrag av sådana statsmedel, som anvisats för arbetslöshetens bekämpande. Det hade syntts delegationen lämpligast, att även de byggnader m. m., som komme att ingå i stationsanläggningen, uppfördes av Stockholms stad, flygplatsens ägare, med bidrag av statsmedel. Under denna förutsättning hade delegationen ej ansett erforderligt att låta utarbeta detaljerat förslag till de byggnader m. m., som erfordrades på flygplatsen, utan endast sökt beräkna den kostnad de skilda anläggningarna komme att betinga. Erforderliga detaljförslag skulle vid arbetets utförande upprättas genom stadens försorg, varvid givetvis förutsattes, att ritningarna skulle godkännas av luftfartsmyndigheten och byggnadsstyrelsen.

I fråga om erforderliga hangarer inom stationsanläggningen ansåge delegationen, att till en början endast en hangar borde komma till utförande. Denna borde uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med ett vid utredningen fogat skissförslag, anslutande sig till den konstruktion, som tidigare kommit till användning för Bulltofta flygstation i Malmö. Enligt verkställda kostnadsberäkningar borde en sådan hangar, inklusive administrationskostnader m. m., kunna utföras för en kostnad av 410,000 kronor.

Själva stationsbyggnaden borde uppföras med de utrymmen, som angåves i delegationens program för utarbetande av förslag till stationsanläggning vid Bromma i vad avsåge första utbyggnaden. Kostnaden för stationsbyggnaden beräknades till 260,000 kronor inklusive administrationskostnader m. m.

För stationsanläggningen erfordrades vidare en expeditiionsplattform framför stationsbyggnaden och hangaren. Dess areal kunde anslås till cirka 15,000 kvm. och dess kostnad beräknades till 120,000 kronor, därvid förutsattes, att den utfördes av betong. Vidare borde flygplatsen inhägnas. Kostnaden härför hade beräknats till 80,000 kronor.

Förslag till belysningsanläggning, omfattande gränsmarkeringsljus, hindermarkering, flodljus m. m., hade uppgjorts genom luftfartsmyndighetens försorg. De utförda kostnadsberäkningarna gäve vid handen, att för utförande av denna anläggning erfordrades ett belopp av 150,000 kronor.

Förslag till utförande av radioanläggning hade uppgjorts genom telegrafstyrelsens försorg. Enligt av styrelsen verkställd kostnadsberäkning betingade anläggningen en kostnad av 180,000 kronor.

Enligt vad delegationen inhämtat, skulle expeditiionsplattformen samt inhägnaden lämna sig för utförande såsom statskommunalt reservarbete i samma ordning som nu pågående planeringsarbeten å flygplatsen. Delegationen utginge följaktligen ifrån, att särskilt anslag till dessa arbeten ej erfordrades.

Beträffande radioanläggningen, kostnadsberäknad till 180,000 kronor, hänvisade delegationen till det av luftfartssakkunniga i deras betänkande av den 30 september 1929 gjorda uttalandet, att staten borde kostnadsfritt vid flygplatserna tillhandahålla den för luftfarten erforderliga radiotjänsten, dock att flygplatsernas ägare borde tillhandahålla för radioanläggningen erforderliga lokaler samt mark, kraft, belysning, uppvärmning och städning. Denna princip syntes även hava godkänts av staten, då riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat medel till bestridande av kostnaden för radiotjänst för luftfarten. Radioanläggningen vid Bromma flygplats borde alltså utföras och bekostas av telegrafstyrelsen.

De byggnader eller andra anordningar inom stationsanläggningen, för vilka särskilda medel skulle erfordras, vore således följande:

Stationsbyggnad	kr. 260,000
Hangar	» 410,000
Belysningsanläggning	» 150,000
Summa kronor	820,000

Delegationen hade utgått från att dessa anläggningskostnader borde bestridas av staden och staten gemensamt. Såsom särskilt villkor för statsbidraget borde föreskrivas, att staden svarade för anläggningarnas underhåll och förvaltning.

Vid bedömandet av statsbidragets storlek borde beaktas, dels att ett flertal utländska lufttrafikbolag hade för avsikt att utsträcka sina linjer till Stockholm, så snart Bromma flygplats blivit färdig, dels att aktiebolaget Aero-transport förklarat sig ämnat använda flygplatsen för Hälsingforslinjen, och dels slutligen att Bromma flygplats torde komma att bli utgångsstation för nattpostflygning till kontinenten. Anordnandet av en flygplats i Stockholm måste sålunda betraktas icke blott som ett stadens, utan jämväl såsom ett statens intresse.

Efter övervägande av de olika omständigheter, till vilka hänsyn sålunda borde tagas, hade delegationen enats om att tillstyrka samma fördelningsgrund, som efter statsmakternas godkännande tillämpats i fråga om hangaren vid Lindarängen, nämligen att kostnaderna fördelades lika å staden och staten. Anläggningen skulle sålunda utföras genom Stockholm stads försorg med ett statsbidrag av halva kostnaden, dock högst 410,000 kronor.

I ärendet hava utlåtanden avgivits av kommerskollegium, generalpoststyrelsen, byggnadsstyrelsen, luftfartsmyndigheten och chefen för flygvapnet, varjämte aktiebolaget Aerotransport inkommit med yttrande.

Kommerskollegium har anfört:

Det syntes kollegium uppenbart, att staten hade ett så betydande intresse i att förevarande flygplats komme till stånd, att ett avsevärt bidrag från statens sida vore motiverat. Kommerskollegium förordade därför det framlagda förslaget om en hälftendelning mellan staten och Stockholms stad av kostnaderna för själva byggnaderna jämte belysningsanläggningen. Att därutöver radioanläggningen helt bekostades av statsverket stode i överensstämmelse med ett av luftfartssakkunniga framfört, av riksdagen godkänt förslag. Ej heller hade kollegium någon erinran emot att expeditionsplattformen och områdets inhägnande skedde i form av statskommunalt reservarbete.

Generalpoststyrelsen har framhållit bland annat följande:

Enligt generalpoststyrelsens uppfattning syntes intet vara att erinra mot delegationens förslag i vad detsamma avsåge fördelningen av kostnaderna för byggnadsarbeten m. m. mellan staten och Stockholms stad. Färdigställandet av flygfältet innebure så stora fördelar för den allmänna samfärdseln, att ifrågakvarande utgifter för staten syntes vara fullt motiverade. Generalpoststyrelsen hade vid upprepade tillfällen haft anledning för Kungl. Maj:t framhålla den stora betydelsen ur postbefordringens synpunkt, som flygtrafikens utsträckande till Stockholm året runt skulle innebära. Rörande det föreliggande förslaget tekniska detaljer vore generalpoststyrelsen icke i stånd att fälla något omdöme.

Byggnadsstyrelsen har anfört bland annat:

Ehuru den föreliggande utredningen vore så skissartad, att något bestämt uttalande rörande kostnaderna för erforderliga anläggningar svårigen kunde

av byggnadsstyrelsen göras, syntes det dock styrelsen sannolikt, att en stationsbyggnad, i huvudsak utförd enligt de riktlinjer delegationen uppdragit, skulle betinga något lägre kostnad än den av delegationen angivna, medan åter hangarbyggnaden torde komma att draga en något högre kostnad än den beräknade. Den sammanlagda beräknade kostnaden för dessa båda byggnader eller 670,000 kronor torde därför kunna anses skälig. I anslutning till vad sålunda anförts finge byggnadsstyrelsen, som icke torde hava att yttra sig rörande belysningsanläggningen, tillstyrka, att Stockholms stad för uppförande av stationsbyggnad och hangar vid Bromma flygfält måtte beviljas statsbidrag, motsvarande halva den sammanlagda verkliga kostnaden för dessa byggnader, dock högst 335,000 kronor, under villkor att de riktlinjer, som angäves i den av delegationen framlagda utredningen i frågan, i huvudsak följdes samt att ritningar m. m. till de ifrågavarande byggnaderna underställdes Kungl. Maj:t för fastställelse. Staden borde därjämte tillförbindas att svara för anläggningarnas underhåll och vård.

Luftfartsmyndigheten har anfört:!

De av delegationen framlagda riktlinjerna för byggnadernas förläggning och utförande syntes luftfartsmyndigheten innebära en ekonomisk och på samma gång tillfredsställande lösning av frågan om uppförande av den administrationsbyggnad och den hangar, som för närvarande erfordrades för flygplatsen. Förslaget hade även tagit hänsyn till möjligheten att framdeles vid behov kunna utan oskäligen kostnader utvidga byggnaderna å flygplatsen. Luftfartsmyndigheten tillstyrkte därför delegationens omförmälda förslag. När flygplatsen beräknades kunna tagas i bruk i början av år 1936 och ett flertal lufttrafikföretag redan förklarat sig ämna till Stockholm förlänga den nordliga ändpunkten för sina linjer, så snart flygplatsen bleve färdig, syntes det luftfartsmyndigheten önskvärt, att de ifrågasatta anläggningarna kunde tagas i bruk ungefär samtidigt med flygplatsen. Delegationen hade hemställt, att kostnaderna för stationsbyggnad, hangar och belysningsanläggning, tillhoppa 820,000 kronor, måtte bestridas till hälften av staten och till hälften av staden. Luftfartsmyndigheten biträdde detta förslag. Myndigheten ansåge nämligen skäligt, att staten, då fråga vore om en i landets huvudstad anordnad flygplats, som komme att få stor betydelse för den internationella trafiken, verksamt bidroge till bestridande av kostnader av ifrågavarande slag. Så vore förhållandet såväl i ett flertal större stater som i våra grannländer. Sålunda ägdes och drevs den danska flygplatsen å Kastrup vid Köpenhamn helt och hållet av danska staten och till de under anläggning varande flygplatserna vid Hålsingfors och Oslo torde avsevärda bidrag komma att lämnas av vederbörande stater.

Chefen för flygvapnet har förklarat sig biträda de av delegationen föreslagna huvudgrunderna för flygstationens anordnande.

Aktiebolaget Aerotransport har i sitt yttrande förklarat sig anse den av delegationen föreslagna lösningen ändamålsenlig samt väl avpassad efter den trafik, som kunde tänkas ifrågakomma vid Bromma under de närmaste åren.

Såsom av det förut anförda framgår, har jag — efter det stadsfullmäktige i Stockholm godkönt det s. k. Brommafältet såsom landflygplats för Stockholm i huvudsaklig överensstämmelse med en av flyghamnsstyrelsen framlagd och av luftfartsmyndigheten godkänd plan — på framställning av fullmäktige jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande utsett två representanter för

Departements-
chefen.

staten att gemensamt med representanter för staden utreda frågan om flygplatsens utrustande med byggnader och i övrigt för luftfarten erforderliga anordningar. Den sålunda utsedda delegationen har den 4 oktober 1934 framlagt en utredning i frågan. I utredningen förordas att, liksom planeringsarbetena på flygfältet utföras av staden såsom statskommunalt reservarbete med bidrag av statsmedel, uppförandet av de byggnader m. m., som komma att ingå i stationsanläggningen, sker efter samma princip, d. v. s. med staden som företagare och staten som deltagare i kostnaden. Under denna förutsättning har delegationen icke ansett sig behöva låta utarbeta detaljerat förslag till flygplatsens bebyggande utan inskränkt sig till att beräkna den kostnad de skilda anläggningarna komma att betinga. Detaljförslag borde vid arbetets utförande upprättas genom stadens försorg, varvid förutsattes att ritningarna skulle godkännas av luftfartsmyndigheten och byggnadsstyrelsen.

Delegationen har föreslagit följande huvudanordning av stationsanläggningen, nämligen en stationsbyggnad, en hangar, en expeditionsplattform, inhägnad av flygplatsen, belysningsanläggning och radioanläggning. De beräknade kostnaderna utgöra, för stationsbyggnaden 260,000 kronor, för hangaren 410,000 kronor, för expeditionsplattformen 120,000 kronor, för inhägnaden 80,000 kronor, för belysningsanläggningen 150,000 kronor och för radioanläggningen 180,000 kronor. Expeditionsplattformen och inhägnaden anses emellertid lämpa sig för utförande såsom statskommunalt reservarbete i samma ordning som nu pågående planeringsarbete å flygplatsen. Radioanläggningen skulle tillhandahållas av staten samt utföras och bekostas av telegrafstyrelsen. Återstående kostnader $(260,000 + 410,000 + 150,000)$ 820,000 kronor borde bestridas av staten och staden gemensamt, dock att staden borde svara för de med detta belopp avsedda anläggningarnas underhåll och förvaltning.

Beträffande fördelningen av dessa sistnämnda kostnader föreslås att staten och staden skola bära dem till lika del. Anordnandet av en flygplats i Stockholm anser delegationen nämligen böra, såsom i utredningen närmare utvecklas, betraktas såsom ett statens och stadens gemensamma intresse. Emellertid föreslås en maximering av statens bidrag till 410,000 kronor.

Då det gäller att taga ståndpunkt till det sålunda framkomna förslaget torde det böra erkännas, att det föreligger ett intresse jämväl för staten av att flygplatsen vid Bromma kommer till stånd. Med denna anläggning öppnas möjlighet till kontinental lufttrafik på Stockholm, vilken kan vara av intresse för landet i dess helhet. Likväl må här framhållas, att statens intresse av denna flygplats och av exempelvis flygplatsen vid Bulltofta icke kunna anses jämförliga, i det sistnämnda flygplats representerar inkörsporten för flygtrafiken till riket och som sådan måste anses vara av jämförelsevis större betydelse för staten än för vederbörande kommun. I fråga om Brommafältet åter är det uppenbart, att något motsvarande förhållande icke kan anses föreligga.

Om sålunda å ena sidan ett intresse för staten får anses föreligga, till-

räckligt att motivera bidrag till inrättandet av den ifrågavarande flygplatsen, torde å andra sidan statens anpart i kostnaderna för andra flygplatser icke böra tagas till utgångspunkt för bestämmandet av statsbidragets storlek i förevarande fall.

I detta sammanhang måste även fasthållas, att staten redan lämnar bidrag till ändamålet med betydande belopp. Av kostnaderna för flygfältets planering m. m. tillskjutas nämligen av medel, som anslagits för arbetslöshetens bekämpande, ej mindre än omkring 70 % (90 % av arbetskostnaden och 50 % av kostnaden för anskaffning av material). Samtliga dessa kostnader hava för första utbyggnadsstadiet beräknats till 1,470,000 kronor, varav statsbidrag 1,050,000 kronor. Statens arbetslöshetskommission har vidare beviljat statsbidrag till de arbeten, som ingå i andra utbyggnadsstadiet och vilka beräknas till en totalkostnad av 2,500,000 kronor, varav arbetskostnaderna utgöra 1,600,000 kronor och kostnaderna för material m. m. 635,000 kronor. Under förutsättning att Kungl. Maj:t medger, att statsbidraget beräknas efter enahanda grunder som tidigare, skulle således för denna andra utbyggnad av statsmedel utgå (1,440,000 + 317,500) 1,757,500 kronor. I detta utbyggnadsstadium ingår, efter vad jag inhämtat, anläggandet av den i utredningen omförmälda expeditionsplattformen. Till de nu angivna statsbidragen kommer — därest jämväl inhägnaden av flygplatsen, såsom i utredningen föreslagits, skall utföras såsom statskommunalt reservarbete — statens andel i kostnaden härför.

Efter överbäggande av samtliga de omständigheter, som sålunda synas böra inverka på bedömandet av det nu ifrågasatta statsbidragets storlek — därvid särskilt må erinras om det efter utredningsmännens avlämnande av sitt förslag tillkomna beslutet om verkställande av andra utbyggnaden av flygfältet — kan jag ej undgå att finna det av utredningsmännen föreslagna beloppet, 410,000 kronor förutom kostnaden för radioanläggningen, vara för högt tilltaget.

Enligt vad jag inhämtat är från postverkets sida intet att erinra mot att kostnaderna för belysningsanläggningen å flygplatsen, 150,000 kronor, utgå av kapitalökningsanslag å postverkets stat till belysningsanläggningar för luftfartsleder. Jag finner mig kunna giva min anslutning åt en sådan anordning. Likaså vill jag förorda, att kostnaderna för radioanläggningen, 180,000 kronor, utgå av statsmedel å telegrafverkets stat. Till dessa båda anslagsäskanden återkommer jag senare vid behandlingen av kapitalökningsanslagen för post- och telegrafverken.

Emellertid synes det mig, med hänsyn till vad jag förut framhållit, skäligt att ett statsbidrag utgår jämväl till hangarbyggnaden å flygplatsen. I sådant avseende förordar jag såsom lämpligt ett belopp av 100,000 kronor.

Beträffande vad byggnadsstyrelsen anført om fastställande av ritningarna till de blivande byggnaderna synes det tillräckligt betryggande, att, på sätt i utredningen förutsättes, godkännandet meddelas av luftfartsmyndigheten och byggnadsstyrelsen. Byggnadsstyrelsen har vidare förordat, att staden borde tillförbindas att svara för byggnadernas underhåll och vård. Någon

särskild förbindelse härutinnan synes mig emellertid icke erforderlig, då anledning saknas till antagande att staden såsom ägare av byggnaderna skulle låta någon försummelse i sådant avseende komma sig till last.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, under förutsättning att Bromma flygplats bebygges i huvudsaklig överensstämmelse med det i utredningen framställda förslaget, såsom *bidrag till uppförande av en hangar å Bromma flygplats* anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

E. Byggnadsväsendet.**Byggnadsstyrelsen m. m.**

[33.] 1. **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** För budgetåret 1934/1935 utgå anslag å riksstaten dels under sjätte huvudtiteln till byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet, dels under sjätte och nionde huvudtitlarna till statens bränslekontrollerande verksamhet ävensom till rådgivande och kontrollerande verksamhet m. m. för vedeldningens främjande. Vissa kostnader för statens bränslekontrollerande verksamhet bestridas vidare med landstingsbidrag. Enligt den nya riksstatsuppställningen skola de för byggnadsstyrelsen avsedda anslagsmedlen sammanföras till två anslag, det ena för avlöningar och det andra för omkostnader, båda av förslagsanslags natur; de för närvarande anslag under sjätte huvudtiteln tillgodoförda landstingsbidragen skola för framtiden uppföras å riksstatens inkomstsida såsom uppbörd i statens verksamhet under rubriken »Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet».

Jag torde nu till en början få till behandling upptaga de för *byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet* erforderliga anslagen.

För detta ändamål äro i riksstaten för budgetåret 1934/1935 under sjätte huvudtiteln anvisade följande anslag:

Byggnadsstyrelsen, ordinarie förslagsanslag	kronor 250,000
Byggnadsstyrelsens verksamhet, extra förslagsanslag	» 115,000
Summa kronor 365,000.	

Utöver nu nämnda för byggnadsstyrelsen särskilt anvisade avlöningsanslag stå huvudtiteln's allmänna anslag till provisoriskt dyrtortstillägg och till dyrtidstillägg till byggnadsstyrelsens förfogande för bestridande av utgifter för dylika tillägg. Byggnadsstyrelsens resekostnader bestridas från förenämnda verksamhetsanslag; styrelsens utgifter för skrivmaterialier och expenser, ved m. m. samt för tryckningskostnader bestridas från sjätte huvudtiteln's allmänna anslag för dessa ändamål.

Genom beslut den 13 april 1934 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas från och med den 1 juli 1934:

Stat:	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	184,800
Vikariatersättning, <i>förslagsanslag</i>	4,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	60,700
<i>Förslagsanslag</i> kronor 250,000.	

Samtidigt har Kungl. Maj:t medgivit,
att av den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. må användas till grundavlöningar till

extra ordinarie tjänstemän, extra befattningshavare och tillfällig personal, övertidsersättning, renskrivning m. m. högst 53,000 kronor, samt

att härutöver må från ifrågavarande anslagspost utgå vad som erfordras till beredande av avlöningsförhöjningar till extra ordinarie tjänstemän, läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp till sådan personal.

Genom beslut samma dag har Kungl. Maj:t vidare fastställt för användningen av det extra förslagsanslaget till byggnadsstyrelsens verksamhet följande

Stat:	Kronor
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare och tillfälliga arbetsbiträden m. m., <i>förslagsanslag</i>	90,000
Rese- och traktamentskostnader för byggnadsstyrelsens tjänstemän	25,000
	<u>Summa kronor 115,000.</u>

Samtidigt har Kungl. Maj:t medgivit,

att av den i staten upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare och tillfälliga arbetsbiträden m. m. må användas till grundavlöningar till befattningshavare å extra stat, extra ordinarie tjänstemän, extra befattningshavare och tillfällig personal, övertidsersättning, renskrivning m. m. högst 79,000 kronor, samt

att härutöver må från ifrågavarande anslagspost utgå vad som erfordras till beredande av avlöningsförhöjningar till befattningshavare å extra stat och extra ordinarie tjänstemän, läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp till sådan personal.

I detta sammanhang torde jag vidare få erinra, att kostnaderna för avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare och tillfälliga arbetsbiträden å byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå jämlikt riksdagens medgivande påföras anslagen för de av byggnadsstyrelsen omhänderhavda byggnadsföretagen enligt grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t. Frågan om överflyttande av dessa avlöningskostnader från byggnadsanslagen till byggnadsstyrelsen befinner sig för närvarande under utredning. För nästkommande budgetår lär man emellertid böra räkna med det hittills tillämpade förfaringssättet.

I skrivelse den 11 september 1934 har *byggnadsstyrelsen* gjort framställning om anslag för här ifrågavarande ändamål för budgetåret 1935/1936, varvid styrelsen tagit hänsyn till de nya grunderna för uppställningen av riksstatens utgiftssida.

Beträffande anslagsposterna till *avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat* samt till *avlöningar till befattningshavare å extra stat* har byggnadsstyrelsen endast ifrågasatt sådana förändringar, som bliva erforderliga i anledning av de nya grunderna för avlöningsanslagens beräkning.

Beträffande anslagsposten till *avlöningar till andra icke-ordinarie befattningshavare m. m.* innebär däremot byggnadsstyrelsens hemställan en ökning av

de till byggnadsstyrelsens förfogande för här ifrågavarande ändamål stående medlen. Innan jag ingår härpå, torde jag få lämna en kortfattad redogörelse för de för detta ändamål under de senaste åren utgående anslagen.

Under budgetåren 1925—1933 var det ordinarie förslagsanslaget till byggnadsstyrelsen upptaget i riksstaten med ett belopp av 256,300 kronor. I detta belopp, som bestämdes i samband med omorganisation av styrelsen, ingick en anslagspost å 67,000 kronor till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. Utöver det ordinarie anslaget har riksdagen för upprätthållande av byggnadsstyrelsens verksamhet anvisat ett extra anslag, avsett att, i den mån nyssnämnda anslagspost å 67,000 kronor icke räckt, användas till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare och tillfälliga arbetsbiträden å styrelsens samtliga byråer utom byggnadsbyrån. För budgetåret 1932/1933 uppgick det extra anslaget till 134,000 kronor, varav till avlöningar 98,600 kronor. I enlighet med Kungl. Maj:ts i 1933 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkterna 38 och 39) framställda förslag vidtogos för budgetåret 1933/1934 vissa nedsättningar i de tidigare till byggnadsstyrelsen utgående anslagen. Den i det ordinarie anslaget ingående posten till icke-ordinarie befattningshavare m. m. minskades med 6,300 kronor till 60,700 kronor. Den i det extra anslaget till byggnadsstyrelsens verksamhet ingående anslagsposten till avlöningar minskades med 8,600 kronor till 90,000 kronor. Från de sålunda minskade anslagen till byggnadsstyrelsen skola vidare från och med budgetåret 1933/1934 bestridas vissa kostnader för renskrivning och tillfälliga biträden, vilka tidigare — för budgetåret 1932/1933 till ett belopp av 1,700 kronor — guldits från sjätte huvudtitelns expensanslag. Här ifrågavarande, till byggnadsstyrelsens förfogande stående medel minskades sålunda för budgetåret 1933/1934 med tillhoppa 16,600 kronor eller från sammanlagt 167,300 kronor till 150,700 kronor. Å andra sidan är emellertid att märka, att ersättning å 2,000 kronor åt den tekniske inspektören vid de kungl. teatrarne, vilken ersättning tidigare utgått från här ifrågavarande anslag, numera överförts till anslaget till byggnader och reparationer.

Såsom framgår av punkt 36 av 1934 års sjätte huvudtitel hemställde byggnadsstyrelsen om en ökning av anslagen för här ifrågavarande ändamål för budgetåret 1934/1935 med tillhoppa 11,300 kronor. Vid min anmälan av ärendet inför Kungl. Maj:t fann jag mig icke kunna tillstyrka byggnadsstyrelsens framställning om en höjning. Däremot föreslog jag viss omläggning av här ifrågavarande anslag. För att undvika de olägenheter, som voro förknippade med att de för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. avsedda medlen voro upptagna såsom bestämda anslagsposter, förordade jag, att nyssberörda anslagsposter i enlighet med numera för vissa verk tillämpat förfaringssätt skulle erhålla förslagsanslags natur och vardera uppdelas i två delar. Av dessa skulle den ena upptagas såsom en bestämd post, avseende dels grundavlöningar åt extra ordinarie tjänstemän, dels ock behöfliga medel för extra befattningshavare, tillfällig personal, renskrivning, övertidsersättning m. m. Den andra delen av anslagsposterna skulle med benämning avlöningsförhöjningar m. m. upptagas såsom förslagspost till avlöningsförhöjningar åt icke-ordinarie tjänstemän ävensom enligt gällande författningar utgående ersättningar för läkarvård jämte läkemedel och dylikt samt begravningshjälp. Med utgångspunkt från då föreliggande förhållanden och med hänsyn tillika därtill, att de för ändamålet utgående riksstatsanslagen borde beräknas till samma belopp som för budgetåret 1933/1934, d. v. s. 150,700 kronor, tillstyrkte jag, att för grundavlöningar m. m. måtte beräknas ett belopp av i avrundat tal 132,000 kronor, under det att återstoden, eller

18,700 kronor, skulle avses för avlöningsförhöjningar m. m. Vad jag sålunda föreslog lämnades av riksdagen utan erinran.

Byggnadsstyrelsen har i sin nu förevarande skrivelse till en början meddelat, att avlöningarna till styrelsens nuvarande icke-ordinarie befattningshavare — med undantag för byggnadsbyråns och värmetekniska avdelningens personal — för budgetåret 1934/1935 beräknats till 150,849 kronor 35 öre, därav 131,516 kronor 85 öre i begynnelseavlöningar och resten i avlöningsförhöjningar. Frånräknades begynnelselöner för befattningshavarna å extra stat, återstode av de för grundavlöningar avsedda beloppen 89,182 kronor eller i runt tal 89,200 kronor för grundavlöningar till andra icke-ordinarie tjänstemän m. m.

Härefter har byggnadsstyrelsen övergått till en redogörelse för vissa svårigheter, som blivit en följd av den vid 1933 års riksdag vidtagna minskningen i avlöningsanslagen, ävensom för det behov av ökade arbetskrafter å styrelsens olika byråer, vilket enligt styrelsens uppfattning vore ofrånkomligt. Beträffande vad byggnadsstyrelsen sålunda anført anhåller jag att få hänvisa till handlingarna i ärendet. Byggnadsstyrelsens förslag innebär i huvudsak följande.

Å *kulturhistoriska byrån* erfordrades minst en arbetskraft i 7:e lönegraden med full daglig tjänstgöring för att styrelsen skall bli i tillfälle att åter i föreskriven ordning låta verkställa det kopieringsarbete, som det enligt § 6 i kungörelsen den 26 november 1920, nr 744, med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet i fråga om kyrkobyggnadsföretag åligger styrelsen att själv verkställa beträffande i paragrafen omnämnda, fastställda ritningar.

Å *stadsplanebyrån* har byggnadsstyrelsen funnit det vara ofrånkomligt med anställande av en arbetskraft i 7:e lönegraden för att det arkivarbete, som författningsenligt skall utföras genom styrelsens försorg, skall kunna medhinnas.

Administrativa byråns chef har till sitt biträde förutom den ordinarie sekreteraren allenast en amanuens med 4½ timmars daglig tjänstgöring. Byggnadsstyrelsen hemställer nu, att medel måtte beredas för utsträckning av nämnde amanuens tjänstgöring till full tid. Härutöver har det å denna byrå gjort sig starkt gällande behov av ytterligare ett kontorsbiträde i 4:e lönegraden. Byrån hade, meddelar byggnadsstyrelsen, tillgång till endast två kontorsbiträden, vilka hade att verkställa renskrivning av alla från styrelsen utgående expeditioner. Då dessutom åtskilligt annat arbete skulle utföras av dessa biträden, icke minst för kamrerarkontoret, vore de starkt arbetstygda och kunde icke utan övertidsarbete medhinna sina göromål.

Frånsett dessa förstärkningar av styrelsens nuvarande, fast anställda personal föreligger, meddelar styrelsen vidare, ett oavvisligt krav på tillgång till *medel för mera tillfälliga behov av biträden*, exempelvis till ersättningar åt styrelsens tjänstgörande arkitekter utom stat för av dem för styrelsens räkning utförda uppdrag, till ersättningar till tekniskt eller juridiskt speciellt sakkunniga samt till tillfälliga ritterskor eller maskinskriverskor ävensom till vikariats- och övertidsersättningar. För nu nämnda ändamål finner styrelsen, med all hänsyn tagen till nödvändig sparsamhet, böra beräknas ett belopp av 6,000 kronor.

Som sammanfattning har byggnadsstyrelsen framlagt följande beräkning av anslagsposten till grundavlöningar:

	Kronor
Nuvarande icke-ordinarie befattningshavare (med undantag av befattningshavare å extra stat)	89,200
2 kanslibiträden	5,040
1 kontorsbiträde	2,052
Ökning av en förste amanuens tjänstgöring till heltid	1,642
Tillfälliga biträden m. m.	6,000
	Summa kronor 103,934

Sistnämnda belopp har byggnadsstyrelsen föreslagit skola avrundas till 104,000 kronor.

Anslagsposten till *avlöningsförhöjningar m. m.* har byggnadsstyrelsen föreslagit skola upptagas med förslagsvis 13,900 kronor.

För anslagsposten *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän* — vilken för byggnadsstyrelsens vidkommande utgöres av provisoriskt dyrtortstillägg — har byggnadsstyrelsen beräknat ett belopp av 10,000 kronor bliva erforderligt.

Härefter torde jag få övergå till att behandla de för *statens bränslekontrollerande verksamhet* erforderliga anslagen.

För tillkomsten och utvecklingen av statens bränslekontrollerande verksamhet anholder jag att i huvudsak få hänvisa till den utförliga redogörelse, som återfinnes under punkt 38 av 1934 års sjätte huvudtitel. Här torde jag få erinra om följande.

Genom brev den 29 april 1921 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att enligt i brevet närmare meddelade föreskrifter från och med den 1 juli 1921 tills vidare ej mindre anordna kontroll över bränsleförbrukningen inom av statsverket disponerade byggnader och lokaler, med undantag för dem, som disponerades av arméförvaltningen, marinförvaltningen samt järnvägsstyrelsen, än även, i den mån förhållandena sådant medgäve, på särskild framställning av landsting och andra kommuner, tillhandagå dem vid utövande av kontroll å bränsleförbrukningen inom dem tillhöriga inrättningar.

Vidare föreskrev Kungl. Maj:t genom brev den 22 juni 1923, att det socialstyrelsen genom omförmälda brev den 29 april 1921 meddelade uppdraget skulle från och med den 1 juli 1923 omfatta jämväl kontroll över bränsleförbrukningen inom av riksdagen och dess verk använda byggnader och lokaler; och skulle vid bedrivande av den sålunda utvidgade verksamheten föreskrifterna i sistnämnda brev i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Sedermera uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 15 juli 1932 åt socialstyrelsen att från samtliga landsting söka införskaffa förklaringar, innefattande förbindelse för landstingen att till bestridande av kostnaderna för fortsatt anordnande genom statsverkets försorg, i huvudsaklig överensstämmelse med i styrelsens utlåtande den 13 mars 1925 angivna riktlinjer, av kontroll över av landstingen ägda eller understödda, centraluppvärmda lasarett, tuberkulossjukhus, sinnesslöanstalter och dövstumskolor för vart och ett av åren

1934, 1935 och 1936 årsvis i förskott erlägga bidrag med vissas angivna belopp.

Med skrivelse den 14 december 1932 överlämnade socialstyrelsen sådana förklaringar från följande tretton landsting, nämligen Södermanlands, Östergötlands, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Norrbottens läns landsting.

Genom beslut den 17 november 1933 föreskrev Kungl. Maj:t — med ändring av omförmälda brev den 29 april 1921 och den 22 juni 1923 — att socialstyrelsen genom nämnda brev meddelade uppdrag skulle från och med den 1 januari 1934 tills vidare till och med den 31 december 1936 dels beträffande ifrågavarande av statsverket samt av riksdagen och dess verk disponerade byggnader och lokaler, till vilka de av flygstyrelsen disponerade ej vore att hänföra, i regel avse allenast sådana, i vilka centraluppvärmning funnes anordnad, dels ock i fråga om landstingens inrättningar omfatta endast av förut nämnda tretton landsting ågda eller understödda centraluppvärmda lasarett, tuberkulossjukhus, sinnesslöanstalter och dövstumskolor.

Därjämte föreskrev Kungl. Maj:t, att de belopp, som ifrågavarande tretton landsting förbundit sig att för vart och ett av kalenderåren 1934, 1935 och 1936 årsvis i förskott erlägga såsom bidrag till förevarande verksamhet, skulle före utgången av respektive åren 1933, 1934 och 1935 insättas å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning; och meddelade Kungl. Maj:t tillika föreskrifter rörande dispositionen av berörda medel.

I skrivelse den 5 april 1934, nr 6, anmälde riksdagen under punkt 25, att riksdagen dels beslutat, att statens bränslekontrollerande verksamhet skulle från och med den 1 juli 1934 överflyttas från socialstyrelsen till byggnadsstyrelsen, dels ock till statens bränslekontrollerande verksamhet för budgetåret 1934/1935 anvisat ett extra anslag av 16,000 kronor.

Vidare anmälde riksdagen i skrivelse den 11 april 1934, nr 9, under åberopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 1, bland annat, att riksdagen till rådgivande och kontrollerande verksamhet m. m. för vedeldningens främjande anvisat för budgetåret 1934/1935 ett extra anslag av 111,000 kronor.

Genom beslut den 4 maj 1934 föreskrev Kungl. Maj:t, att statens bränslekontrollerande verksamhet skulle från och med den 1 juli 1934 överflyttas från socialstyrelsen till byggnadsstyrelsen.

Sedan byggnadsstyrelsen inkommit med förslag i ämnet, meddelade Kungl. Maj:t den 7 juni 1934 beslut angående statens bränslekontrollerande verksamhet under budgetåret 1934/1935 m. m.

Kungl. Maj:t föreskrev därvid, att statens bränslekontrollerande verksamhet skulle från och med den 1 juli 1934 inom byggnadsstyrelsen omhändervhas av en särskild, vid sidan av den ordinarie byråindelningen stående avdelning, benämnd byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning.

Vidare förklarade Kungl. Maj:t, att byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning skulle, förutom de åligganden, som tillkommit socialstyrelsens värmetekniska avdelning enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 april 1921, den 22 juni 1923 och den 17 november 1933, dels tillhandagå järnvägsstyrelsen, arméförvaltningen, marinförvaltningen och flygstyrelsen med råd i vedeldningsfrågor, dels granska och i principiellt avseende bedöma förslag till värmetekniska anordningar för nybyggnader eller större förändringar vid anläggningar, anslutna till avdelningens bränslekontrollerande verksamhet, dels ock i övrigt medverka vid genomförandet av de statliga åtgärderna för åstadkommande av ökad användning av inhemskt bränsle.

Kungl. Maj:t förklarade vidare, att hos byggnadsstyrelsen finge å styrelsens värmetekniska avdelning tills vidare under budgetåret 1934/1935 vara anställda följande befattningshavare å extra stat med placering i här angivna lönegrader:

Befattningshavare	Lönegrad
1 byråchef	B 30
1 inspektör	B 26
1 notarie och revisor	B 21
1 byråingenjör	B 21.

Kungl. Maj:t föreskrev tillika, att omförmälde byråchef skulle i egenskap av föreståndare för byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning inträda såsom ledamot i styrelsen vid behandling av ärenden, som berörde avdelningen.

Vidare förordnade Kungl. Maj:t, att hos byggnadsstyrelsen skulle tills vidare under budgetåret 1934/1935 vara anställda två vedeldningskonsulenter, vardera med ett arvode av 4,800 kronor för år; och skulle det ankomma på styrelsen att, under iakttagande av att arvodesbeloppen icke överskredes, bestämma grunderna för dessa befattningshavare tillkommande semester, arvodenas fördelning vid vikariat o. s. v.

Kungl. Maj:t medgav, att under budgetåret 1934/1935 finge för byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning användas

	Kronor
Till avlöningar och vikariatsersättningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m., högst	70,000
Till reseersättningar, högst	20,000
Till expenser, högst	7,000
Summa kronor 97,000.	

Vidare uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att, med anlitande av ångpanneföreningarna eller andra sakkunniga, driva propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldnings införande vid sådana icke statliga värmeanläggningar, som ej vore anslutna till styrelsens värmetekniska avdelnings bränslekontroll, samt ställde till byggnadsstyrelsens förfogande för budgetåret 1934/1935 ett belopp av intill 15,000 kronor att av styrelsen användas för lämnande av ersättning till ångpanneföreningarna och andra sak-

kunniga, som sålunda anlitas för ifrågavarande verksamhet. Härjämte ställde Kungl. Maj:t ett belopp av intill 25,000 kronor till byggnadsstyrelsens förfogande för budgetåret 1934/1935 för att, efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, utgå såsom bidrag till av enskilda organisationer bedriven propaganda för vedeldning och vedförsäljningarnas organiserande ute i bygderna.

Med ändring därutinnan av de genom Kungl. Maj:ts beslut den 17 november 1933 meddelade bestämmelserna föreskrev Kungl. Maj:t, att de belopp, som förut nämnda tretton landsting förbundit sig att för vart och ett av kalenderåren 1935 och 1936 årsvis i förskott erlägga såsom bidrag till förevarande verksamhet, skulle före utgången av respektive åren 1934 och 1935 insättas å statsverkets giroräkning i riksbanken för byggnadsstyrelsens räkning. Vidare anbefallde Kungl. Maj:t, med ändring jämväl därutinnan av nyssberörda bestämmelser, byggnadsstyrelsen att *ej mindre* efter ingången av vart och ett av kalenderåren 1935 och 1936 av de av omförmälda tretton landsting erlagda beloppen, utgörande för varje år tillhopa 21,750 kronor, dels uppdebitera hälften av nämnda belopp eller 10,875 kronor å det löpande budgetårets under sjätte huvudtiteln uppförda anslag till statens bränslekontrollerande verksamhet, till provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst och till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst på det sätt, att extra anslaget till statens bränslekontrollerande verksamhet tillgodofördes ett belopp av 10,000 kronor, extra förslagsanslaget till provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst tillgodofördes ett belopp av 200 kronor samt extra förslagsanslaget till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst tillgodofördes ett belopp av 675 kronor, dels ock redovisa återstående belopp, 10,875 kronor, såsom »Diverse medel», *än även* efter ingången av vart och ett av budgetåren 1935/1936 och 1936/1937 på enahanda sätt uppdebitera sistnämnda belopp å omförmälda tre anslag. Hos statskontoret den 30 juni 1934 å diversemedelstitel balanserade, från landstingen för år 1934 inbetalade hithörande medel, 10,875 kronor, skulle efter ingången av budgetåret 1934/1935 tillställas byggnadsstyrelsen samt av denna enligt enahanda grunder tillgodoföras förestående tre riksstatsanslag.

Härjämte föreskrev Kungl. Maj:t, att de jämlikt de sålunda meddelade besluten till statens bränslekontrollerande verksamhet för budgetåret 1934/1935 utgående beloppen å 97,000 kronor, 15,000 kronor och 25,000 kronor eller tillhopa 137,000 kronor skulle utgå med ett belopp av 36,000 kronor från det under sjätte huvudtiteln uppförda anslaget till statens bränslekontrollerande verksamhet med därå, i enlighet med de genom här omförmälda beslut meddelade bestämmelser, uppdebiterat belopp samt med återstoden, intill 101,000 kronor, av det under nionde huvudtiteln uppförda anslaget å 111,000 kronor till rådgivande och kontrollerande verksamhet m. m. för vedeldningens främjande, samt ställde de sålunda angivna beloppen till byggnadsstyrelsens förfogande efter ingången av budgetåret 1934/1935.

Slutligen föreskrev Kungl. Maj:t, att provisoriskt dyrortstillägg och dyr-

tidstillägg, som tillkomme befattningshavare vid byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning, skulle från och med den 1 juli 1934 utgå från de för ifrågavarande ändamål under sjätte huvudtiteln anvisade anslagen.

Till statens bränslekontrollerande verksamhet stå alltså, såsom av det förut anförda framgår, för budgetåret 1934/1935 följande medel till förfogande.

VI. E. 3: Statens bränslekontrollerande verksamhet	kronor	16,000
IX. K. 26: Rådgivande och kontrollerande verksamhet m. m.		
för vedeldningens främjande	»	111,000
— Bidrag från vissa landsting	»	21,750
Summa kronor		148,750.

Genom nu omförmälda beslut den 7 juni 1934 hava bestämmelser meddelats rörande dispositionen av ett belopp av 138,750 kronor (137,000 kronor + dyrtidstillägg och dyrtidstillägg) av nämnda medel. Återstoden, 10,000 kronor, har, såsom av statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet förutsatts under punkt 136 av 1934 års nionde huvudtitel, reserverats för oförutsedda utgifter beträffande hithörande verksamhet.

Enligt den nya riksstatsuppställningen skola samtliga för statens bränslekontrollerande verksamhet erforderliga medel upptagas under sjätte huvudtiteln. De för avlöningar och omkostnader beräknade beloppen skola ingå i de för byggnadsstyrelsens verksamhet i övrigt utgående anslagen. För bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m. skall ett särskilt anslag upptagas. Landstingens bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet skola, som inledningsvis meddelats, för framtiden redovisas under särskild inkomsttitel under rubriken »Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet».

I sin skrivelse den 11 september 1934 har *byggnadsstyrelsen* gjort framställning om anslag för här ifrågavarande ändamål för budgetåret 1935/1936. Byggnadsstyrelsens förslag innebär endast vissa av den nya riksstatsuppställningen föranledda uppräknningar ävensom vissa förändringar i nu gällande stat för den bränslekontrollerande verksamheten.

Den nuvarande anslagsposten till avlöningar och vikariatsersättningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. å högst 70,000 kronor har byggnadsstyrelsen föreslagit skola uppdelas på två anslagsposter, avseende den ena avlöningar till tjänstemän å extra stat och den andra avlöningar för andra icke-ordinarie tjänstemän m. m.

Det för innevarande budgetår för tjänstemän å extra stat disponerade beloppet utgör, beräknat efter lägsta förekommande löneklass, 30,240 kronor. Därest denna anslagspost i stället enligt de nya grunderna beräknas efter högsta förekommande löneklass, erfordras ett belopp av 35,424 kronor, vilket föreslagits skola avrundas till 35,400 kronor.

För andra icke-ordinarie tjänstemän har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 39,760 kronor, därav 36,012 kronor till grundavlöningar och 3,748 kronor till extra befattningshavare, vikariatsersättning m. m. Byggnadsstyrelsen har nu föreslagit, att nyssnämnda belopp, 39,760 kronor,

mätte, avrundat till 39,800 kronor, uppdelas på två anslagsposter, en å 39,000 kronor till grundavlöningar m. m. och en å 800 kronor till avlöningsförhöjningar m. m.

För särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän har byggnadsstyrelsen beräknat ett belopp av 1,800 kronor bliva erforderligt.

Departements-
chefen.

Byggnadsstyrelsens under här förevarande punkt omförmälda framställning avser endast i ett hänseende — nämligen i fråga om anslagsposten till grundavlöningar till icke-ordinarie befattningshavare vid byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet — andra ändringar i nu utgående anslagsbelopp än sådana, som föranledas av den beslutade nya riksstatsuppställningen.

De skäl, som byggnadsstyrelsen anfört för en höjning av den till grundavlöningar till icke-ordinarie befattningshavare utgående anslagsposten, kunna enligt mitt förmenande icke fränkännas berättigande. Den minskning av här ifrågavarande medel, som företogs år 1933, synes efter en på vissa byråer skedd stegring av arbetsbördan hava medfört svårigheter i fråga om göromålens behöriga handläggning. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att här förevarande anslag måtte — fränsett de förändringar, som bliva erforderliga på grund av riksstatens omläggning — ökas med ett bruttobelopp av 6,000 kronor. I nämnda belopp torde i första hand böra beräknas ingå kostnaderna för avlöande av ett kontorsbiträde i fjärde lönegraden. Återstoden, i runt tal 4,000 kronor, skulle då komma att stå till byggnadsstyrelsens disposition för mera tillfälliga behov av biträden, för vilket ändamål byggnadsstyrelsen förklarat sig vara i starkt behov av ökade medel.

Jag övergår nu till en redogörelse för beräkningen av förevarande anslag.

Till en början får jag erinra om att enligt principerna för den nya riksstatsuppställningen avlöning till ordinarie befattningshavare och tjänstemän å extra stat beräknas efter högsta gällande löneklass, medan för extra ordinarie befattningshavare beräknas medel till grundlön efter lägsta löneklass och till avlöningsförhöjningar ungefär motsvarande en löneklassuppflyttning. Lönerna skola beräknas såsom nettolöner med pensionsavdrag enligt civila tjänstepensionsreglementet, dock att beträffande grundlöner till icke-ordinarie befattningshavare avdragas endast 60 procent av sammanlagda pensionsavdraget för nuvarande befattningar men hela pensionsavdraget för nytillkommande befattningar.

Med utgående från nu angivna förutsättningar hava följande anslagsberäkningar skett, varvid början gjorts med de för *byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet* erforderliga anslagsposterna.

Bruttolönerna till *ordinarie tjänstemän* uppgå till 191,638 kronor. Efter borträknande av pensionsavdragen, 5,934 kronor, återstår en summa av 185,704 kronor eller i avrundat tal 185,700 kronor, med vilket belopp anslagsposten till avlöningar till befattningshavare å ordinarie stat torde böra upptagas. Detta innebär en anslagsökning med 900 kronor.

Å *extra stat* hos byggnadsstyrelsen finnas för närvarande sju tjänstemän i lönegraden B 21, därav fyra assistenter och tre byggnadskontrollanter.

Bruttolönerna för dessa tjänstemän uppgå till 50,484 kronor. Efter borträknande av pensionsavdragen, 1,344 kronor, återstår en summa av 49,140 kronor eller i avrundat tal 49,100 kronor, med vilket belopp anslagsposten till avlöningar till tjänstemän på extra stat torde böra uppföras.

Till *grundavlöningar m. m. till andra icke-ordinarie tjänstemän* disponerar byggnadsstyrelsen för närvarande, såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, ett belopp av 132,000 kronor, minskat med begynnelselöner för nyssnämnda befattningshavare å extra stat eller ($7 \times 6,048$) 42,336 kronor, d. v. s. 89,664 kronor. Till grundavlöningar för icke-ordinarie befattningshavare med mera fast anställning har härav tagits i anspråk ett belopp av i avrundat krontal 89,182 kronor, vadan för mera tillfälliga behov av biträden m. m. återstår ett belopp av 482 kronor. Jag har tidigare förordat, att här förevarande anslagspost för nästkommande budgetår höjes med 6,000 kronor för att tillgodose byggnadsstyrelsens behov av ökade arbetskrafter. Anslagspostens bruttobelopp skulle då bli ($89,664 + 6,000$) 95,664 kronor. Pensionsavdragen för nyssberörda icke-ordinarie befattningshavare enligt civila tjänstepensionsreglementet uppgå till 2,578 kronor. Sextio procent härav utgör i avrundat krontal 1,547 kronor. I det belopp av 6,000 kronor, med vilket här förevarande anslagspost enligt vad jag tidigare tillstyrkt borde ökas, har bland annat beräknats ingå avlöning för ett kontorsbiträde i fjärde lönegraden. Pensionsavdraget för nu nämnda befattningshavare är 42 kronor; enligt de av chefen för finansdepartementet angivna grunderna för nettolönernas beräkning skall hela detta belopp avdragas. Det bruttobelopp av 95,664 kronor, vilket enligt mitt förslag skulle stå till byggnadsstyrelsens förfogande för här ifrågavarande ändamål, bör alltså minskas med ($1,547 + 42$) 1,589 kronor till 94,075 kronor eller i avrundat tal 94,100 kronor, med vilket belopp alltså anslagsposten till grundavlöningar m. m. till andra icke-ordinarie tjänstemän bör upptagas.

Till *avlöningsförhöjningar m. m.* står för närvarande, såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, till byggnadsstyrelsens förfogande ett belopp av 18,700 kronor. Med dessa medel hava jämväl bestritts kostnaderna för avlöningsförhöjningar för befattningshavare å extra stat. Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att för avlöningsförhöjningar m. m. för andra icke-ordinarie befattningshavare ett belopp av 13,900 kronor skulle upptagas i staten. Häremot har jag icke funnit något att erinra. Av denna post skall jämväl utgå sjukavlöning till extra ordinarie tjänstemän.

Till *särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän* (provisoriskt dyrortstillägg) har byggnadsstyrelsen funnit ett belopp av 10,000 kronor bli erforderligt. Jämväl detta förslag biträder jag.

Härefter torde jag så få övergå till beräkningen av de för *statens bränslekontrollerande verksamhet* erforderliga anslagen.

Avlöningarna till tjänstemän å extra stat uppgå, beräknade enligt högsta förekommande löneklass, till 35,424 kronor. Härifrån bör dragas ett belopp av 1,086 kronor, motsvarande pensionsavdragen enligt civila tjänstepensions-

reglementet. Återstoden (35,424 — 1,086) 34,338 kronor eller i avrundat tal 34,300 kronor utgör det belopp, med vilket här förevarande anslagspost torde böra uppföras.

Till avlöningar och vikariatsersättningar åt icke-ordinarie befattningshavare vid byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning m. m. har Kungl. Maj:t för innevarande budgetår ställt ett belopp av 70,000 kronor till förfogande. Drages härifrån ett belopp, motsvarande grundlönerna för befattningshavare å extra stat, 30,240 kronor, återstår ett belopp av 39,760 kronor, vilket byggnadsstyrelsen alltså för närvarande disponerar för *avlönande av andra icke-ordinarie tjänstemän m. m.* Från detta belopp bör nu dragas en summa, motsvarande 60 procent av de för nuvarande icke-ordinarie befattningshavare beräkneliga pensionsavdragen. Nämda pensionsavdrag uppgå till 810 kronor, i följd varav 486 kronor, motsvarande 60 procent härav, skola avdragas. Vidare bör härifrån dragas det belopp av 800 kronor som, enligt vad i det följande föreslås, kommer att beräknas för avlöningsförhöjningar m. m. Anslagsposten bör alltså upptagas med ett belopp av (39,760 — 1,286) 38,474 kronor eller i avrundat tal 38,400 kronor.

Till *avlöningsförhöjningar m. m.* ävensom till *särskilda löneförmåner* för här ifrågakarande tjänstemän har byggnadsstyrelsen beräknat respektive 800 kronor och 1,800 kronor bliva erforderliga. Häremot har jag icke funnit något att erinra. Av anslagsposten till avlöningsförhöjningar m. m. skall jämväl utgå sjukavlöning till extra ordinarie tjänstemän.

Enligt de nu av mig framlagda beräkningarna skulle medelsbehovet å förevarande anslag uppgå till sammanlagt 428,100 kronor. För motsvarande ändamål stå för innevarande budgetår till byggnadsstyrelsens förfogande under olika anslag under sjätte och nionde huvudtitlarna ävensom från vissa landstingsbidrag tillhopa 410,000 kronor. Jag torde nu få redogöra för huru ökningen, 18,100 kronor, uppkommit, varvid början torde få göras med de för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet beräknade anslagsposterna.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har uppräknats med 900 kronor. Den i nuvarande stat för byggnadsstyrelsen ingående anslagsposten till vikariatsersättningar har utgått, vilket innebär en minskning med 4,500 kronor. Till avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän disponerar byggnadsstyrelsen för närvarande tillhopa 150,700 kronor, varav 132,000 kronor till grundavlöningar m. m. och 18,700 kronor till avlöningsförhöjningar m. m. Till avlöningar till tjänstemän å extra stat samt till grundavlöningar till andra icke-ordinarie tjänstemän — vilka båda anslagsposter motsvara nyssberörda belopp å 132,000 kronor — har jag förordat respektive 49,100 och 94,100 kronor eller tillhopa 143,200 kronor, vilket innebär en höjning av 11,200 kronor. I sistnämnda belopp ingår jämväl en uppräknning av de för tjänstemän å extra stat utgående lönerna till högsta förekommande löneklass. Nyssnämnda anslagspost till avlöningsförhöjningar m. m., som framdeles endast skall avse andra icke-ordinarie tjänstemän, har i anslutning härtill kunnat minskas från 18,700 kronor till 13,900 kronor eller med 4,800

kronor. Genom överflyttning till avlöningsanslaget av kostnaderna för provisoriskt dyrortstillägg uppstår en anslagsökning av 10,000 kronor.

För personalkostnader för statens bränslekontrollerande verksamhet stå för innevarande budgetår — frånräknat kostnaderna för provisoriskt dyrortstillägg och dyrtidstillägg — ett belopp av 70,000 kronor till förfogande. Motsvarande kostnader i den nya staten hava beräknats till 73,500 kronor, innebärande en uppräknings med 3,500 kronor. Genom överflyttning av kostnaderna för provisoriskt dyrortstillägg uppkommer en ytterligare anslagsökning av 1,800 kronor.

Vad slutligen angår den personalförteckning, som torde böra underställas riksdagen, har någon ändring icke föreslagits i förhållande till vad som gäller för innevarande budgetår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för byggnadsstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.	
Tjänstemän å ordinarie stat.	

1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 byggnadschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
4 byggnadsråd	B 30
1 byråchef	B 30
6 intendent	B 26
1 kamrerare	B 24
1 sekreterare	B 24
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
1 kanslibiträde	B 7
1 expeditionsvakt	B 5
2 kontorsbiträden	B 4

Tjänstemän å extra stat.	
4 assistenter	B 21
3 byggnadskontrollanter	B 21

Statens bränslekontrollerande verksamhet:

Tjänstemän å extra stat.	
1 byråchef	B 30
1 inspektör	B 26
1 notarie och revisor	B 21
1 byråingenjör	B 21

Sjätte huvudtiteln.

dels godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 185,700
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	» 49,100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	» 94,100
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ..	» 13,900
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke- ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 10,000
	Säger kronor 352,800

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	kronor 34,300
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	» 38,400
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ..	» 800
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	» 1,800
	Säger kronor 75,300

Summa förslagsanslag kronor 428,100

dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 428,100.

[34.] 2. **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Omkostnaderna för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet hava hittills bestritts från följande under sjätte huvudtiteln uppförda anslag, nämligen expenskostnader från förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m., utgifter för tryckning från förslagsanslaget till tryckningskostnader samt kostnader för tjänsteresor från en i det extra förslagsanslaget till byggnadsstyrelsens verksamhet ingående anslagspost å 25,000 kronor till rese- och traktamentskostnader för byggnadsstyrelsens tjänstemän ävensom, såsom av det följande kommer att framgå, från vissa byggnadsanslag.

Omkostnaderna för statens bränslekontrollerande verksamhet hava hittills bestritts från de till denna verksamhet till förfogande stående medlen, beträffande vilka jag torde få hänvisa till den under föregående punkt lämnade redogörelsen.

Enligt grunderna för den beslutade omläggningen av riksstaten skola medel för hithörande utgifter för byggnadsstyrelsen anvisas å ett för ändamålet uppfört särskilt riksstatsanslag. Beträffande uppställningen av staten för detta anslag samt de allmänna regler, som böra gälla för dispositionen av medel från anslaget, torde jag få hänvisa till vad chefen för finansdepartementet förut i dag under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» yttrat angående omkostnadsanslagen.

I fråga om beräkningen av byggnadsstyrelsens anslag till omkostnader torde jag till en början få uppehålla mig vid de för *byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet* erforderliga medlen.

Enligt beslut den 13 april 1934 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att byggnadsstyrelsen må av det under sjätte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. under budgetåret 1934/1935 taga i anspråk ett belopp av högst 46,400 kronor. I skrivelse den 11 september 1934 har byggnadsstyrelsen hemställt om utverkande av samma belopp för nästkommande budgetår.

Byggnadsstyrelsens kostnader för tryckning hava, enligt vad jag inhämtat, under de båda senaste budgetåren uppgått till respektive 2,436 kronor 17 öre och 2,008 kronor 55 öre. Byggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1934 beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 2,500 kronor.

Såsom närmare framgår av punkt 38 i 1933 års sjätte huvudtitel belöpte sig den i det extra förslagsanslaget till byggnadsstyrelsens verksamhet ingående anslagsposten till rese- och traktamentskostnader för byggnadsstyrelsens tjänstemän för budgetåret 1932/1933 till 35,400 kronor men sänktes för budgetåret 1933/1934 till sitt nuvarande belopp, 25,000 kronor.

I sin skrivelse den 11 september 1934 har byggnadsstyrelsen — under erinran om den sålunda vidtagna minskningen av anslagspostens storlek — förklarat sig hava funnit, att en summa av 25,000 kronor icke skulle visa sig tillräcklig med hänsyn till de många byggnadsföretag, vartill anslag beviljats och vilka, sedan de efter byggnadskonfliktens lösning igångsatts, väntades kräva ett väsentligt ökat behov av resor för byggnadsbyråns tjänstemän till de olika byggnadsplatserna. Med anledning härav hade byggnadsstyrelsen i början av budgetåret 1933/1934 beslutat att låta kostnaderna för dessa tjänsteresor, med undantag av byggnadschefens och intendentens, bestridas av de olika byggnadsanslagen. Styrelsen ansåge det för övrigt vara riktigare och mera i överensstämmelse med principerna för byråns organisation, att byggnadsanslagen belastades med dessa med byggnadsföretagens utförande direkt sammanhörande utgifter. Resekostnaderna för styrelsens personal i övrigt samt för byggnadschefen och intendenten på byggnadsbyrån hade, meddelar byggnadsstyrelsen vidare, under budgetåret 1933/1934 uppgått till omkring 12,300 kronor. Då emellertid en stor del av byggnadsföretagen igångsatts först under senare delen av nämnda budgetår och en ökning i resekostnaderna särskilt för byggnadschefens vidkommande därför vore att förvänta, syntes denna anslagspost för budgetåret 1935/1936 böra beräknas till, förslagsvis, 15,000 kronor.

I fråga om beräkningen av byggnadsstyrelsens omkostnadsanslag, i vad det samma avser *statens bränslekontrollerande verksamhet*, torde följande få anföras.

Den 7 juni 1934 har Kungl. Maj:t medgivit, att under budgetåret 1934/1935 må för byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning användas, bland annat, till reseersättningar högst 20,000 kronor och till expenser högst 7,000 kronor.

I sin skrivelse den 11 september 1934 har byggnadsstyrelsen meddelat, att beträffande dessa anslagsposter ej föreläge anledning till ändring. Där-
emot borde, framhåller byggnadsstyrelsen, upptagas en särskild anslagspost till publikationstryck om 1,000 kronor.

Departements-
chefen.

De av byggnadsstyrelsen för dess *verksamhet i allmänhet* såsom erforderliga beräknade anslagsposterna till expenser och publikationstryck å respektive 46,400 kronor och 2,500 kronor hava icke givit mig anledning till erinran.

Däremot har vad byggnadsstyrelsen föreslagit i fråga om beräkningen av anslagsposten till resekostnader ingivit mig vissa betänkligheter. Ett sådant förfaringssätt förminskar givetvis möjligheterna att erhålla en fullt tillförlitlig överblick över samtliga de kostnader, som äro förenade med byggnadsstyrelsens verksamhet. Senare i dag kommer jag att i sammanhang med anslagen till statens vattenfallsverk redogöra för vissa förberedande åtgärder, som av mig — i anledning av ett av 1934 års riksdag i skrivelse den 5 juni 1934, nr 307, punkt 7, gjort uttalande — vidtagits för åstadkommande av enhetliga principer för beräkning av byggnadsanslag vid de affärsdrivande verken. Bland de frågor, vilka torde komma att tagas under omprövning vid den fortsatta behandlingen av berörda riksdagsuttalande, befinner sig även den om bestridande av de med särskilda byggnadsföretag förenade resekostnaderna. Ehuru frågan om beräkningen av byggnadsstyrelsens resekostnadsanslag icke kan sägas äga direkt samband med nu omförmälda, de affärsdrivande verken berörande spörsmål, har jag dock funnit skäl tala för att dessa båda frågor prövas i ett sammanhang. I avvaktan å frågans slutliga prövning har jag emellertid ansett mig för närvarande kunna godtaga det av byggnadsstyrelsen från början av budgetåret 1933/1934 tillämpade förfaringssättet för bestridande av vissa resekostnader. I anslutning härtill finner jag mig kunna tillstyrka byggnadsstyrelsens förslag, att anslagsposten till reseersättningar för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet för nästkommande budgetår upptages med 15,000 kronor.

De av byggnadsstyrelsen för *statens bränslekontrollerande verksamhet* beräknade omkostnadsanslagen hava icke givit mig anledning till erinran.

I anslutning till vad nu föreslagits skulle byggnadsstyrelsens omkostnadsanslag för budgetåret 1935/1936 beräknas enligt följande uppställning:

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

	Kronor
1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	15,000
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	46,400
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	2,500
	Säger kronor 63,900

Statens bränslekontrollerande verksamhet.	Kronor
1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	20,000
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	7,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	1,000
	Säger kronor 28,000
	Summa kronor 91,900.

Sistnämnda belopp, 91,900 kronor, bör äskas såsom förslagsanslag. Stat för anslaget användande torde i sinom tid få fastställas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 91,900.

[35.] 3. **Bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m., reservationsanslag.** Såsom av den under punkt 33 i det föregående lämnade redogörelsen för statens bränslekontrollerande verksamhet närmare framgår, har av de för berörda ändamål för budgetåret 1934/1935 till förfogande stående medlen ett belopp av tillhoppa 50,000 kronor disponerats för bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m.

Härav hava 15,000 kronor avsetts till propaganda genom ångpanneföreningar och andra sakkunniga och 25,000 kronor till propaganda genom skogsägareföreningar och andra enskilda organisationer. Återstående belopp har reserverats för oförutsedda utgifter beträffande hithörande verksamhet.

Enligt den nya riksstatsuppställningen skall för här ifrågavarande ändamål uppföras ett särskilt anslag under sjätte huvudtiteln.

I sin skrivelse den 11 september 1934 har *byggnadsstyrelsen* hemställt, att medel för här ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1935/1936 beredas till samma belopp och med samma fördelning som för innevarande budgetår.

I likhet med *byggnadsstyrelsen* finner jag mig böra förorda, att ett anslag av 50,000 kronor utverkas för här förevarande ändamål för budgetåret 1935/1936. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser beträffande användningen av anslaget, som lämpligen synes böra erhålla reservationsanslags natur.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m.* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

[36.] 4. **Länsarkitekter, förslagsanslag.** Till länsarkitekter har riksdagen för budgetåret 1934/1935 anvisat ett extra förslagsanslag av 88,000 kronor.

Genom beslut den 13 april 1934 har Kungl. Maj:t för användningen av omförmälda anslag fastställt följande

	Stat:	Kronor
Avlöningar till länsarkitekter m. m.		67,000
Rese- och traktamentskostnader för länsarkitekter, <i>förslagsvis</i>		15,000
Ersättning för expenser åt länsarkitekter		6,000
		Summa kronor 88,000.

Jag vill erinra, att frågan om en omorganisation av länsarkitektsinstitutionen sedan någon tid varit under utredning (se härom närmare punkt 40 av 1934 års sjätte huvudtitel samt proposition nr 141 till 1934 års riksdag).

Den 12 oktober 1933 uppdrog sålunda Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att gemensamt med tre personer, som skulle utses av chefen för kommunikationsdepartementet, med beaktande av vad till statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag anförts, verkställa utredning och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande länsarkitektsinstitutionens lämpliga organisation jämte därmed sammanhängande spörsmål.

Den 17 oktober 1933 utsåg chefen för kommunikationsdepartementet tre personer att delta i den sålunda anbefallda utredningen.

Sedan utredningsarbetet slutförts, överlämnade byggnadsstyrelsen och utredningsmännen med skrivelse den 1 februari 1934 utlåtande och förslag i ämnet.

Över detta förslag avgåvos utlåtanden av samtliga länsstyrelser och länsarkitekter ävensom av statskontoret, riksräkenskapsverket, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, i vad angick styrelsens verksamhetsområde, allmänna civilförvaltningens lönenämnd och statens organisationsnämnd, varjämte svenska arkitektföreningen, svenska landstingsförbundet, svenska landskommunernas förbund, svenska stadsförbundet och Stockholms byggnadsingenjörsförening yttrade sig.

Genom beslut den 20 juli 1934 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsrådet och byråchefen i byggnadsstyrelsen A. G. Linden att inom kommunikationsdepartementet verkställa överarbetning av den utav byggnadsstyrelsen och förenämnda utredningsmän gjorda utredningen rörande länsarkitektsinstitutionens lämpliga organisation m. m.

Sedan Linden — med utgångspunkt från dels vad i remissyttrandena framkommit dels ock vissa av departementschefen givna direktiv — verkställt den honom sålunda anförtrödda överarbetningen och inkommit med en den 22 november 1934 dagtecknad promemoria med förslag i ämnet, har denna för yttrande utsänts till vederbörande myndigheter ävensom till vissa sammanslutningar.

De sålunda infordrade yttrandena hava ännu icke alla inkommit till kommunikationsdepartementet, och på grund härav har det icke varit mig möjligt att taga slutlig ståndpunkt till det sålunda framlagda förslaget.

För närvarande nödgas jag alltså inskränka mig till att framlägga förslag om beräknande av anslag för ändamålet under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1935/1936.

Enligt det av Linden framlagda förslaget skulle bruttokostnaderna för den omorganiserade länsarkitektsinstitutionen uppgå till 504,800 kronor. Från detta belopp skulle emellertid avgå dels vissa granskningsavgifter, dels viss ersättning för biträde med underhållet och vården av kronans byggnader i landsorten, dels inkomsterna av viss praktisk arkitektverksamhet; sammanlagt hava nämnda poster beräknats till ett belopp av 400,000 kronor. Här förevarande anslag skulle alltså enligt detta förslag kunna beräknas till ett nettobelopp av 104,800 kronor, vartill skulle komma kostnader för dyrtidstillägg, beräknade till 30,000 kronor mot för närvarande omkring 18,000 kronor, samt vissa engångsanslag.

Byggnadsstyrelsen har vidare i skrivelse den 21 november 1934 gjort framställning om anslag till länsarkitekter för budgetåret 1935/1936 under förutsättning att den sålunda föreslagna förändrade organisationen icke skulle komma att vinna tillämpning omedelbart efter innevarande budgetårs slut.

Byggnadsstyrelsens under denna förutsättning framlagda förslag slutar på ett sammanlagt belopp av 107,600 kronor.

Med utgångspunkt från de sålunda beräknade årskostnaderna, vilka frånsett dyrtidstillägg i det närmaste sluta på samma belopp, och med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört rörande länsarkitekternas avsevärt ökade arbetsbörda har jag funnit mig böra förorda, att i avbidan på slutförandet av den pågående utredningen ett belopp av 108,000 kronor beräknas för nästkommande budgetår. Någon närmare uppdelning av detta belopp på olika anslag eller anslagsposter är givetvis icke för närvarande möjlig, utan torde detsamma böra tillsvidare uppföras såsom ett anslag under rubrik länsarkitekter.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan bli-
va riksdagen förelagd, till *länsarkitekter* för budgetåret 1935/1936
beräkna ett *förlagsanslag* av kronor 108,000.

[37.] 5. **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m., reservationsanslag.** Till detta ändamål har riksdagen såsom reservationsanslag anvisat för vartdera av budgetåren 1923—1925 25,000 kronor, för budgetåren 1925/1926 och 1929/1930 respektive 20,000 och 15,000 kronor samt för vartdera av budgetåren 1933—1935 5,000 kronor eller sålunda tillhopa 95,000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1932/1933 omfördes jämlikt bestämmelserna rörande s. k. äldre reservationsanslag ett belopp av 34,666 kronor 11 öre till vederbörlig inkomsttitel. Anslaget står till Kungl. Maj:ts disposition och är avsett till täckande av kostnader för genom byggnadsstyrelsen verkställda utredningar eller andra förberedande åtgärder, såsom upprättande av ritningsförslag till byggnadsföretag för statens räkning och uppgörande av förslag till stadsplan å kronan tillhörigt område, vilka icke skola bekostas av styrelsens anslag eller med särskilt anvisade medel. Det har förutsatts att, därest byggnadsanslag beviljas till företag, för vilket förberedande åt-

gärder vidtagits med anlåtande av nu ifrågavarande anslag, till sistnämnda anslag bör återföras vad därav för ändamålet utgivits.

I skrivelse den 30 augusti 1934 har *byggnadsstyrelsen* meddelat, att vid ingången av budgetåret 1934/1935 förefanns en reservation å anslaget av 5,168 kronor 49 öre, varjämte av anvisade byggnadsanslag till utredningsanslaget dittills under budgetåret återförts sammanlagt 3,407 kronor 40 öre. Å andra sidan hade byggnadsstyrelsen att, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, av anslaget taga i anspråk tillhoppa högst 7,000 kronor. Byggnadsstyrelsen har vidare framhållit, att det icke låte sig göra att för närvarande bedöma behållningen å anslaget vid nästa budgetårsskifte. Styrelsen hölle dock före, att för budgetåret 1935/1936 borde beräknas åtminstone samma anslagsbelopp, som anvisats för innevarande och nästföregående budgetår. I anslutning härtill har styrelsen hemställt om anvisande för ändamålet av ett extra reservationsanslag å 5,000 kronor.

Departements-
chefen.

Byggnadsstyrelsens förslag, enligt vilket till ifrågavarande ändamål skulle för budgetåret 1935/1936 anvisas ett belopp av 5,000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår, har ej givit mig anledning till erinran.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.*
för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 5,000.

[38.] 6. **Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader, reservationsanslag.** Från och med år 1918 har, med ett tillfälligt uppehåll för budgetperioden $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1923, å riksstaten funnits uppfört ett ordinarie reservationsanslag för utförande av mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader. Anslaget tillkom i samband med den vid 1917 års riksdag beslutade omorganisationen av dåvarande överintendentsämbetet och är avsett att bereda möjlighet för byggnadsstyrelsen att, såsom organ för den kulturhistoriska byggnadsvården, låta utföra systematiskt vetenskapliga undersökningar av historiska byggnader antingen i samband med arbeten å sådana byggnader eller ock enbart i forskningssyfte och för att uppnå resultat av mera allmänt intresse för restaureringskonsten.

Anslaget, som till en början var upptaget med 3,000 kronor och för år 1922 med 10,000 kronor, anvisades för budgetåren 1923—1932 med belopp av 3,500 kronor. Såsom närmare framgår av punkt 43 av 1932 års sjätte huvudtitel sänktes anslaget för budgetåret 1932/1933 till 1,000 kronor, med vilket belopp det sedermera utgått.

Departements-
chefen.

Jämväl för nästkommande budgetår synes anslag böra beredas för ändamålet med samma belopp, som för närvarande står till förfogande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,000.

[39.] 7. **Underhåll av vissa historiska byggnader m. m., reservationsanslag.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut i dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående inrättande av en statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, till *underhåll av vissa historiska byggnader m. m.* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

Nybyggnader och särskilt beslutade reparations- och ändringsarbeten m. m.

[40.] **Nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli.** Genom beslut vid 1928 och 1929 års riksdagar bragtes frågan om nya lokaler för Kungl. Maj:ts kansli till lösning. För vad under dessa år förekom i nämnda fråga lämnades närmare redogörelse i statsverkspropositionen till 1930 års riksdag (sjätte huvudtiteln, punkt 42). Här må endast erinras, att enligt berörda beslut kanslihuskomplexet, som är avsett att inrymma lokaler för samtliga statsdepartement med undantag av utrikes- och försvarsdepartementen, skall bestå av en huvudbyggnad, med förläggning i huvudsak på det äldre kanslihusets plats, och två flygelbyggnader, förlagda å det från staden förvärvade västra området av nuvarande kvarteret Mars och Vulcanus. Arbetet avsågs skola bedrivas så, att flyglarna kunde vara färdiga sommaren 1932 och hela byggnadskomplexet vara fullbordat under sommaren 1935. Jämlikt förslag i 1932 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 47) anvisades emellertid för budgetåret 1932/1933 medel allenast till fullbordande av flygelbyggnaderna, under det att med hänsyn till det ekonomiska läget en förskjutning i arbetsplanens genomförande i övrigt ansågs böra äga rum. Flygelbyggnaderna färdigställdes till avsedd tidpunkt och togos i anspråk i början av september 1932.

Kostnaderna för byggnadsföretaget hava tidigare beräknats komma att uppgå till 4,975,000 kronor, i vilket belopp ingår en till 100,000 kronor beräknad kostnad för utförande i enlighet med beslut av 1930 års riksdag av arkadanordning i södra flygelbyggnaden. Av riksdagen hava för ändamålet anvisats sammanlagt 3,655,000 kronor, varav 2,045,000 kronor ur fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden. Med riksdagens medgivande har härutöver tagits i anspråk ett belopp av 250,000 kronor, som Stockholms stad erlagt till statsverket i ersättning för anordnande av nyssnämnda arkad. Sammanlagda beloppet av de för byggnadsföretaget till förfogande ställda medlen uppgår alltså till 3,905,000 kronor, varav nästlidet års riksdag anvisat 800,000 kronor att utgå av berörda fond.

I skrivelse den 9 augusti 1934 har *byggnadsstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel till företagets fullföljande.

Styrelsen har till en början erinrat, att kostnaderna för byggnadsföretaget ursprungligen (år 1929) beräknats komma att uppgå till 4,975,000 kronor. Under arbetets gång hade vissa förändringar i de ursprungliga kostnadsberäkningarna inträffat. Härom anför byggnadsstyrelsen bland annat:

För dittills utförda grundläggningsarbeten utgjorde merkostnaderna 25,210 kronor. En merkostnad av 14,470 kronor hade uppkommit genom vissa från olika departement framställda fordringar om ändringar och kompletteringar i samband med eller efter inflyttningen i flygelbyggnaderna. I skrivelse den 7 december 1933, med vilken styrelsen framlagt huvudritningar till den i planen till nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli ingående huvudbyggnaden, hade styrelsen framhållit, att merkostnader komme att uppstå dels på grund av de i samband med sagda huvudritningars definitiva utformning vidtagna ändringarna av planordningarna, tillkommen hiss med tillhörande hisschakt samt utbyte av den tidigare planerade träkonstruktionen över de plana delarna av byggnadens yttertak mot en konstruktion av betong och asfalt, som enligt styrelsens mening vore att föredraga ur såväl konstruktiv synpunkt som med hänsyn till brandsäkerhet, och dels på grund av mera påkostad inredning och rikare behandling av väggytor och dylikt i vissa lokaler av mer representativ karaktär, än vad styrelsen ansett sig böra förutsätta vid uppgörande av den ursprungliga kostnadsberäkningen. Storleken av dessa merkostnader kunde styrelsen icke för det dåvarande slutgiltigt angiva på grund av rådande ovisshet om arbetskostnaderna vid den tidpunkt, då entreprenadanbud kunde infordras, men preliminära beräkningar gäve vid handen, att kostnadsökningen kunde komma att uppgå till 350,000 kronor. Då styrelsen ännu icke kunde lämna slutgiltiga uppgifter rörande denna merkostnad, ansåge styrelsen att denna preliminära beräkning tills vidare borde godtagas. I sistberörda skrivelse hade byggnadsstyrelsen framhållit, att vissa merkostnader torde komma att uppstå vid utförande av grundläggningsarbetena för huvudbyggnaden, föranledda av att de för uppdragning av äldre pålar beräknade kostnaderna möjligen icke vore tillräckliga att täcka utgifterna för dessa arbeten samt för bortskaffande av äldre bäddningar. Enligt vad styrelsen numera kunde bedöma torde emellertid några dylika merkostnader icke uppkomma. Genom beslut den 24 september 1931 hade Kungl. Maj:t medgivit viss förändring av gårdspartiet i huvudbyggnaden, varigenom en kostnadsminskning av 35,000 kronor uppstått. Den kostnadsminskning, som uppkommit genom de numera sänkta arbetspriserna, torde hittills hava kompenserats genom väsentligt höjda priser å byggnadsmaterialier, i all synnerhet å trävirke, järnbalkar och armeringsjärn. Styrelsen ansåge sig följaktligen icke kunna beräkna någon sänkning av de ursprungligen beräknade byggnadskostnaderna på grund av de lägre arbetspriserna.

De nu beräknliga kostnaderna för byggnadsföretaget uppginge sålunda, anför härefter byggnadsstyrelsen, till (4,975,000 + 25,210 + 14,470 + 350,000 — 35,000 kronor) 5,329,680 kronor eller i runt tal 5,330,000 kronor. Då dittills ställts till styrelsens förfogande 3,905,000 kronor, erfordrades till byggnadsföretaget ytterligare ett belopp av 1,425,000 kronor. Byggnadsstyrelsen har vidare meddelat, att det äldre kanslihuset numera vore rivet och grundläggningsarbetena för den nya huvudbyggnaden påbörjade. Om arbetena komme att fortgå utan hinder, kunde byggnadsföretaget i sin helhet beräknas vara

färdigt i början av år 1937. De medel, som ännu återstode att anvisa av det dittills beräknade kostnadsbeloppet eller 1,425,000 kronor, syntes styrelsen lämpligen böra fördelas med 800,000 kronor på budgetåret 1935/1936 och med 625,000 kronor på budgetåret 1936/1937.

Byggnadsstyrelsen hemställer i anslutning härtill, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1935/1936 till nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli anvisa ett belopp av 800,000 kronor.

Totalkostnaderna för här förevarande byggnadsföretag hava numera av byggnadsstyrelsen beräknats till 5,330,000 kronor mot ursprungligen beräknade 4,975,000 kronor. För anledningarna till denna kostnadsökning har i det föregående lämnats en redogörelse. Jag har därutinnan intet att erinra.

Departements-
chefen.

Jag biträder byggnadsstyrelsens förslag, att för nästkommande budgetår ett belopp av 800,000 kronor avses för här ifrågavarande ändamål. Emellertid erfordras icke för denna medelsanvisning anslag å riksstaten, enär liksom vid flera föregående tillfällen erforderligt belopp kan beredas ur fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden. Enligt vad jag inhämtat, uppgår fondens odisponerade behållning till över 1,600,000 kronor. Jag vill alltså tillstyrka, att även nu fonden anlitas för ändamålet. Jämlikt gällande bestämmelser skall fråga om disposition av fondens medel i varje särskilt fall underställas riksdagen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till nybyggnad för Kungl. Maj:ts kansli må av fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden användas ett belopp av kronor 800,000.

[41.] 8. **Restaurering av västra trappuppgången och norra portiken å Stockholms slott, reservationsanslag.** Under senare år hava med anlitan-
de av särskilt anvisade riksstatsanslag verkställt vissa restaureringsarbeten å Stockholms slott. Till en början inriktades dessa arbeten på återställandet av slottets yttre, och för detta ändamål anvisade riksdagen för tiden från och med år 1922 till och med budgetåret 1928/1929 anslag under sjätte huvudtiteln å tillhoppa 1,299,000 kronor. Efter slutförandet av dessa yttre arbeten gjordes framställning om medel till sådana större invändiga arbeten, som ansågos nödvändiga för att försätta byggnaden i värdigt skick och bevara dess värdefulla inredningar, men som icke kunde rymmas inom de för det ordinarie årsunderhållet beviljade medlen. I planen för dessa arbeten inom slottet upptogs i första rummet rikssalen, slottskapellet och södra valvet. För budgetåren 1929/1930 och 1930/1931 anvisade riksdagen tillhoppa 236,000 kronor till rikssalens restaurering m. m. Dessa arbeten avslutades år 1933, och hade då kostnaderna kunnat nedbringas till 200,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1931 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 47) därom gjorda framställning anvisade därefter riksdagen för budgetåret 1931/1932 ett anslag av 59,000 kronor till restaurering av slottskapellet och södra portiken å Stockholms slott, vilka arbeten beräkna-

des skola draga en totalkostnad av 177,000 kronor. För samma ändamål anvisades vidare för budgetåret 1932/1933 ett anslag av 39,000 kronor. Här-
efter har emellertid intet vidare anslag anvisats för dessa arbeten.

Under erinran om vad sålunda förevarit har *ståthållarämbetet å Stockholms slott* i skrivelse till riksmarskalksämbetet den 5 september 1934, med för-
anledande av en skrivelse till ståthållarämbetet från generaldirektören I. Tengbom i egenskap av slottsarkitekt på slottet, gjort framställning om fort-
satt anslag för slottets restaurering. Ståthållarämbetet har därvid till en
början meddelat, att med de hittills av riksdagen anvisade medlen arbetet
kunnat bedrivas så långt, att slottskapellets restaurering kunde beräknas vara
avslutad under sommaren 1934. Därjämte torde några av de mest trängande
arbetena i södra valvet även kunna komma till utförande. För fullbordande
av detta av riksdagen beslutade arbete skulle emellertid under två på var-
andra följande år erfordras ett belopp av 39,500 kronor. Huru önskvärt ett
slutförande av detta arbete än vore, hade ståthållarämbetet ej ansett sig nu
böra föreslå anslag härför, då inom andra delar av slottet förfallet fortskri-
dit så långt, att ett omedelbart ingripande här torde få anses bära komma
i främsta rummet. De delar, som här avsåges, vore, framhåller ämbetet,
slottets stora trappuppgång från västra portiken samt slottets norra portik.

Härom har ståthållarämbetet anfört bland annat:

Trappuppgången från slottets västra portik, som är att betrakta såsom
slottets huvudtrappa, leder till festvåningen och övriga våningar, som äro
upplåtna för besökande, vilka årligen i tusental från när och fjärran gå
denna väg. Den leder även till slottets mest representativa delar och till
högsta domstolens lokaler.

Trappuppgångens nuvarande tillstånd är sådant, att besökaren bibringas
en känsla av pågående förstörelse och vanvård. Å väggar och kolonner har
färgbehandlingen lossnat, delvis fallit bort och delvis å stora partier i flagor
blivit kvarhängande å väggen.

Utförda undersökningar och provrestaurering hava klarlagt förhållandena.
Genom på 1800-talet utförda olämpliga, tjocka färgbehandlingar har den
gamla vackra färgdekoreringsen, utförd under mitten av 1700-talet, helt och
hållet blivit dold. Denna gamla behandling är så utförd att den genom
lämplig restaurering torde kunna återställas i ursprungligt skick. Ett åter-
vinnande av tidigare färgsammansättningar och dekorativa behandling skulle
låta trappanläggningens skönhet komma ännu bättre till sin rätt. Hållbar-
heten skulle också säkerligen bli mycket större än i fall en ommålning av
väggar och valv i samma anda som den nuvarande behandlingen skulle
företagas.

Arbetet att bit för bit befria väggar m. m. från den nu lossnande färgen
och därefter restaureringen av den gamla dekoreringsen därunder är givetvis
ett synnerligen omständligt och krävande arbete. Den å vissa partier ut-
förda provrestaureringen har emellertid givit klarhet beträffande tillväga-
gångssättet på samma gång som den lyckats frammana en bit av 1700-talets
vackra dekoreringskonst.

De elektriska ledningarna i trappuppgången hava dragits på ett proviso-
riskt sätt som är ganska störande för interiören. Armaturen för belys-
ningen är delvis olämplig eller saknas. Dessa bristfälligheter bära i sam-
band med restaureringen avhjälpas. Även bör en del arbeten utföras till

förbättrande av dörrar m. m. Trappans steg av kalksten hava genom förslitningar blivit hala och lutande, varför en omhuggning erfordras.

Norra portiken utgör slottets huvudentré, dess storartade arkitektur är väl känd. Genom portarna åt båda sidor står den öppen för väder och vind och dess putsytor, målning och dekorerings har blivit utsatt för en stark påfrestning genom fuktighet och frysning. Även från kallare uppstigande fukt har bidragit till förstörelsen. Portiken ger nu intryck av ganska starkt förfall, som varje vinter hotar att ytterligare öka.

Vägg, valv, kolonner, skulptur och målning måste underkastas en genomgripande restaurering genom borttagande av gammal förstörd målning och vittrad eller eljest olämplig puts och ersättande med nytt. I samband med dessa arbeten böra utföras nödiga isoleringsarbeten, som för framtiden kunna bidra att hindra ytterligare förstörelse. Golvbeläggningens asfaltpartier böra utbytas mot sandsten till likhet med ännu bevarade delar av det gamla sandstensgolvet.

Beträffande kostnadsberäkningen låge det, framhåller härnäst ståthållarämbetet, i sakens natur att någon större grad av exakthet icke stode att vinna vid sådana ytterst svårbedömliga arbeten som återställande av äldre färgbehandlings, restaurering av väggbehandling, kolonner, valv och skulpturer m. m. Med ledning av vid utförda försök vunnen erfarenhet hade ståthållarämbetet emellertid kommit till följande siffror:

<i>Västra trappuppgången.</i>	Kronor	Kronor
Restaurering av väggar, kolonner m. m.	95,000: —	
Omläggning av elektriska ledningar och delvis ny ar- matur	8,000: —	
Stenarbeten	4,000: —	
Ställningar	10,000: —	117,000: —

<i>Norra portiken.</i>	Kronor	Kronor
Restaurering av väggar, kolonner m. m.	40,000: —	
Isoleringsarbeten	6,000: —	
Stenarbeten	6,000: —	
Ställningar	3,000: —	55,000: —
Arbetsledning, ritningar, kontroll	10,000: —	
Diverse omkostnader, oförutsedda arbeten och kost- nader	10,000: —	20,000: —
Samtliga arbeten skulle således draga en kostnad av		192,000: —

Med stöd av vad sålunda framhållits har ståthållarämbetet — med för-
mälan att arbetena lämpligen borde komma till utförande under loppet av
tre år — föreslagit en framställning till Kungl. Maj:t i syfte att 1935 års
riksdag måtte bevilja ett anslag av 192,000 kronor för utförande av nämnda
arbeten och att av dessa medel för budgetåret 1935/1936 måtte anvisas en
tredjedel eller 64,000 kronor. Som tidigare varit fallet borde arbetena ut-
föras genom byggnadsstyrelsens försorg.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse till ståthållarämbetet den 7 september
1934 anfört att, sedan styrelsen granskat de för arbetenas utförande beräk-
nade kostnaderna, styrelsen tillstyrkte bifall till förslaget, dock under fram-

hållande av att det äskade anslagsbeloppet syntes väl knappt beräknat och förutsatte iakttagande av stor sparsamhet.

Vidare har *riksantikvarien* i skrivelse till ståthållarämbetet den 11 september 1934 anfört bland annat:

Ifrågavarande trapphus jämte tillhörande entrépartier måste betraktas såsom en av vårt lands allra förnämsta arkitekturskapelser och dessutom såsom ett av Nik. Tessin den yngres mest originella arbeten. I nuvarande skick komme dock denna anläggning ej till sin rätt i tillbörlig grad. En genomgripande restaurering, sådan som den nu planerade, skulle låta trapphuset framträda på ett helt annat sätt samt göra full rättvisa åt detsammars märkliga arkitektur. Riksantikvarien tillstyrkte därför ur antikvarisk synpunkt på det allra livligaste förslagets utförande.

Med skrivelse den 14 september 1934 har *riksmarskalksämbetet* till Kungl. Maj:t överlämnat handlingarna i ärendet och därvid vitsordat angelägenheten, för att ej säga nödvändigheten av att åtgärder snarast vidtagas för att hejda det snabbt pågående förfallet i slottets stora trappuppgång från västra portiken och i slottets norra portik samt återställa dessa delar i ett slottet värdigt skick. Riksmarskalksämbetet har därför — med förmålan att ämbetet funne de av ståthållarämbetet gjorda kostnadsberäkningarna så vitt kunde bedömas riktiga — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för utförande av ifrågavarande restaureringsarbeten å Stockholms slott bevilja ett anslag av 192,000 kronor och att av dessa medel för budgetåret 1935/1936 måtte anvisas en tredjedel eller 64,000 kronor. Riksmarskalksämbetet har slutligen framhållit önskvärdheten av att ifrågavarande arbeten, därest medel för desamma beviljades, måtte komma till utförande genom byggnadsstyrelsens försorg i samråd med ståthållarämbetet.

Slutligen har *byggnadsstyrelsen* den 21 september 1934 avgivit utlåtande i ärendet och därvid tillstyrkt bifall till riksmarskalksämbetets framställning.

Departements-
chefen.

Den i ärendet förebragta utredningen giver vid handen, att åtgärder snarast böra vidtagas för att hejda vidare förstöring och i värdigt skick återställa västra trappuppgången och norra portiken i Stockholms slott. Ett uppskov med de föreslagna restaureringsarbetena torde endast komma att medföra, att skadorna hinna utbreda sig, varigenom kostnaderna för de ändock oundvikliga arbetena komma att ökas. Med hänsyn härtill finner jag mig böra tillstyrka, att förslag i ämnet nu förelägges riksdagen.

Enligt de framlagda kostnadsberäkningarna — vilka dock, såsom ståthållarämbetet framhållit, icke kunna med bestämdhet antagas vara fullt exakta — skulle kostnaderna för här ifrågavarande arbeten uppgå till 192,000 kronor, vilket belopp skulle fördelas på tre år med 64,000 kronor om året. Mot vad sålunda föreslagits har jag intet att erinra.

Arbetena torde, på sätt föreslagits, böra komma till utförande genom byggnadsstyrelsens försorg i samråd med ståthållarämbetet.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *restaurering av västra trappuppgången och norra portiken å Stockholms slott* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 64,000.

F. Diverse.

[42.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond, förslagsanslag.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut i dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående inrättande av en statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan varda riksdagen förelagd, till *ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1935/1936 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 151,800.

[43.] 2. **Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor, förslagsanslag.** För detta ändamål har riksdagen beviljat anslag från och med första halvåret 1923. Anslaget, som för berörda budgetperiod utgick med 50,000 kronor, har sedermera sänkts, så att det för vart och ett av budgetåren 1929—1932 bestämts till 15,000 kronor, för budgetåret 1932/1933 till 10,000 kronor, för budgetåret 1933/1934 till 8,000 kronor och för innevarande budgetår till 6,000 kronor. Beträffande anslagets ändamål och grunderna för dess användning hänvisas till redogörelse, som lämnats i 1932 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 54).

Utbetalningarna från anslaget hava under budgetåren 1930—1934 utgjort 14,287 kronor 5 öre, 6,877 kronor 44 öre, 4,237 kronor 63 öre och 2,029 kronor 42 öre, avseende ersättning för vart och ett av åren 1930—1933.

För budgetåret 1935/1936 synes anslaget för här ifrågakarande ändamål böra beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår, 6,000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 6,000.

[44.] 3. **Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, förslagsanslag.** I riksstaten finnes uppfört ett ordinarie förslagsanslag till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser. Detta anslag, som tidigare varit uppfört med 3,600,000 kronor, höjdes för budgetåren 1929—1933 till respektive 3,850,000, 3,910,000, 4,500,000 och 4,700,000 kronor. För budgetåret 1933/1934 sänktes anslaget till 4,450,000 kronor, med vilket belopp det jämväl utgår under innevarande budgetår.

Beträffande gällande bestämmelser för anslagets användning anhåller jag att få hänvisa till punkterna 55 av 1932 års och 56 av 1933 års sjätte huvudtitlar.

Nettoutgiften å anslaget har under budgetåren 1927—1934 utgjort respektive omkring 3,850,000, 3,908,000, 4,019,000, 4,247,000, 4,580,000, 4,315,000 och 4,778,000 kronor. Av sistnämnda belopp avsåg emellertid omkring 213,000 kronor ersättning för kronouppbörd på landsbygden, som bort inflyta under

budgetåret 1932/1933, vadan den på budgetåret 1933/1934 belöpande ersättningen utgjorde omkring 4,565,000 kronor.

Enligt vad jag under hand inhämtat från generalpoststyrelsen beräknas den under budgetåret 1934/1935 till postverket inflytande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser komma att uppgå till 4,725,000 kronor. För budgetåret 1935/1936 beräknas ersättningen med hänsyn till den för år 1935 kalkylerade stigande frankoteckensuppbörden till omkring 4,780,000 kronor eller 330,000 kronor mera än det för innevarande budgetår utgående anslaget. Då denna beräkning icke givit mig anledning till erinran hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4,780,000.

[45.] 4. **Bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet, reservationsanslag.** Den 1 februari 1934 framlade Kungl. Maj:t, i proposition nr 80, för riksdagen förslag angående turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet. Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, beträffande vilket jag i huvudsak torde få hänvisa till nämnda proposition, grundade sig på ett av särskilda sakkunniga tidigare framlagt förslag, vilket i princip innebar följande. Statens järnvägar skulle i stort sett befrias från bestyret med utländsk turistreklam. Vad beträffade kostnaderna för denna reklam borde dessa bäras av statens järnvägar allenast till så stor del, som skäligen svarade mot det värde, som denna verksamhet kunde anses äga för statens järnvägars affärsverksamhet. Turistreklamen i utlandet skulle anförtros åt det för dylik verksamhet bildade och redan under en följd av år verksamma svenska trafikförbundet, vilket för ändamålet skulle på visst sätt ombildas. Svenska trafikförbundet skulle hava att från statens järnvägar liksom från andra företag, för vilka verksamheten vore till gagn, uppbära bidrag till rörelsens bedrivande. I den mån dessa bidrag ej vore tillräckliga för reklamverksamhetens upprätthållande i ungefärligen samma omfattning som hittills, skulle de ytterligare erforderliga medlen med hänsyn till verksamhetens allmänna betydelse för landet utgå i form av statsbidrag å den allmänna budgeten.

Beträffande de ekonomiska beräkningarna torde jag få erinra om följande.

Jag förordade vid min anmälan av ärendet inför Kungl. Maj:t, att det för kalenderåret 1934 fastställda beloppet av statens järnvägars kostnader för här ifrågavarande ändamål, 267,300 kronor, skulle tagas till huvudsaklig utgångspunkt vid beräklandet av statens bidrag. I anslutning härtill syntes ifrågavarande bidrag lämpligen kunna bestämmas till ett avrundat belopp av 260,000 kronor. Hela detta belopp torde emellertid icke böra överföras från statens järnvägars driftkostnadsstat till skattebudgeten. Statens järnvägar syntes nämligen allttjämt böra bestrida så stor del av kostnaderna för reklamverksamheten, som kunde anses svara mot de fördelar, statens järnvägar som affärsföretag kunde beräknas få av denna verksamhet. Storleken av denna andel kunde givetvis endast approximativt uppskattas. Med hänsyn till förhållandet mellan de inkomster, som kunde beräknas tillföras å ena sidan landet i dess helhet och å andra sidan statens järnvägar genom den utländska turisttrafiken, ville det förefalla skäligt, att statens järnvägar

för närvarande bidroge till turistrekla- och upplysningsverksamheten i utlandet med ett årligt belopp av 80,000 kronor, däri inberäknat 15,000 kronor till bestridande av kostnaderna för den speciella reklam i utlandet, som enligt förslaget fortfarande skulle omhändervhas direkt av statens järnvägar. Återstoden av den förut angivna totalsumman, d. v. s. (260,000—80,000) 180,000 kronor för helt år, skulle då uppföras å budgeten. Med hänsyn till att Kungl. Maj:t tidigare meddelat beslut beträffande statens järnvägars resebyråer och övriga persontrafikrekla för hela år 1934 torde, framhöll jag vidare, den nya organisationen icke böra träda i kraft förrän den 1 januari 1935, och å budgeten för budgetåret 1934/1935 borde således endast upptagas medel för verksamheten för tiden 1 januari—30 juni 1935. Då största delen av den i utlandet bedrivna persontrafikreklamen vore koncentrerad till våren, beräknades ett belopp av 110,000 kronor bliva erforderligt för verksamhetens behöriga bedrivande under sistberörda tid.

Kungl. Maj:ts i anslutning härtill för riksdagen framlagda förslag bifölls av riksdagen (skrivelse den 5 april 1934, nr 6, punkt 34).

Sedermera har Kungl. Maj:t den 19 oktober 1934 meddelat beslut angående den i propositionen nr 80 förutsatta omorganisationen av svenska trafikförbundet m. m. ävensom i fråga om dispositionen av det för budgetåret 1934/1935 anvisade anslaget.

Kungl. Maj:t har därvid fastställt stadgar för förbundet att gälla från och med den 1 januari 1935 ävensom för viss tid förordnat tre ledamöter jämte suppleanter för dem i förbundets styrelse samt en revisor jämte suppleant för honom för granskning av förbundets räkenskaper.

Vidare har Kungl. Maj:t meddelat följande föreskrifter.

Svenska trafikförbundet skall, under förutsättning att förbundet erhåller i anslag å riksstaten 180,000 kronor för helt år räknat och av järnvägsstyrelsen 65,000 kronor för helt år räknat, från och med ingången av år 1935 övertaga den hittills av järnvägsstyrelsen bedrivna turistrekla- och upplysningsverksamheten i utlandet, med undantag av den speciella reklam för statens järnvägar, som järnvägsstyrelsen finner sig böra fortfarande bedriva, med skyldighet för förbundet att bedriva nämnda verksamhet åtminstone i ungefär samma omfattning, som med motsvarande medelstillgång hittills varit fallet.

Statens järnvägars resebyråer i Berlin, London och Köpenhamn skola även under år 1935 och tillsvidare bibehållas både som resebyråer och som reklamcentraler och lyda beträffande resebyråverksamheten under järnvägsstyrelsen samt i avseende å rekla- och upplysningsverksamheten under svenska trafikförbundet. Järnvägsstyrelsen bör vid tillsättande av föreståndare för dessa resebyråer ävensom av den tjänsteman å vederbörande byrå, som skall närmast under föreståndaren handhava rekla- och upplysningsarbetet, taga hänsyn även till deras kvalifikationer för berörda arbete och skall, innan dylik befattning tillsättes, hava berett svenska trafikförbundet tillfälle att yttra sig beträffande de personer, som järnvägsstyrelsen anser böra ifrågakomma.

Svenska trafikförbundet skall från och med år 1935 tillhandahålla resebyråerna i Berlin, London och Köpenhamn medel till bedrivande av rekla- och upplysningsverksamheten samt till statens järnvägar betala sådana lokal-, personal- och administrationskostnader vid nämnda resebyråer, som föranledas därav att dessa fortfarande tjäna som reklamcentraler. Beräkningen av dessa kostnader skall ske efter ett mellan järnvägsstyrelsen och svenska

trafikförbundet träffat avtal och tills vidare i huvudsaklig överensstämmelse med hittills tillämpat förfaringssätt.

Svenska trafikförbundet skall från och med ingången av år 1935 övertaga statens järnvägars reklamcentral i Paris och bestrida alla därmed förenade kostnader.

Svenska trafikförbundet skall från och med ingången av år 1935 övertaga statens järnvägars för år 1934 gällande skyldighet att lämna bidrag till en under aktiebolaget svenska Amerikalinjens ledning stående informationsbyrå i New York med rätt för trafikförbundet att, om så befinnes fördelaktigt, ordna informationsarbetet i Amerikas förenta stater på annat sätt.

Svenska trafikförbundet skall från och med år 1936 före den 1 oktober varje år till Kungl. Maj:t ingiva redogörelse för föregående års turistpropaganda och dess skönjbara resultat.

Svenska trafikförbundet skall vara underkastat granskning från riksdagens revisorers sida rörande användningen av de av staten till förbundets förfogande ställda medel.

Samtidigt har Kungl. Maj:t ställt det av riksdagen för budgetåret 1934/1935 anvisade anslaget å 110,000 kronor till förfogande av styrelsen för svenska trafikförbundet efter ingången av år 1935 att i mån av behov och mot redovisningsskyldighet inför riksräkenskapsverket användas för med anslaget avsedda ändamål, i huvudsaklig överensstämmelse med sålunda angivna villkor och bestämmelser.

I skrivelse den 21 november 1934 har *svenska trafikförbundet* meddelat, att förbundets inkomster och utgifter för räkenskapsåret 1935, oavsett statsbidraget, torde komma att balansera med samma belopp som 1934, eller 154,500 kronor, varför förbundets verksamhet i stort sett borde kunna upprätthållas i samma omfattning som under 1934. I samma skrivelse har vidare förbundet efter samråd med *järnvägsstyrelsen* meddelat att, då anledning till ändring i av järnvägsstyrelsen hittills bedriven turist- och upplysningsverksamhet i utlandet ännu icke föreläge, även denna av trafikförbundet från 1935 övertagna verksamhet i allt väsentligt torde komma att upprätthållas i ungefär samma omfattning, som med motsvarande medelstillgång hittills varit fallet.

Den nya organisation av den med statsmedel bedrivna turistreklam- och upplysningsverksamheten i utlandet, som i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslöts vid 1934 års riksdag, har, såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, trätt i funktion först från och med den 1 januari 1935. Några erfarenheter rörande den nya organisationens verkningar föreligga alltså icke ännu. Enligt vad svenska trafikförbundet meddelat, lära såväl förbundets tidigare verksamhet som den av förbundet från år 1935 övertagna verksamheten komma att i allt väsentligt upprätthållas i ungefär samma omfattning, som med motsvarande medelstillgång varit fallet under år 1934.

I enlighet med de i det föregående återgivna grunderna för trafikförbundets övertagande av här förevarande verksamhet skola nu medel beredas för ett helt arbetsår, för vilket ändamål ett belopp av 180,000 kronor bör äskas under sjätte huvudtiteln. I detta sammanhang vill jag erinra, att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 december 1934 i driftkostnadsstaten för

Departements-
chefen.

statens järnvägar för år 1935 upptagit ett belopp av 65,000 kronor till svenska trafikförbundet för år 1935.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *bidrag för turistrekla- och upplysningsverksamhet i utlandet* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 180,000.

[46.] 5. **Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** Till svenska brandkårernas riksförbund har riksdagen efter därutinnan motionsvis framställda förslag för vartdera av budgetåren 1932/1933 och 1934/1935 anvisat ett extra anslag av 2,000 kronor. Även för tidigare budgetår hade å riksstaten funnits uppfört ett anslag till förbundet såsom bidrag till utgivande av förbundets tidskrift, »Brandkårstidskrift». Vid anmälan i 1932 års sjätte huvudtitel (sid. 159) av då föreliggande ansökning om fortsatt statsbidrag till förbundet fann emellertid min företrädare i ämbetet sig icke kunna tillstyrka sådant bidrag.

I skrivelse, som inkommit till kommunikationsdepartementet den 13 september 1934, har *riksförbundet* anhållit om statsbidrag å 2,000 kronor under budgetåret 1935/1936. I skrivelsen har i huvudsak anförts följande:

Förbundet ginge alltjämt framåt (73 st. brandkårer hade under årets lopp anslutits till förbundet) och allt större krav ställdes på förbundets aktiva organ, särskilt dess centrala och lokala konsulenter. Dessa krav kunde med förbundets nuvarande resurser icke på ett tillfredsställande sätt fyllas. Framställningar om bidrag till instruktionskurser för brandbefäl kunde icke tillmötesgås, och alltjämt ökades antalet fall, då framställning om konsulenthjälp ej heller kunde tillmötesgås, och det vore omöjligt att utöva en effektiv verksamhet i de norra delarna av landet, där den vore i hög grad behövlig.

Härtill komme att den nu rådande situationen beträffande eldsvådedefrekvensen i rikets landsbygd vore synnerligen allvarlig, varför ett intensivt arbete för skapande av nya eldsläckningsorganisationer vore nödvändigt. Stora delar av vår landsbygd vore ännu i nästan fullständig avsaknad utav ett effektivt brandförsvar. Skrivelsen bilagd redogörelse för 1933 års verksamhet jämte 1934 års inkomst- och utgiftsstat och tablå över den ekonomiska ställningen vid årsskiftet gäve någon föreställning om huru otillräckliga medlen till förbundets verksamhet vore. Särskilt kunde påpekas att de belopp, som upptagits till instruktions- och konsulentkurser, icke på långt när motsvarade behovet.

Nu anförda förhållanden jämte det sätt, på vilket förbundet direkt tjänade statliga intressen genom sin verksamhet i de många samhällen, där staten hade anläggningar av olika slag, syntes väl motivera att riksförbundet även i år återkomme med en begäran om statsanslag, vilket dock förbundet, med hänsyn till det ekonomiska läget, velat begränsa till 2,000 kronor.

Departements-
chefen.

Svenska brandkårernas riksförbund har otvivelaktigt en viktig uppgift att fylla på brandskyddsområdet. I betraktande härav och med hänsyn till den ståndpunkt riksdagen intagit till bidragsfrågan anser jag mig böra tillstyrka, att förbundet erhåller fortsatt statsbidrag även för nästa budgetår. I nuvarande statsfinansiella läge synes dock bidragsbeloppet böra begränsas till